

ໂມດູນ 2

**ການສືບສວນ
ສອບສວນ**
ທີ່ຄໍາຟ້າເຖິງບົດບາດ
ຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກ
ເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າ
ມະນຸດ ແລະ
ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ

ສອບສວນ

ທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດ

ຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກ

ເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າ

ມະນຸດ ແລະ

ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ທັດສະນະຕ່າງໆທີ່ນໍາສະເໜີໃນເອກະສານນີ້ ແມ່ນການນໍາສະເໜີຕາມມຸມມອງຂອງຜູ້ຂຽນ ແລະ ບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ທັດສະນະຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອຕ້ານຢາເສບຕິດ ແລະ ອາຊະຍາກໍາ (UNODC), ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ (UN Women), ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (United Nations) ຫຼື ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງໃນເຄືອຂ່າຍຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.

(ນີ້ບໍ່ແມ່ນເອກະສານທາງການຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ. ຊື່ ແລະ ຕໍາແໜ່ງຕ່າງໆທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ ລວມທັງການນໍາສະເໜີເນື້ອຫາໃນເອກະສານນີ້ ບໍ່ໄດ້ໝາຍເຖິງການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນໃດໆ ໃນສ່ວນຂອງກອງເລຂາທິການອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອຕ້ານຢາເສບຕິດ ແລະ ອາຊະຍາກໍາ ຫຼື ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງກ່ຽວກັບສະຖານະທາງກົດໝາຍຂອງປະເທດ, ອານາເຂດ, ເມືອງ ຫຼື ເຂດອໍານາດ, ຫຼື ກ່ຽວກັບການກໍານົດຂອບເຂດ ຫຼື ເສັ້ນແບ່ງເຂດແດນແຕ່ຢ່າງໃດ.)

ອົງການ UNODC ແລະ UN Women ຂໍສະແດງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຂອບໃຈມາຍັງການໃຫ້ຄໍາແນະນໍາ ແລະ ປະກອບສ່ວນອັນມີຄ່າຂອງບັນດາຊ່ຽວຊານ ແລະ ພະນັກງານຂອງອົງການ UNODC ແລະ UN Women ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ປະກອບສ່ວນໃນການສ້າງ ແລະ ບັບປຸງປຶ້ມຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້.

ປຶ້ມຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍ ທ່ານນາງ ສເຕັບຟານີ ຮິລສ໌ (Ms. Stephanie Hills), ຜູ້ຊ່ຽວຊານທາງດ້ານການສ້າງຫຼັກສູດ ແລະ ໄດ້ຖືກທົບທວນ, ກວດແກ້ໂດຍ ທ່ານນາງ ມາຣີ ແອນ ເພີຄິນສ໌ (Ms. Mary Ann Perkins), ຜູ້ທົບທວນ/ກວດແກ້ເນື້ອໃນທາງວິຊາການ, ແລະ ໂຄງການຄຸ້ມຄອງຊາຍແດນຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອຕ້ານຢາເສບຕິດ ແລະ ອາຊະຍາກໍາ (UNODC Border Management Programme).

ອົງການ UNODC ແລະ UN Women ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນເປັນຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ການປະກອບສ່ວນອັນມີຄ່າຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາປຶ້ມຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້.

ໂຄງການນີ້ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນ ຈາກລັດຖະບານຂອງປະເທດການາດາ.

ສະຫງວນລິຂະສິດ 2021 ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຕ້ານຢາເສບຕິດ ແລະ ອາຊະຍາກໍາ (UNODC), ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ (UN Women). ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ອາດຈະຖືກນໍາໄປຜະລິດຂ້າງໜີດ ຫຼື ສ່ວນໃດໜຶ່ງ ແລະ ໃນທຸກຮູບແບບເພື່ອການສຶກສາ ຫຼື ຈຸດປະສົງໃດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລໂດຍບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງມີການອະນຸຍາດເປັນພິເສດຈາກເຈົ້າຂອງລິຂະສິດ ແຕ່ບົນພື້ນຖານສະແດງຄວາມຮັບຮູ້ເຖິງແຫຼ່ງທີ່ມາ. ອົງການ UNODC ແລະ UN Women ຈະຖືເປັນພະຄຸນຢ່າງຍິ່ງຖ້າໄດ້ຮັບສໍາເນົາຂອງຜະລິດຕະພັນທີ່ນໍາໃຊ້ເອກະສານນີ້ເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາ ໂດຍການສົ່ງເຖິງພວກເຮົາຜ່ານອີເມວ: unodc-thailandfieldoffice@un.org, info.bangkok@unwomen.org

ໂມດູນ 2

ການສົບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຕ້ານຢາເສບຕິດ ແລະ ອາຊະຍາກໍາ (UNODC) ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບບັນດາປະເທດສະມາຊິກໃນທົ່ວໂລກ ເພື່ອຕໍ່ສູ້ກັບໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ເກີດຈາກຢາເສບຕິດ, ອາຊະຍາກໍາ ແລະ ການກໍ່ການຮ້າຍ. ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້, ອົງການຂອງພວກເຮົາຖືກຈັດວາງຢ່າງມີລັກສະນະສະເພາະ ເພື່ອໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ຂອບວຽກການປະຕິບັດງານຂອງອາຊຽນ ເພື່ອຮັບມືກັບບັນຫາທ້າທາຍຈາກອາຊະຍາກໍາທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ ແລະ ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມຍຸຕິທໍາ ແລະ ລັດແຫ່ງກົດໝາຍ. ຄວາມພະຍາຍາມຫຼາຍຝ່າຍນີ້ ປູ້ພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການຮ່ວມມືໃນລະດັບພາກພື້ນ ໃນຂົງເຂດເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ການ ເມືອງ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ.

ດ້ວຍປະສົບການທີ່ກວ້າງຂວາງໃນການເຮັດວຽກເພື່ອມຸ້ງສູ່ການຮ່ວມມືທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ຂຶ້ນ, ອົງການ UNODC ແມ່ນຕົວເລືອກໂດຍທໍາມະຊາດເພື່ອນໍາໄປສູ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຖະແຫຼງການຮ່ວມວ່າດ້ວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມງານຮອບດ້ານລະຫວ່າງ ອາຊຽນ ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ. ອົງການ UNODC ໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ພັດທະນາຂອບການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການທີ່ຖືກອອກແບບ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຢ່າງມີປະສິດທິພາບໃຫ້ແກ່ບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ທາງດ້ານການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ພາຍໃນສາມເສົາຄໍາຫຼັກຂອງປະຊາຄົມອາຊຽນ.

ອົງການ UNODC ຮັບຮູ້ວ່າ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ຈະເປັນການປະກອບສ່ວນອັນສໍາຄັນໃຫ້ແກ່ຄວາມຄືບໜ້າຂອງທຸກໆເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ໂດຍຜ່ານກິດຈະກຳເສີມສ້າງຄວາມສາມາດ, ພວກເຮົາກໍາລັງເພີ່ມທະວີການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ພາວະການເປັນຜູ້ນໍາຂອງບັນດາເຈົ້າໜ້າທີ່ເພດຍິງໃນຂົງເຂດວຽກງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ບັນດາກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ສະໜັບສະໜູນບັນດາເຈົ້າໜ້າທີ່ແນວໜ້າໃຫ້ສາມາດບັນລຸຄວາມຕ້ອງການຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງໄດ້ດີຂຶ້ນ ໃນສະຖານະການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບອາຊະຍາກໍາຂ້າມຊາຍແດນ ແລະ ການລັກລອບນໍາຄົນເຂົ້າ-ອອກປະເທດ.

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ (UN Women) ແມ່ນໜ່ວຍງານໜຶ່ງຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ທີ່ອຸທິດຕົນເພື່ອສະໜັບສະໜູນການບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສົ່ງເສີມຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ. ອົງການ UN Women ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນບັນດາປະເທດສະມາຊິກຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດຕາມທີ່ພວກເຂົາຕັ້ງເປົ້າໝາຍມາດຕະຖານເພື່ອບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ໃນການຮ່າງກົດໝາຍ, ນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ການບໍລິການທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາມາດຕະຖານຕ່າງໆໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເກີດປະໂຫຍດຢ່າງແທ້ຈິງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງໃນທົ່ວໂລກ. ອົງການໄດ້ມີການປະຕິບັດງານໃນທົ່ວໂລກໃນການເຮັດໃຫ້ວິໄສທັດຂອງເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງປະກົດເປັນຈິງສໍາລັບແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ແລະ ຍືນຢູ່ຂ້າງຫຼັງການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເທົ່າທຽມຂອງແມ່ຍິງໃນທຸກດ້ານຂອງຊີວິດ. ອົງການໄດ້ນໍາໃຊ້ປະສົບການທີ່ຫຼາກຫຼາຍໃນບັນດາປະເທດ ເພື່ອແຈ້ງກ່ຽວກັບຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບບັດທັດຖານໃໝ່ທາງດ້ານຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຜ່ານຈຸດເຊື່ອມໂຍງທັງໝົດທີ່ມີໃນອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຖືເອົາຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍເປັນໃຈກາງຂອງສາມເສົາຄໍາຫຼັກຂອງຄວາມກ້າວໜ້າທົ່ວໂລກ ໄດ້ແກ່: ສັນຕິພາບ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ, ສິດທິມະນຸດ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ອົງການ UN Women ຍັງມີການປະສານງານ ແລະ ສົ່ງເສີມວຽກງານໃນລະບົບສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ກໍ່ຕໍ່ການປົກສາຫາລື ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງທັງໝົດທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບວາລະ 2030.

ສາລະບານ

ພາບລວມ	7
ການອອກແບບຫຼັກສູດ	9
ຮູບແບບຫຼັກສູດ	14
ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບການສອນ	16
ສະຫຼຸບໂມດູນ	24
ມື້ທີໜຶ່ງ	28
ພາກເປີດການຝຶກອົບຮົມ	28
ບົດທີໜຶ່ງ: ການແນະນໍາເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນບໍລິບົດຂອງການຄ້າມະນຸດ	30
ບົດທີສອງ: ນິຍາມການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ	35
ບົດທີສາມ: ຕົວຊີ້ວັດຂອງການຄ້າມະນຸດ	53
ບົດທີສີ່: ການນໍາໃຊ້ຕົວຊີ້ວັດເພື່ອລະບຸການຄ້າມະນຸດ	71
ມື້ທີສອງ:	77
ບົດທີໜຶ່ງ: ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງສໍາລັບຄະດີຄ້າມະນຸດ	77
ບົດທີສອງ: ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ	119
ບົດທີສາມ: ການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ	125
ມື້ທີສາມ:	136
ບົດທີໜຶ່ງ: ຄວາມຈໍາເປັນໃນການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ	136
ບົດທີສອງ: ການຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຕຶງຄຽດ, ຄວາມເຈັບປວດ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ	153
ບົດທີສາມ: ການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈໃນວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ (ພາກທີໜຶ່ງ)	164
ບົດທີສີ່: ການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈໃນວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ (ພາກທີສອງ)	172
ມື້ທີສີ່:	187
ບົດທີໜຶ່ງ: ການສ້າງຄວາມສໍາພັນກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນໆ	187
ບົດທີສອງ: ເຕັກນິກໃນການສໍາພາດ: ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດ	194
ບົດທີສາມ: ການສໍາພາດ: ຕົວແບບ PEACE	205
ບົດທີໜຶ່ງ: ການທົບທວນ ແລະ ການວາງແຜນປະຕິບັດງານ	219
ມື້ທີຫ້າ	224
ບົດທີໜຶ່ງ: ການທົບທວນ ແລະ ການວາງແຜນປະຕິບັດງານ	224

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ: ເອກະສານຝຶກອົບຮົມ	228
1.2.1 ຈົກຊໍບົດສະໜາ “ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງ ແບບຜິດກົດໝາຍ”	229
1.4.1 ກໍລະນີສຶກສາກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດ	242
2.1.1 ບົດຝຶກທັດ: ການຫາຍໂຕໄປຈາກເພດວາຣ໌	245
2.1.2 ບົດລາຍງານຂອງຕໍາຫຼວດ	247
2.1.3 ຄໍາໃຫ້ການຂອງພະຍານ: ເວີຍ ລິວ (ປ້າ) ພິດສະພາ 2016	248
2.3.1 ອັບເດດກໍລະນີການຫາຍໂຕໄປຈາກເພດວາຣ໌	251
3.2.1 ບັດຕົວລະຄອນ	252
3.3.1 ກໍລະນີສຶກສາ	253
4.2.1. ສິລະປະໃນການສົນທະນາ: ບັນທຶກການສັ່ງເກດການ	254
4.2.2 ບັດພິດຕິກຳ	255
4.4.1 ການສະແດງບົດບາດ A	256
4.4.2 ການສະແດງບົດບາດ B	259
4.4.3 ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງການສະແດງບົດບາດ A ແລະ B	262
5.1.1 ຄໍາຖາມທົບທວນຄືນ	265

UNODC/ UN Women/ Ploy Phutpheng

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ພາບລວມ

ຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມນີ້ລວມມີສາມໂມດູນ ເຊິ່ງຈະສະໜັບສະໜູນການປະຕິບັດງານຂອງໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ໂດຍລວມ ແລະ ການເຮັດວຽກທີ່ມີປະສິດທິຜົນທີ່ຄໍານຶງເຖິງຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ ແລະ ການຄ້າເພດຍິງ ແລະ ເດັກຍິງໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ປະຈໍາຊາຍແດນ. ເນື້ອໃນຂອງຫຼັກສູດນີ້ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອເຊື່ອມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນທຸກການຝຶກອົບຮົມຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່.

ເປົ້າໝາຍ

ເປົ້າໝາຍຂອງທັງສາມໂມດູນນີ້ແມ່ນເພື່ອເພີ່ມຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃນສອງດ້ານ, ໄດ້ແກ່:

- ເພື່ອສະໜັບສະໜູນໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ໃຫ້ສາມາດເຮັດວຽກໂດຍຄໍານຶງເຖິງບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ລວມທັງການເຮັດວຽກທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ.
- ເພື່ອເພີ່ມຄວາມສາມາດຂອງໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃນການດໍາເນີນການສອບສວນໂດຍຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນວຽກງານການຄ້າມະນຸດ (THB) ແລະ ອາຊະຍາກໍາອື່ນໆ.

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້ຂອງໂມດູນເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນ:

1. ເພື່ອຍົກລະດັບຈິດສໍານິກດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ແນວໜ້າ ແລະ ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ.
2. ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ມີການນໍາໃຊ້ວິທີການທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນວຽກງານການສືບສວນບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ, ລວມທັງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.
3. ເພື່ອສົ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມການເຮັດວຽກທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການສະໜັບສະໜູນຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ສະມາຊິກໃນທີມງານມີຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ສາມາດພັດທະນາ ແລະ ຈະເລີນກ້າວໜ້າຕາມບົດບາດຂອງຕົນ.

ໂມດູນ

ຫຼັກສູດນີ້ປະກອບມີສາມໂມດູນ, ໄດ້ແກ່:

- ໂມດູນໜຶ່ງ: ການບຸກຈິດສໍານິກດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ສໍາລັບເຈົ້າໜ້າທີ່ແນວໜ້າ ແລະ ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ¹.
- ໂມດູນສອງ: ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ.

¹ ຄວນສອນໂມດູນໜຶ່ງກ່ອນທີ່ຈະສອນໂມດູນສອງ ແລະ ສາມ.

- **ໂມດູນສາມ:** ຄວາມໝັ້ນໃຈໃນຕົນເອງ ແລະ ຄວາມກ້າສະແດງອອກຢ່າງເໝາະສົມ ຕໍ່ກັບມຸມມອງຄວາມເຂົ້າໃຈທາງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນທີ່ມາງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ.

ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ

ຫຼັກສູດນີ້ອອກແບບມາສໍາລັບການຝຶກອົບຮົມທີ່ມີຈໍານວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສູງສຸດ 20 ຄົນ ທີ່ເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຊັ້ນຕົ້ນ ຫາ ຊັ້ນກາງ. ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຕາມເປົ້າໝາຍການສົ່ງຄວາມຮູ້ທີ່ຄາດໝາຍໄວ້ໃນແຕ່ລະບົດຮຽນ, ພວກເຮົາແນະນຳວ່າ ການຝຶກອົບຮົມແຕ່ລະຄັ້ງຕ້ອງມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ເປັນທັງເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ, ໂດຍວາງເປົ້າໝາຍວ່າຕ້ອງມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ເປັນເພດຍິງຢ່າງໜ້ອຍ 35%. ເວລາ ແລະ ສະຖານທີ່ຈັດຝຶກອົບຮົມຄວນມີການວາງແຜນໄວ້ລ່ວງໜ້າໂດຍຄຳນຶງເຖິງເງື່ອນໄຂທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ເພື່ອໃຫ້ເພດຍິງສາມາດເຂົ້າຮ່ວມການຝຶກອົບຮົມ.

ການອອກແບບ ຫຼັກສູດ

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Ngoc Le

ຫຼັກສູດຖືກອອກແບບເພື່ອໃຫ້ແກ່ເໝາະຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໂດຍການເອົາສາມ
ຮູບແບບຫຼັກ ຄື: ພາບ, ສຽງ ແລະ ການສຳຜັດ, ວິທີການສອນແບບປະສົມປະສານທີ່ຈະນຳໃຊ້
ນີ້ ລວມມີ:

- ການນຳສະເໜີດ້ວຍພາບ
- ການນຳໃຊ້ກຳລະນິສິກສາ
- ການນຳໃຊ້ແບບສອບຖາມ
- ການສົນທະນາ ຫຼື ບົດຝຶກທັດກຸ່ມ ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ເກີດການຮຽນຮູ້ທັກສະ
ຫຼາຍຢ່າງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຊັ່ນ: ການວິເຄາະຢ່າງລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ, ການແກ້ໄຂບັນຫາ
ແລະ ການຮຽນຮູ້ຮ່ວມກັນ/ແລກປ່ຽນເຊິ່ງກັນແລະກັນ.

ຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

ຫຼັກສູດນີ້ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ; ໂດຍດັດແປງມາຈາກ “ຫຼັກສູດການຮຽນຮູ້ສໍາລັບຜູ້ໃຫຍ່” ທີ່ Malcolm Knowles ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໂດຍໃຊ້ມຸມມອງຂອງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ເພື່ອນໍາໃຊ້ວິທີການນີ້ ພວກເຮົາແນະນໍາໃຫ້ຄູຝຶກສັງເກດສິ່ງຕ່າງໆດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ຜູ້ໃຫຍ່ແມ່ນຜູ້ທີ່ມີອິດສະຫຼະ ແລະ ຊື່ນໍາຕົນເອງ: ຄູຝຶກຕ້ອງມີບົດບາດເປັນຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກ, ສະໜັບສະໜູນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ (ນັກຮຽນ) ເພື່ອໃຫ້ເປັນຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ທ້າວຫັນໃນເສັ້ນທາງການຮຽນຮູ້ໃນຫຼັກສູດນີ້. ກິດຈະກຳຕ່າງໆຖືກອອກແບບມາເພື່ອຊ່ວຍສົ່ງເສີມສິ່ງນີ້ໂດຍຜ່ານການແກ້ໄຂບັນຫາພາຍໃນກຸ່ມ, ການວິເຄາະ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ໝູ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ ຜ່ານການນໍາສະເໜີຂອງກຸ່ມ.

ວິທີການນີ້ຕ້ອງການໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ສຶກເຖິງສິດອໍານາດທີ່ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຮູ້ສຶກປອດໄພ, ໝັ້ນຄົງ ແລະ ໝັ້ນໃຈທີ່ຈະແບ່ງບັນຄໍາຄິດເຫັນ, ຄວາມຄິດ ແລະ ຖາມຄໍາຖາມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຍັງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນໃນວັດທະນະທໍາ ແລະ ໃນສາຍວິຊາຊີບ ຕົວຢ່າງ: ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງບໍ່ມີຄວາມໝັ້ນໃຈ, ຖ້າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສ່ວນໃຫຍ່ເປັນເພດຊາຍ ແມ່ຍິງອາດມີຄວາມກັງວົນ ຫຼື ຢ້ານກົວໃນການປະກອບຄໍາຄິດເຫັນ. ອີກຕົວຢ່າງໜຶ່ງແມ່ນເນື່ອງຈາກສາຍວິຊາຊີບ ແລະ ວັດທະນະທໍາແບບບົດາທິລາດ ເພດຊາຍອາດຮູ້ສຶກບໍ່ສະບາຍໃຈໃນການສົນທະນາກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ທີ່ອາດກະທົບເຖິງອາລົມຄວາມຮູ້ສຶກສ່ວນຕົວ.

ກ່ອນທີ່ຈະເລີ່ມຝຶກອົບຮົມ ຄູຝຶກຄວນຄໍານຶງເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ເຂົ້າໃຈປະຫວັດຂອງກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ

- a. ຕ້ອງຄໍານຶງເຖິງເງື່ອນໄຂທາງວັດທະນະທໍາ ເຊັ່ນ: ສະຖານທີ່ຈັດຝຶກອົບຮົມ ແລະ ເບິ່ງວ່າມັນຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄືແນວໃດ.
- b. ຖ້າເປັນໄປໄດ້, ໃຫ້ປະເມີນຄວາມຕ້ອງການໃນການຝຶກອົບຮົມທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍເພື່ອສັງລວມຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ມີຕໍ່ການຝຶກອົບຮົມ, ລວມທັງປະສົບການ ແລະ ວຸດທິການສຶກສາທີ່ຜ່ານມາຂອງພວກເຂົາ. ເຊິ່ງສາມາດນໍາໃຊ້ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວເພື່ອປັບປຸງເນື້ອໃນ ຫຼື ຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຄາດຫວັງດັ່ງກ່າວ. ສ່ວນປະສົບການ ແລະ ວຸດທິການສຶກສາແມ່ນນໍາມາໃຊ້ເພື່ອກະຕຸ້ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ມີປະສົບການຕ່າງກັນໃຫ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ; ພ້ອມທັງສັງເກດ ແລະ ນໍາໃຊ້ຄວາມຊໍານານທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຢູ່ມາສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃຫ້ພວກເຂົາ.
- c. ໃນຊ່ວງເລີ່ມຕົ້ນຂອງການຝຶກອົບຮົມທຸກຄັ້ງຕ້ອງໄດ້ສັງລວມຄໍາຄິດເຫັນກ່ຽວກັບຄວາມຄາດຫວັງຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອາດມີຄວາມກັງວົນ, ເພື່ອວ່າຈະສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

2. ການວາງແຜນຍຸດທະສາດແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

- a. ໃນພາກເປີດການຝຶກອົບຮົມແຕ່ລະຄັ້ງ, ຄວນມີການກໍານົດ 'ກົດລະບຽບພື້ນຖານ' ທີ່ກໍານົດໂດຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ. ຄູ່ຝຶກຄວນເນັ້ນເຖິງຄວາມສໍາຄັນໃນການໃຫ້ເພດຍິງໄດ້ສະແດງຄໍາຄິດເຫັນ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂອງພວກເຂົາຕະຫຼອດໄລຍະການຝຶກອົບຮົມ.
- b. ຄູ່ຝຶກຕ້ອງສັ່ງເກດສະພາບແວດລ້ອມໂດຍລວມພາຍໃນຫ້ອງຝຶກອົບຮົມຕະຫຼອດເວລາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. ການສັ່ງເກດເບິ່ງລັກສະນະນິໄສທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ເບິ່ງວ່າພວກເຂົາມີປະຕິສໍາພັນກັບຄົນອື່ນຄືແນວໃດ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ເຮົາຮູ້ວ່າຄວນໃຊ້ຍຸດທະສາດໃດໃນການລວມກຸ່ມ ເຊັ່ນ: ຄູ່ຝຶກຕ້ອງຄ່ອຍໆກະຕຸ້ນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ມີດຽວໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍຂຶ້ນ ໂດຍໃຫ້ພວກເຂົາຕອບຄໍາຖາມທີ່ຄູ່ຝຶກໝັ້ນໃຈວ່າພວກເຂົາຈະຕອບໄດ້ ຫຼື ມອບບົດບາດໃດໜຶ່ງໃຫ້ພວກເຂົາ, ເຊັ່ນ: ເປັນເລຂາກຸ່ມ.
- c. ຄູ່ຝຶກສາມາດນໍາໃຊ້ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ບົນກັນ ແລະ ໃຫ້ໂອກາດພວກເຂົາເຮັດວຽກຮ່ວມກັນຕະຫຼອດໄລຍະການຝຶກອົບຮົມ ເຊັ່ນ:
  - i. ຈັດລໍາດັບແຕ່ລະຄົນດ້ວຍໝາຍເລກແຕ່ 1 - 4, ຈາກນັ້ນໃຫ້ໝາຍເລກ 1 ເຮັດວຽກນໍາກັນ, ໝາຍເລກ 2 ເຮັດວຽກນໍາກັນ, ໆລໆ.
  - ii. ໃຫ້ຈັດຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນແຖວອີງຕາມເງື່ອນໄຂຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໄລຍະການເດີນທາງຈາກບ້ານມາຫາບ່ອນຝຶກອົບຮົມໄກປານໃດ (ຜູ້ທີ່ຢູ່ໄກສຸດ ແລະ ຜູ້ໃກ້ສຸດ) ຫຼື ມີເກີດ ແລະ ເດືອນເກີດ (ແຕ່ເດືອນມັງກອນ ຫາ ເດືອນທັນວາ) ຈາກນັ້ນໃຫ້ແບ່ງແຖວເຫຼົ່ານັ້ນອອກເປັນກຸ່ມ ເຊັ່ນ: ແບ່ງສີ່ຄົນທໍາອິດອອກເປັນກຸ່ມທີ 1, ແບ່ງສີ່ຄົນຖັດໄປເປັນກຸ່ມທີ 2.

ໃນສະພາບແວດລ້ອມການຝຶກອົບຮົມ ສໍາລັບຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ມີປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮູ້ສະສົມມາຫຼາຍ. ຫຼັກສູດຖືກອອກແບບມາເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ສະທ້ອນ ແລະ ແບ່ງປັນປະສົບການ ແລະ ຄວາມຄິດ ເມື່ອພວກເຂົາຮູ້ສຶກປອດໄພ.

ຜູ້ໃຫຍ່ມັກການຮຽນທີ່ເນັ້ນໃສ່ເປົ້າໝາຍ: ວາລະການຝຶກອົບຮົມໃນຫຼັກສູດນີ້ແມ່ນນໍາສະເໜີໃນພາກແນະນໍາເພື່ອໃຫ້ເຫັນພາບລວມ. ຄວນອະທິບາຍຈຸດປະສົງຂອງແຕ່ລະພາກໃນຕອນເລີ່ມຕົ້ນຂອງແຕ່ລະພາກ. ໂດຍການໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ວ່າຜົນໄດ້ຮັບຈາກບົດນີ້ແມ່ນຫຍັງ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າໃຈ/ຮູ້ວ່າຜົນຮັບຈາກການຮຽນມີຫຍັງແດ່.

² ເບິ່ງໝາຍເຫດ 'ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບການສອນ' ຂ້າງລຸ່ມນີ້, ແລະ ຄວນລວມເອົາ 'ກົດລະບຽບ' ເຂົ້ານໍາ

ການຮຽນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ແມ່ນເນັ້ນໃສ່ສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ໃນໝາຍເຫດສໍາລັບຫຼັກສູດ ແລະ ຄູຝຶກແນະນຳໃຫ້ມີການທົບທວນຄືນວ່າ ເນື້ອໃນນັ້ນກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໃນດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສາຍວິຊາຊີບຂອງພວກເຂົາຄືແນວໃດ. ຄູຝຶກຄວນຫາໂອກາດເພີ່ມຕື່ມເພື່ອຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ເນື້ອໃນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບວຽກງານຂອງພວກເຂົາຄືແນວໃດ ແລະ ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ແນວໃດ.

ຜູ້ໃຫຍ່ມັກການຮຽນທີ່ນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້: ຫຼັກສູດນີ້ແມ່ນເນັ້ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຄົ້ນຄິດກ່ຽວກັບວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິ່ງທີ່ໄດ້ຮຽນມາ. ສິ່ງນີ້ເຮັດໄດ້ໂດຍການຄົ້ນຄິດ ແລະ ການຕັ້ງຄຳຖາມໃນກຸ່ມ ລວມທັງການວາງແຜນດຳເນີນການ. ນອກນີ້ຍັງຄວນກະຕຸ້ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄິດກ່ຽວກັບສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດຮຽນດັ່ງກ່າວ, ລວມທັງຜົນກະທົບຈາກບົດບາດຍິງ-ຊາຍທີ່ມີຕໍ່ສິ່ງທ້າທາຍເຫຼົ່ານັ້ນສໍາລັບສະມາຊິກໃນທີມ ແລະ ວິທີການທີ່ຈະກ້າວຂ້າມສິ່ງທ້າທາຍເຫຼົ່ານັ້ນ.

ນັກຮຽນທີ່ເປັນຜູ້ໃຫຍ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບຄວາມເຄົາລົບ: ຫຼັກສູດນີ້ສະແດງຄວາມເຄົາລົບ ໂດຍການໃຫ້ໂອກາດຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ແບ່ງປັນຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການຂອງພວກເຂົາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່ວິທີການທີ່ຄູຝຶກນຳໃຊ້ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາໃຈຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ທັກສະທີ່ຄູຝຶກໃຊ້ໃນການຈັດການກັບຄວາມແຕກຕ່າງ, ຕົວຢ່າງ ເມື່ອຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມລົບກວນຜູ້ອື່ນຕະຫຼອດເວລາທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການສະແດງຄຳຄິດເຫັນ, ຄວນຈະຈັດການດ້ວຍວິທີທີ່ສຸພາບ ເຊັ່ນ: ຄູຝຶກອາດຈະອະທິບາຍວ່າ ຄວາມຄິດຂອງລາວນັ້ນຖືກຕ້ອງ ແລະ ຈະໃຫ້ລາວໄດ້ປະກອບຄຳເຫັນພາຍຫຼັງຜູ້ທີ່ລາວລົບກວນສະແດງຄຳຄິດເຫັນແລ້ວໆ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Tuan

ຮບແບບ ຫຼັກສູດ

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Tuan

ໃນແຕ່ລະພາກຂອງຫຼັກສູດປະກອບມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ສະຫຼຸບໂມດູນ: ສະແດງໃຫ້ເຫັນພາບລວມຂອງໂມດູນ:

- ເປົ້າໝາຍ: ເປົ້າໝາຍຂອງບົດຮຽນແຕ່ລະບົດຮຽນ.
- ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້: ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຕາມເປົ້າໝາຍຂອງບົດຮຽນ (ເຊິ່ງຈະຖືກແຍກເປັນຈຸດປະສົງຂອງແຕ່ລະພາກ (ເບິ່ງຂ້າງລຸ່ມ).
- ວາລະຂອງຫຼັກສູດ: ຕາຕະລາງລວມເພື່ອໃຫ້ເຫັນວ່າບົດຮຽນແຕ່ລະບົດຄວນສອນແນວໃດໃນແຕ່ລະມື້.
- ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ພາກສະຫຼຸບຫຍໍ້: ໃນຕອນຕົ້ນຂອງແຕ່ລະພາກຈະມີການສະຫຼຸບຫຍໍ້ເຊິ່ງຈະແຍກໃຫ້ເຫັນວິທີການສອນແຕ່ລະພາກ, ດັ່ງນີ້:

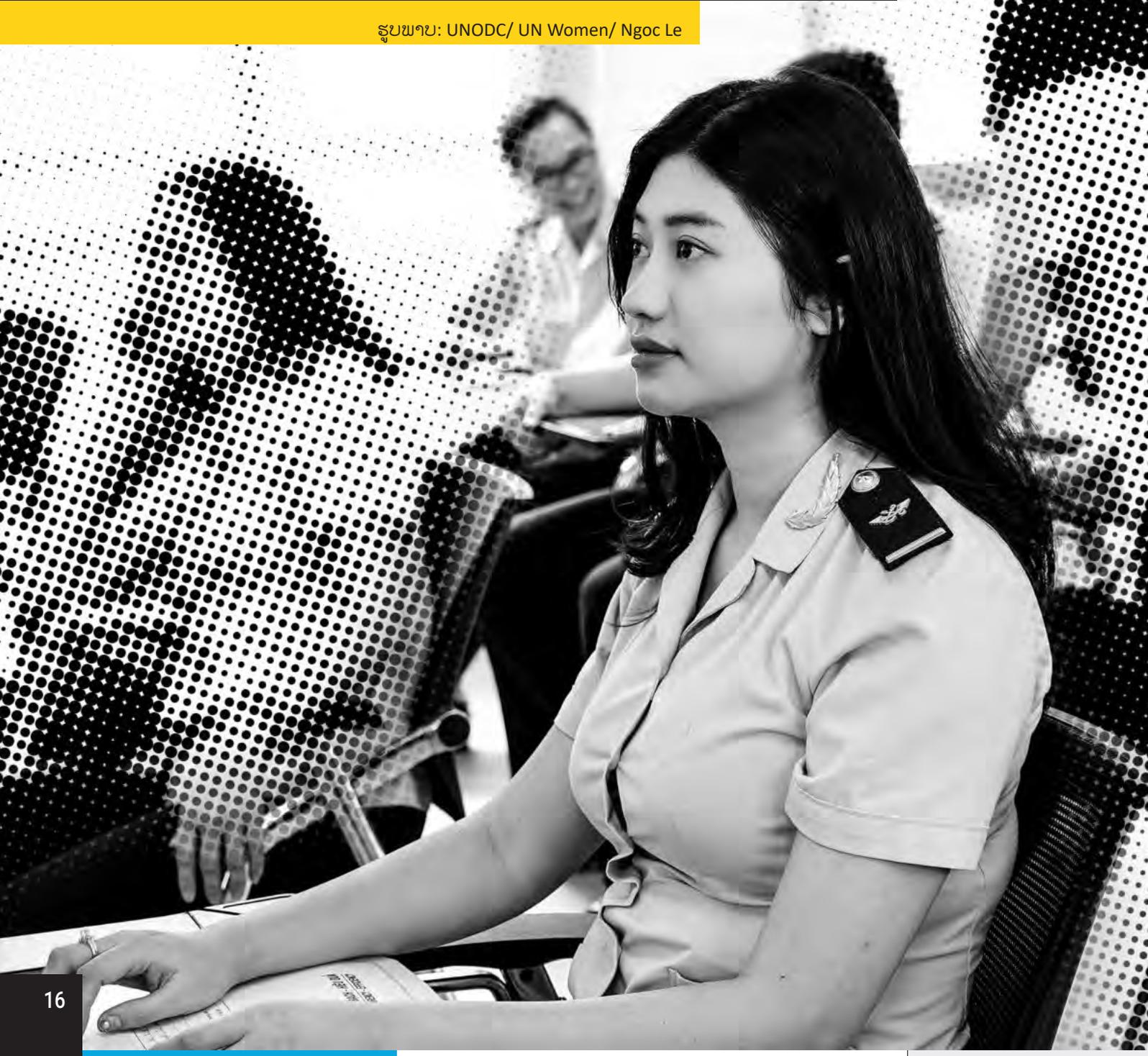
- ເປົ້າໝາຍ: ອີງຕາມຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້ຂອງບົດຮຽນ.
- ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້: ແມ່ນບັນດາຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້ທີ່ຈະຕ້ອງບັນລຸຕາມເປົ້າໝາຍຂອງແຕ່ລະບົດ.
- ເວລາ: ໄລຍະເວລາລວມທີ່ຈະໃຊ້ໃນແຕ່ລະພາກ.
- ອຸປະກອນ ແລະ ຄໍາແນະນໍາໃນການກະກຽມ: ແມ່ນຕາຕະລາງອະທິບາຍກ່ຽວກັບອຸປະກອນທີ່ຈໍາເປັນໃນແຕ່ລະພາກ ແລະ ໝາຍເຫດເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ຄູຝຶກໄດ້ກະກຽມບົດຮຽນລ່ວງໜ້າ.
- ກິດຈະກຳ: ແຕ່ລະບົດໄດ້ຖືກແບ່ງອອກເປັນກິດຈະກຳຕ່າງໆ, ເຊິ່ງແບ່ງອອກເປັນ:
  - ຈຸດປະສົງ: ອະທິບາຍຈຸດປະສົງຂອງກິດຈະກຳ (ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວແມ່ນອະທິບາຍວ່າມັນກ່ຽວຂ້ອງກັບຈຸດປະສົງຂອງພາກຄືແນວໃດ).
  - ເວລາ: ໄລຍະເວລາລວມໃນການເຮັດກິດຈະກຳ.
  - ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ: ຄໍາແນະນໍາເປັນແຕ່ລະບາດກ້າວໃນການດໍາເນີນກິດຈະກຳ, ລວມທັງເວລາຂອງແຕ່ລະອົງປະກອບ.

ການໃຊ້ຕົວເລກ: ເອກະສານ ແລະ ອຸປະກອນທັງໝົດໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍລ້ວນແຕ່ມີໝາຍເລກ ໂດຍອີງໃສ່ບົດຮຽນ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ນໍາໃຊ້ໃນແຕ່ລະມື້. ຕົວຢ່າງ ໝາຍເລກອຸປະກອນແມ່ນ 2.3.4 ໝາຍຄວາມວ່າ:

- ມື້ທີ 2
- ບົດທີ 3
- ກິດຈະກຳທີ 4

ຄໍາແນະນໍາ ສໍາລັບການສອນ

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Ngoc Le

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໃນບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ ແຕ່ລະຫຼັກສູດມີຄໍາແນະນໍາວິທີການສອນແຕ່ລະບົດຢ່າງລະອຽດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ບາງອົງປະກອບແມ່ນຄາດຫວັງໃຫ້ຄູຝຶກເປັນຜູ້ຄິດຄົ້ນດ້ວຍຕົນເອງ ເຊິ່ງລວມມີ:

- ພາກເປີດການຝຶກອົບຮົມສໍາລັບໂມດູນ 2, ທີ່ຕ້ອງໄດ້ນໍາສະເໜີໃນຕອນເຊົ້າຂອງມື້ທໍາອິດ
- ຫ້າວຽກໃນການອໍານວຍຄວາມສະດວກປະຈໍາວັນ
  - o ພາກທົບທວນຄືນປະຈໍາວັນ ຈະຖືກດໍາເນີນການໃນຕອນທ້າຍຂອງທຸກໆມື້ (ນອກຈາກມື້ສຸດທ້າຍ ທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອາດຈະເຮັດການປະເມີນຫຼັກສູດ)
  - o ການທົບທວນຄືນໃນຕອນເຊົ້າ, ຈັດຂຶ້ນທຸກເຊົ້າ (ຍົກເວັ້ນມື້ທໍາອິດ) ເພື່ອທົບທວນບັນຫາຫຼັກທີ່ໄດ້ຮຽນໃນມື້ຜ່ານມາ
  - o ການສ້າງຄວາມຕື່ນໂຕຫຼັງອາຫານທ່ຽງ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຄືກຄືນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຝຶກອົບຮົມໃນຕອນທ່ຽງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ

ພາກຕໍ່ໄປນີ້ຈະສະໜອງຄໍາແນະນໍາ ແລະ ເຄັດລັບໃນການພັດທະນາອົງປະກອບເຫຼົ່ານີ້:

ພາກເປີດການຝຶກອົບຮົມ

ພາກເປີດການຝຶກອົບຮົມ (ມື້ທໍາອິດ) ແມ່ນເປີດໂອກາດໃຫ້ຄູຝຶກໄດ້ວາງແຜນເອງ, ແຕ່ຄວນລວມເອົາອົງປະກອບຕໍ່ໄປນີ້ເຂົ້ານໍາ:

1. ກິດຈະກຳລະລາຍພຶດຕິກຳ: ກິດຈະກຳທີ່ເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ສຶກມ່ວນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການແນະນໍາຕົນເອງ

ຄວນເຮັດກິດຈະກຳນີ້ທຸກຄັ້ງ ເຖິງວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະຮູ້ຈັກກັນແລ້ວກໍຕາມ ເນື່ອງຈາກວ່າກິດຈະກຳລະລາຍພຶດຕິກຳຈະຊ່ວຍສ້າງສະພາບແວດລ້ອມການຝຶກອົບຮົມທີ່ປອດໄພ ແລະ ເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນ. ຄູຝຶກສາມາດຫາຕົວຢ່າງກ່ຽວກັບການເຮັດກິດຈະກຳປະເພດນີ້ຈາກອິນເຕີເນັດ ເຊິ່ງໃຊ້ໄດ້ກັບກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ບໍ່ຮູ້ຈັກກັນ ຫຼື ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ເປັນເພື່ອນຮ່ວມງານກັນຢູ່ແລ້ວ, ຕົວຢ່າງ:

• ເກມໂດມິໂນ່:

- o ເອົາເຈ້ຍ A4 ແລະ ບົກ 1 ກ້ານໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນ, ໃຫ້ແຕ່ລະຄົນພັບເຈ້ຍແບ່ງເຄິ່ງ. ໃຊ້ບົກແຕ້ມຕາມຮອຍພັບ ເພື່ອໃຫ້ເຈ້ຍມີສອງສ່ວນຄືກັບໂດມິໂນ່.
- o ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ້ມຮູບ (ບໍ່ໃຫ້ຂຽນຄໍາສັບ), ເຄິ່ງໜຶ່ງສະແດງເຖິງວຽກງານຂອງພວກເຂົາ ແລະ ອີກເຄິ່ງໜຶ່ງສະແດງເຖິງຊີວິດສ່ວນຕົວຂອງພວກເຂົາ. ໃຫ້ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສອງສາມນາທີເພື່ອແຕ້ມຮູບສອງຮູບ ຈາກນັ້ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຍືນເປັນວົງມົນ.
- o ໃຫ້ຄູຝຶກແນະນໍາຕົນເອງເປັນຜູ້ທໍາອິດ ໂດຍໃຊ້ໂດມິໂນ່ຂອງຕົນ ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ວາງໃສ່ພື້ນ.
- o ຖາມເບິ່ງວ່າມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃດທີ່ມີວຽກ ຫຼື ຊີວິດສ່ວນຕົວທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຮູບເທິງໂດມິໂນ່ອັນທໍາອິດບໍ່, ຖ້າມີໃຫ້ເອົາມາຕໍ່ໃສ່ໂດມິໂນ່ອັນທໍາອິດ ແລະ ຈາກນັ້ນໃຫ້ແນະນໍາຕົນເອງ.
- o ສືບຕໍ່ເຮັດແນວນີ້ຈົນທຸກຄົນເຊື່ອມຕໍ່ກັບໂດມິໂນ່ທຸກອັນ ແລະ ໄດ້ແນະນໍາຕົນເອງ.

- ເດົາເລື່ອງຂອງຂ້ອຍ

- o ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຂຽນເລື່ອງກ່ຽວກັບຕົນເອງສາມເລື່ອງ: ແຕ່ລະຄົນຄວນເລືອກເລື່ອງທີ່ບໍ່ປົກກະຕິ, ຍາກທີ່ຈະຄາດເດົາ ຫຼື ຕະຫຼົກ, ຈື່ໄວ້ວ່າ:

ເດົາເລື່ອງຂອງຂ້ອຍ	ເດົາເລື່ອງຂອງຂ້ອຍ
<p style="text-align: center;">ຊື່</p> <hr style="border-top: 1px dashed #00b0f0;"/> <p style="text-align: center;">ຈົ່ງຂຽນສອງເລື່ອງທີ່ເປັນຄວາມຈິງ ແລະ ໜຶ່ງເລື່ອງທີ່ບໍ່ແມ່ນຄວາມຈິງກ່ຽວກັບຕົວເຈົ້າ</p> <p>1 _____</p> <p>_____</p> <p>2 _____</p> <p>_____</p> <p>3 _____</p> <p>_____</p>	<p style="text-align: center;">ຊື່</p> <hr style="border-top: 1px dashed #6a3d9a;"/> <p style="text-align: center;">ຈົ່ງຂຽນສອງເລື່ອງທີ່ເປັນຄວາມຈິງ ແລະ ໜຶ່ງເລື່ອງທີ່ບໍ່ແມ່ນຄວາມຈິງກ່ຽວກັບຕົວເຈົ້າ</p> <p>1 _____</p> <p>_____</p> <p>2 _____</p> <p>_____</p> <p>3 _____</p> <p>_____</p>
ເດົາເລື່ອງຂອງຂ້ອຍ	ເດົາເລື່ອງຂອງຂ້ອຍ
<p style="text-align: center;">ຊື່</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ff9900;"/> <p style="text-align: center;">ຈົ່ງຂຽນສອງເລື່ອງທີ່ເປັນຄວາມຈິງ ແລະ ໜຶ່ງເລື່ອງທີ່ບໍ່ແມ່ນຄວາມຈິງກ່ຽວກັບຕົວເຈົ້າ</p> <p>1 _____</p> <p>_____</p> <p>2 _____</p> <p>_____</p> <p>3 _____</p> <p>_____</p>	<p style="text-align: center;">ຊື່</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ff0066;"/> <p style="text-align: center;">ຈົ່ງຂຽນສອງເລື່ອງທີ່ເປັນຄວາມຈິງ ແລະ ໜຶ່ງເລື່ອງທີ່ບໍ່ແມ່ນຄວາມຈິງກ່ຽວກັບຕົວເຈົ້າ</p> <p>1 _____</p> <p>_____</p> <p>2 _____</p> <p>_____</p> <p>3 _____</p> <p>_____</p>

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

- ເລື່ອງໜຶ່ງບໍ່ແມ່ນຄວາມຈິງ (ເລື່ອງຫຼອກລວງ)
- ສອງເລື່ອງ' ເປັນຄວາມຈິງ
- o ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປ່ຽນກັນອ່ານເລື່ອງຂອງຕົນທັງສາມເລື່ອງໃຫ້ທຸກຄົນຟັງ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ເຫຼືອເດົາວ່າເລື່ອງໃດແມ່ນຄວາມຈິງ.
- o ຂໍແນະນຳໃຫ້ຄູຝຶກເລີ່ມດ້ວຍເລື່ອງຂອງຕົນເອງທັງສາມເລື່ອງກ່ອນ.
- o ພາຍຫຼັງທີ່ໃຫ້ເວລາພຽງພໍໃນການເດົາແລ້ວ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນສະເຫຼີຍວ່າເລື່ອງໃດເປັນເລື່ອງຫຼອກລວງ.

• ສິ່ງຂອງໃນເກາະຮ້າງ

- o ບອກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າພວກເຂົາຖືກເລືອກໃຫ້ອອກລາຍການໂທລະທັດ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໃຊ້ເວລາ 3 ເດືອນໃນເກາະຮ້າງໂດຍລຳພັງ.
- o ອະນຸຍາດໃຫ້ພວກເຂົາເລືອກສິ່ງຂອງທີ່ 'ມີມູນຄ່າສູງ' ໄດ້ພຽງຢ່າງດຽວເພື່ອເອົາຕິດໂຕໄປນຳ, ຈະເປັນອັນໃດກໍໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງບໍ່ແມ່ນຮູບຂອງຄົນທີ່ຕົນຮັກ ຫຼື ສິ່ງມີຊີວິດ. ໃຫ້ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເພື່ອຄິດຫາຄຳຕອບ.
- o ຄູຝຶກຄວນເລີ່ມອະທິບາຍກ່ອນວ່າສິ່ງຂອງທີ່ມີມູນຄ່າສູງນັ້ນແມ່ນຫຍັງ. ແລະ ເປັນຫຍັງລາວຈຶ່ງເລືອກເອົາມັນ. ຈາກນັ້ນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຜັດປ່ຽນກັນເວົ້າກ່ຽວກັບສິ່ງຂອງທີ່ພວກເຂົາເລືອກ ແລະ ອະທິບາຍເຫດຜົນທີ່ພວກເຂົາເຈາະຈົງເລືອກສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ.

2. ແນະນຳກ່ຽວກັບໂມດູນ 3

ໂດຍນຳໃຊ້ການນຳສະເໜີ ຄູຝຶກຄວນນຳສະເໜີພາບລວມຂອງໂມດູນ/ຫຼັກສູດ ແລະ ວາລະການຝຶກອົບຮົມວ່າມີຫຍັງແນ່. ອະທິບາຍວ່າຈະສະໜອງປຶ້ມຄູ່ມືໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ຂໍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຫຼີກເວັ້ນການອ່ານປຶ້ມຄູ່ມືໂດຍລຳພັງ, ເພາະໃນການຮຽນມັນຈະເປັນການດີກວ່າຖ້າທຸກຄົນອ່ານພ້ອມກັນ.

3. ຄວາມຄາດຫວັງ ແລະ ສິ່ງທີ່ກັງວົນ

ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນຄູຝຶກຕ້ອງຮູ້ຄວາມຄາດຫວັງຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ເພື່ອທີ່ຈະຄູຝຶກຈະສາມາດຈັດການໄດ້, ນອກຈາກນີ້ຍັງຕ້ອງຮູ້ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກັງວົນກ່ຽວກັບເນື້ອໃນຫຼັກສູດ ແລະ ວິທີການສອນ ເຊັ່ນວ່າ: ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຍ້ານທີ່ຈະຖືກຖາມ ຫຼື ເວົ້າເລື່ອງສ່ວນຕົວໃຫ້ຜູ້ອື່ນຟັງ? ຖ້າວ່າຄວາມຄາດຫວັງ ແລະ ສິ່ງທີ່ກັງວົນທາງກຸຣັບຮູ້ລ່ວງໜ້າແລ້ວ, ຄູຝຶກສາມາດຈັດການກັບສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ ໂດຍການຈັດການກັບ ຫຼື ຍືນຍັນຄວາມຄາດຫວັງດ້ວຍວາຈາໃນພາກເປີດການອົບຮົມ ແລະ ສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ຽວກັບທຸກໆຂໍ້ກັງວົນທີ່ຖືກຍົກຂຶ້ນມາ.

ການໃຫ້ຄຳຄິດເຫັນຕໍ່ກັບຄວາມຄາດຫວັງ ແລະ ສິ່ງທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກັງວົນ ຄວນເຮັດຢ່າງມຸ່ມນວນ ແລະ ບໍ່ເປີດເຜີຍຕົວຕົນ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ສຶກປອດໄພທີ່ຈະເວົ້າໃຫ້ຟັງ. ຄູຝຶກອາດຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ກ່ອນການຝຶກອົບຮົມຜ່ານບົດປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ.

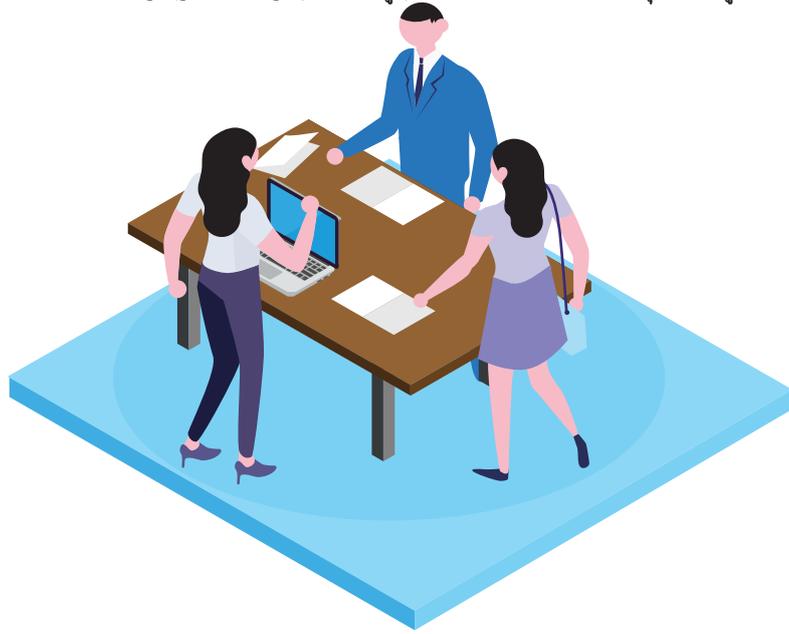
ອີກທາງເລືອກໜຶ່ງແມ່ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນພາກເປີດການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອເປີດເຜີຍກ່ຽວກັບຄວາມຫວັງ ແລະ ສິ່ງທີ່ກ້າງວິນ. ເບິ່ງຕົວຢ່າງຂ້າງລຸ່ມນີ້:

ຄວາມຫວັງ ແລະ ຄວາມກ້າງວິນ

- ຂີດເສັ້ນຕັ້ງໃສ່ກາງເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ຢູ່ໜ້າກະດານ.
- ໃຫ້ຂຽນຄຳວ່າ ‘ຄວາມຫວັງ’ ໃສ່ຖົ່ວເທິງສຸດ ແລະ ອີກຖົ່ວໜຶ່ງໃຫ້ຂຽນຄຳວ່າ ‘ຄວາມກ້າງວິນ’.
- ເອົາເຈ້ຍໂນດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼື ອາດຈະເປັນເຈ້ຍຂະໜາດເທົ່າກັບໂປສະກາດ ແລະ ເອົາສະກຳອດໄວ້ໃກ້ກັບເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາໃຊ້ຕິດໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່.
- ເອົາເຈ້ຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນລະ 4-6 ແຜ່ນ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາຂຽນແຕ່ລະຄວາມຄິດໃສ່ເຈ້ຍແຕ່ລະແຜ່ນ.
- ສຳລັບໝວດ ‘ຄວາມຫວັງ’ ໃຫ້ພວກເຂົາຂຽນວ່າພວກເຂົາຫວັງວ່າຈະໄດ້ຫຍັງຈາກການຝຶກອົບຮົມ ເຊັ່ນ: ເຂົ້າໃຈບາງຫົວຂໍ້ສະເພາະ ຫຼື ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການຮຽນ ເຊິ່ງອາດແມ່ນທັກສະສະເພາະໃດໜຶ່ງ.
- ສຳລັບໝວດ ‘ຄວາມກ້າງວິນ’ ໃຫ້ຂຽນສິ່ງທີ່ເຂົາເປັນຫ່ວງກ່ຽວກັບການຝຶກອົບຮົມ ໃນດ້ານເນື້ອໃນ ຫຼື ວິທີການ ເຊັ່ນ: ອາດກ້າງວິນກ່ຽວກັບການສະແດງບົດບາດສົມມຸດ ຫຼື ກ້າງວິນວ່າຈະບໍ່ໄດ້ຮຽນສິ່ງໃໝ່.
- ເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໝັ້ນໃຈວ່າ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈະເຮັດໂດຍບໍ່ລະບຸຊື່ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ພວກເຂົາຂຽນທຸກຢ່າງທີ່ຄິດລົງໃນເຈ້ຍ.
- ເມື່ອຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທຸກຄົນຕິດເຈ້ຍໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ແລ້ວ, ໃຫ້ຄູຝຶກອ່ານໃນໃຈ ແລ້ວເບິ່ງວ່າອັນໃດທີ່ສາມາດຮວມເຂົ້າເປັນກຸ່ມດຽວກັນໄດ້, ເຊັ່ນ: ສອງສາມຄົນອາດຈະບອກວ່າສິ່ງທີ່ກ້າງວິນແມ່ນວິທີການສອນສະເພາະໃດໜຶ່ງ.
- ຄູຝຶກຄວນທຳຄວາມເຂົ້າໃຈກັບຄວາມຫວັງ ແລະ ຄວາມກ້າງວິນທັງໝົດ, ຈັດການກັບຄວາມຄາດຫວັງ, ຮັບປະກັນໃຫ້ໄດ້ຕາມຄວາມຄາດຫວັງ ຖ້າຫາກກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ແກ້ໄຂສິ່ງທີ່ເປັນຄວາມກ້າງວິນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

4. ການປ້ອງກັນ

ແຕ່ລະພາກຄວນເປີດຫົວເລື່ອງດ້ວຍການຮັບຮູ້ວ່າ ແຕ່ລະຄົນມີ 'ໂຕຊຸກຍູ້' ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ຮັບປະກັນວ່າເມື່ອໃດທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ສຶກບໍ່ສະບາຍໃຈ ພວກເຂົາສາມາດອອກຈາກຫ້ອງເພື່ອຜັກຜ່ອນ. ແລະ ພວກເຂົາຄວນຂໍການສະໜັບສະໜູນຈາກຄູຝຶກເມື່ອຕ້ອງການ. ມັນຍັງເປັນການດີທີ່ຈະຮູ້ສິ່ງທີ່ເປັນໂຕຊຸກຍູ້ສໍາລັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ອນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຫາຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບໍລິການເສີມເຊິ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດລົງທະບຽນນໍາໃຊ້ໄດ້. ຕົວຢ່າງ ຖ້າມີການບໍລິການໃຫ້ຄໍາປຶກສາໃນທ້ອງຖິ່ນ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກໍສາມາດລົງທະບຽນນໍາໃຊ້ໄດ້.

5. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບ່ອນຝຶກອົບຮົມ

ຄູຝຶກຄວນຮູ້ກ່ຽວກັບສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກພື້ນຖານຂອງສະຖານທີ່ຝຶກອົບຮົມ ເຊັ່ນ:

- ຄວາມປອດໄພ ແລະ ການຮັກສາຄວາມປອດໄພ ເຊັ່ນ: ປະຕູໜີໄຟ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເຮັດເມື່ອສັນຍານແຈ້ງເຕືອນດັງຂຶ້ນ.
- ທາງໄປຫ້ອງນໍ້າ ແລະ ວິດຖ່າຍ
- ເວລາ ແລະ ບ່ອນກິນເຂົ້າທ່ຽງ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ

6. ກົດລະບຽບພື້ນຖານ

ໃນການເລີ່ມຕົ້ນການຝຶກອົບຮົມແຕ່ລະຄັ້ງ ຄູຝຶກຄວນສ້າງກົດລະບຽບພື້ນຖານຮ່ວມກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເພື່ອໃຫ້ເປັນເອກະພາບກັນ, ກົດລະບຽບນີ້ຖືເປັນພື້ນຖານເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານລົບ ແລະ ເພື່ອຈັດການກັບພຶດຕິກຳຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຫ້າມໃຊ້ໂທລະສັບມືຖືໃນລະຫວ່າງການຝຶກອົບຮົມ.

ຂຽນກົດລະບຽບພື້ນຖານໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ຕິດໃສ່ໜ້າກະດານຝຶກອົບຮົມ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄໍາເຫັນວ່າຄວນເຮັດຫຍັງຕື່ມອີກ. ຕົວຢ່າງກົດລະບຽບພື້ນຖານມີດັ່ງນີ້:

- ຄວນເກັບໂທລະສັບໄວ້ໃນຖົງ/ກະເປົ້າ ຈົນກວ່າຈະຮອດເວລາພັກ
- ບໍ່ຄວນລົມກັນໃນຂະນະທີ່ຄົນໃນກຸ່ມກຳລັງເວົ້າ
- ນັບຖືຄວາມຄິດທີ່ແຕກຕ່າງ

- ທັດສະນະ ແລະ ຂໍ້ມູນຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ແບ່ງປັນໃນຫ້ອງຝຶກອົບຮົມຄວນເກັບເປັນຄວາມລັບ
- ທຸກຄົນຄວນເຂົ້າຫ້ອງກົງເວລາ

7. ບ່ອນຝາກຄຳຖາມ ແລະ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ

ຕິດເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ສອງແຜ່ນໃສ່ຝາຫ້ອງຝຶກອົບຮົມ. ແຜ່ນໜຶ່ງຂຽນວ່າ ‘ບ່ອນຝາກຄຳຖາມ’ ແລະ ອີກແຜ່ນໜຶ່ງຂຽນວ່າ ‘ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ’.

- ບ່ອນຝາກຄຳຖາມ: ນີ້ແມ່ນພື້ນທີ່ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຂຽນຄຳຖາມທີ່ພວກເຂົາຮູ້ສຶກວ່າຍັງບໍ່ໄດ້ຄຳຕອບໃນລະຫວ່າງການຝຶກອົບຮົມ. ຄູ່ຝຶກສາມາດເພີ່ມຄຳຖາມທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຖາມໃນເວລາຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຮູ້ສຶກວ່າຕອບບໍ່ທັນໄດ້ດີໃນເວລານັ້ນ. ຄູ່ຝຶກສາມາດທົບທວນແລະ ຕອບຄຳຖາມໃນເວລາທີ່ຕົນສະດວກ.
- ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສ່ວນຫຼາຍຄູ່ຝຶກ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຈະຄິດເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ມີເປັນປະໂຫຍດ (ປຶ້ມ, ເວັບໄຊ) ໃນລະຫວ່າງການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອແນະນຳບັນດາແຫຼ່ງຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນໃຫ້ແກ່ກຸ່ມ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼື ຄູ່ຝຶກ ອາດຈະຂຽນລາຍການແຫຼ່ງຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນໄວ້ໃນກະດານແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ. ໃນຕອນທ້າຍຂອງຫຼັກສູດ, ຄູ່ຝຶກອາດຈະແຈກຢາຍເປັນລາຍ ການແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຂໍ້ມູນເພີ່ມໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.

ໜ້າວຽກໃນການອ່ານວຍຄວາມສະດວກປະຈຳວັນ

ການທົບທວນຄືນໃນຕອນເຊົ້າ

ຕອນເຊົ້າຂອງມື້ທີສອງຂອງການຝຶກອົບຮົມ, ຄູ່ຝຶກຄວນເລີ່ມດ້ວຍການທົບທວນຈຸດສຳຄັນທີ່ໄດ້ຮຽນໃນມື້ຜ່ານມາ. ນີ້ຄວນເປັນກິດຈະກຳທີ່ມ່ວນ ແລະ ໃຊ້ເວລາບໍ່ເກີນ 15 ນາທີ, ລວມມີກິດຈະກຳດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ຖາມຕອບໃນທີມ
- ເກມໝາກບານ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຍນໝາກບານ ແລະ ຖາມ/ຕອບ ອີງໃສ່ເນື້ອໃນຂອງມື້ທີ່ຜ່ານມາ
- ຂຽນຄຳຖາມໃສ່ເຈ້ຍໄວ້ກ່ອນແລ້ວພັບເປັນໝວກ. ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈົກສະຫຼາກເລືອກຄຳຖາມຈາກໝວກ ແລະ ຕອບຄຳຖາມເຫຼົ່ານັ້ນ.

ຄູ່ຝຶກຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທຸກຄົນ (ເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ) ມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳທົບທວນບົດຮຽນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ການສ້າງພະລັງຫຼັງອາຫານທ່ຽງ

ສ່ວນຫຼາຍພະລັງງານ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະຫຼຸດລົງຫຼັງຮັບປະທານອາຫານທ່ຽງ, ດັ່ງນັ້ນໃນການເລີ່ມຕົ້ນພາກບ່າຍແຕ່ລະຄັ້ງ ຄວນເລີ່ມດ້ວຍກິດຈະກຳສ້າງພະລັງງານ ເຊິ່ງເປັນກິດຈະກຳທີ່ມ່ວນ, ມີການເຄື່ອນໄຫວຮ່າງກາຍ. ມີຫຼາຍຕົວຢ່າງສໍາລັບກິດຈະກຳປະເພດນີ້ ທີ່ສາມາດຫາໄດ້ຈາກອິນເຕີເນັດ ຫຼື ຄູ່ຝຶກສາມາດຄິດຄົ້ນເກມໃໝ່ ຫຼື ເກມທີ່ຕົນເອງເຄີຍຫຼິ້ນຕອນຍັງນ້ອຍມາປະຍຸກໃຊ້ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ມີການເຄື່ອນໄຫວຮ່າງກາຍ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕ້ອງລະວັງບໍ່ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຮັດໃນສິ່ງທີ່ພວກເຂົາຮູ້ສຶກບໍ່ສະດວກທັງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈ.

ການໃຫ້ຄໍາເຫັນປະຈໍາວັນ (ທ້າຍມື້)

ໃນຕອນທ້າຍຂອງແຕ່ລະມື້, ຄູ່ຝຶກຄວນໃຫ້ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 15 ນາທີເພື່ອຖາມຄໍາຖາມແລະປະກອບຄໍາເຫັນໂດຍບໍ່ລະບຸຊື່. ຄໍາເຫັນນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຄູ່ຝຶກຮູ້ວ່າຄວນຈະສອນແນວໃດໃນມື້ຕໍ່ໄປ.

ອີກວິທີໜຶ່ງ ເຊິ່ງວິທີການແມ່ນຄ້າຍຄືກັບວິທີທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນກິດຈະກຳ ‘ຄວາມຫວັງ ແລະ ຄວາມກັງວົນ’ ຂ້າງເທິງ. ແຕ່ແທນທີ່ຈະໃສ່ຫົວຂໍ້ວ່າ ‘ຄວາມຫວັງ ແລະ ຄວາມກັງວົນ’ ໃຫ້ໃສ່ຫົວຂໍ້ວ່າ ‘ອັນໃດທີ່ເຮັດໄດ້ດີ?’ ແລະ ‘ຈະເຮັດໄດ້ດີກວ່າຖ້າຫາກວ່າ’ (ຈະເຮັດຕ່າງຈາກນີ້ແນວໃດ). ໃຫ້ປິ່ນກະດານເຂົ້າຝາ ເພື່ອເປັນການບໍ່ລະບຸຕົວຕົນ.

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Ngoc Le

ສະຫຼຸບ ໂມດູນ

© UN Women/UNODC/ Ploy Phutpheng

ເປົ້າໝາຍ

ເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ແນວໜ້າ ແລະ ທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ໃຫ້ສາມາດນໍາໃຊ້ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດອື່ນໆ.

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້

1. ກຳນົດໄດ້ລັກສະນະຂອງການຄ້າມະນຸດ, ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ແລະ ກິດຈະກຳອາຊະຍາກຳອື່ນໆທີ່ຜູ້ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດອື່ນໆມັກຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຮັດ
2. ກຳນົດຕົວຊີ້ວັດທີ່ສະແດງວ່າເປັນຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ/ຫຼື ອາຊະຍາກຳອື່ນໆ
3. ເພີ່ມຄວາມສາມາດໃນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສືບສວນຄະດີອະຊະຍາກຳການຄ້າມະນຸດ
4. ຮັບຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງການເຮັດວຽກໂດຍມີຄູ່ຮ່ວມງານເປັນອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

5. ປະເມີນຄວາມສ່ຽງເມື່ອເຮັດວຽກກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ອາຊະຍາກຳອື່ນໆ
6. ເສີມສ້າງຄວາມສາມາດໃນການນໍາໃຊ້ວິທີການທີ່ເອົາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ
7. ສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃນການໃຊ້ເຕັກນິກການສໍາພາດທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງໂມດູນນີ້ ແມ່ນເພື່ອກະຕຸ້ນໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງກ່ຽວກັບການຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ:

- ວິທີການທີ່ທົນທານເຮັດວຽກກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ວິທີການເຮັດວຽກໃນຖານະບຸກຄົນ ແລະ ເຮັດວຽກເປັນທີມ

ທຸກໆຮູບແບບຂອງການປ່ຽນແປງຕ້ອງໃຊ້ເວລາ ແລະ ຄວາມສະໝໍ່າສະເໝີ. ມັນອາດເປັນການຄາດຫວັງທີ່ເກີນເຫດ ຫາກຈະໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນພາຍໃນເວລາການຝຶກອົບຮົມພຽງແຕ່ 4-5 ວັນເທົ່ານັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນຄວນເນັ້ນໃສ່ການກະຕຸ້ນເພື່ອສ້າງຄວາມປ່ຽນແປງ, ເພື່ອໃຫ້ເຮັດໄດ້ດັ່ງນັ້ນ ຫຼັກສູດນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດ:

- ສັງເກດເຫັນ 'ຄວາມຕ້ອງການ' ເພື່ອໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງກ່ຽວກັບການຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
- ເພີ່ມຄວາມເຂົ້າອົກເຂົ້າໃຈຕໍ່ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ໂດຍມີເປົ້າໝາຍກະຕຸ້ນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃຫ້ມີຄວາມຕັ້ງໃຈທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງ
- ກະຕຸ້ນໃຫ້ມີການທົບທວນຕົນເອງຄືນ/ສະທ້ອນເບິ່ງຕົນເອງ
- ພັດທະນາຄວາມຮູ້, ທັກສະ ແລະ ເຕັກນິກທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ ແລະ ແບ່ງປັນພາຍໃນທີມຜູ້ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕ້ອງມີຄວາມເຂົ້າໃຈພື້ນຖານກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ເຫຼົ່ານີ້:

- ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
- 'ມາດຕະຖານ' ດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງເງື່ອນໄຂ
- ລະບອບບົດາທິລາດ
- ການຈໍາແນກທາງເພດ

ກ່ອນຝຶກອົບຮົມຫຼັກສູດນີ້, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄວນໄດ້ຝຶກອົບຮົມໃນຫົວຂໍ້ 'ການປູກຈິດສໍານຶກດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ແນວໜ້າ ແລະ ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ' ຫຼື ຫຼັກສູດທາງອອນລາຍໃນຫົວຂໍ້ 'ຂ້ອຍຮູ້ຈັກບົດບາດຍິງ-ຊາຍ: ພາກແນະນໍາກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍສໍາລັບເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ'³ ເສຍກ່ອນ.

³ <https://agora.unicef.org/course/info.php?id=11245>.

ວາລະການຝຶກອົບຮົມ

ມື້ທີໜຶ່ງ:	ມື້ທີສອງ:	ມື້ທີສາມ:	ມື້ທີສີ່:	ມື້ທີຫ້າ:
ພາກນຳສະເໜີ (30 ນາທີ)	ການທົບທວນພາກເຊົ້າ (15 ນາທີ)	ການທົບທວນພາກເຊົ້າ (15 ນາທີ)	ການທົບທວນພາກເຊົ້າ (15 ນາທີ)	ການທົບທວນພາກເຊົ້າ (15 ນາທີ)
ບົດທີໜຶ່ງ: ການແນະນຳເບື້ອງ ຕົ້ນກ່ຽວກັບບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ໃນບໍລິບົດ ຂອງການຄ້າມະນຸດ (80 ນາທີ)	ບົດທີໜຶ່ງ: ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວ ກອງສຳລັບຄະດີຄ້າ ມະນຸດ (ພາກທີໜຶ່ງ) (180 ນາທີ)	ບົດທີໜຶ່ງ: ຄວາມຈຳເປັນໃນການ ປະຕິບັດໂດຍການເອົາ ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະ ຮ້າຍເປັນຫຼັກ (90 ນາທີ)	ບົດທີໜຶ່ງ: ການສ້າງຄວາມສຳພັນ ກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນໆ (105 ນາທີ)	ບົດທີໜຶ່ງ: ການທົບທວນ ແລະ ການ ວາງແຜນປະຕິບັດງານ (ປະເມີນຜົນ ແລະ ປັດ) (120 ນາທີ)
ພັກຜ່ອນ (15 ນາທີ)		ພັກຜ່ອນ (15 ນາທີ)	ພັກຜ່ອນ (15 ນາທີ)	ພັກຜ່ອນ (15 ນາທີ)
ບົດທີສອງ: ນິຍາມການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບ ເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບ ຜິດກົດໝາຍ (90 ນາທີ)	ພັກຜ່ອນ (15 ນາທີ) ບົດທີໜຶ່ງ: ສືບຕໍ່	ບົດທີສອງ: ການຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຕຶງ ຄຽດ, ຄວາມເຈັບປວດ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ (90 ນາທີ)	ບົດທີສອງ: ເຕັກນິກໃນການສຳພາດ: ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດ ອຳນາດ (75 ນາທີ)	ພິທີປິດ
ພັກຮັບປະທານອາ ຫານທ່ຽງ (60 ນາທີ)	ພັກຮັບປະທານອາຫານ ທ່ຽງ (60 ນາທີ)	ພັກຮັບປະທານອາຫານ ທ່ຽງ (60 ນາທີ)	ພັກຮັບປະທານອາຫານ ທ່ຽງ (60 ນາທີ)	ພັກຮັບປະທານອາຫານ ທ່ຽງ (60 ນາທີ)
ບົດທີສາມ: ຕົວຊີ້ວັດການຄ້າມະ ນຸດ (90 ນາທີ)	ບົດທີສອງ: ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ (60 ນາທີ)	ບົດທີສາມ: ການປະຖົມພະຍາບານ ທາງດ້ານຈິດໃຈໃນວິທີ ການປະຕິບັດໂດຍການ ເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກ ເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ (ພາກທີໜຶ່ງ) (90 ນາທີ)	ບົດທີສາມ: ການສຳພາດ: ຕົວແບບ PEACE (11 0 ນາທີ)	
ພັກຜ່ອນ (15 ນາທີ)		ພັກຜ່ອນ (15 ນາທີ)		
ບົດທີສີ່: ການນຳໃຊ້ຕົວຊີ້ວັດ ເພື່ອລະບຸການຄ້າມະ ນຸດ (90 ນາທີ)	ບົດທີສາມ: ການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າ ມະນຸດ (120 ນາທີ)	ບົດທີສີ່: ການປະຖົມພະຍາບານ ທາງດ້ານຈິດໃຈໃນວິທີ ການປະຕິບັດໂດຍການ ເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກ ເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ (ພາກທີສອງ) (90 ນາທີ)	ບົດທີສີ່: ບົດບາດການສຳພາດ ແລະ ທົບທວນຄືນ ບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນມາ (90 ນາທີ)	
ການທົບທວນຄືນ ປະຈຳວັນ (15 ນາທີ)	ການທົບທວນຄືນ ປະຈຳວັນ (15 ນາທີ)	ການທົບທວນຄືນ ປະຈຳວັນ (15 ນາທີ)		

* ຕາມປົກກະຕິ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມຫ້າວັນສຳລັບວຽກງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຈະຕ້ອງມີພິທີປິດ ເຊິ່ງຈະມີການມອບ
ໃບຢັ້ງຢືນໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຜູ້ບັນຍາຍກໍຈະໄດ້ປະກອບຄຳເຫັນ. ໂດຍທົ່ວໄປຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມັກຈະໃຫ້ທຸກຢ່າງ
ສຳເລັດລົງໃນຕອນທ່ຽງ ເພື່ອພວກເຂົາຈະມີເວລາພໍໃນການເດີນທາງກັບບ້ານຂອງຕົນກ່ອນວັນພັກທ້າຍອາທິດ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ສະຫຼຸບບົດຮຽນໂດຍຫຍໍ້

ໃນພາກຕໍ່ໄປ ລວມມີການສະຫຼຸບບົດຮຽນໂດຍຫຍໍ້ຂອງໂມດູນ 2.

ໃນພາກຕໍ່ໄປ ຄູ່ຝຶກຈະເປັນຜູ້ກະກຽມ/ສ້າງຂຶ້ນ:

- ພາກເປີດການຝຶກອົບຮົມ
- ການທົບທວນຄືນໃນຕອນເຊົ້າ
- ການທົບທວນຄືນປະຈຳວັນ

ໃນພາກ 'ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບການສອນ' ຂ້າງເທິງ ມີແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ສໍາລັບການພັດທະນາພາກນີ້.

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women

໕໐ ວິທີ

ພາກເປີດການຝຶກອົບຮົມ

ການລະບຸເພດ

ນອກເໜືອຈາກຄຳແນະນຳໃນພາກທຳອິດຂອງປຶ້ມຄູ່ມືການຝຶກອົບຮົມສະບັບນີ້, ຄູ່ຝຶກຍັງຖືກແນະນຳໃຫ້ດຳເນີນກິດຈະກຳລະລາຍພຶດຕິກຳ “icebreaker” ທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ທົບທວນຄືນຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງພວກເຂົາກ່ຽວກັບ “ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ”.

ຄູ່ຝຶກສາມາດເລືອກກິດຈະກຳທີ່ເໝາະສົມ ໂດຍໃຊ້ດຸນພິນິດຂອງຕົນ ຫຼື ເອົາຈາກບັນດາກິດຈະກຳທີ່ແນະນຳໃນຫຼັກສູດ “ການປູກຈິດສຳນຶກດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ແນວໜ້າ ແລະ ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ” ຫຼື ຈາກແຫຼ່ງອື່ນໆ.

ຄູ່ຝຶກຄວນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຮັດໂປສເຕີ້ຂຶ້ນມາສອງອັນ (ຕໍ່ກຸ່ມ) ແລະ ຕິດໃສ່ຝາຫ້ອງປະຊຸມຕະຫຼອດທັງອາທິດຂອງການຝຶກອົບຮົມ. ໂປສເຕີ້ໜຶ່ງຄວນໃສ່ຊື່ວ່າ “ການເປັນຜູ້ຊາຍໝາຍຄວາມວ່າແນວໃດ?” ແລະ ອີກອັນໜຶ່ງໃສ່ຊື່ວ່າ “ການເປັນຜູ້ຍິງ ໝາຍຄວາມວ່າແນວໃດ?”

ສຳລັບກິດຈະກຳນີ້:

- ໃຫ້ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນກຸ່ມນ້ອຍ ແລະ ເອົາເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ສອງແຜ່ນ ພ້ອມກັບປຶກເຟີດໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມ;
- ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມຂຽນໃສ່ເຈ້ຍໃບທຳອິດວ່າ “ການເປັນຜູ້ຊາຍໝາຍຄວາມວ່າແນວໃດ?”;
- ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໃຫ້ຄູ່ຝຶກຕັ້ງຄຳຖາມໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມດັ່ງນີ້, ໂດຍເວັ້ນໄລຍະຂອງການອ່ານແຕ່ລະຄຳຖາມປະມານສອງ-ສາມນາທີ ເພື່ອໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມຂຽນສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າຄິດໃສ່ເຈ້ຍ. ຄູ່ຝຶກຄວນຊຸກຍູ້ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມຂຽນສິ່ງທີ່ພວກເຂົາຄິດໄດ້ຢ່າງອິດສະຫຼະ ໂດຍທີ່ເຂົາເຈົ້າສາມາດຂຽນເປັນຄຳເວົ້າ ຫຼື ແຕ້ມຮູບກໍໄດ້ ຕາມທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການ.
  - o ຢູ່ໃນສັງຄົມຂອງທ່ານຄຸນລັກສະນະທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ການປະພຶດໃດແດ່ ທີ່ຖືກຍົກສູງສຳລັບເພດຊາຍ?
  - o ຄວາມຄາດຫວັງໃນເພດຊາຍຢູ່ໃນສັງຄົມຂອງທ່ານມີຫຍັງແດ່?
  - o ສິ່ງທີ່ຜູ້ຊາຍບໍ່ຄວນຖືກສົ່ງເສີມໃຫ້ປະຕິບັດຢູ່ໃນສັງຄົມຂອງທ່ານມີຫຍັງແດ່?
- ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ເຮັດຊ້ຳຄືນ ແລະ ຖາມຄຳຖາມເຫຼົ່ານີ້ສຳລັບ “ການເປັນຜູ້ຍິງໝາຍຄວາມວ່າແນວໃດ?”

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women

- ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມປະກອບຄໍາຄິດເຫັນກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ພວກເຂົາຊຽນ ແລ້ວຕິດເຈ້ຍເຫຼົ່ານີ້ໃສ່ຝາຫ້ອງຝັກອົບຮົມ. ໃຫ້ຄູຝັກອະທິບາຍວ່າ ຫົວຂໍ້ນີ້ຈະຖືກຍົກຂຶ້ນມາເວົ້າອີກ ໃນຕະຫຼອດໄລຍະໜຶ່ງອາທິດນີ້;
- ຕ້ອງແນ່ໃຈວ່າ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ຄໍາວ່າ ເພດ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝັກ

ການທີ່ມີເຈ້ຍເຫຼົ່ານີ້ສະແດງໄວ້ຕະຫຼອດໄລຍະການຝັກອົບຮົມ ຈະເປັນກົນໄກທີ່ເປັນປະໂຫຍດໃນການທົບທວນບົດຮຽນ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍໃຫ້ຄູຝັກອ້າງອີງເຖິງພວກມັນໄດ້ຕະຫຼອດເວລາໃນແຕ່ລະກໍລະນີທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ:

- ທ່ານຄິດວ່າ ຜູ້ຍິງທີ່ເປັນຜູ້ລອດຊີວິດຈາກການຄ້າມະນຸດທີ່ຖືກກົດຂີ່ທາງເພດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກບັນທັດຖານ ຂອງການເປັນຜູ້ຍິງໃນວັດທະນະທໍາຂອງລາວແນວໃດ?
- ຜູ້ຊາຍທີ່ເປັນຜູ້ລອດຊີວິດຈາກການບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານ ຈະຮູ້ສຶກລະອາຍໃຈທີ່ບໍ່ສາມາດຊ່ວຍເຫຼືອຄອບຄົວຂອງລາວໄດ້ຫຼືບໍ່?
- ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໄດ້ສົ່ງເສີມ ແລະ ອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ມີການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍເພດຍິງ ໃນການຄຸ້ມຄອງການສືບສວນ-ສອບສວນສະຖານທີ່ເກີດເຫດອາຊະຍາກໍາບໍ່?

ບົດທີໜຶ່ງ

ການແນະນຳເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນບໍລິບົດຂອງ ການຄ້າມະນຸດ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອແນະນຳໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີການພິຈາລະນາເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນການສືບສວນ-ສອບສວນການຄ້າມະນຸດ

ຈຸດປະສົງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະໄດ້ ...

- ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບແນວໂນ້ມໃນລະດັບໂລກ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໂດຍອີງໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດອື່ນໆ
- ລະບຸເຫດຜົນສຳລັບການລວມເອົາການເບິ່ງຜ່ານມຸມມອງທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນການສືບສວນ-ສອບສວນການຄ້າມະນຸດ

ເວລາ: 80 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
ນຳສະເໜີຂໍ້ມູນທາງສະຖິຕິ (ເບິ່ງລາຍລະອຽດຂ້າງລຸ່ມ)	ກະກຽມໂດຍຄູຝຶກ
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ປຶກ	

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ	ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າແນວໂນ້ມໃນປັດຈຸບັນໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບໂລກ ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ໂດຍອີງໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດອື່ນໆ, ແລະ ລະບຸເຫດຜົນທີ່ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນເວລາດຳເນີນການສືບສວນ-ສອບສວນການຄ້າມະນຸດ.	80

ກິດຈະກຳ: ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າແນວໂນ້ມໃນປັດຈຸບັນໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບໂລກ ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ໂດຍອີງໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດອື່ນໆ, ແລະ ລະບຸເຫດຜົນທີ່ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນເວລາດຳເນີນການສືບສວນ-ສອບສວນການຄ້າມະນຸດ.

ເວລາ: 80 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

1.1 ແບບທົດສອບທາງສະຖິຕິ (30 ນາທີ)

ເນື່ອງຈາກວ່າສະຖິຕິ ແລະ ແນວໂນ້ມມີການປ່ຽນແປງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ທັງໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ທົ່ວໂລກ, ໂມດູນນີ້ໄດ້ຖືກອອກແບບເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການນຳສະເໜີໃນຫຼາຍປະເທດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ຂໍແນະນຳໃຫ້ຄູຝຶກສ້າງສະໄລ້ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຊຸດຂໍ້ມູນທາງສະຖິຕິທີ່ແທດເໝາະກັບເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ.

ຂໍສະເໜີແນະແນວທາງຕໍ່ໄປນີ້:

ກ່ອນການຝຶກອົບຮົມ, ຄູຝຶກຕ້ອງກະກຽມສະໄລ້ ຫຼື ຊຽນຂໍ້ມູນທາງສະຖິຕິປັດຈຸບັນ ແລະ ແຍກຕາມເພດໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ຕົວຢ່າງ:

- ຜູ້ທີ່ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ໂດຍອີງໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ (GBV), ເປັນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງປະເພດໃດ ແລະ ໃນລະດັບໃດ
- ຜູ້ກະທຳຜິດຖານໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໂດຍອີງໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ (GBV) ແລະ ປະເພດຂອງຄວາມຮຸນແຮງ
- ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ປະເພດຂອງການຄ້າມະນຸດ

- ຜູ້ກະທຳຜິດຖານຄ້າມະນຸດ ແລະ ປະເພດຂອງການຄ້າມະນຸດ
- ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຜູ້ກະທຳຜິດກ່ຽວກັບອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດ ແລະ ປະເພດຂອງອາຊະຍາກຳ

ຄູຝຶກຕ້ອງມີລາຍການທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນເພື່ອເປັນແຫຼ່ງອ້າງອີງສຳລັບຕົນເອງ. ໃນສະໄລ້/ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ຄູຝຶກຄວນຈະເຮັດເປັນລາຍການຕົວເລກເທົ່ານັ້ນ. ໃນກໍລະນີທີ່ຄູຝຶກມັກນຳໃຊ້ສະໄລ້ຫຼາຍກ່ວາເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ໃນການນຳສະເໜີ, ແນະນຳວ່າໃຫ້ໃຊ້ຟັງຊັນພາບເຄື່ອນໄຫວ (animation function) ເພື່ອເຮັດເຄື່ອງໝາຍໃສ່ ຫຼື ອ້ອມວົງເອົາຂໍ້ມູນສະຖິຕິຕ່າງໆ ທີ່ຖືກລະບຸໄວ້ໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປຂອງກິດຈະກຳ.

ຄູຝຶກຕ້ອງອະທິບາຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ຄູຝຶກຈະອ່ານຊຸດຕົວຊີ້ວັດທາງສະຖິຕິທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນດາຕົວເລກທີ່ສະແດງໃນສະໄລ້/ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່. ພາຍຫຼັງອ່ານຕົວຊີ້ວັດທາງສະຖິຕິແຕ່ລະອັນ, ໃຫ້ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເດົາວ່າ ແມ່ນຕົວເລກໃດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການນຳສະເໜີໃນສະໄລ້/ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່.

ຄູຝຶກຄວນນຳໃຊ້ກິດຈະກຳນີ້ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທາງດ້ານສະຖິຕິ, ແລະ/ຫຼື ກະຕຸ້ນໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລືໃນບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນບໍລິບົດຂອງການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ.

1.2 ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ (20 ນາທີ)

ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນກຸ່ມນ້ອຍ ແລະ ມອບໝາຍໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມປຶກສາຫາລືໂດຍຄິດທົບທວນເຖິງບັນດາແນວໂນ້ມທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄິດທົບທວນ ແລະ ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບຄຳຖາມໃນສະໄລ້:

ສິນທະນາ

- ແນວໂນ້ມເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ສະທ້ອນເຖິງແນວໂນ້ມໃນປະເທດນີ້ບໍ່?
- ເປັນຫຍັງມັນຈຶ່ງສຳຄັນສຳລັບທຶນງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນການສືບສວນ-ສອບສວນອາຊະຍາກຳການຄ້າມະນຸດ?

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

1.3 ການປະກອບຄໍາຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ (30 ນາທີ)

ພາຍຫຼັງການສົນທະນາຜ່ານໄປ 20 ນາທີ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມາລວມກັນເປັນກຸ່ມໃຫຍ່ (ເບິ່ງໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກຂ້າງລຸ່ມນີ້ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນການສືບສວນ-ສອບສວນອາຊະຍາກໍາການຄ້າມະນຸດ).

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ການສົນທະນາກ່ຽວກັບແນວໂນ້ມການຄ້າມະນຸດໃນເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດຂຶ້ນກັບວ່າ ການຝຶກອົບຮົບໄດ້ຖືກຈັດຢູ່ໃສ, ສະນັ້ນມັນຈຶ່ງຢູ່ນອກເໜືອຂອບເຂດຂອງໝາຍເຫດນີ້.

ມີຫຼາຍເຫດຜົນທີ່ວ່າ ເປັນຫຍັງຈຶ່ງຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນເວລາດໍາເນີນການສືບສວນ-ສອບສວນການຄ້າມະນຸດ. ລາຍການທີ່ສະແດງຂ້າງລຸ່ມນີ້ ຍັງບໍ່ທັນສົມບູນເທື່ອ ແຕ່ກໍສາມາດສະໜັບສະໜູນຄູຝຶກດ້ວຍປະເດັດສໍາຄັນຈໍານວນໜຶ່ງ:

- ການຮັບຮູ້ເຖິງແນວໂນ້ມໃນລະດັບໂລກ, ພາກພື້ນ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບວິທີທາງທີ່ຄວາມແຕກຕ່າງ/ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ສົ່ງຜົນຕໍ່ການຄ້າມະນຸດຄືແນວໃດ ຈະສາມາດຊ່ວຍທຶມງານໃນການພັດທະນາກົນລະຍຸດການສືບສວນ-ສອບ

ສວນໄດ້. ຕົວຢ່າງ ແນວໂນ້ມກ່ຽວກັບການສັນຫາແມ່ຍິງຈາກຊົນເຜົ່າຈໍາເພາະໃດໜຶ່ງ ເພື່ອສົ່ງເຂົ້າໄປໃນຂະບວນການຊຸດຮີດທາງເພດ ອາດຈະນໍາພາທີ່ມາງານບັງຄັບໃຊ້ກົດ ໝາຍໃນການພັດທະນາຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ. ຖ້າວ່າແມ່ຍິງຄົນໜຶ່ງຫາຍ ໄປ ແລະ ລາວມີລັກສະນະກົງກັບຂໍ້ມູນຂອງຜູ້ອື່ນໆທີ່ຖືກຊຸດຮີດທາງເພດ, ກໍສະແດງວ່າ ແນວໂນ້ມດັ່ງກ່າວຈະຊ່ວຍຊີ້ນໍາແນວທາງການສືບສວນໄດ້.

- ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທັງໝົດ ຈໍາເປັນຕ້ອງເຂົ້າໃຈໃນຄວາມມີອະຄະຕິ/ລໍາອຽງ ຕໍ່ກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍຂອງພວກເຂົາເອງ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງມັນທີ່ມີຕໍ່ວຽກງານຂອງ ພວກເຂົາ. ຕົວຢ່າງ ຖ້າວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຫາກເຊື່ອວ່າ ແມ່ຍິງບໍ່ມີຄວາມ ສາມາດໃນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການຊຸດຮີດໃນລະດັບດຽວກັນກັບຜູ້ຊາຍໄດ້, ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ພວກເຂົາອາດຈະຕັ້ງຂໍ້ສົມມຸດຖານຢ່າງຜິດພາດວ່າ ຜູ້ກະທໍາຜິດນັ້ນເປັນ ຜູ້ບໍລິສຸດ. ໃນທາງກັບກັນ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ກໍອາດຈະຕັ້ງຂໍ້ສົມມຸດຖານຢ່າງຜິດພາດວ່າຜູ້ຊາຍ ບໍ່ສາມາດຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຖືກຊຸດຮີດໄດ້ ເນື່ອງຈາກການຕັ້ງສົມມຸດຖານ ໂດຍ ອີງໃສ່ເພດສະພາບ.
- ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາຈະໄດ້ຄົ້ນຄວ້າໃນບົດຕ່າງໆຂອງ ໂມດູນ 2, ການຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ- ຊາຍ ໃນຂະນະທີ່ເຮັດວຽກໂດຍກົງກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດເປັນສິ່ງທີ່ຈໍາ ເປັນ, ຕົວຢ່າງ:
  - ຜູ້ເຄາະຮ້າຍເພດຍິງ ທີ່ຖືກຊ່ວຍເຫຼືອອອກມາຈາກສະຖານະການຂອງການຊຸດຮີດ ທາງເພດ, ໃນປັດຈຸບັນລາວມີເສື້ອຜ້າ/ເຄື່ອງນຸ່ງ ທີ່ເໝາະສົມກັບວັດທະນະທໍາ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລາວມີຄວາມຮູ້ສຶກວ່າຕົນເອງມີກຽດສັກສີບໍ່?
  - ມັນຈະເປັນການເໝາະສົມບໍ່ ທີ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ເປັນເພດໃດໜຶ່ງຄວນຈະຖືກສໍາ ພາດໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ເປັນເພດດຽວກັນ?
  - ບົດບາດຍິງ-ຊາຍມີຜົນຕໍ່ກັບວິທີທາງທີ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຖືກນໍາໄປພົວພັນກັບການ ບໍລິການ/ໜ່ວຍງານອື່ນໆ ຕະຫຼອດຂະບວນການຍຸຕິທໍາທາງອາຍາ ຕົວຢ່າງ ການ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບອົງກອນການກຸສົນໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຜູ້ຖືກ ເຄາະຮ້າຍຈາກການຊຸດຮີດທາງເພດທີ່ເປັນຜູ້ຍິງ.
- ການພິຈາລະນາເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ບໍ່ຄວນຈະຖືກເບິ່ງວ່າ ເປັນພຽງແຕ່ພັນທະທາງ ສິນທໍາເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຄວນຈະຖືກເບິ່ງວ່າ ເປັນພັນທະໃນການປະຕິບັດງານ. ສະນັ້ນ, ການ ນໍາໃຊ້ແນວທາງການຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນການສືບສວນ-ສອບສວນ ຈຶ່ງ ເປັນສິ່ງທີ່ 'ຖືກຕ້ອງ' ທີ່ຄວນຈະເຮັດໃນມຸມມອງທາງຈັນຍາບັນ, ແລະ ມັນຍັງເປັນການ ຊ່ວຍໃຫ້ການສືບສວນ-ສອບສວນປະສົບຜົນສໍາເລັດຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍມີ ທ່າອ່ຽງທີ່ຈະໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືກັບທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຫຼາຍຂຶ້ນ ຖ້າຫາກມີຄວາມ ໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈ ແລະ ການເຂົ້າໃຈຄວາມຕ້ອງການອັນຈໍາເປັນ ໂດຍຜ່ານມຸມມອງດ້ານ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຈະຊ່ວຍທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ໃນການສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ ພວກເຂົາເອງ.

ບົດທີສອງ

ນິຍາມການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອນິຍາມການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ໃຫ້ນິຍາມການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ
- ອະທິບາຍຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງສອງຂະບວນການ
- ວິເຄາະສະຖານະການຕ່າງໆເພື່ອກຳນົດຕົວຢ່າງຂອງສອງຂະບວນການນີ້

ເວລາ: 90 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
1.2.1 ການຄ້າມະນຸດທຽບກັບຈິກຂຸການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ	ພິມເອກະສານນີ້ກ່ອນທີ່ຈະຈັດຝຶກອົບຮົມບົດນີ້. ຖ້າເປັນໄປໄດ້ໃຫ້ພິມບັດຫົວຂໍ້ໃສ່ເຈ້ຍທີ່ມີສີຕ່າງກັນລວມທັງບັດນິຍາມ. ພິມໃສ່ເຈ້ຍຂະໜາດ A3 (ຫຼື 11x17)
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ	

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ນິຍາມການຄ້າມະນຸດໃນກົດໝາຍສາກົນ	ເພື່ອນິຍາມການຄ້າມະນຸດໃນກົດໝາຍສາກົນ	45
2. ກໍລະນີສຶກສາທີ່ມີການປ່ຽນແປງຕະຫຼອດເວລາ	ເພື່ອນຳໃຊ້ທິດສະດີການຮຽນຮູ້ເຂົ້າໃນສະພາບແວດລ້ອມຂອງຊີວິດຈິງ	45

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ນິຍາມການຄ້າມະນຸດໃນກົດໝາຍສາກົນ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອນິຍາມການຄ້າມະນຸດໃນກົດໝາຍສາກົນ

ເວລາ: 45 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

1.1 ການນຳສະເໜີ (15 ນາທີ)

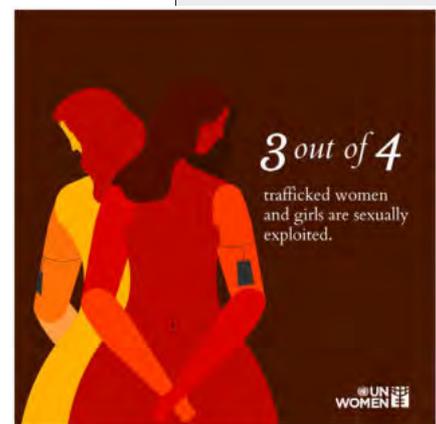
ນຳໃຊ້ສະໄລໄພື່ອຮວບຮວມເອົາສິ່ງທີ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ ແລະ ອ້າງອີງໃສ່ບັນດາກອບກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າມະນຸດ. (ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອນຳສະເໜີໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮຽນຮູ້ບັນດາກອບກົດໝາຍຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຮັບຮູ້ ແລະ ຮູ້ເຖິງຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ, ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າແບບລົງເລິກ ຍ້ອນວ່າມັນບໍ່ແມ່ນຈຸດປະສົງທີ່ສຳຄັນສຳລັບກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປົ້າໝາຍໃນຄັ້ງນີ້).

ນິຍາມການຄ້າມະນຸດ

“ການຄ້າມະນຸດ” ໝາຍເຖິງການຮັບສະໝັກ/ວ່າຈາງ, ການຂົນສົ່ງ, ການເຄື່ອນຍ້າຍ, ການໃຫ້ທີ່ພັກອາໄສ ຫຼື ການຮັບເອົາບຸກຄົນ ດ້ວຍວິທີການຂົ່ມຂູ່ ຫຼື ໃຊ້ກຳລັງ ຫຼື ຮູບແບບອື່ນໆຂອງການບົບບັງຄັບ, ການລັກພາໂຕ, ສໍ້ໂກງ, ການຫຼອກລວງ, ການໃຊ້ອຳນາດ ຫຼື ໃນສະຖານະທີ່ເປັນຜູ້ຕ້ອຍ ໂອກາດ ຫຼື ການໃຫ້ ຫຼື ການໄດ້ຮັບເງິນຄ່າຈາງ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບການຍິນຍອມເທັດທິທີ່ຈະຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມຂອງຜູ້ອື່ນ, ສຳລັບຈຸດປະສົງຂອງການກົດຂີ່ຂູດຮີດ. ການກົດຂີ່ຂູດຮີດຢ່າງຕ່າງໆຈະປະກອບມີ ການກົດຂີ່ຂູດຮີດຈາກການຄ້າໂສເພນີ ຫຼື ຮູບແບບອື່ນຂອງການຂູດຮີດທາງເພດ, ການໃຊ້ກຳລັງບັງຄັບ ຫຼື ການບໍລິການອື່ນໆ, ຂາທາດ ຫຼື ການປະຕິບັດທີ່ຄ້າຍຄືກັບການເປັນຂາທາດ, ບໍລິວານ ຫຼື ການເອົາອະໄວຍະຕ່າງໆຂອງຮາງກາຍໄປຂາຍ.

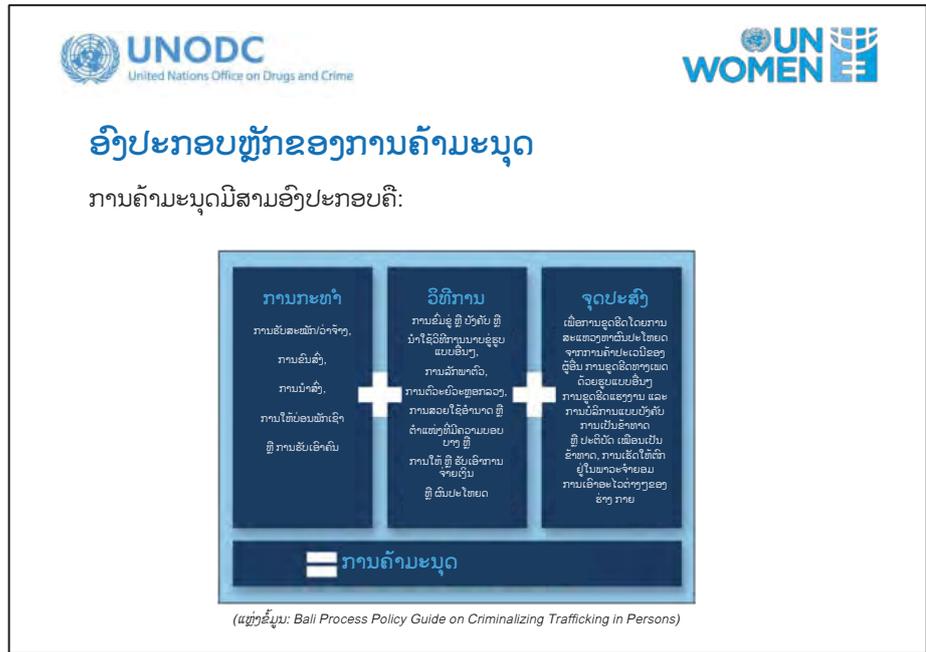

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ:

ການຄ້າມະນຸດໄດ້ຖືກກຳນົດໂດຍມາດຕາ 3(a) ຂອງອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການປ້ອງກັນ, ປາບປາມ ແລະ ລົງໂທດການຄ້າມະນຸດ ໂດຍສະເພາະຕໍ່ກັບແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ (ອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການຄ້າມະນຸດ). ເຊັ່ນດຽວກັນ, ອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍກໍໄດ້ກຳນົດການກະທຳຜິດຂອງ ‘ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ’ ຄືກັນກັບອະນຸສັນຍາການຄ້າມະນຸດທີ່ກຳນົດການກະທຳຜິດຂອງ ‘ການຄ້າມະນຸດ’. ທັງສອງອະນຸສັນຍາມີນິຕິກຳແມ່ອັນດຽວກັນນັ້ນຄື ສົນທິສັນຍາສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍການຕ້ານອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ (UNTOC). ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ອ່ານ, ຄົ້ນຄວ້າຄຽງຄູ່ກັນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຈຳເປັນຕ້ອງມີໜຶ່ງໃນສາມອົງປະກອບ ເພື່ອກຳນົດວ່າເປັນການຄ້າມະນຸດ, ນອກຈາກວ່າຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນເດັກນ້ອຍ ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວອົງປະກອບ “ວິທີການ” ແມ່ນບໍ່ຈຳເປັນ.

ອະນຸສັນຍາຕ້ານການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍທາງພື້ນດິນ, ທະເລ ແລະ ອາກາດ

ຈຸດປະສົງຂອງອະນຸສັນຍາຕ້ານການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍທາງພື້ນດິນ, ທະເລ ແລະ ອາກາດ (ອະນຸສັນຍາຕ້ານການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ) ແມ່ນເພື່ອ:

- ຕ້ານ ແລະ ສະກັດກັ້ນການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ.
- ບົກປ້ອງສິດຂອງຜູ້ລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ.
- ສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືລະຫວ່າງລັດຕ່າງໆ.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ເຄື່ອງມືສຳຄັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຮັບມືກັບການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ແມ່ນອະນຸສັນຍາຕ້ານການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ໂດຍທາງພື້ນດິນ, ທະ

ເລ ແລະ ອາກາດ (ອະນຸສັນຍາຕ້ານການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ), ເຊິ່ງເປັນ ອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມໃສ່ສົນທິສັນຍາຂອງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍການຕ້ານອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ. ອະນຸສັນຍາຕ້ານການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ມີ 150 ປະເທດເປັນລັດພາຄີ.⁴

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ມັນບໍ່ມີພຽງແຕ່ເຄື່ອງມືສາກົນເທົ່ານັ້ນທີ່ໃຫ້ຄໍານິຍາມຂອງການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບ ຜິດກົດໝາຍ. ທ່ານອາດສາມາດທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ຜ່ານມາ, ອີງຕາມອະນຸສັນຍາຕ້ານການລັກ ລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ, ຄຳວ່າ ‘ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດ ໝາຍ ໝາຍເຖິງ: “ການຈັດຫາເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງຜົນປະໂຫຍດທາງການເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ອື່ນໆ ໂດຍທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ ຈາກການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍຂອງ ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເພື່ອເຂົ້າໄປໃນປະເທດໃດໜຶ່ງ ທີ່ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວນັ້ນບໍ່ແມ່ນພົນລະເມືອງ ຫຼື ຜູ້ ອາໄສຢູ່ຢ່າງຖາວອນ” (ມາດຕາ 3(a)). ເວົ້າໃຫ້ງ່າຍຂຶ້ນກໍຄື ມັນແມ່ນການອໍານວຍຄວາມສະ ດວກເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນກໍາໄລຈາກບຸກຄົນທີ່ຂ້າມຊາຍແດນສາກົນແບບບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດ ໝາຍ ດ້ວຍທາງພື້ນດິນ, ທະເລ ຫຼື ທາງອາກາດ ໂດຍມີການຝ່າຝືນກົດໝາຍ ຫຼື ກົດລະບຽບ. ຜູ້ ລັກລອບມີຈຸດປະສົງກະທໍາອາຊະຍາກຳນີ້ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງຜົນປະໂຫຍດທາງການເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງອື່ນ, ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນຈະຮຽກເອົາໃນຮູບແບບຂອງຄໍາທໍານຽມການລັກລອບເຄື່ອນ ຍ້າຍ.

⁴ ກຸມພາ 2021.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ອົງປະກອບຂອງການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ

ອາຊະຍາກຳລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ປະກອບດ້ວຍສອງອົງປະກອບຄື:

- ການກະທຳທີ່ເປັນການຂົນສົ່ງບຸກຄົນອື່ນຂ້າມຊາຍແດນແບບຜິດກົດໝາຍ
- ເພື່ອຈຸດປະສົງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທາງການເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງອື່ນ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ສໍາລັບການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ໂດຍທາງທະເລ, ການກະທຳທີ່ເປັນການລັກລອບຂ້າມແດນ ເກີດຂຶ້ນໃນເວລາທີ່ຜູ້ລັກລອບບັນລຸຂັ້ນຕອນການເຂົ້າເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍຂອງບຸກຄົນອື່ນ ເຂົ້າໄປໃນປະເທດໃດໜຶ່ງທີ່ບຸກຄົນນັ້ນບໍ່ແມ່ນພົນລະເມືອງ ຫຼື ຜູ້ອາໄສ. ຕົວຢ່າງ ເມື່ອບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໄດ້ຖືກເຄື່ອນຍ້າຍຢ່າງລັບໆໃນເຮືອເພື່ອຂ້າມຊາຍແດນສາກົນທາງນໍ້າ, ຫຼື ໃນກໍລະນີທີ່ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຖືກເຮັດໃຫ້ຕົກຢູ່ໃນສະຖານະການລໍາບາກທີ່ສຸດໃນທະເລ ເພື່ອບັງຄັບໃຫ້ມີການຊ່ວຍເຫຼືອພວກເຂົາ ແລະ ນໍາສົ່ງໄປທີ່ປະເທດປາຍທາງ.⁵

ຈຸດປະສົງຂອງການອໍານວຍຄວາມສະດວກແກ່ການລັກລອບເຂົ້າໄປໃນປະເທດໃດໜຶ່ງຢ່າງຜິດກົດໝາຍຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງດ້ວຍທາງທະເລ ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງຜົນປະໂຫຍດທາງການເງິນ ແລະ ວັດຖຸສິ່ງຂອງອື່ນ. ຕົວຢ່າງ ໃນເວລາແຮງງານຂ້າມແດນຄົນໜຶ່ງ ຫຼື ຄອບຄົວຂອງລາວຈ່າຍເງິນໃຫ້ຜູ້ລັກລອບ ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ເຂົ້າໄປຢູ່ໃນເຮືອລັກລອບຂ້າມແດນທາງທະເລ ຖ້າບໍ່ມີຈຸດປະສົງນີ້, ກໍຈະບໍ່ມີອາຊະຍາກຳລັກລອບ. ອີກຕົວຢ່າງໜຶ່ງ, ລັດ ຫຼື ເຮືອຂົນສົ່ງເອກະຊົນ ທີ່ຊ່ວຍຊີວິດຜູ້ລັກລອບເຂົ້າເມືອງຜູ້ທີ່ຕົກຢູ່ໃນສະຖານະການລໍາບາກ ແລະ ພາພວກເຂົາໄປຍັງສະຖານທີ່ປອດໄພ ນີ້ບໍ່ແມ່ນຄວາມຜິດຖານລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍແຕ່ມັນເປັນການກະທຳເພື່ອຈຸດປະສົງທາງດ້ານມະນຸດສະທຳ. ການກະທຳນີ້ບໍ່ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທາງການເງິນ ຫຼື ສິ່ງຂອງອື່ນ.

⁵ www.baliprocess.net/UserFiles/baliprocess/File/TIP%20and%20SOM%20by%20Sea.pdf

ການຍິນຍອມ

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດອາດຈະໃຫ້ການຍິນຍອມ, ແຕ່ຄຳຍິນຍອມຂອງພວກເຂົາບໍ່ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງຖ້າໄດ້ມີການນຳໃຊ້ວິທີການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ. ການຍິນຍອມບໍ່ແມ່ນຄຸນນະສົມບັດຂອງຄຳນິຍາມຂອງການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ.

ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍອາດໃຫ້ການຍິນຍອມວ່າໃຫ້ຕົນເປັນຜູ້ຖືກລັກລອບເຂົ້າເມືອງໃນເບື້ອງຕົ້ນ ແຕ່ເຂົາອາດຈະຖອນຄຳຍິນຍອມໃນພາຍຫຼັງ.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ:

ອີກໜຶ່ງຈຸດແຕກຕ່າງທີ່ສຳຄັນລະຫວ່າງການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍນັ້ນກໍຄືການຍິນຍອມ. ມາດຕາ 3(b) ຂອງອະນຸສັນຍາການຄ້າມະນຸດເນັ້ນໜັກວ່າ ການຍິນຍອມ ຫຼື ຄຳຍິນຍອມບໍ່ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ/ບໍ່ຈຳເປັນ ຖ້າມີການນຳໃຊ້ວິທີການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ບົບບັງຄັບ ຫຼື ວິທີການທີ່ບໍ່ເໝາະສົມອື່ນໆ. ນີ້ກໍເພາະວ່າ “ຄຳຍິນຍອມ” ທີ່ຖືກອ້າງເຖິງນັ້ນບໍ່ສົມບູນ ແລະ ບໍ່ເປັນອິສະລະ, ອາດຈະຖືກເປັນບາງສ່ວນເທົ່ານັ້ນ, ຫຼື ຖືກຖອດຄຳຍິນຍອມໄປແລ້ວ.

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Tuan

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

ຂໍ້ກຳນົດການຍົກເວັ້ນ

ບໍ່ມີບົດບັນຍັດໃດໃນອະນຸສັນຍານີ້ ຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິດທິ, ພັນທະ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບອື່ນໆ ຂອງລັດ ແລະ ບຸກຄົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍສາກົນ ລວມທັງກົດໝາຍມະນຸດສະທໍາສາກົນ ແລະ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍສິດທິມະນຸດສາກົນ, ແລະ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງແມ່ນສົນທິສັນຍາ 1951 ແລະ ອະນຸສັນຍາ 1967 ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສະຖານະຂອງຜູ້ລີ້ໄພ ແລະ ຫຼັກການທ້າມຊຸກຍູ້ໃຫ້ກັບຄືນຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນນັ້ນ.

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ມາດຕາ 19, ເບິ່ງ www.baliprocess.net/UserFiles/baliprocess/File/TIP%20and%20SOM%20by%20Sea.pdf)

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ:

ເວົ້າອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍກໍຄື ອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການຄ້າມະນຸດ ບໍ່ແຊກແຊງກັບບົດບາດຂອງນິຕິກຳສາກົນອື່ນໆ ທີ່ລັດອາດຈະເປັນ ຫຼື ອາດຈະບໍ່ເປັນພາຄີ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດລະອຽດຈະແຈ້ງໃນມາດຕາ 19(1) ຂອງອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ. ທີ່ຖືກອ້າງອີງເຖິງໃນຖານະທີ່ເປັນຂໍ້ກຳນົດການຍົກເວັ້ນ ເຊິ່ງເນັ້ນໜັກເຖິງຫຼັກການທ້າມຊຸກຍູ້ໃຫ້ກັບຄືນ.

1.2 ຈົກຊໍບົດສະໜາ (15 ນາທີ)

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ

1. ເອົາບັດຄໍາຫົວຂໍ້ (ຈຸດປະສົງ, ວິທີການ, ພູມິສາດ, ການຕົກເປັນເຫຍື້ອ, ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ, ການຄ້າມະນຸດ) ຈາກຊຸດກົດຈະກໍາ 1.2.1: ຈົກຊໍບົດສະໜາ ການຄ້າມະນຸດທຽບກັບການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ

ວາງລົງພື້ນຕາມທີ່ສະແດງໃນຕາຕະລາງ:

ລາຍລະອຽດ ອຸປະກອນ	ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກ ເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ	ການຄ້າມະນຸດ
ການກະທຳ		
ຈຸດປະສົງ		
ວິທີການ		
ພູມມິສາດ		
ການຕົກເປັນເຫຍື່ອ		

2. ແຈກຢາຍບັດນິຍາມຈາກຊຸດເອກະສານ 1.2.1 ກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດທຽບກັບຈິກຂໍ
ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມທັງໝົດ
ແລະ ໃຫ້ເຂົາເຈັດວຽກເປັນກຸ່ມ ໂດຍວາງບັດໃສ່ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຫົວຂໍ້. ຄູ່ຝຶກສາມາດເຮັດ
ໃຫ້ເບິ່ງເປັນຕົວຢ່າງດ້ວຍການເອົາບັດໃບໜຶ່ງໄປວາງໃສ່ຫົວຂໍ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມຮູບຈິກຂໍ.

1.3 ການປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ (15 ນາທີ)

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ:

1. ພາຍຫຼັງ 10 ນາທີ, ໃຫ້ກຸ່ມປະກອບຄຳເຫັນ, ກວດກາແນວຄວາມຄິດ ແລະ ແນະນຳໃຫ້
ມີການປຶກສາຫາລື ແລະ ຖາມ-ຕອບ.
2. ນຳສະເໜີຈິກຂໍທີ່ຕໍ່ສຳເລັດແລ້ວ ໂດຍການສາຍສະໄລ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເບິ່ງ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

			
ຈິກຊີທີ່ຕໍ່ສໍາເລັດແລ້ວ			
	ການຂົນສົ່ງບຸກຄົນຂ້າມຊາຍແດນສາກົນ	ການຈັດຫາ, ການຂົນສົ່ງ, ສົ່ງຕໍ່, ໃຫ້ທີ່ພັກເຊົາລືຊ້ອນ, ການຂັບເອົາບຸກຄົນ	
ການກະທໍາ	ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທາງການເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງໂດຍທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ	ເພື່ອການຂຸດຄິດ (ໂດຍລວມມີແຕ່ກໍບໍ່ສະເພາະແຕ່ການຂຸດຄິດທາງເພດ,	
ຈຸດປະສົງ	ການຈັດຫາເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທາງການເງິນ ຫຼື ວັດຖຸ	ການຂຸດຄິດແຂງງາມຫຼື ການບໍລິການ, ການເປັນຂ້າທາດ ຫຼື ຖືກປະຕິບັດເພື່ອເປັນຂ້າທາດ ຫຼື ການເອົາອະໄວຍະວະໃນຮ່າງກາຍອອກ(ເມື່ອຂາຍ)	
ວິທີການ	ສິ່ງຂອງໃນທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ ຈາກການເຂົ້າໄປໃນປະເທດໃດ ທີ່ສິ່ງຂອງບຸກຄົນກຸ່ມຄົນ ເຊິ່ງພວກເຂົາບໍ່ແມ່ນພົນລະເມືອງ ຫຼື ຜູ້ມີສິດອາໄສຖາວອນໃນປະເທດນັ້ນ	ດ້ວຍການຕິດະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບ, ການສົ່ງໂກງ, ການໃຊ້ອຳນາດໃນທາງທີ່ຜິດ ຫຼື ການຊູ່ເຊັນ.	
ພູມສາດ	ມັກຈະມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບການຂ້າມຊາຍແດນ	ອາດຈະມີການຂ້າມຊາຍແດນ ຫຼື ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນປະເທດ	
ການເຕີບເຕີ້ເຫຍື່ອ	ບໍ່ຖືກຍອມຮັບວ່າເປັນ "ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ" ພາຍໃຕ້ຂອບກົດໝາຍສາກົນ ແຕ່ອາດຈະຖືກຍອມຮັບວ່າເປັນເຫຍື່ອຂອງອາຊະຍາກຳອື່ນໆ.	ຖືກຍອມຮັບວ່າເປັນ "ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ" ພາຍໃຕ້ຂອບກົດໝາຍສາກົນ	

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍແມ່ນອາຊະຍາກຳທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ທີ່ຖືກກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍສາກົນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແຕ່ການຈຳແນກຄວາມແຕກຕ່າງຂອງພວກມັນອາດມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນພາກປະຕິບັດ ເນື່ອງຈາກຜູ້ຄົນອາດສັບປຸງໄປມາລະຫວ່າງໝວດໝູ່/ລັກສະນະໃນລະຫວ່າງການເດີນທາງ/ເຫດການ. ດັ່ງທີ່ກົດຈະກຳໄດ້ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນນັ້ນ, ມີຈຸດແຕກຕ່າງທີ່ສໍາຄັນຈໍານວນໜຶ່ງ.

ກົດຈະກຳທີ່ສອງ: ກໍລະນີສຶກສາທີ່ມີການປ່ຽນແປງຕະຫຼອດເວລາ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອນໍາໃຊ້ທິດສະດີການຮຽນຮູ້ໃນກົດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ ແລະ ສອງເຂົ້າໃນສະພາບແວດລ້ອມຂອງຊີວິດຈິງ.

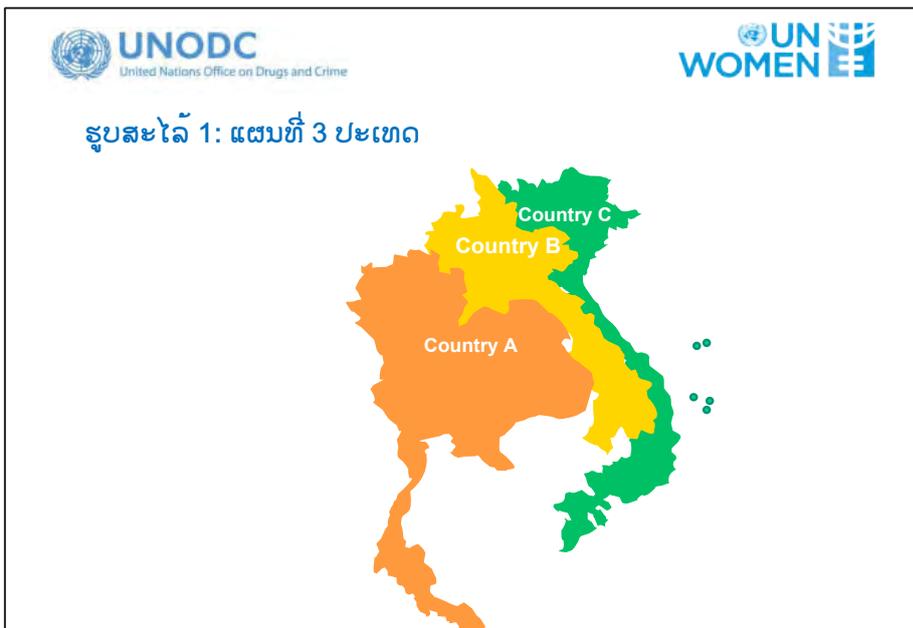
ເວລາ: 45 ນາທີ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

2.1 ຄູຝຶກເປັນຜູ້ນໍາພາໃນກໍລະນີສຶກສາທີ່ມີການປ່ຽນແປງຕະຫຼອດເວລາ (15 ນາທີ)

ຄູຝຶກນໍາໃຊ້ສະໄລ້ປະສົມກັບການເລົ່າເລື່ອງດັ່ງລຸ່ມນີ້. ສະໄລ້ແຕ່ລະແຜ່ນຄວນສະແດງໃຫ້ເຫັນແຕ່ລະສ່ວນຂອງການເລົ່າເລື່ອງແບບຕໍ່ເນື່ອງກັນ ແລະ ຕາມລໍາດັບທີ່ກ່ຽວເນື່ອງກັນ ພ້ອມກັບອ່ານສະໄລ້ຄວບຄູ່ກັນໄປ. ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດມີເວລາສົນທະນາກ່ຽວກັບຄໍາຖາມ.

ໝາຍເຫດ: ກໍລະນີສຶກສາອື່ນໆທີ່ໄດ້ນໍາໃຊ້ໃນຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມນີ້ ແມ່ນໄດ້ສົ່ງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມທັງໝົດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ທໍາຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ຂໍ້ມູນ. ຄູ່ຝຶກຈະເປັນຜູ້ບັນຍາຍກໍລະນີສຶກສານີ້ດ້ວຍການເລົ່າເລື່ອງ ແລະ ນໍາໃຊ້ຮູບພາບປະກອບສະໄລ້ໃນການນໍາສະເໜີ. ກໍລະນີສຶກສານີ້ໄດ້ອອກແບບມາເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມໄດ້ຮ່ວມກັນພັງລາຍລະອຽດທີ່ສໍາຄັນ ເພື່ອໄຈ້ແຍກຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງກໍລະນີຂອງການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບນໍາເອົາຄົນເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ. ແນະນໍາໃຫ້ຄູ່ຝຶກບັນຍາຍກໍລະນີສຶກສານີ້ສອງເທື່ອ ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມພັງໂດຍບໍ່ຕ້ອງມີການຈົດບັນທຶກຫຍັງໃນເທື່ອທໍາອິດ ແລະ ໃຫ້ບັນທຶກເອົາສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າເຫັນວ່າກ່ຽວຂ້ອງກັບເຫດການຈິງໃນເທື່ອທີສອງ.

ການເລົ່າເລື່ອງກໍລະນີສຶກສາ

1. ຮູບສະໄລ້ 1: ແຜນທີ່

ຢູ່ເທິງແຜນທີ່ມີສາມປະເທດ:

A: ປະເທດທີ່ທຸກຍາກ ເຊິ່ງມີປະຫວັດດ້ານການເມືອງອັນສັບສົນວຸ້ນວາຍ ແລະ ປະຈຸບັນນີ້ກໍາລັງປະສົບກັບຄວາມຂັດແຍ່ງ.

B: ເຖິງແມ່ນວ່າປະເທດ B ຈະມີຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດຫຼາຍກວ່າປະເທດ A ກໍຕາມ, ແຕ່ປະເທດ B ຍັງເປັນອີກປະເທດໜຶ່ງທີ່ທຸກຍາກຢູ່ ດ້ວຍສະພາບຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ທ້າທາຍ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜູ້ຍິງຍັງຖືກຮັບຮູ້ວ່າເປັນພົນລະເມືອງຊັ້ນສອງ.

C: ປະເທດ C ເປັນອີກປະເທດໜຶ່ງທີ່ມີປະຫວັດດ້ານການເມືອງອັນສັບສົນວຸ້ນວາຍໃນອາດີດ.

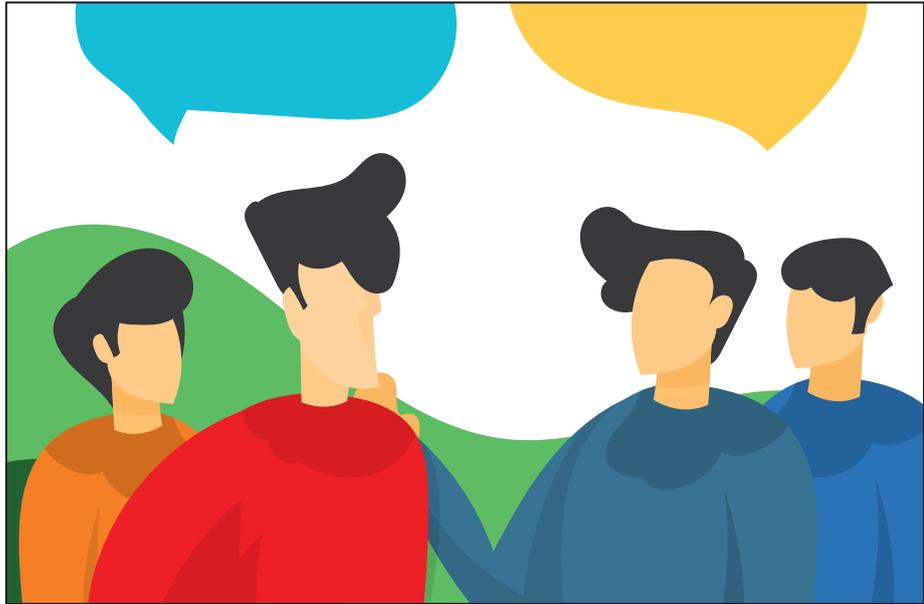
ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ແຕ່ໃນ 20 ປີທີ່ຜ່ານມາ ປະເທດນີ້ມີສະຖານລະພາບທາງດ້ານການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມທີ່ກ້າວໜ້າ ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ.

2. ຮູບສະໄລ້ 2: ຕົວລະຄອນ

ນີ້ແມ່ນສາມຕົວລະຄອນຂອງພວກເຮົາ ໃນປະເທດ A:

ນາງສົມ: ນາງ ສົມ ອາຍຸ 19 ປີ ເຊິ່ງຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່ ແລະ ເອື້ອຍອ້າຍນ້ອງຂອງລາວ ໄດ້ເສຍຊີວິດ ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ ຍ້ອນລະເບີດແຕກທໍາລາຍເຮືອນຂອງພວກເຂົາ. ລາວມີພີ່ນ້ອງທ່າງໆຢູ່ປະເທດ C ແລະ ຢາກໄປຢູ່ນໍາພວກເຂົາ.

ທ້າວແດງ: ທ້າວ ແດງ ອາຍຸ 21 ປີ, ເປັນຊາວນາຜູ້ທີ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງໜັກໜ່ວງຈາກຂໍ້ຂັດແຍ່ງ. ລາວໄດ້ຕັ້ງຄວາມຫວັງໄວ້ວ່າຈະຊອກຫາວຽກເຮັດ ແລະ ສ້າງຊີວິດໃໝ່ຢູ່ປະເທດ C ເພື່ອລາວຈະໄດ້ສົ່ງເງິນໃຫ້ຄອບຄົວໜຸ່ມນ້ອຍຂອງລາວ ໃຫ້ໄດ້ມາຢູ່ນໍາກັນໃນໄວໆນີ້.

ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງພ້າ: ນ້ອງຊາຍອາຍຸ 14 ປີ ແລະ ເອື້ອຍອາຍຸ 16 ປີ. ພວກເຂົາມີບ້ານກັບລູຢູ່ປະເທດ C. ພໍ່ແມ່ຂອງພວກເຂົາຕ້ອງການໃຫ້ລູກທັງສອງໄປຢູ່ນໍາບ້ານກັບລູ ຍ້ອນຢ້ານກົວຕໍ່ຄວາມປອດໄພຢູ່ປະເທດ A ເນື່ອງຈາກຂໍ້ຂັດແຍ່ງກໍາລັງທະວີຄວາມຮຸນແຮງຂຶ້ນ.

3. ຮູບສະໄລ 3: ຜູ້ຂົນສົ່ງ

ນີ້ແມ່ນ ທ້າວ ແລະ ນາງ ຄຣອດສ (Cross) ພວກເຂົາເປັນເຈົ້າຂອງລົດບັນທຸກ.

ທັງສອງຄົນໄດ້ບອກກັບສາມຕົວລະຄອນ ແລະ ພໍ່ແມ່ຂອງອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຟ້າວ່າ ພວກເຂົາຈະຊ່ວຍພາໄປປະເທດ C. ຕົວລະຄອນຂອງພວກເຮົາໄດ້ເອົາເງິນໃຫ້ເຂົາ ແລະ ໃຫ້ບິນເຂົ້າໄປໃນລົດບັນທຸກທີ່ມີຄົນອື່ນຢູ່ໃນນັ້ນ ທັງຍັງມີສິນຄ້ານຳອີກ, ຢູ່ໃນລົດບັນທຸກແມ່ນບໍ່ສະດວກສະບາຍ.

4. ຮູບສະໄລ 4: ການໄປສົ່ງ

ໃນສອງວັນຕໍ່ມາ ພວກເຂົາໄດ້ຂັບລົດຜ່ານເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ພູ ເພື່ອມັ່ງໜ້າໄປຊາຍແດນທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກທາງພາກເໜືອຂອງປະເທດ. ການເດີນທາງເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມຍາກລຳບາກ ແລະ ເອື້ອຍຈາກຕົວລະຄອນອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຟ້າບໍ່ສະບາຍ ຍ້ອນຮາກ ແລະ ຖອກທ້ອງ. ນາງ ຄຣອດສ ໄດ້ອະທິບາຍວ່າຈະເປັນການດີທີ່ສຸດ ຖ້າເອື້ອຍຟ້າບໍ່ຂ້າມຊາຍແດນໄປນຳ ແລະ ອີກຢ່າງໜຶ່ງມັນເປັນການເດີນທາງທີ່ລຳບາກ ແລະ ການເຈັບປ່ວຍຂອງລາວອາດຈະຮ້າຍແຮງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າໄດ້.

ຍ້ອນເຫດນັ້ນ ນາງ ຄຣອດສ ເລີຍສະເໜີທີ່ຈະໄປສົ່ງເອື້ອຍຟ້າໃຫ້ໄປຢູ່ນຳໝູ່ຂອງລາວທີ່ຢູ່ໃກ້ຊາຍແດນ. ລາວເວົ້າວ່າ ໝູ່ຂອງລາວເຮັດທຸລະກິດໂຮງແຮມໃກ້ເມືອງເຂດຊາຍແດນ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ເອື້ອຍຟ້າສາມາດຢູ່ເພື່ອພື້ນຟູອາການປ່ວຍໄດ້. ຫຼັງຈາກທີ່ຫາຍດີແລ້ວ ລາວສາມາດສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ຢູ່ໂຮງແຮມໄດ້ ໂດຍການຊ່ວຍເຮັດວຽກ. ທ້າວ ແລະ ນາງ ຄຣອດສ ຈະເດີນທາງຜ່ານມາເມືອງນີ້ອີກຄັ້ງໃນອີກທຶກອາທິດຂ້າງໜ້າ ແລະ ສາມາດມາຮັບເອື້ອຍຟ້າໄດ້. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ລາວຈະໄດ້ຢູ່ກັບນ້ອງຂອງລາວ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຟ້າຍິນຍັນວ່າພວກເຂົາບໍ່ຕ້ອງການຖືກແຍກອອກຈາກກັນ ແຕ່ທ້າວ ແລະ ນາງ ຄຣອດສ ໄດ້ເກັບກ່ອມເຂົາທັງສອງວ່ານີ້ເປັນວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດ ຍ້ອນວ່າຢູ່ໂຮງແຮມແມ່ນບໍ່ມີຫ້ອງສຳລັບສອງຄົນ ແລະ ພວກເຂົາຈະສາມາດລວມໂຕກັນອີກຄັ້ງໃນຫົກອາທິດຂ້າງໜ້າ; ສະນັ້ນພວກເຂົາຈຶ່ງໄປສົ່ງເອື້ອຍຟ້າຢູ່ໂຮງແຮມ.

5. ຮູບສະໄລ້ 5: ໂຮງແຮມ

ທ່າອິດທາງ ໂຮງແຮມ ແລະ ເຈົ້າຂອງເບິ່ງຄືວ່າດີໃຈທີ່ເອື້ອຍຟ້າມາ. ເຂົາເຈົ້າໃຫ້ຕຽງນອນພັກຜ່ອນ ແລະ ເອົາອາຫານໃຫ້ກິນ. ຫ້ອງນອນແມ່ນລຽບງ່າຍແຕ່ສະອາດ. ຫຼັງຈາກສອງ-ສາມມື້ຜ່ານໄປ ເບິ່ງຄືວ່າເອື້ອຍຟ້າຈະຫາຍດີ. ເຈົ້າຂອງ ໂຮງແຮມອະທິບາຍວ່າ ນາງຕ້ອງໄດ້ຍ້າຍຫ້ອງໄປຢູ່ບ່ອນພັກພະນັກງານ ເຊິ່ງລາວຕ້ອງໄດ້ຢູ່ຫ້ອງນ້ອຍ, ບໍ່ສະອາດ ແລະ ບໍ່ມີປະຕູປ່ອງຢ້ຽມທີ່ມີພະນັກງານຍິງອີກສີ່ຄົນອາໄສຢູ່ຮ່ວມກັນ. ສ່ວນຊົ່ວໂມງເຮັດວຽກແມ່ນດົນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເງິນເດືອນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ເຂົາເຈົ້າຍັງໄດ້ກິນອາຫານບໍ່ດີແທນ. ຜ່ານມາເອື້ອຍຟ້າມີແຕ່ຖືກໃຫ້ເຮັດວຽກທຳຄວາມສະອາດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມລາວໄດ້ຍິນເລື່ອງທີ່ຍິ່ງສາວຄົນອື່ນໄດ້ຖືກບັງຄັບໃຫ້ມີເພດສຳພັນກັບແຂກຜູ້ຊາຍ. ເອື້ອຍຟ້າກຳລັງນັບມື້ນັບວັນທີ່ ທ້າວ ແລະ ນາງ ຄຣອດສ ຈະກັບມາ ແລະ ຕົນເອງຈະໄດ້ກັບໄປເຕົ້າໂຮມກັບຄອບຄົວອີກເທື່ອໜຶ່ງ. ແຕ່ຫຼັງຈາກເກົ້າອາທິດຜ່ານໄປກໍບໍ່ມີຂ່າວຂອງສອງຜົວເມຍນັ້ນເລີຍ.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຄຳຖາມ:

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມວິເຄາະວ່າ ມາເຖິງຕອນນີ້ໄດ້ມີອາຊະຍາກຳເກີດຂຶ້ນແລ້ວບໍ່.

ຄຳຕອບ

ການລັກລອບເຂົ້າເມືອງຜິດກົດໝາຍ ຍ້ອນວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ວາງແຜນເພື່ອເດີນທາງຂ້າມຊາຍແດນ ແລະ ມີການມອບເງິນໃຫ້ກັບມື. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຍັງຢູ່ໃນປະເທດ A ມັນຍາກທີ່ຈະພິສູດໃຫ້ເຫັນ ວ່າມີການລັກລອບເຂົ້າເມືອງຜິດກົດໝາຍ. ເບິ່ງຄ້າຍຄືວ່ານາງ ຄຣອດສ໌ ໄດ້ກະທຳຜິດຖານຄ້າມະນຸດ ແຕ່ມັນຂຶ້ນກັບ 'ຄວາມຕັ້ງໃຈ' ຂອງລາວນຳ. ມັນເປັນໄປໄດ້ໃນກໍລະນີທີ່ ນາງ ຄຣອດສ໌ ເຊື່ອຢ່າງ ສະນິດໃຈວ່າ ເຈົ້າຂອງໂຮງແຮມຈະເບິ່ງແຍງເອື້ອຍຟ້າ ແລະ ພວກເຂົາຈະກັບມາພາຍໃນຫົກ ອາທິດ, ຈຳເປັນຕ້ອງມີຫຼັກຖານເພີ່ມ ເພື່ອທີ່ຈະກຳນົດໄດ້ວ່າມັນມີອາຊະຍາກຳການຄ້າມະນຸດ ເກີດຂຶ້ນໃນສະຖານທີ່ນັ້ນຫຼືບໍ່.

ເຊັ່ນດຽວກັນ, ຄູຝຶກສາມາດຖາມ ຫຼື ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແນະນຳບາງຫຼັກຖານທີ່ພວກເຂົາອາດຈະຊອກ ຫາໃນຂັ້ນຕອນນີ້ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ການສືບສວນ-ສອບສວນ ເຈດຕະນາ/ຄວາມຕັ້ງໃຈ ທີ່ຈະລັກລອບນຳເຂົ້າ ຫຼື ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ນາງ ຄຣອດສ໌ ໃນອາຊະຍາກຳການຄ້າມະນຸດ, ຕົວຢ່າງ: ຫຼັກຖານກ່ຽວກັບເງິນໄດ້ມີການປ່ຽນມື, ເອກະສານປອມ ແລະອື່ນໆ.

6. ຮູບສະໄລ້ 6: ປະເທດ B

ລົດບັນທຸກໄດ້ແລ່ນຜ່ານຊາຍແດນຂອງປະເທດ B. ການເດີນທາງເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມທ້າທາຍ. ນ້ອງຊາຍຟ້າເລີ່ມຮູ້ສຶກມີອາການບໍ່ດີ, ເບິ່ງຄືກັບວ່າມີອາການເຈັບປ່ວຍຄືກັນກັບເອື້ອຍຂອງລາວ. ທ້າວ ຄຣອດສ໌ ສະເໜີທີ່ຈະໄປສົ່ງນ້ອງຟ້າຢູ່ເຮືອນໝູ່ຂອງລາວທີ່ຢູ່ໃກ້ບໍລິເວນນີ້ ພ້ອມທັງອະທິ ບາຍວ່າໝູ່ຂອງລາວສາມາດເບິ່ງແຍງໄດ້ ແລະ ຢູ່ທີ່ນີ້ຍັງມີໂອກາດໃນການເຮັດວຽກນຳອີກ.

ທ້າວ ຄຣອດສ໌ ອະທິບາຍວ່າ ລາວຈະກັບມາຮັບນ້ອງຊາຍຟ້າໃນອີກສອງ-ສາມອາທິດຂ້າງໜ້າ ເຊິ່ງໃນເວລານັ້ນ ລາວຈະມາພ້ອມກັບເອື້ອຍຂອງຟ້າ. ນ້ອງຊາຍຟ້າໄດ້ຕອບຕົກລົງ ແລະ ໄປພັກ ຢູ່ເຮືອນຂອງໝູ່ ທ້າວ ຄຣອດສ໌. ນາງສົມ ໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າໝູ່ຂອງທ້າວ ຄຣອດສ໌ ໄດ້ເອົາຊອງ ຈົດໝາຍສີນ້ຳຕານໃຫ້ລາວກ່ອນທີ່ຈະຂັບລົດບັນທຸກອອກໄປ.

7. ຮູບສະໄລ້ 7: ປະເທດ C

ໃນທີ່ສຸດເຂົາເຈົ້າໄດ້ເດີນທາງມາຮອດປະເທດ C, ທ້າວ ແລະ ນາງ ຄຣອດສ໌ ບອກວ່ານີ້ແມ່ນ ເມືອງຫຼວງຂອງປະເທດ. ພວກເຂົາສົ່ງຜູ້ໂດຍສານທີ່ເຫຼືອທັງໝົດລົງຢູ່ເຂດນອກເມືອງ ແລະ ຂັບ ລົດອອກໄປ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ນາງສິມພະຍາມໂທຫາພີ່ນ້ອງຂອງລາວ ແລະ ເຂົາໄດ້ບອກວ່າ ທ້າວ ແລະ ນາງ ຄຣອດສຕ້ອງຕົວະລາວຢ່າງແນ່ນອນ ເພາະນາງສິມຕອນນີ້ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນເມືອງຫຼວງ ເຊິ່ງທີ່ຈິງລາວຕ້ອງໄດ້ເດີນທາງຕໍ່ອີກສີ່ວັນຈຶ່ງຈະຮອດເມືອງຫຼວງ. ພີ່ນ້ອງຂອງລາວສັນຍາວ່າຈະໄປຮັບແຕ່ອະທິບາຍຕື່ມວ່າມັນຈະຕ້ອງໃຊ້ເວລາອີກສີ່ວັນ. ນາງສິມບໍ່ມີເງິນຕິດໂຕ. ໃນຂະນະທີ່ລໍຖ້າລາວຕ້ອງໄດ້ອົດນອນ, ຂໍທານ ແລະ ຂໍອາຫານກິນ.

ທ້າວແດງກໍາລັງຊອກຫາວຽກເຮັດ ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ວຽກເທື່ອ. ຫຼັງຈາກສອງ-ສາມອາທິດທີ່ຕ້ອງອົດນອນ ແລະ ຂໍທານຍ້ອນຄວາມຈໍາເປັນ. ລາວໄດ້ພົບກັບຜູ້ຈັດການໂຮງງານທ້ອງຖິ່ນນ້ອຍໆແຫ່ງໜຶ່ງ ແລະ ໄດ້ເລົ່າສະພາບການຂອງລາວໃຫ້ຟັງ. ຜູ້ຈັດການເວົ້າວ່າມັນຜິດກົດໝາຍຖ້າລາວຈະຈ່າຍເງິນໃຫ້ທ້າວແດງ ເພາະວ່າລາວແມ່ນຄົນເຂົ້າເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ແຕ່ຜູ້ຈັດການຄົນນັ້ນໄດ້ຕົກລົງໃຫ້ລາວເຮັດວຽກຢູ່ໂຮງງານ ເພື່ອແລກກັບອາຫານ ແລະ ທີ່ພັກແທນ. ທ້າວແດງໄດ້ຮັບແກ້ດເຈ້ຍເປັນບ່ອນຮອງນອນຢູ່ກ້ອງເຄື່ອງຈັກ. ລາວເຮັດວຽກ 18 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້ ແລະ ໄດ້ຮັບເຂົ້າຕົ້ມກິນເປັນອາຫານຄາບດຽວຕໍ່ມື້.

8. ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ (20 ນາທີ)

ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ

ໃນກຸ່ມ, ໃຫ້ສົນທະນາ ແລະ ບັນທຶກກ່ຽວກັບແຕ່ລະຕົວລະຄອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

- ແມ່ນໃຜເປັນຜູ້ກໍ່ອາຊະຍາກຳ?
- ລັກສະນະຂອງອາຊະຍາກຳແຕ່ລະອັນເປັນແນວໃດ?
- ຄວາມທ້າທ້າຍໃນການສືບສວນອາຊະຍາກຳດັ່ງກ່າວມີຫຍັງແດ່?

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ບອກກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ພວກເຂົາມີເວລາ 20 ນາທີ ສໍາລັບການສົນທະນາປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບຄໍາຖາມໃນສະໄລ້.

ຫຼັງຈາກ 20 ນາທີຜ່ານໄປ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດມາລວມກັນ ແລະ ຮວບຮວມເອົາຄໍາຄິດເຫັນ. ການສະແດງຄໍາຄິດເຫັນຕໍ່ໄປນີ້ ຄວນສະໜັບສະໜູນຫົວຂໍ້ການຝຶກອົບຮົມໃນພາກນີ້:

ນາງ ຄຣອດສ: ມີຄວາມຜິດໂທດຖານລັກລອບເອົາຄົນເຂົ້າເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ແລະ ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີຄວາມຜິດຖານຄ້າມະນຸດ ແຕ່ຍັງມີຄຳຖາມກ່ຽວກັບຄວາມຕັ້ງໃຈຂອງລາວ ນຳອີກ (ໃຫ້ເບິ່ງຄຳຄິດເຫັນກ່ອນໜ້ານີ້).

ທ້າວ ຄຣອດສ: ມີຄວາມຜິດໂທດຖານລັກລອບເອົາຄົນເຂົ້າເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ແລະ ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີຄວາມຜິດໂທດຖານຄ້າມະນຸດ. ພວກເຮົາບໍ່ມີຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບສະພາບຂອງນ້ອງຊາຍຟ້າທີ່ຕ້ອງຢູ່ເຮືອນຂອງໝູ່ທ້າວ ຄຣອດສ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ພວກເຮົາຍັງບໍ່ຮູ້ອີກວ່າ ມີຫຍັງຢູ່ໃນຊອງຈົດໝາຍສີນ້ຳຕານນັ້ນ. ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າແມ່ນເງິນ ເພື່ອເປັນການແລກປ່ຽນກັບໂຕນ້ອງຊາຍຟ້າ ເຊິ່ງອາດຈະສະໜັບສະໜູນຕໍ່ຂໍ້ກວ່າຫາກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດ. ຍັງມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ອີກວ່າ ຊອງຈົດໝາຍສີນ້ຳຕານນັ້ນ ອາດມີສານທີ່ຜິດກົດໝາຍເປັນຕົ້ນແມ່ນຢາເສບຕິດທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ ທ້າວ ຄຣອດສ ມີຄວາມຜິດໂທດຖານລັກລອບຄ້າຢາເສບຕິດ.

ເຈົ້າຂອງໂຮງແຮມ (ປະເທດ A): ການຄ້າມະນຸດ, ເນື່ອງຈາກການສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດ

ໝູ່ທ້າວ ຄຣອດສ (ປະເທດ B): ຈຳເປັນຕ້ອງມີຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບສະພາບແວດລ້ອມ, ຄວາມຕັ້ງໃຈ ແລະ ແມ່ນຫຍັງທີ່ຢູ່ໃນຊອງຈົດໝາຍສີນ້ຳຕານນັ້ນ (ຕາມ ທ້າວ ຄຣອດສ).

ເຈົ້າຂອງໂຮງງານ (ປະເທດ C): ເຖິງແມ່ນວ່າ ທ້າວແດງ ໄດ້ເຂົ້າພົບເຈົ້າຂອງໂຮງງານ ແລະ ໄດ້ຂໍວຽກເຮັດ ແຕ່ວ່າລາວຖືກເອົາປຽບຫຼາຍແຫ່ງຍ້ອນສະຖານະພາບທີ່ອ່ອນໄຫວຂອງລາວ ເຊິ່ງມັນໄດ້ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ເປັນກຳລະນິການຄ້າມະນຸດ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ເອື້ອຍພ້າ: ລາວບໍ່ໄດ້ຂ້າມຊາຍແດນ ເພາະສະນັ້ນລາວບໍ່ໄດ້ຜ່າຜິນຕໍ່ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການເຂົ້າເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ. ລາວແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ຍ້ອນລາວຖືກກົດຂີ່ຊູດຮີດ. ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າລາວຈະຖືກກົດຂີ່ທາງເພດນຳອີກ ແລະ ນີ້ອາດຈະເຮັດໃຫ້ລາວມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຜ່າຜິນຕໍ່ກົດໝາຍທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບການຄ້າໂສເພນີ.

ນ້ອງຊາຍພ້າ: ລາວໄດ້ຂ້າມຊາຍແດນສາກົນແບບຜິດກົດໝາຍ ແລະ ເປັນຄົນເຂົ້າເມືອງຜິດກົດໝາຍ. ຈຳເປັນຕ້ອງມີຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອວິເຄາະສະຖານະການຂອງລາວຕໍ່ໄປ.

ນາງສົມ: ລາວໄດ້ຂ້າມຊາຍແດນສາກົນແບບຜິດກົດໝາຍ ແລະ ເປັນຄົນເຂົ້າເມືອງຜິດກົດໝາຍ. ຈາກຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຮົາມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ລາວບໍ່ໄດ້ຖືກຄ້າມະນຸດ ແຕ່ລາວຕົກຢູ່ໃນສະຖານະການທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ລາວຖືກບັງຄັບໃຫ້ອົດນອນ ແລະ ຂໍ້ທານໃນຂະນະທີ່ລໍຖ້າຍາດພີ່ນ້ອງມາຮັບ.

ທ້າວແດງ: ລາວໄດ້ຂ້າມຊາຍແດນສາກົນແບບຜິດກົດໝາຍ ແລະ ເປັນຄົນເຂົ້າເມືອງຜິດກົດໝາຍ. ແລະ ລາວກໍຖືກຊູດຮີດໂດຍເຈົ້າຂອງໂຮງງານ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ສະຖານະການນີ້ມີທ່າອ່ຽງທີ່ເປັນໄປໄດ້ວ່າ ມັນແມ່ນອາຊະຍາກຳການຄ້າມະນຸດ.³

ສິ່ງທ້າທາຍ

ລາຍການຂ້າງລຸ່ມນີ້ຍັງບໍ່ຄົບຖ້ວນສົມບູນ ແຕ່ກໍສະໜອງບາງຈຸດສະໜັບສະໜູນທີ່ສຳຄັນສຳລັບຄູຝຶກ:

- ມັນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກສະເໝີໃນການໃຫ້ຄຳອະທິບາຍທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ຫາຫຼັກຖານເພື່ອພິສູດເຈດຕະນາ' ເຊັ່ນ: ການແລກປ່ຽນເງິນຕາ.
- ຕາມທຳມະດາມັກຈະມີສະຖານທີ່ເກີດເຫດຫຼາຍບ່ອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການສືບສວນ-ສອບສວນ ການລັກລອບຂ້າມແດນ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ. ຕົວຢ່າງ: ຫ້ອງພັກໃນໂຮງແຮມ, ໃນລົດ,.... ໂຮງແຮມສາມາດເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ ເນື່ອງຈາກວ່າໃນບາງຄັ້ງຄາວຜູ້ຖືກສົງໂສ ແລະ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍອາດເຂົ້າໄປພຽງເວລາສັ້ນໆ ແລ້ວກໍຈາກໄປ, ແລະ ຕາມປົກກະຕິທ້ອງຟ້າກໍຈະຖືກທຳຄວາມສະອາດ ແລະ ມີຜູ້ໃໝ່ເຂົ້າພັກ, ເຮັດໃຫ້ຫຼັກຖານເສຍໄປ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຊື່ອມໂຍງໄປຫາຜູ້ຖືກສົງໂສ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ.
- ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ເຫຍື່ອຂອງການຄ້າມະນຸດ ມັກຈະຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການກໍ່ອາຊະຍາກຳອື່ນ ເຊັ່ນ: ການລະເມີດກົດໝາຍແຮງງານ ຫຼື ກົດໝາຍຕ້ານການຄ້າມະນຸດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະອື່ນໆ. ມັນບໍ່ແມ່ນເລື່ອງງ່າຍດາຍສະເໝີໄປທີ່ທົນງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຈະຮູ້ກ່ຽວກັບສິ່ງນີ້; ທົນງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຕ້ອງຮັບຮູ້ໃນສິ່ງນີ້ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງການກໍ່ອາຊະຍາກຳຂອງຜູ້ທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Ngoc Le

- ໃນບາງຄັ້ງຄາວ, ສະຖານະການ ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍສາມາດປ່ຽນໄປເປັນສະຖານະການ ການຄ້າມະນຸດໄດ້ ແຕ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍອາດຈະບໍ່ຮູ້ວ່າພວກເຂົາກຳລັງຕົກເປັນເຫຍື່ອຂອງການຄ້າມະນຸດ.
- ໂດຍປົກກະຕິ ຈະມີຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍໃນເຄືອຂ່າຍການຄ້າມະນຸດ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການລະບຸຕົວຜູ້ທີ່ເປັນຜູ້ຈັດການທີ່ສຳຄັນ. ທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຕ້ອງຕັ້ງເປົ້າໝາຍໃສ່ການດຳເນີນຄະດີຕໍ່ກັບຫົວໜ້າຂອງກຸ່ມອາຊະກອນທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ.
- ໃນບາງຄັ້ງຄາວ ຜູ້ທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດກໍບໍ່ຮູ້ວ່າພວກເຂົາກຳລັງຕົກຢູ່ໃນສະຖານະການ ການຄ້າມະນຸດ, ຕົວຢ່າງ:
  - ພວກເຂົາອາດຈະເຫັນວ່າພວກເຂົາເອງກຳລັງຢູ່ໃນສະຖານະການທີ່ດີກວ່າເກົ່າເຊັ່ນ: ພວກເຂົາໄດ້ອອກຈາກບ່ອນທີ່ມີຄວາມຂັດແຍ່ງຢ່າງຮຸນແຮງ.
  - ການຖືກບັງຄັບໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳອາຊະຍາກຳ ພວກເຂົາອາດຈະເຫັນຕົນເອງເປັນອາຊະຍາກອນໃນມຸມມອງຂອງກົດໝາຍ ແລະ ພວກເຂົາກໍມີຄວາມຢ້ານກົວທີ່ຈະສະແຫວງຫາຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ, ຫຼື ອາດຈະບໍ່ຮູ້ຊື່ວ່າ ພວກເຂົາມີສິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ, ສະໜັບສະໜູນເຊັ່ນກັນ.

ບົດທີສາມ

ຕົວຊີ້ວັດຂອງການຄ້າມະນຸດ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບປະເພດທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງຕົວຊີ້ວັດທີ່ສະໜັບສະໜູນການກຳນົດຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຫຼື ການສັນນິຖານວ່າເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ອາຊະຍາກຳອື່ນ ເຊິ່ງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຖືກບົບບັງຄັບໃຫ້ເຂົ້າສູ່ການກະທຳຜິດ.

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ກຳນົດລັກສະນະສະເພາະຂອງປັດໃຈຂອງແຮງຊຸກຍູ້/ແຮງດຶງດູດສຳລັບການຄ້າມະນຸດ
- ສາມາດຈີ່ຈຳຕົວຊີ້ວັດທີ່ບົ່ງບອກວ່າເປັນຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຜູ້ກະທຳຜິດ ຕໍ່ກົດໝາຍການຄ້າມະນຸດ

ເວລາ: 90 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
ການນຳສະເໜີ	
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ	

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ປັດໃຈທີ່ເປັນແຮງຊຸກຍູ້ ແລະ ແຮງດຶງດູດ	ເພື່ອຊອກຫາປັດໃຈຂອງແຮງຊຸກຍູ້/ແຮງດຶງດູດ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງສັງຄົມ/ການເມືອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ຄວາມບໍ່ຍຸຕິທຳ ທີ່ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ເຊິ່ງນຳໄປສູ່ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການຖືກບົບບັງຄັບ ເພື່ອໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເຄື່ອນໄຫວດ້ານອາຊະຍາກຳ.	45
2. ການນຳສະເໜີຕົວຊີ້ວັດ	ເພື່ອນຳສະເໜີຂັ້ນຕອນຕ່າງໆໃນການກຳນົດບັນດາຕົວຊີ້ວັດທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້.	45

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ບັດໄຈທີ່ເປັນແຮງຊຸກຍູ້ ແລະ ແຮງດຶງດູດ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຊອກຫາບັດໄຈຂອງແຮງຊຸກຍູ້/ແຮງດຶງດູດ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງສັງຄົມ/ການເມືອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ຄວາມບໍ່ຍຸຕິທຳ ທີ່ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ຕ້ອຍ ໂອກາດເຊິ່ງນຳໄປສູ່ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການຖືກບີບບັງຄັບ ເພື່ອໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເຄື່ອນໄຫວອາຊະຍາກຳ.

ເວລາ: 45 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ:

1.1 ການສົນທະນາ (45 ນາທີ)

ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນຄູ່ ຫຼື ກຸ່ມນ້ອຍ ແລະ ເອົາເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກໃຫ້ພວກເຂົາ.

ອະທິບາຍວ່າຈະມີການນຳສະເໜີສະໄລ້ທີ່ປະກອບມີລາຍລະອຽດຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ຫຼື ການບີບບັງຄັບໃຫ້ເຂົ້າສູ່ການເຄື່ອນໄຫວດ້ານອາຊະຍາກຳ. ໃນແຕ່ລະສະໄລ້, ໃຫ້ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສອງ-ສາມນາທີ ເພື່ອປຶກສາຫາລືກັບຜູ້ທີ່ນັ່ງໃກ້ກັນ ແລະ ຈົດບັນທຶກແນວຄວາມຄິດວ່າມີອັນໃດແດ່ທີ່ປະກົດຂຶ້ນໃນໃຈຂອງພວກເຂົາກ່ຽວກັບບຸກຄົນນີ້. ພວກເຂົາຕ້ອງຄິດກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ອາດຈະມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບຕົວບຸກຄົນ ເຊັ່ນ:

- ເພດ
- ອາຍຸ
- ຊົນເຜົ່າ
- ສະພາບຄອບຄົວ
- ສະພາບເສດຖະກິດຂອງພວກເຂົາ, ທຸກຍາກ ຫຼື ຮັ່ງມີ?

ເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແນ່ໃຈວ່າ ພວກເຂົາຈະບໍ່ຖືກຕັດສິນວ່າເປັນຄົນທີ່ຍຶດຖືຄວາມຄິດຂອງຕົນເອງເປັນໃຫຍ່ ເຊິ່ງມັນສວນທາງກັບຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ພວກເຂົາຄວນຮູ້ສຶກປອດໄພໃນການແລກປ່ຽນຄຳຄິດເຫັນ ແລະ ຂຽນຄຳຄິດເຫັນຂອງຕົນອອກມາ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ບົດຝຶກຫັດຄູ່

ທ່ານຈະເຫັນຊຸດສະໄລ້ພ້ອມຄໍາອະທິບາຍກ່ຽວກັບບຸກຄົນທີ່ຕົກເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ. ເມື່ອທ່ານອ່ານຂໍ້ຄວາມໃນສະໄລ້ທ່ານຕ້ອງປຶກສາຫາລືກັບຄູ່ຂອງທ່ານກ່ຽວກັບພາບຕ່າງໆ ທີ່ປະກົດຂຶ້ນໃນໃຈຂອງພວກທ່ານໂດຍອັດຕະໂນມັດ, ເຊັ່ນ ໃນແງ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ:

- ເພດ
- ອາຍຸ
- ຊົນເຜົ່າ
- ສະພາບຄອບຄົວ
- ສະພາບເສດຖະກິດຂອງພວກເຂົາ, ທຸກຍາກ ຫຼື ຮັ່ງມີ?

* ຈົ່ງໄວ້ວ່າໃນທີ່ນີ້ບໍ່ມີຄໍາຕອບທີ່ຖືກ ຫຼື ຜິດ

ຜູ້ທີ່ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຄ້າຢາເສບຕິດ / ຜູ້ຄ້າຢາເສບຕິດ

ຄົນອາຍຸ 21 ປີ ທີ່ຖືກຂູດຮີດໂດຍການບັງຄັບໃຫ້ຄ້າປະເວນີ/ຜູ້ບໍລິການ
ທາງເພດອາຍຸ 21 ປີ

ຊາວສວນຄົນໜຶ່ງທີ່ຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຮັດວຽກ 18 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້ ແລະ ອາໄສ
ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ໂຫດຮ້າຍ.

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ

1. ສາຍສະໄລ້ເທື່ອລະສະໄລ້ ແລະ ເວົ້າຢ້າຄົນສະເໝີກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄວນຈະຄິດ
ເຖິງໃນເວລາທີ່ພວກເຂົາພິຈາລະນາກ່ຽວກັບບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນ:
  - o ເພດ
  - o ອາຍຸ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

- o ຊົນເຜົ່າ
  - o ສະພາບຄອບຄົວ
  - o ສະພາບເສດຖະກິດຂອງພວກເຂົາ, ທຸກຍາກ ຫຼື ຮັ່ງມີ?
2. ໃຫ້ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 2-3 ນາທີ ສໍາລັບແຕ່ລະສະໄລ້ ເພື່ອປຶກສາຫາລື ແລະ ຈົດບັນທຶກ ແນວຄວາມຄິດຂອງພວກເຂົາ, ຈາກນັ້ນບອກໃຫ້ພວກເຂົາແລກປ່ຽນກັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່. ຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄິດກ່ຽວກັບແຕ່ລະບຸກຄົນທີ່ພວກເຂົາເຫັນໄດ້ຈາກປະສົບການທາງອາຊີບຂອງພວກເຂົາ ຫຼື ຈາກສື່ຕ່າງໆ.
  3. ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແລກປ່ຽນແນວຄວາມຄິດຂອງພວກເຂົາກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ພວກເຂົາ ວາດພາບວ່າ ແຕ່ລະບຸກຄົນຄວນຈະເປັນແນວໃດ, ຄູ່ຝຶກຄວນຈະຂຽນແນວຄວາມຄິດ ຂອງພວກເຂົາໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ທີ່ ຢູ່ເທິງກະດານ, ອະທິບາຍວ່າ ພວກເຂົາຈະຄົ້ນຄວ້າ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຕໍ່ໄປ.
  4. ສະແດງສະໄລ້ລຸ່ມນີ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເບິ່ງ:

ປັດໄຈຊຸກຍູ້/ປັດໄຈດຶງດູດ

- **ປັດໄຈຊຸກຍູ້:** ຖືກເອີ້ນແບບນີ້ເພາະວ່າພວກມັນສ້າງແຮງ 'ຊຸກຍູ້' ເພື່ອຂັບເຄື່ອນບຸກຄົນໃຫ້ອອກຈາກ ສະຖານະການບັດຈຸບັນຂອງພວກເຂົາ ແລະ ໄປຕົກຢູ່ໃນສະຖານະການທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຄ້າມະ ນຸດ, ເຊັ່ນ: ຄວາມທຸກຍາກ, ການລ່ວງລະເມີດ, ສົງຄາມ ແລະ ການຂ້າລ້າງເຜົ່າພັນ, ໄພພິບັດທາງທໍາ ມະຊາດ, ການຂົ່ມເຫັງບຸດບຽນ.
- **ປັດໄຈດຶງດູດ:** ຖືກເອີ້ນແບບນີ້ເພາະວ່າ ພວກມັນສ້າງແຮງ 'ດຶງດູດ' ບຸກຄົນໃຫ້ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ ຂອງການຄ້າມະນຸດ, ຕົວຢ່າງ: ສະຫວັດດີພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ, ອິດສະລະພາບຈາກການຖືກ ຂົ່ມເຫັງ, ໂອກາດໃນການຈ້າງງານ ແລະ ການສຶກສາ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູ່ຝຶກ

ພວກຄ້າມະນຸດຈະນໍາໃຊ້ປັດໄຈທີ່ເປັນແຮງຊຸກຍູ້ ແລະ ແຮງດຶງດູດ ເພື່ອສະແຫວງຫາບຸກຄົນເປົ້າ ໝາຍທີ່ພວກເຂົາຈະສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດ, ໝາຍຄວາມວ່າ ພວກເຂົາຈະກໍານົດຈຸດບອບ ບາງ (ປັດໄຈຊຸກຍູ້) ແລະ ຈາກນັ້ນກໍຈະສັນຫາແຮງດຶງດູດທີ່ພວກເຂົາຈະສາມາດນໍາມາໃຊ້ເພື່ອ ປົບປັງຄັບບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໃຫ້ຕົກຢູ່ໃນສະຖານະການທີ່ພວກເຂົາສາມາດສວຍໂອກາດ ຫຼື ຊູດຮິດ ໄດ້.

ການເຂົ້າໃຈປັດໄຈຊຸກຍູ້ ແລະ ປັດໄຈດຶງດູດ ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ຊອກຫາ ແລະ ລະບຸຕົວຊີ້ວັດວ່າ ບຸກຄົນໃດໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນອາຊະຍາກຳການຄ້າມະນຸດ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ພວກມັນຍັງສາມາດຖືກນຳໃຊ້ໃນລະດັບຍຸດທະສາດ ເຊັ່ນ:

ຕົວຢ່າງ ປັດໄຈຊຸກຍູ້ ແລະ ປັດໄຈດຶງດູດ

ຖ້າວ່າມີໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດເກີດຂຶ້ນໃນເຂດພື້ນທີ່ທີ່ມີເສດຖະກິດທີ່ບໍ່ດີ, ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະກະທົບຢ່າງຮຸນແຮງຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຜູ້ຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງຈະເປັນການຊຸກຍູ້ໃຫ້ປະຊາຊົນຕົກຢູ່ໃນຄວາມທຸກຍາກຂຶ້ນຕື່ມອີກ. ສິ່ງນີ້ຈະກະຕຸ້ນໃຫ້ຄົນອົບພະຍົບອອກຈາກພື້ນທີ່ເປັນຈຳນວນຫຼາຍເພື່ອສະແຫວງຫາວຽກ ແລະ ການບໍລິຫານທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງພວກເຂົາ. ພວກຄ້າມະນຸດຈະເຫັນໄດ້ເຖິງປັດໄຈຊຸກຍູ້ ແລະ ປັດໄຈດຶງດູດດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- **ປັດໄຈຊຸກຍູ້:** ຜູ້ຄົນສິ້ນຫວັງໃນການຫາເງິນ ເພື່ອມາດູແລຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ ເນື່ອງຈາກຄວາມຍືດເຍື້ອຍາວນານຂອງໂອກາດທີ່ມີໜຶ່ງເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ.
- **ປັດໄຈດຶງດູດ:** ການໃຫ້ວຽກເຮັດ ແລະ ເງິນ (ເຊິ່ງໃນຄວາມເປັນຈິງກໍແມ່ນສະຖານະການທີ່ມີ ການຂູດຮີດແຮງງານ ຫຼື ການບັງຄັບໃຫ້ເປັນໂສເພນີ)

5. ມາຮອດຕອນນີ້ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄຳຄິດເຫັນຕໍ່ກັບບັນດາຄຳສັບທີ່ຂຽນໄວ້ໃນເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ເຊິ່ງຮວບຮວມມາຈາກການສົນທະນາໃນລະຫວ່າງການເຮັດກິດຈະກຳຂອງພວກເຂົາ. ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ຽວກັບຄຳຖາມເຈາະຈົ້ມລຸ່ມນີ້:
  - o ທ່ານສາມາດລະບຸໄດ້ບໍ່ວ່າອັນໃດເປັນປັດໄຈຊຸກຍູ້ ຈາກລາຍການຄຳສັບທີ່ຂຽນໄວ້ໃນເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່?
  - o ມີປັດໄຈດຶງດູດອັນໃດແດ່ທີ່ອາດຈະນຳພາພວກເຂົາໃຫ້ຕົກຢູ່ໃນສະຖານະການຂອງການຄ້າມະນຸດ? ຕົວຢ່າງ: ການໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາວ່າຈະມີໂອກາດໄດ້ວຽກ ແລະ ໄດ້ເງິນ ແລະ ອື່ນໆ.
  - o ໃນຕົວຢ່າງທີ່ໃຫ້ໃນສະໄລ່ກ່ອນໜ້ານີ້ ເຊິ່ງບໍ່ມີການລະບຸເພດ, ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັນນິຖານກ່ຽວກັບເພດ (ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ) ສຳລັບເຫດຜົນສະເພາະໃດໜຶ່ງບໍ່. ຕົວຢ່າງວ່າບຸກຄົນຜູ້ທີ່ຖືກຂູດຮີດທາງເພດນັ້ນຕ້ອງແມ່ນຜູ້ຍິງ, ຫຼື ຜູ້ຊາຍ? ແມ່ນຫຍັງທີ່ພາໃຫ້ພວກເຂົາສັນນິຖານຄືແນວນັ້ນ?
  - o ສະເໜີໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄິດຕື່ມວ່າປັດໄຈຊຸກຍູ້ ແລະ ປັດໄຈດຶງດູດຈະມີຜົນກະທົບແນວໃດຕໍ່ກັບເພດ ຫຼື ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ຕົວຢ່າງ:
    - i. ຜູ້ຊາຍມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ຈາກສັງຄົມຫຼາຍກວ່າ ວ່າຕ້ອງເປັນຜູ້ສະໜອງທາງດ້ານການເງິນໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາແມ່ນບໍ່?
    - ii. ແມ່ຍິງມີແນວໂນ້ມຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະຖືກ 'ດຶງດູດ' ເຂົ້າໄປໃນສະຖານະການຂອງການຄ້າມະນຸດ ໃນເວລາທີ່ມີການໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາວ່າຈະໄດ້ແຕ່ງງານທີ່ມີຫຼັກໝັ້ນທາງການເງິນແມ່ນບໍ່? ສະເໜີໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄຳເຫັນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

‘ຮູບແບບ ແລະ ທ່າອ່ຽງ’

ອະທິບາຍວ່າ ພວກເຮົາກໍາລັງຈະສົນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມແຕກຕ່າງຂອງຕົວຊີ້ວັດ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້ທໍາອິດ ເພື່ອໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຮູ້ກ່ຽວກັບບັນດາທ່າອ່ຽງຕ່າງໆ:

- ຮູບແບບທີ່ຕິດພັນກັນ ເຊັ່ນ: ອັດຕາສ່ວນຂອງເພດໃດໜຶ່ງ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນປະເພດຂອງອາຊະຍາກໍາສະເພາະໃດໜຶ່ງໃນພູມິພາກນັ້ນ ເຊັ່ນ: ໄວໝູ່ເພດຍິງໃນການຄ້າໂສເພນີ.
- ທ່າອ່ຽງທີ່ມີການປ່ຽນແປງຕະຫຼອດເວລາ: ຮູບແບບທີ່ປ່ຽນແປງເມື່ອເວລາຜ່ານໄປນັ້ນຄື ພາຍຫຼັງເກີດໄພພິບັດທໍາມະຊາດ ໄດ້ມີການຫຼັ່ງໄຫຼເຂົ້າມາຂອງຜູ້ອົບພະຍົບທີ່ຕ້ອງການຊອກຫາໂອກາດໃນການດໍາລົງຊີວິດ ເຊິ່ງມັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຄ້າມະນຸດ.

‘ຂໍ້ມູນສ່ວນຕົວ’

- ກ່ຽວຂ້ອງກັບສະພາບການຂອງທ້ອງຖິ່ນ
- ໄດ້ມີການທົບທວນ ແລະ ເພີ່ມຂໍ້ມູນໃໝ່ເປັນແຕ່ລະໄລຍະຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ
- ພະນັກງານທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ
- ໄດ້ແຈກຢາຍຂໍ້ມູນລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ:

ອະທິບາຍວ່າການຮັບຮູ້ຕໍ່ບັນດາຮູບແບບ ແລະ ທ່າອ່ຽງ ເຮັດໃຫ້ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍສາມາດສ້າງຕົວຢ່າງຂໍ້ມູນທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນພູມິພາກຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ປະເພດຂອງອາຊະຍາກໍາທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນເວລານັ້ນ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຄວນໄດ້ຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້. ຫຼັງຈາກນັ້ນຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ຄວນຖືກສົ່ງຕໍ່ໄປພາຍໃນໜ່ວຍງານ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

ກິດຈະກຳທີສອງ: ການນຳສະເໜີຕົວຊີ້ວັດ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອນຳສະເໜີຂັ້ນຕອນຕ່າງໆໃນການກຳນົດບັນດາຕົວຊີ້ວັດທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້.

ເວລາ: 40 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

ນຳໃຊ້ສະໄລ່ເພື່ອອະທິບາຍທິດສະດີ ແລະ ສ້າງການສົນທະນາ.

**ການຈຳແນກຜູ້ອົບພະຍົບຕາມຂັ້ນຕອນຂອງຂະບວນການ ບໍ່ແມ່ນ
ເຫດການໃນເວລາໃດໜຶ່ງ (Ibid)**

- ການສຳຫຼວດເບື້ອງຕົ້ນ ທີ່ສະແດງວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວອາດເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.
- ສົມມຸດຕິຖານຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ວ່າ ມີຕົວຊີ້ວັດທີ່ພຽງພໍທີ່ບົ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວອາດເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.
- ການຍັງຢືນຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ວ່າ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວອາດເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.
ການກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງອາດດຳເນີນໄປພ້ອມກັບການສອບສວນ ແລະ ການດຳເນີນຄະດີ.
- ການຍືນຍັນວ່າ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວອາດເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ
ຍ້ອນຜົນຈາກການຕັດສິນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຄ້າມະນຸດ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈໍາແນກ

ຜູ້ລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ອາດຕົກເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ...

- ຜູ້ທີ່ເປັນເຫຍື່ອຂອງການຄ້າມະນຸດ ອາດເລີ່ມຕົ້ນການເດີນທາງຂອງຕົນຈາກການເປັນຜູ້ລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ.
- ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຜູ້ລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ອາດຕົກຢູ່ໃນຄວາມຈໍາເປັນຂອງການເປັນໜີ້ເພື່ອຈ່າຍ “ຄ່າເດີນທາງ”.
- ເພາະສະນັ້ນຜູ້ລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ ໄດ້ກາຍມາເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຈາກການຄ້າມະນຸດ.
- ຜູ້ຄ້າມະນຸດອາດໃຊ້ “ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ” ເປັນຊ່ອງທາງທີ່ນໍາໄປສູ່ການຄ້າຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ.

https://www.ballprocess.net/UserFiles/balprocess/File/RSO-CIFAL-curriculum%20Enhancing%20Victim-Centered%20Approach_A4_Final_2017-02-14_for-web.pdf

ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການລະບຸຕົວຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ (ສະໄລ 1)

- **ສິດໃນການຮູ້ໜັງສື:** ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍມັກບໍ່ຮູ້ວ່າສິດຂອງເຂົາເຈົ້າມີຫຍັງແດ່. ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ຮູ້ວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ຖືກກົດຂີ່ຊຸດຮີດດ້ວຍວິທີໃດໃນລະດັບໃດ.
- **ອຸປະສັກທາງດ້ານພາສາ:** ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍອາດມາຈາກປະເທດອື່ນ ຫຼື ພູມິພາກອື່ນ ທີ່ໃຊ້ພາສາຕ່າງກັນ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກສໍາລັບພວກເຂົາໃນການສື່ສານກັບອົງການຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ພະຍະຍາມໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ. ການຊອກຫາຜູ້ແປພາສາສະເພາະກໍເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ດັ່ງນັ້ນບໍ່ພຽງແຕ່ມີນາຍແປພາສາທີ່ຕ້ອງເວົ້າພາສາດຽວກັນໄດ້ເທົ່ານັ້ນ, ພວກເຂົາຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມເພື່ອເຮັດວຽກກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດນໍາອີກ.

ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການລະບຸຕົວຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ (ສະໄລັ 2)

ການແຍກປ່ຽວ: ຜູ້ຄ້າມະນຸດມັກແຍກຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃຫ້ຢູ່ຕ່າງຫາກ ເຊິ່ງເປັນການແຍກຕົວອອກເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໂດດດ່ຽວ. ໝາຍຄວາມວ່າເຂົາເຈົ້າຖືກຈຳກັດ ຫຼື ບໍ່ສາມາດເປີດເຜີຍຕົວຕົນຕໍ່ຊຸມຊົນອ້ອມຂ້າງໄດ້ ເພື່ອຫຼຸດໂອກາດທີ່ຄົນອື່ນຈະເຫັນ. ການກະທຳດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນການແຍກປ່ຽວທາງດ້ານຈິດໃຈ ທີ່ທຳລາຍຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການສື່ສານກັບຊຸມຊົນ.

ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການລະບຸຕົວຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ (ສະໄລັ 2)

ດ້ານວັດທະນະທຳ: ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍອາດບໍ່ຕ້ອງການໃຫ້ຕົນເອງຖືກລະບຸຕົວຕົນ ຍ້ອນເຂົາເຈົ້າມີຄວາມຮູ້ສຶກລະອາຍໃຈຕໍ່ສະຖານະການທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງ:

- ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ເປັນຜູ້ຍິງ ຫຼື ຜູ້ຊາຍ ມີຄວາມຮູ້ສຶກລະອາຍໃຈ ແລະ ອ່ອນແອ (ສຳລັບຜູ້ຊາຍ) ທີ່ບໍ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງຊີວິດຕົນເອງໄດ້, ທັງບໍ່ສາມາດໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຄອບຄົວຕາມວັດທະນະທຳທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ມາ ເຊິ່ງວັດທະນະທຳນີ້ຈະເປັນໂຕນິຍາມ/ຕົກອບການປະພຶດ ແລະ ຄວາມຄິດຂອງແຕ່ລະເພດ. ຫົວຂໍ້ສົນທະນານີ້ເປັນເວທີທີ່ເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະກ່າວເຖິງໂປສເຕີທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນມາໃນຕອນເຊົ້າຂອງການຝຶກອົບຮົມພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ 'ການເປັນຜູ້ຊາຍ/ຜູ້ຍິງໝາຍຄວາມວ່າແນວໃດ'.
  - ການກົດຂີ່ຊຸດຮີດທາງເພດຍັງເປັນຄວາມອັບອາຍຂາຍໜ້າອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ແລະ ຄວາມຮູ້ສຶກຜິດຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ເປັນຜົນກະທົບມາຈາກລະບົບຄວາມເຊື່ອທີ່ວັດທະນະທຳ ແລະ ສາດສະໜາໄດ້ກຳນົດເງື່ອນໄຂໄວ້.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການລະບຸຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ (3)

- ການເພິ່ງພາອາໄສ: ກົນລະຍຸດທາງຈິດຕະວິທະຍາທີ່ຜູ້ຄ້າມະນຸດໃຊ້ ເຊັ່ນວ່າ: ຄວາມຢ້ານກົວ ຫຼື ການເຮັດໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຮູ້ສຶກວ່າເປັນໜີ້ບຸນຄຸນ (ເປັນຂ້າທາດ) ອາດເຮັດໃຫ້ເຂົາຮູ້ສຶກວ່າຕ້ອງໄດ້ອາໄສຜູ້ຄ້າມະນຸດ ຫຼື ມີຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຄວາມຈິງຮັກພັກດີ.
- ຄວາມເຈັບປວດ ແລະ ສຸຂະພາບຈິດ: ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍອາດປະສົບກັບຄວາມເຈັບປວດອັນແສນສາຫັດ ແລະ/ຫຼື ມີບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບຈິດອື່ນໆ ເຊິ່ງໄດ້ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈົດຈໍາ ຫຼື ການສື່ສານວ່າຕົນເອງເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ອະທິບາຍວ່າພວກເຮົາຈະສຶກສາກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ນີ້ເພີ່ມຕື່ມໃນບົດຕໍ່ໄປກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ.

ຄວາມຄິດທີ່ຜິດກ່ຽວກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ໂດຍທົ່ວໄປ

- ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍບໍ່ຊອກຫາໂອກາດເພື່ອລົບໜີ, ແລະ ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ມີການປົບປັງຄັບ.
- ຖ້າຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເວົ້າວ່າເຂົາມີຊີວິດທີ່ດີຂຶ້ນກວ່າທີ່ຜ່ານມາ, ຖືວ່າເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ຖືກຄ້າມະນຸດ;
- ເຂົາເຈົ້າບໍ່ແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ເມື່ອເຂົາປະຕິເສດການຊ່ວຍເຫຼືອ.

(OSCE, 2011)

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຫຼັງຈາກການເຮັດກິດຈະກຳທີ່ຜ່ານມາ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມຈະມີຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ນີ້.

ເຖິງແມ່ນວ່າໃນຕອນນີ້ພວກເຮົາໄດ້ມີການກຳນົດນິຍາມທີ່ຍອມຮັບໃນລະດັບສາກົນ ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ເປັນອົງປະກອບໃນການເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຕາມການວິເຄາະໄຈ້ແຍກຢູ່ໃນກິດຈະກຳ, ມັນມີຮູບແບບ ແລະ ທ່າອ່ຽງທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ຂໍ້ມູນຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້. ພ້ອມກັນນັ້ນ ຍັງມີຄວາມເຊື່ອແບບຕາຍຕົວທີ່ຍິດຖືກັນມາ ເຊັ່ນ: ຮູບແບບຂອງຍິງສາວໄວໜຸ່ມທີ່ໄດ້ຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຂົ້າສູ່ການຄ້າໂສເພນີ ຫຼື ເດັກທີ່ມາຈາກພື້ນຖານຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ ເຮັດວຽກຢູ່ໂຮງງານທີ່ກົດຂີ່ຊູດຮິດແຮງງານ.

ຈາກຕົວເລກສະຖິຕິສະແດງໃຫ້ພວກເຮົາເຫັນວ່າຍັງມີຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງໂດຍທົ່ວໄປ ເຊິ່ງພວກເຮົາຈະໄດ້ວິເຄາະໃນກິດຈະກຳຕໍ່ໄປ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຍັງມີຕົວຢ່າງຂອງບຸກຄົນອື່ນອີກຈຳນວນຫຼາຍທີ່ນັບບໍ່ໄດ້ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ລວມຢູ່ໃນກຸ່ມຂອງຄວາມເຊື່ອແບບຕາຍຕົວນີ້ ເຊັ່ນ: ນັກສຶກສາມະຫາວິທະຍາໄລ, ນັກທຸລະກິດຊາຍ ແລະ ໄວລຸ້ນ ທີ່ມາຈາກຄອບຄົວທີ່ສົມບູນ ແລະ ມີຄວາມໝັ້ນຄົງທາງເສດຖະກິດ.

ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຄວນຮັບຮູ້ວ່າ ໃນຖານະທີ່ເປັນມະນຸດພວກເຮົາມີຄວາມເຊື່ອແບບຕາຍຕົວເຫຼົ່ານີ້ຢູ່ແລ້ວ ເຊິ່ງມັນອາດມີຜົນເສຍຕໍ່ຂັ້ນຕອນການລະບຸຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ອາດຖືກເບິ່ງຂ້າມໄປ, ເນື່ອງຈາກວ່າພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ຈັດຢູ່ໃນໝວດຄວາມເຊື່ອແບບຕາຍຕົວທີ່ໄດ້ຄາດການໄວ້ລ່ວງໜ້າວ່າ ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດຄວນມີລັກສະນະຄືແນວໃດ. ໃນການຮັບຮູ້ວ່າຄວາມເຊື່ອແບບຕາຍຕົວເຫຼົ່ານີ້ມີຢູ່ຈິງ ແລະ ເຊິ່ງວ່າພວກເຮົາເອງກໍມີຄວາມອີ່ດູສົງສານຕໍ່ເຂົາເຈົ້າ ເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາຕັ້ງຄຳຖາມກ່ຽວກັບສະຖານະການຂອງການຄ້າມະນຸດໃນປະຈຸບັນ.⁶

ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນຂໍ້ສັງເກດສາມຈຸດຢູ່ໃນສະໄລ້.

‘ພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ຊອກຫາໂອກາດເພື່ອລົບໜີ ແລະ ດັ່ງນັ້ນຈິ່ງບໍ່ມີການບົບບັງຄັບ’: ນີ້ເປັນການບໍ່ຮັບຮູ້ວ່າມີເຫດຜົນທີ່ຊັບຊ້ອນຢູ່ເບື້ອງຫຼັງຄຳເວົ້ານີ້ເປັນຕົ້ນວ່າ: ຄວາມຢ້ານກົວຂອງການຖືກທຳຮ້າຍຕໍ່ຕົນເອງ ແລະ ຄອບຄົວ ຫຼື ການທີ່ເຂົາເຈົ້າບໍ່ຮູ້ຕົວວ່າພວກເຂົາຖືກຢູ່ໃນສະຖານະການຂອງການກົດຂີ່ຊູດຮິດ ເຊັ່ນ: ຖ້າບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໄດ້ໃຊ້ຊີວິດສ່ວນໃຫຍ່ຂອງເຂົາຢູ່ໃນສະພາບການທີ່ໜ້າລັງກຽດ ພວກເຂົາອາດເຫັນວ່າມັນເປັນ ‘ບັນທັດຖານທາງສັງຄົມ’. ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈຳນວນໜຶ່ງຍອມຮັບວ່າບໍ່ມີທາງເລືອກອື່ນອີກແລ້ວ, ພວກເຂົາອາດຈະຢູ່ໃນປະເທດອື່ນ ຫຼື ແມ່ນແຕ່ຢູ່ໃນປະເທດບ້ານເກີດ ແຕ່ເຂົາບໍ່ເຖິງເຄືອຂ່າຍການຊ່ວຍເຫຼືອ ຫຼື ບໍ່ເຫັນທາງເລືອກອື່ນ.

ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ມີການບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອ/ສະໜັບສະໜູນອັນໃດແດ່ ເພື່ອສະໜອງໃຫ້ຜູ້ຖືກ

⁶ www.osce.org/bih/106977?download=true

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ເຄາະຮ້າຍໃນປະເທດຂອງພວກເຂົາ ທີ່ສາມາດອໍານວຍໃຫ້ພວກເຂົາມີຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ໝັ້ນຄົງ ແລະ ມີການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານຈິດໃຈ-ສັງຄົມອັນໃດແດ່ ພາຍຫຼັງທີ່ພວກເຂົາຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖານະການຂອງການຄ້າມະນຸດແລ້ວ? ຄວາມເປັນຈິງກໍຄື ການບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອ/ສະໜັບສະໜູນມັກຈະເປັນໄປໄດ້ຍາກ ເນື່ອງຈາກຕ້ອງນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ໃນທີ່ສຸດກໍບໍ່ຄ່ອຍຈະມີການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໄດ້ຕາມຄວາມຈໍາເປັນ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍສາມາດສ້າງຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ໝັ້ນຄົງ ພາຍຫຼັງຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກການຄ້າມະນຸດ.

‘ເຂົາເຈົ້າບໍ່ແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ເມື່ອເຂົາປະຕິເສດການຊ່ວຍເຫຼືອ’: ນີ້ອາດເປັນອາການຂອງການຖືກວາງເງື່ອນໄຂ/ຖືກລ້າງສະໝອງ ໂດຍຜູ້ກະທໍາຜິດຕໍ່ກົດໝາຍ ຫຼື ການມີຊີວິດໃນຄວາມຢ້ານກົວຕໍ່ສິ່ງທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ ຖ້າເຂົາເຈົ້າອອກຈາກສະຖານະການນີ້ໄປ. ຜູ້ກະທໍາຜິດຕໍ່ກົດໝາຍການຄ້າມະນຸດນໍາໃຊ້ເລ່ນຫຼ່ຽມຫຼອກລວງ ແລະ ໃຊ້ອໍານາດເພື່ອຄວບຄຸມຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຖືກບອກເລື້ອຍໆວ່າ ຖ້າເຂົາເຈົ້າບໍ່ປະຕິບັດຕາມຄໍາສັ່ງແລ້ວອັນຕະລາຍຈະໄປເຖິງບຸກຄົນອັນເປັນທີ່ຮັກຂອງເຂົາ ເຖິງວ່າບຸກຄົນອັນເປັນທີ່ຮັກນັ້ນຈະອາໄສຢູ່ຕ່າງປະເທດກໍຕາມ. ການໃຊ້ອໍານາດຂົ່ມຂູ່ຈິດໃຈ, ຮ່າງກາຍ ແລະ ທາງເພດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໄດ້ທໍາລາຍຄວາມສາມາດໃນການຟື້ນຟູຈິດໃຈໃຫ້ກັບຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິ ແລະ ຄວາມຮູ້ສຶກໂຕຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄດ້, ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ການຄວບຄຸມ ແລະ ບົບບັງຄັບ.

ໃຜເປັນຜູ້ກະທໍາຜິດຕໍ່ກົດໝາຍ?

- ພວກເຮົາມັກຈະມີແນວຄິດທີ່ເປັນອະຄະຕິທາງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍແບບຕາຍຕົວ ຕໍ່ກັບວ່າໃຜເປັນຜູ້ກະທໍາຜິດ, ການສັນນິຖານທີ່ມັກເກີດຂຶ້ນສະເພາະກໍຄື ຜູ້ຊາຍເປັນຜູ້ກະທໍາຜິດ ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງ ຜູ້ຍິງກໍມີສ່ວນຮ່ວມເຊັ່ນກັນ
- ບຸກຄົນທີ່ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດເອງກໍສາມາດຖືກສວຍໃຊ້ ຫຼື ບົບບັງຄັບໃຫ້ມີສ່ວນໃນການຊອກຫາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ເຫຍື່ອຄົນອື່ນໆ
- ປົກກະຕິແລ້ວ ຫົວໄປ ຫຼື ຜູ້ນໍາພາທີ່ຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງສັງການຂອງກິດຈະກໍາອາຊະຍາກໍາ ມັກຈະຖືກປົດບັງ ຫຼື ອໍາພາງ ໂດຍຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມຂອງພວກເຂົາ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ:

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄໍາເຫັນ ຫຼື ແລກປ່ຽນກ່ຽວກັບຕົວຢ່າງຈໍານວນໜຶ່ງທີ່ພວກເຂົາເຄີຍເຫັນ ຫຼື ໄດ້ຍິນກ່ຽວກັບກໍລະນີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນຖານະທີ່ເປັນຜູ້ຄ້າມະນຸດ ຫຼື ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ໃຫ້ເປັນຜູ້ຊອກຫາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ເຫຍື່ອຄົນອື່ນໆ.

ບັດໃຈທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ເດັກທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

- ເດັກມີຊີວິດຢູ່ກັບຄອບຄົວທີ່ລຳບາກ
- ເດັກທີ່ບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ໄປໂຮງຮຽນ
- ເດັກທີ່ເຮັດວຽກຂ້າງຖະໜົນ ເຊັ່ນ: ຂາຍດອກໄມ້, ຂາຍເຄື່ອງ ແລະອື່ນໆ
- ເດັກຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ສານສັງເຄາະ ເຊັ່ນ: ຢາເສບຕິດ ແລະ ເຫຼົ້າ
- ເດັກທີ່ຕິດຕໍ່ກັບນັກອາຊະຍາກຳທີ່ຮູ້ຈັກກັນທົ່ວໄປ.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູ່ຝຶກ

ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມວ່າ ຜົນກະທົບດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍອັນໃດທີ່ມີຕໍ່ຫົວຂໍ້ທັງໝົດທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງ.

ການຫຼອກລວງ

ຕົວຊີ້ວັດຂ້າງລຸ່ມນີ້ ອາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການຮັບເອົາຄົນ ໂດຍການຫຼອກລວງ.

- ລັກສະນະຂອງວຽກ, ສະຖານທີ່ ຫຼື ຄົນຈ້າງງານ: ຖ້າມີທ່າອ່ຽງຂອງວຽກ ແລະ ລັກສະນະຂອງສະຖານທີ່ ທີ່ທົດທົນກັບການຄ້າມະນຸດ ຫຼື ຖ້າຜູ້ຈ້າງງານເປັນທີ່ຮູ້ຈັກດີໃນເຄືອຂ່າຍ/ປະຫວັດຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- ສະພາບ/ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກທີ່ບໍ່ດີ.
- ເນື້ອໃນ ຫຼື ຄວາມຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງສັນຍາແຮງງານ: ຮູບແບບ, ການລຽບລຽງເວົ້າຄຳ ແລະ ໂຄງຮ່າງຂອງເອກະສານຖືກຕ້ອງຕາມບັນທຶກຖານຂອງສັນຍາໂດຍທົ່ວໄປຫຼືບໍ່? ໄດ້ມີການລະບຸກຽວກັບຊົ່ວໂມງເຮັດວຽກ, ການຈ່າຍເງິນ ແລະ ວັນພັກວຽກ ແລະອື່ນໆບໍ່?

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ການບົບບັງຄັບ

ຕົວຊີ້ວັດຂ້າງລຸ່ມນີ້ ອາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການຮັບເອົາຄົນໂດຍການບົບບັງຄັບ.

- ສັນຍານຂອງຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ການລັກພາຕົວ, ຖືກບັງຄັບໃຫ້ແຕ່ງດອງ, ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຖືພາແທນ/ຖືພາ, ຖືກບັງຄັບໃຫ້ເອົາມາເປັນລູກລ້ຽງ ຫຼື ການຂາຍຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ການຍຶດເອົາເອກະສານ
- ໜີ້ໃນການເປັນຂ້າທາດ
- ການແຍກປ່ຽວ, ການກັກຂັງ ຫຼື ການເຜົາຕິດຕາມ
- ການຂົ່ມຂູ່ວ່າຈະພ້ອງຮ້ອງຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່
- ການຂົ່ມຂູ່ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ການຂົ່ມຂູ່ເພື່ອແຈ້ງບອກຄອບຄົວຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ຊຸມຊົນ ແລະ ສາທາລະນະກ່ຽວກັບສະຖານະການຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຂົ່ມຂູ່ວ່າຈະໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຄອບຄົວຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ການກັກເງິນ

ການຫຼອກລວງ

- ການເຕົ້າໂຮມກັນໃໝ່ຂອງຄອບຄົວ: ໂດຍສະເພາະໃນກໍລະນີຂອງການຄ້າມະນຸດໃນເດັກ, ແມ່ນເດັກທີ່ບໍ່ໄດ້ເດີນທາງໄປພ້ອມຄອບຄົວ ຕາມເປົ້າໝາຍທີ່ຄາດຫວັງໄວ້ເພື່ອຈະເຕົ້າໂຮມກັບຄອບຄົວອີກຄັ້ງ
- ສະພາບການໃຊ້ຊີວິດ ແລະ ການຂົນສົ່ງທີ່ບໍ່ດີ
- ສັນຍາການແຕ່ງດອງ ແລະ ການເອົາເດັກມາເປັນລູກລ້ຽງ
- ໄດ້ຮັບຄໍາໝັ້ນສັນຍາວ່າຈະໄດ້ຮັບໂອກາດທາງການສຶກສາ ແຕ່ບໍ່ມີການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານເອກະສານຈາກສະຖາບັນການສຶກສາທີ່ຖືກຕ້ອງໃດໜຶ່ງ.

ການບົບບັງຄັບ

ຕົວຊີ້ວັດຂ້າງລຸ່ມນີ້ ອາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການຮັບເອົາຄົນ ໂດຍການບົບບັງຄັບ.

- ສັນຍານຂອງຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ການລັກພາຕົວ, ຖືກບັງຄັບໃຫ້ແຕ່ງດອງ, ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຖືພາແທນ/ຖືພາ, ຖືກບັງຄັບໃຫ້ເອົາມາເປັນລູກລ້ຽງ ຫຼື ການຂາຍຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ການຍຶດເອົາເອກະສານ
- ໜີ້ໃນການເປັນຂ້າທາດ
- ການແຍກປ່ຽວ, ການກັກຂັງ ຫຼື ການເຜົາຕິດຕາມ
- ການຂົ່ມຂູ່ວ່າຈະຟ້ອງຮ້ອງຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່
- ການຂົ່ມຂູ່ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ການຂົ່ມຂູ່ເພື່ອແຈ້ງບອກຄອບຄົວຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ຊຸມຊົນ ແລະ ສາທາລະນະກຸ່ມກັບສະຖານະການຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຂົ່ມຂູ່ວ່າຈະໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຄອບຄົວຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ການກັກເງິນ

ການທາລຸນຜູ້ອ່ອນແອ

ຕົວຊີ້ວັດຂ້າງລຸ່ມນີ້ອາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການຮັບເອົາຄົນ ໂດຍການທາລຸນຜູ້ອ່ອນແອ ແລະ ອາດມີຄວາມຊັດເຈນຂຶ້ນເມື່ອໄດ້ເຮັດປະຫວັດຂອງຜູ້ສູນຫາຍ.

- ສະພາບຄອບຄົວທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ;
- ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງທີ່ມີສະຖານະທີ່ຜິດກົດໝາຍ ເຊັ່ນ: ຜູ້ອົບພະຍົບທີ່ຜິດກົດໝາຍ;
- ຂາດການສຶກສາ;
- ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມຂອງຜູ້ກົດຂີ່ຊູດຮິດ ເຊັ່ນ: ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງເປັນຢ່າງດີຈາກບຸກຄົນໃດບຸກຄົນໜຶ່ງທີ່ພົບທາງອິນເຕີເນັດ;
- ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງການເງິນ/ເສດຖະກິດ;
- ບັນຫາທາງຈິດ/ສຸຂະພາບຈິດ;
- ຄວາມເປັນມາທີ່ລຳບາກ.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຄູຝຶກຄວນອະທິບາຍລຳດັບຊັ້ນຄວາມສຳຄັນຂອງຕົວຊີ້ວັດ ທີ່ຄວນດັດແປງເນື້ອໃນໄດ້ ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານອາຍຸ, ເພດ, ຊົນຊາດ, ສະຖານະການເປັນພົນລະເມືອງ, ສະຖານະດ້ານສັງຄົມ-ເສດຖະກິດ, ຄວາມພິການ ແລະ ບັດໃຈອື່ນໆທີ່ຫຼາກຫຼາຍ. ຕົວຊີ້ວັດສຳລັບເດັກນັ້ນຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງຈາກຜູ້ໃຫຍ່ ຍ້ອນມັນຈະຊີ້ໃຫ້ເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງປະເພດ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຂອງການກົດຂີ່ຊູດຮີດ ເຊັ່ນ: ທາງເພດ ທຽບກັບ ແຮງງານ. ມັນມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຕົວຊີ້ວັດໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນອີງຕາມສະພາບຂອງປະເທດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຕົວຊີ້ວັດເຫຼົ່ານັ້ນມີປະໂຫຍດຫຼາຍທີ່ສຸດ. ໃຫ້ຄູຝຶກເນັ້ນໜັກວ່າລາຍການຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ເອົາໃຫ້ໃນບົດນີ້ແມ່ນມີໜ້ອຍກວ່າ ແລະ ຈະເນັ້ນໃສ່ກອບການເຮັດວຽກຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊິ່ງເປັນຕົວຊີ້ວັດທີ່ໄດ້ເຮັດໄວ້ລ່ວງໜ້າເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະຕາມຈຸດປະສົງ.

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ປະເພດຂອງການກົດຂີ່ຊູດຮີດ

ສະໄລ້ນີ້ປະກອບມີປະເພດຂອງການກົດຂີ່ຊູດຮີດທີ່ຕ່າງກັນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ພາຍໃຕ້ອະນຸສັນຍາປາເລ ໂມ.

- ການກົດຂີ່ທາງເພດ
- ການບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານ
- ຂ້າທາດ
- ບໍລິວານ
- ຖືກບັງຄັບເອົາອະໄວຍະວະໃນຮ່າງກາຍໄປຂາຍ

© UNICEF/UNODC/THAI/Ananya

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ອະທິບາຍເປົ້າໝາຍພື້ນຖານຂອງຜູ້ຄ້າມະນຸດວ່າ ແມ່ນເພື່ອກົດຂີ່ຊູດຮີດ ແລະ ສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດຈາກຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ. ບໍ່ວ່າຈະເປັນການກະທໍາຜ່ານການບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານ, ການກົດຂີ່ທາງເພດ ແລະ ການຂົນຢາເສບຕິດ.

ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຜູ້ຄ້າມະນຸດຈະສືບຕໍ່ໄດ້ປະໂຫຍດຈາກການກົດຂີ່ຊູດຮີດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍພວກເຂົາຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ກັກຂັງຄົນເຫຼົ່ານັ້ນໄວ້ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມ ແລະ ໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກໍາທີ່ກົດຂີ່ຊູດຮີດ ໂດຍການບັງຄັບຊູ່ເຂັ້ມ. ຜູ້ກະທໍາຜິດນໍາໃຊ້ວິທີການທາລຸນທັງທາງຮ່າງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈ ເພື່ອເປັນການກັກຂັງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ບໍ່ວ່າຈະເປັນທາງຮ່າງກາຍ ຫຼື ການຖືກຈໍາລຸກທາງດ້ານຄວາມຄິດ.

ປະເພດຂອງການກົດຂີ່ຊູດຮິດໃນນິຕິກຳແຫ່ງຊາດ

- ຖືກບັງຄັບໃຫ້ແຕ່ງດອງ
- ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຂໍທານ
- ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳ ແລະ ອາຊະຍາກຳທີ່ຜິດກົດໝາຍ ເຊັ່ນ: ການຜະລິດຢາເສບຕິດ ແລະ ການຂົນສົ່ງຢາເສບຕິດ
- ການກົດຂີ່ຊູດຮິດທາງສາດສະໜາ/ການປະຕິບັດທາງດ້ານວັດທະນະທຳ
- ບັງຄັບໃຫ້ແມ່ຍິງຖືພາ (ເປັນແມ່ຮັບຝາກຖືພາ)

ປະເພດຂອງການກົດຂີ່ຊູດຮິດເດັກ (ອະນຸສັນຍາປາເລໂມ)

- ການກົດຂີ່ທາງເພດ
- ການໃຊ້ເດັກໃນກິດຈະກຳ ແລະ ອາຊະຍາກຳ ຜິດກົດໝາຍ
- ການໃຊ້ເດັກເຂົ້າໃນຄວາມຂັດແຍ່ງທີ່ມີການຕິດອາວຸດ
- ການໃຊ້ເດັກເຮັດວຽກສ່ຽງອັນຕະລາຍ
- ການເຮັດວຽກຂອງເດັກທີ່ມີອາຍຸບໍ່ເຖິງເກນອາຍຸເຮັດວຽກ
- ການເອົາເດັກເປັນລູກລ້ຽງແບບຜິດກົດໝາຍ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ບົດທີສີ່

ການນໍາໃຊ້ຕົວຊີ້ວັດເພື່ອລະບຸ ການຄ້າມະນຸດ

ເປົ້າໝາຍ: ການນໍາໃຊ້ຕົວຊີ້ວັດເພື່ອລະບຸການຄ້າມະນຸດ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ລະບຸຄະດີຄ້າມະນຸດ ໂດຍນໍາໃຊ້ຕົວຊີ້ວັດ
- ແລກປ່ຽນແຜນກ່ຽວກັບວິທີການຕອບ ໂຕ້ກັບເຫດການທີ່ປະກົດມີຕົວຊີ້ວັດ

ເວລາ: 90 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບການກະກຽມ
ການນໍາສະເໜີ:	
ຊຸດກິດຈະກຳ 1.4.1 ຊຸດກໍລະນີ ສຶກສາກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດ	ພິມເອກະສານຊຸດກິດຈະກຳໃຫ້ພຽງພໍ ເພື່ອແຈກຢາຍ ໃຫ້ກຸ່ມລະ 1-2 ສະບັບ
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ	

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
ກໍລະນີສຶກສາ	ເພື່ອຊອກຫາຕົວຊີ້ວັດການຄ້າມະນຸດຈາກກໍລະ ນີສຶກສາ	90

ກິດຈະກຳທີ່ສອງ: ກໍລະນີສຶກສາ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບບັນດາຕົວຊີ້ວັດການຄ້າມະນຸດ ທີ່ຢູ່ໃນສະຖານະການຂອງກໍລະນີສຶກສາ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

ເວລາ: 90 ນາທີ

1.1 ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ (60 ນາທີ)

1. ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນກຸ່ມລະ 4-6 ຄົນ.
2. ອະທິບາຍວ່າ ພວກເຂົາຈະຕ້ອງໄດ້ວິເຄາະກໍລະນີສຶກສາ 3 ກໍລະນີ ໂດຍນຳໃຊ້ຄຳຖາມໃນສະໄລ່:

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ບົດຝຶກຫັດ: ກໍລະນີສຶກສາ

ໃນກຸ່ມຂອງທ່ານ, ໃຫ້ອ່ານກໍລະນີສຶກສາທັງສາມກໍລະນີ ແລະ ຕອບຄຳຖາມລຸ່ມນີ້:

- ມີຕົວຊີ້ວັດໃດແດ່ທີ່ປະກົດໃຫ້ເຫັນ?
- ມັນຄ້າຍຄືກັບຄະດີຄ້າມະນຸດບໍ່?
- ຈະນຳໃຊ້ມາດຕະການໃດຕໍ່ໄປ?

3. ອະທິບາຍວ່າ ພວກເຂົາມີເວລາ 15 ນາທີ ຕໍ່ໜຶ່ງກໍລະນີສຶກສາ ກ່ອນທີ່ຈະເຮັດອັນຕໍ່ໄປ. ເອົາເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບົກໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ພວກເຂົາຈົດບັນທຶກໄວ້ເນື່ອງຈາກວ່າຈະມີການສົນທະນາໃນກຸ່ມໃຫຍ່ໃນຕອນທ້າຍຂອງກິດຈະກຳ.
4. ແຕ່ລະກຸ່ມຈະໄດ້ຮັບບັດກໍລະນີສຶກສາຈາກຊຸດກິດຈະກຳ 1.4.1 ເຊິ່ງບັດກໍລະນີສຶກສາກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດຈະຖືກແຈກຢາຍທຸກໆ 20 ນາທີ ຈົນກວ່າຈະໄດ້ສົນທະນາຄົບທັງສາມກໍລະນີ, ເອກະສານທີ່ສາມາດພິມອອກໄດ້ ມີຢູ່ໃນພາກອຸປະກອນການຝຶກອົບຮົມຂອງຊຸດຫຼັກສູດນີ້.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

1.2 ການປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ແລະ ການນຳສະເໜີ (30 ນາທີ)

ຫຼັງຈາກທີ່ເຮັດວຽກກຸ່ມແລ້ວໆ, ຄູ່ຝຶກຄວນນຳພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ເພື່ອສັງລວມຄຳຕອບ/ຄຳຄິດເຫັນກ່ຽວກັບກໍລະນີສຶກສາ, ແລ້ວເກັບເອົາຄຳຄິດເຫັນກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ວັດ ແລະ ຄຳແນະນຳສຳລັບຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປຈາກແຕ່ລະກຸ່ມ.

ພ້ອມທັງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃຫ້ຄຳຄິດເຫັນວ່າ ພວກເຂົາຄິດວ່າບາງຕົວຊີ້ວັດຂອງແຕ່ລະເພດຈະແຕກກັນບໍ່.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູ່ຝຶກ

ໝາຍເຫດສະໜັບສະໜູນຕໍ່ໄປນີ້ ຍັງບໍ່ທັນສົມບູນເທື່ອ

ເດັກຍິງຫາຍໂຕໄປ

ຕົວຊີ້ວັດ:

- ເດັກຍິງດັ່ງກ່າວສູນຫາຍໄປ ແລະ ໄດ້ເອົາເຄື່ອງໄປນຳ, ໃນນີ້ມີບິນຮັບເງິນຂອງບໍລິສັດລົດໄຟ ເຊິ່ງຊື່ບອກວ່າອາດຈະມີການເດີນທາງເກີດຂຶ້ນ.
- ຕົວຊີ້ວັດທີ່ເປັນໄປໄດ້ອີກອັນໜຶ່ງແມ່ນ ເດັກຊາຍທີ່ຖືກເວົ້າເຖິງໄດ້ມີການຕິດຕໍ່ກັບເດັກຍິງ. ຜູ້ຄ້າມະນຸດສ່ວນຫຼາຍຈະເຂົ້າຫາເດັກຍິງໂດຍກົງ ຫຼື ການຕິສະໜິດເປັນໝູ່; ຫຼື ຂົ່ມຂູ່ໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຜູ້ຫາເຫຍື່ອ.
- ຄວາມຈິງທີ່ວ່າເດັກຍິງດັ່ງກ່າວມີບັນຫາມາໄດ້ 18 ເດືອນແລ້ວກໍສາມາດເປັນຕົວຊີ້ວັດໜຶ່ງ ເນື່ອງຈາກຄວາມອ່ອນແອທາງດ້ານຈິດໃຈຂອງລາວ ແລະ ບັດໄຈທີ່ສະໜັບສະໜູນເບື້ອງຕົ້ນຂອງລາວກໍແຕກຫັກລົງ (ຜູ້ເປັນແມ່ເສຍຊີວິດ ແລະ ຜູ້ເປັນພໍ່ກາຍເປັນຄົນຕິດເຫຼົ້າ). ເດັກໄວລຸ້ນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ສ່ວນຫຼາຍຈະຫັນໄປອາໄສການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສື່ອອນລາຍ ເຊິ່ງເປີດໂອກາດໃຫ້ແກ່ພວກລ່າເຫຍື່ອ.

ຄະດີຄ້າມະນຸດ: ເບິ່ງຄືວ່າ ການຄ້າມະນຸດແມ່ນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງ ແຕ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີຫຼັກຖານເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອທີ່ຈະທຳຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ເດັກຍິງກຳລັງຖືກຂູດຮີດຫຼືບໍ່ ເພາະວ່າບ່ອນຢູ່ຂອງລາວກໍຍັງບໍ່ທັນເປັນທີ່ຮັບຮູ້ເທື່ອ. ນັກສືບສວນ-ສອບສວນຕ້ອງກຳນົດຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າ ເດັກຍິງໄດ້ໜີອອກຈາກເຮືອນ; ຫຼື ບາງຄັ້ງການໄຕ່ສ່ວນອາດຈະນຳໄປສູ່ອາຊະຍາກຳພາຍໃນ ຫຼື ແມ່ນກະທັ້ງການລັກພາຕົວ ແລະ/ຫຼື ການຄາດຕະກຳກໍເປັນໄດ້.

ບາງຄຳແນະນຳສຳລັບການສືບສວນໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ

- ປະຫວັດຂອງເດັກຍິງ, ເຊັ່ນ: ຕ້ອງສ້າງຮູບຖ່າຍ ແລະ ສົ່ງໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຄົນອື່ນໆ ແລະ ຊ່ອງທາງອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ/ແທດເໝາະ.
- ທົມເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຕ້ອງໄດ້ສຳພາດໝູ່ເພື່ອນ ແລະ ຄອບຄົວຂອງເດັກຍິງເພື່ອຊອກຫາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານເພີ່ມຕື່ມ.
- ຕ້ອງໄດ້ເຮັດການຄົ້ນຫາຫຼັກຖານທາງນິຕິທະຍາພາຍໃນເຮືອນຂອງແມ່ເຖົ້າ.
- ຕ້ອງໄດ້ຊອກຫາຕົວຕົນຂອງເດັກຊາຍທີ່ເດັກຍິງນັ້ນໄດ້ລົມນຳ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບບໍລິສັດໂທລະຄົມທີ່ເດັກຍິງໃຊ້ບໍລິການ ເພື່ອຊອກຫາປະຫວັດການໂທເຂົ້າໂທອອກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວຜູ້ຄ້າມະນຸດຈະນຳໃຊ້ເບີໂທທີ່ບໍ່ລົງທະບຽນຊື່ ຫຼື ທີ່ຢູ່ຂອງຜູ້ນຳໃຊ້.
- ຍັງບໍ່ມີການເວົ້າເຖິງຄອມພິວເຕີໃນທ້ອງຖານຂອງເດັກຍິງ, ແຕ່ຖ້າວ່າເດັກຍິງດັ່ງກ່າວມີຄອມພິວເຕີ ກໍຕ້ອງໄດ້ກວດຄົ້ນເຊັ່ນກັນ. ການນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດ, ອີເມວ, ສື່ອອນລາຍຕ່າງໆ ກໍຕ້ອງໄດ້ຖືກກວດຄົ້ນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກບັນດາບໍລິສັດສື່ສົ່ງຄົມອອນລາຍເພື່ອເຂົ້າຫາບັນຊີດັ່ງກ່າວ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການຄົ້ນຫາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຕື່ມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງກ່າວນີ້ມັນກໍຂຶ້ນກັບນະໂຍບາຍ ຫຼື ກົດໝາຍໃນການປົກປ້ອງຂໍ້ມູນວ່າຈະອະນຸຍາດຫຼືບໍ່.
- ຕ້ອງໄດ້ມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບບໍລິສັດລົດໄຟ ເພື່ອຈະຊອກຈຸດໝາຍປາຍທາງທີ່ເປັນໄປໄດ້ອີງຕາມຈຳນວນເງິນໃນບັນຮັບເງິນ.
- ຕ້ອງໄດ້ຖາມເຈົ້າໜ້າທີ່ລົດໄຟທີ່ປະຈຳຢູ່ທ້ອງຊາຍປີ້ ແລະ ສະຖານີລົດໄຟທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ບໍລິການຂົນສົ່ງສາທາລະນະ ເຊັ່ນ: ຄົນຂັບລົດແທັກຊີ ແລະ ຄົນຂັບລົດເມ ກໍຕ້ອງໄດ້ຖືກສຳພາດເຊັ່ນກັນ ເຊິ່ງພວກເຂົາອາດຈະພົບເຫັນເດັກຍິງຕອນທີ່ລາວກຳລັງເດີນທາງໄປຍັງສະຖານີລົດໄຟ.
- ເມື່ອສາມາດລະບຸສະຖານທີ່ໄດ້ແລ້ວ, ທົມງານຕ້ອງໄດ້ກຳນົດກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ເຊັ່ນ: ການຂົນສົ່ງສາທາລະນະໃນທ້ອງຖິ່ນ, ໂຮງໂສເພນີ, ໂຮງແຮມ ແລະ ຮູບແບບກິດຈະກຳຜິດກົດໝາຍອື່ນໆທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ.

ສະຖານທີ່ກໍ່ສ້າງ

ຕົວຊີ້ວັດ

- ສະພາບຮ່າງກາຍຂອງຄົນງານ
- ການຫຼອກລວງວ່າທີ່ພັກຂອງຄົນງານແມ່ນໂຮງແຮມພັງ
- ຜູ້ຄອນເທນເນີ້ວ່າງເປົ່າ ທີ່ມີແຕ່ກິນຢຽວ ແລະ ເບິ່ງຄືບໍ່ເໝາະກັບການເກັບເຄື່ອງ
- ໄພທຳມະຊາດທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ບ້ານເກີດຂອງຄົນງານ ສາມາດບອກໄດ້ວ່າພວກເຂົາຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ດຳລົງຊີວິດໃນຮູບແບບທີ່ແຕກຕ່າງໄປຈາກເກົ່າ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຊອກຫາວຽກເຮັດຢູ່ບ່ອນນີ້

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຄະດີຄ້າມະນຸດ: ຕົວຊີ້ວັດຕ່າງໆ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະແມ່ນຄະດີຄ້າມະນຸດ ແຕ່ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການຫຼັກຖານເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອພິສູດໃນແງ່ຂອງການຊຸດຮິດເພື່ອຜົນປະໂຫຍດທາງການເງິນ ເຊັ່ນ: ການຜູກມັດດ້ວຍໜີ້ສິນ, ແລະ ການຊຸດຮິດທາງຮ່າງກາຍ ຕົວຢ່າງ ພວກຜູ້ຊາຍນອນໃນຕູ້ຄອນເທນເນີ ຕາມທີ່ສົງໄສ.

ບາງຄຳແນະນຳສຳລັບການສືບສວນໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ

- ຕ້ອງໄດ້ຕິດຕໍ່ສື່ສານກັບຄົນໆນ ໂດຍທີ່ບໍ່ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍ (ເຊິ່ງຈະໄດ້ເວົ້າເຖິງໃນບົດຕໍ່ໄປ)
- ຕ້ອງໄດ້ວ່າຈ້າງນາຍແປພາສາທີ່ມີຄຸນນະວຸດເໝາະສົມມາເຮັດວຽກນີ້
- ຕ້ອງໄດ້ຊອກຫຼັກຖານຕື່ມວ່າຄົນໆນໄດ້ອາໄສຢູ່ໃນຕູ້ຄອນເທນເນີແທ້ບໍ່
- ທຸກເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງຖືກຄົ້ນຫາ ແລະ ກູ້ຄືນເພື່ອເປັນຫຼັກຖານ ເຊັ່ນ: ໃບອະນຸຍາດເຮັດວຽກ, ສັນຍາ ແລະອື່ນໆ.

ຍາດພີ່ນ້ອງ

ຕົວຊີ້ວັດ

- ຜູ້ຄ້າມະນຸດອາດເປັນບຸກຄົນທີ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຮູ້ຈັກ ເຊິ່ງອາໄສຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈ ແລະ ອາດຈະເປັນຍິງ ຫຼື ຊາຍກໍໄດ້.
- ຈຳນວນເງິນເປັນກ້ອນ ທີ່ເອົາໃຫ້ຕອນທີ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄປຮອດໃໝ່ໆ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ພໍ່ແມ່ເບິ່ງຄືວ່າເປັນສິ່ງທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະ ຕົບຕາເຈົ້າໜ້າທີ່ໃນກໍລະນີທີ່ຄະດີຕົກເປັນທີ່ສົນໃຈ.
- ພຶດຕິກຳທີ່ປ່ຽນໄປເມື່ອລູກສາວຕິດຕໍ່ມາຫາພໍ່ແມ່ສາມາດຊີ້ບອກໄດ້ວ່າ ລາວກຳລັງຕົກຢູ່ໃນເຫດການທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ຫຼື ຕົກຢູ່ໃນອຳນາດຂອງຢາເສບຕິດ ຫຼື ສິ່ງມືນເມົາ.

ຄະດີຄ້າມະນຸດ: ເບິ່ງຄືວ່າ ການຄ້າມະນຸດແມ່ນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງ ແຕ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີຫຼັກຖານເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອທີ່ຈະທຳຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ເດັກຍິງກຳລັງຖືກຊຸດຮິດຫຼືບໍ່ ເພາະວ່າບ່ອນຢູ່ຂອງລາວກໍຍັງບໍ່ທັນເປັນທີ່ຮັບຮູ້ເທື່ອ.

ບາງຄຳແນະນຳສຳລັບການສືບສວນໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ

- ສ້າງປະຫວັດຂອງຜູ້ສູນຫາຍ ແລະ ແຈກຢາຍໄປຕາມຊ່ອງທາງຂອງໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍອື່ນໆ
- ຖ້າວ່າເປັນໄປໄດ້ ໃຫ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບບໍລິສັດໂທລະຄົມ ເພື່ອຕິດຕາມຮ່ອງຮອຍການໃຊ້ໂທລະສັບຂອງພົນລ້ອງ
- ຕິດຕໍ່ກັບທີມເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃນເມືອງບລູ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບເຂົາເຈົ້າ, ເຊິ່ງມັນອາດຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຫຼັກຖານກ່ຽວກັບ ຜູ້ທີ່ມີປະຫວັດກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດຂອງຄົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດນັ້ນ ຫຼື ເຂົ້າໄປຮ່ວມກັບເຄືອຂ່າຍອື່ນໆ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ເຊັ່ນ: ພວກໃຫ້ບໍລິການທາງເພດໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະອື່ນໆ...

ມື້ທີສອງ

ບົດທີໜຶ່ງ

ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ກອງສໍາລັບຄະດີຄ້າມະນຸດ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອສ້າງຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງສໍາລັບຄະດີຄ້າມະນຸດ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ລະບຸຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ
- ກຳນົດທຸກອົງປະກອບຂອງວົງຈອນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ
- ອະທິບາຍໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍສອງຢ່າງ: ເຕັກນິກການວິເຄາະ/ເຕັກນິກການສ້າງແຜນວາດ
- ນຳໃຊ້ໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຢ່າງ: ເຕັກນິກການວິເຄາະ/ເຕັກນິກການສ້າງແຜນວາດ

ເວລາ: 195 ນາທີ (ລວມທັງເວລາພັກດື່ມຊາ-ກາເຟ 15 ນາທີ)

ລາຍລະອຽດອູປະກອນ	ຄຳແນະນຳສໍາລັບການກະກຽມ
ການນຳສະເໜີ	
2.1.1 ບົດຝຶກຫັດ: ການຫາຍໂຕ ໄປຈາກເພດວາຣ 2.1.2 ບົດລາຍງານຂອງຕໍາຫຼວດ: ມິຖຸນາ 2016 2.1.3 ຄຳໃຫ້ການຂອງພະຍານ: ເວີຍລິວ (ປ້າ) ມິຖຸນາ 2016	ພິມເອກະສານຊຸດກິດຈະກຳໃຫ້ພຽງພໍ ເພື່ອແຈກຢາຍ ໃຫ້ກຸ່ມລະ 1-2 ສະບັບ
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ	

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ນຳສະເໜີກ່ຽວກັບ ວົງຈອນຂອງຂໍ້ມູນ ຂ່າວກອງ	ເພື່ອລະບຸຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ, ແລະ ເພື່ອກຳນົດທຸກ ອົງປະກອບຂອງວົງຈອນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ	75
2. ແມັດຫຼີກແຜນວາດ ເຫດການ ການຫາຍ ໂຕໄປຈາກເພດວາຣ (ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ)	ເພື່ອນຳສະເໜີບົດຝຶກຫັດ ການຫາຍໂຕໄປຈາກ ເພດວາຣ ເພື່ອພັດທະນາ ແລະ ສະເໜີແມັດຫຼີກ ແຜນວາດເຫດການ; ແລະ ສ້າງແຜນການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ;	105
3. ການເຜີຍແຜ່	ລວມທັງເວລາພັກດື່ມຊາ-ກາເຟ 15 ນາທີ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການເຜີຍແຜ່	15

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ນຳສະເໜີກ່ຽວກັບວົງຈອນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອລະບຸຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ, ແລະ ເພື່ອ ກຳນົດທຸກອົງປະກອບຂອງວົງຈອນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ

ເວລາ: 75 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ

1.1 ນຳສະເໜີກ່ຽວກັບວົງຈອນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ (10 ນາທີ)

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ການສົນທະນາ

“ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຂໍ້ມູນ
ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງແມ່ນຫຍັງ?”

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ເປີດສະໄລ້ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ. ໃນຂະນະທີ່ ນີ້ແມ່ນບາງສິ່ງບາງຢ່າງທີ່ເຮັດໃຫ້ເຂົ້າໃຈງ່າຍເກີນໄປ, ພວກເຮົາຈະມີການພັດທະນາໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ. ຄໍາວ່າ ‘ອາຊະຍາກໍາ’ ຖືກລະເວັ້ນຈາກຄໍານິຍາມຢ່າງມີຈຸດປະສົງ, ໃນຖານະທີ່ຢູ່ໃນທິມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ, ມັນບໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງ ການຈັດການກັບຂໍ້ມູນຂ່າວກອງອາຊະຍາກໍາ ຫຼື ໃນດ້ານອື່ນໆ ຂອງການປະຕິບັດງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ.

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສະແດງຄໍາຄິດເຫັນ ແລ້ວເອົາມາລວມໃສ່ສອງສະໄລ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້:

ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ

- ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປແມ່ນທຸກຂໍ້ມູນຕົວຈິງທີ່ໄດ້ຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຕ່າງໆ.
- ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປລວມເອົາຜົນຂອງການສັງເກດການ, ການຕິດຕາມ, ການລາຍງານ, ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອື່ນໆລວມທັງຂ່າວລື ເຊິ່ງເມື່ອສໍາເລັດຂະບວນການແລ້ວ ສາມາດກາຍເປັນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ.
- ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປອາດຈະຖືກ ຫຼື ຜິດ, ຊັດເຈນ ຫຼື ບໍ່ຊັດເຈນ, ໄດ້ຮັບ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບການຢືນຢັນ.
- ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປເປັນອົງປະກອບໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນໃນການສືບສວນຄະດີອາຍາທີ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດ.
- ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຈະຮວບຮວມເອົາຂໍ້ມູນໃນທຸກໂອກາດທີ່ພວກເຂົາສືບສວນອາຊະຍາກໍາ ຫຼື ເຫດການຕ່າງໆ.
- ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປຂອງອາຊະຍາກໍາ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະເປັນຫຼັກຖານ ຫຼື ສາມາດພັດທະນາເປັນຫຼັກຖານໄດ້.

ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ

- ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງພັດທະນາມາຈາກຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ. ມັນກ່ຽວພັນກັບສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ເຫດການ ຫຼື ບຸກຄົນ ແລະ ຖືກນໍາເຂົ້າສູ່ຂະບວນການປະເມີນ, ການສົມທຽບ ແລະ ການວິເຄາະ."
- ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງພັດທະນາມາຈາກຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ ໂດຍການເພີ່ມຄຸນຄ່າອັນສໍາຄັນເຂົ້າໃນຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ.
- ຂະບວນການເພີ່ມຄຸນຄ່າລວມມີ ການປະເມີນຂໍ້ມູນທົ່ວໄປກ່ຽວກັບແຫຼ່ງທີ່ມາ ແລະ ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື. ການເພີ່ມຄຸນຄ່າໃຫ້ແກ່ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ສາມາດເພີ່ມເຂົ້າໃນຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຖືກປະເມີນແລ້ວ ໂດຍການວິເຄາະເພີ່ມຕື່ມອີກ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງປະກອບມີສາມລະດັບຄື

ຍຸດທະສາດ

ປະຕິບັດງານ

ກິນລະຍຸດ

ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງລະດັບຍຸດທະສາດ

ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງລະດັບຍຸດທະສາດນີ້ ອອກແບບມາສໍາລັບຜູ້ຕັດສິນໃຈຂັ້ນອາວຸໂສ ແລະ ຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ. ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການຂໍ້ມູນຂ່າວກອງກ່ຽວກັບໄພຂົ່ມຂູ່ຮູບແບບໃໝ່ໆ ທີ່ ທີ່ມີການປ່ຽນແປງ ທີ່ ໂອກາດທີ່ຈະຊ່ວຍພວກເຂົາໃນການວາງແຜນຍຸດທະສາດໃຫ້ແກ່ອົງກອນ. ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງລະດັບຍຸດທະສາດນີ້ ຈະຊ່ວຍບັນດາຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍໃນການສ້າງ ຫຼື ປ່ຽນແປງເປົ້າໝາຍ, ຈຸດປະສົງ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ການວາງແຜນໃນຂັ້ນສູງ ເຊັ່ນ: ວິທີການ ແລະ ແນວໂນ້ມທັງພາຍໃນ ແລະ ສາກົນ ກ່ຽວກັບການຄ້າຢາເສບຕິດ, ການຄ້າອາວຸດ, ມະນຸດ ແລະ ອື່ນໆ.

‘ເປົ້າໝາຍ ແລະ ບັນຫາໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ກວ້າງຂັ້ນ’

ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ​ລະ​ດັບ​ປະ​ຕິ​ບັດ​ງານ

ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ​ລະ​ດັບ​ນີ້ ອອກ​ແບບ​ມາ​ສຳ​ລັບ​ໜ່ວຍ​ບັນ​ຊາ​ການ. ພວກ​ເຂົາ​ຕ້ອງ​ການ​ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ​ລະ​ດັບ​ປະ​ຕິ​ບັດ​ງານ” ເພື່ອ​ຊ່ວຍ​ໃນ​ການ​ຕັດ​ສິນ​ໃຈ​ໃນ​ການ​ວາງ​ກຳ​ລັງ​ເຈົ້າ​ໜ້າ​ທີ່​ແນວ​ໜ້າ​ເພື່ອ​ໃຫ້​ເກີດ​ປະ​ສິດ​ທິ​ພາບ​ສູງ​ສຸດ ເຊັ່ນ: ແນວ​ໂນ້ມ​ຂອງ​ອາ​ຊະ​ຍາ​ກຳ​ໃນ​ທ້ອງ​ຖິ່ນ, ພື້ນ​ທີ່​ສ່ຽງ, ກຸ່ມ​ອາ​ຊະ​ຍາ​ກຳ​ທີ່​ມີ​ການ​ຈັດ​ຕັ້ງ​ແລະ​ອື່ນໆ.

ໂດຍ​ທົ່ວ​ໄປ​ແລ້ວ “ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ​ລະ​ດັບ​ປະ​ຕິ​ບັດ​ງານ​ຈະ​ຊ່ວຍ​ໜ່ວຍ​ງານ​ສືບ​ສວນ​ໃນ​ການ​ຕັ້ງ​ສົມ​ມຸດ​ຕິ​ຖານ​ແລະ ຂໍ້​ວິ​ນິ​ໄສ​ກ່ຽວ​ກັບ​ອົງ​ປະ​ກອບ​ສະ​ເພາະ​ຂອງ​ອາ​ຊະ​ຍາ​ກຳ​ແຕ່​ລະ​ປະ​ເພດ. ການ​ຕັ້ງ​ສົມ​ມຸດ​ຕິ​ຖານ ແລະ ຂໍ້​ວິ​ນິ​ໄສ​ນີ້ ຈະ​ສຸມ​ໃສ່​ເຄືອ​ຂ່າຍ​ອາ​ຊະ​ຍາ​ກຳ​ສະ​ເພາະ​ໃດ​ໜຶ່ງ, ບຸກ​ຄົນ ຫຼື ກຸ່ມ​ຄົນ​ທີ່​ເຂົ້າ​ຮ່ວມ​ໃນ​ບັນ​ດາ​ກິດ​ຈະ​ກຳ​ຜິດ​ກົດ​ໝາຍ​ຕ່າງໆ. ພວກ​ເຂົາ​ຈະ​ກຳ​ນົດ​ວິ​ທີ​ການ, ຄວາມ​ສາມ​າດ, ຈຸດ​ອ່ອນ, ຂໍ້​ຈຳ​ກັດ ແລະ ແຮງ​ຈູງ​ໃຈ​ທີ່​ໄດ້​ມາ​ຈາກ​ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ ເພື່ອ​ໃຊ້​ເຂົ້າ​ໃນ​ການ​ປະ​ຕິ​ບັດ​ງານ​ຂອງ​ເຈົ້າ​ໜ້າ​ທີ່​ບັງ​ຄັບ​ໃຊ້​ກົດ​ໝາຍ​ໃຫ້​ເກີດ​ປະ​ສິດ​ທິ​ຜົນ​ສູງ​ສຸດ.

‘ຈຸດ​ປະ​ສົງ​ໄລຍະ​ສັ້ນ​ຂອງ​ເຈົ້າ​ໜ້າ​ທີ່​ບັງ​ຄັບ​ໃຊ້​ກົດ​ໝາຍ’

ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ​ລະ​ດັບ​ກົນ​ລະ​ຍຸດ

ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ​ລະ​ດັບ​ນີ້ ອອກ​ແບບ​ມາ​ສຳ​ລັບ​ເຈົ້າ​ໜ້າ​ທີ່​ແນວ​ໜ້າ. ມັນ​ຖືກ​ໃຊ້​ເພື່ອ​ສ້າງ​ວິ​ທີ​ການ​ຂັດ​ຂວາງ​ໄພ​ຂົ່ມ​ຂູ່​ທາງ​ອາ​ຊະ​ຍາ​ກຳ​ແບບ​ທັນ​ທີ ແລະ ສ່ວນ​ຫຼາຍ​ແມ່ນ​ໃຊ້​ຊີ້​ນຳ​ຢູ່​ໃນ​ອາ​ຊະ​ຍາ​ກຳ​ສະ​ເພາະ​ໃດ​ໜຶ່ງ ຫຼື ສະ​ຖານ​ທີ່​ກ່ຽວ​ກັບ​ອາ​ຊະ​ຍາ​ກຳ. ສາມ​າດ​ໃຊ້​ໃນ​ການ​ຕອບ​ໂຕ້​ເຫດ​ການ​ໃດ​ໜຶ່ງ ຫຼື ໃຊ້​ເຂົ້າ​ໃນ​ການ​ປ້ອງ​ກັນ​ການ​ເກີດ​ອາ​ຊະ​ຍາ​ກຳ ບໍ່​ວ່າ​ຈະ​ເປັນ​ຄະ​ດີ​ທົ່ວ​ໄປ ຫຼື ອາ​ຊະ​ຍາ​ກຳ​ສະ​ເພາະ​ໃດ​ໜຶ່ງ ມັນ​ຈະ​ແນ​ໃສ່​ຕົວ​ອາ​ຊະ​ຍາ​ກອນ, ສະ​ຖານ​ທີ່, ພາ​ຫະ​ນະ​ທີ່​ນຳ​ໃຊ້ ແລະ ວິ​ທີ​ການ​ດຳ​ເນີນ​ງານ​ອື່ນໆ.

‘ນະ​ຈຸດ​ນີ້ ດຽວ​ນີ້’

ໝາຍ​ເຫດ​ສຳ​ລັບ​ຄູ​ຝຶກ

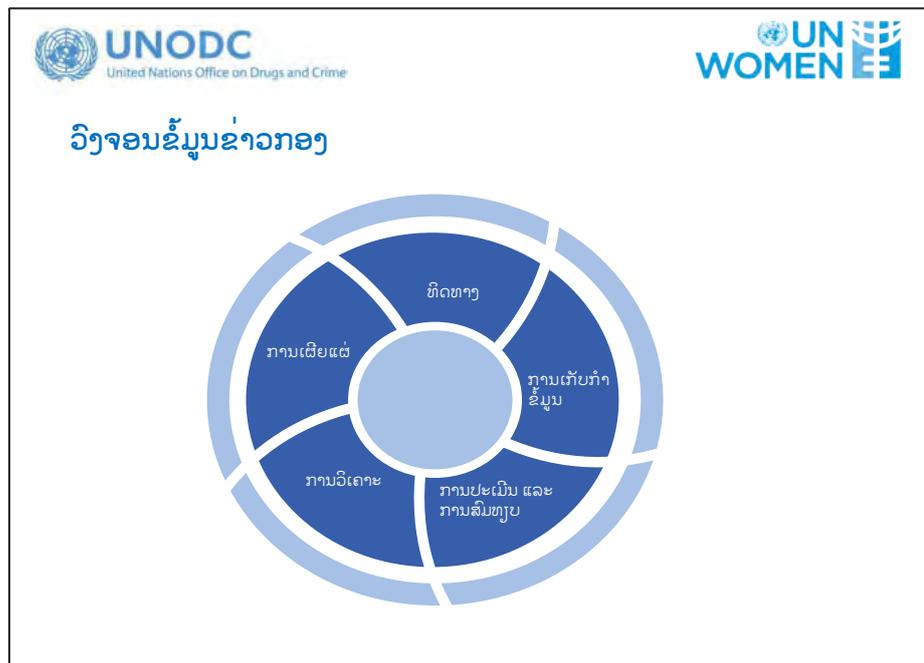
ບໍ່​ວ່າ​ຈະ​ເປັນ​ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ​ລະ​ດັບ​ໃດ​ກໍ​ຕາມ ທຸກ​ຂໍ້​ມູນ​ຕ້ອງ​ໄດ້​ຜ່ານ​ຂະ​ບວນ​ການ​ດຽວ​ກັນ​ກ່ອນ​ທີ່​ຈະ​ກາຍ​ເປັນ​ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ. ຂະ​ບວນ​ການ​ດັ່ງ​ກ່າວ​ເປັນ​ທີ່​ຮູ້​ຈັກ​ກັນ​ດີ​ໃນ​ທົ່ວ​ໂລກ​ວ່າ​ເປັນ ‘ວົງ​ຈອນ​ຂອງ​ຂໍ້​ມູນ​ຂ່າວ​ກອງ’.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ໃຫ້ຜົນຮັບແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນໃນທັນທີທັນໃດ ຫຼື ອາດຈະມີຄວາມສໍາຄັນໃນການວາງແຜນການປະຕິບັດງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ກົນລະຍຸດ. ໃນທາງກັບກັນ ນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ມີການດໍາເນີນການຕັດສິນໃຈຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນວ່າ ຊັບພະຍາກອນຈະຖືກຈັດສັນແນວໃດ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຕາມຈຸດປະສົງຢ່າງມີປະສິດທິຜົນທີ່ສຸດ.

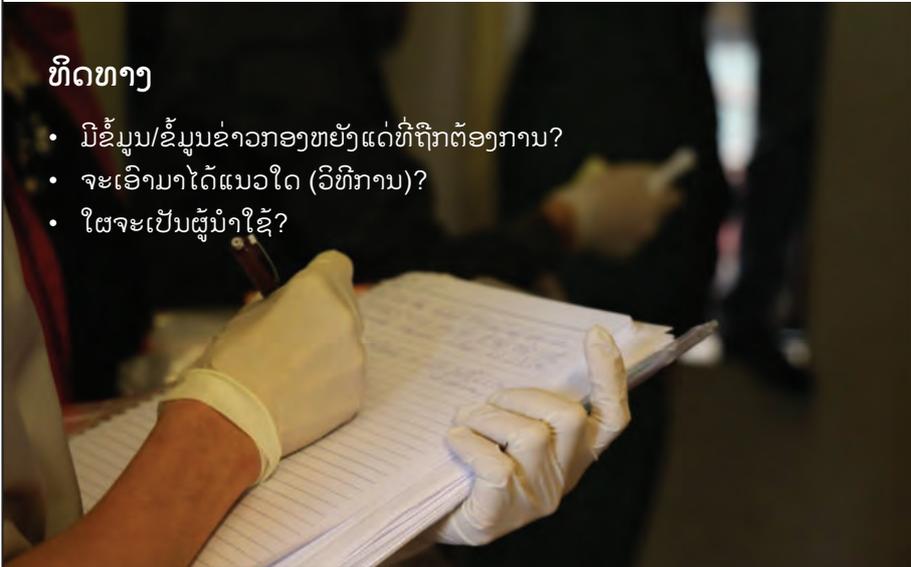
ສະແດງສະໄລ້ແນະນໍາວົງຈອນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງຈາກນັ້ນນໍາໃຊ້ສະໄລ້ຕໍ່ໄປເພື່ອໃຫ້ລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມສໍາລັບແຕ່ລະພາກສ່ວນຂອງວົງຈອນ.

1.2 ທິດທາງ (10 ນາທີ)

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ

ນໍາໃຊ້ສະໄລ້ ເພື່ອແນະນໍາຂັ້ນຕອນທິດທາງຂອງວົງຈອນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ

ທິດທາງ

- ມີຂໍ້ມູນ/ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງຫຍັງແດ່ທີ່ຖືກຕ້ອງການ?
- ຈະເອົາມາໄດ້ແນວໃດ (ວິທີການ)?
- ໃຜຈະເປັນຜູ້ນຳໃຊ້?

ຄຳຖາມເບື້ອງຕົ້ນ ສຳລັບການວາງແຜນ

ໃຫ້ “ທີມງານ” ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບສະໄລດ໌ໄປນີ້.

5W's

ນຳໃຊ້ຄຳຖາມກະຕຸ້ນ (5W's) ທັງ 5 ຄຳຖາມ ເພື່ອເປັນແນວທາງ, ໃຫ້ຕົວຢ່າງຄຳຖາມ ທີ່ອາດຈະແນະນຳທິດທາງຂອງການສືບສວນ-ສອບສວນການຄ້າມະນຸດ.

- (Who?) ໃຜ? (ຕົວຢ່າງ: ໃຜເປັນຜູ້ຮັບເອົາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນທ້ອງຖິ່ນ?)
- (Where?) ຢູ່ໃສ?
- (What/ how?) ແມ່ນຫຍັງ/ແນວໃດ?
- (When?) ເມື່ອໃດ
- (Why?) ເປັນຫຍັງ?

ໃຫ້ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 5 ນາທີ ເພື່ອຈົດບັນທຶກແນວຄວາມຄິດຂອງພວກເຂົາສຳລັບແຕ່ລະຫົວຂໍ້ ແລະ ໃຫ້ປະກອບຄຳຄິດເຫັນ. ຄູຝຶກສາມາດກະຕຸ້ນກຸ່ມໃນມຸມມອງອື່ນຂອງຊ່ວງໄລຍະນັ້ນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຕົວຢ່າງ ຖ້າກຸ່ມກຳນົດເອົາຄຳຖາມທີ່ວ່າ: ໃຜເປັນຜູ້ຮັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນທ້ອງຖິ່ນ? ຄູ່ຝຶກອາດຈະຖາມວ່າ ພວກເຂົາຈະເອົາຂໍ້ມູນດ້ວຍວິທີໃດ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນມີໜ່ວຍງານໃດແດ່ ທີ່ພວກເຂົາຈະແບ່ງປັນຂໍ້ມູນໃຫ້?

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູ່ຝຶກ

ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຫຼາກຫຼາຍສໍາລັບຕົວຢ່າງ ທີ່ກຸ່ມສາມາດນຳໃຊ້ໃນກິດຈະກຳນີ້, ຂ້າງລຸ່ມນີ້ແມ່ນຕົວຢ່າງທີ່ເປັນໄປໄດ້ຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຄູ່ຝຶກສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອຊ່ວຍກະຕຸ້ນກຸ່ມ ຖ້າຕ້ອງການ.

ໃຜ?

- ມີແນວໂນ້ມໃດໃນແງ່ຂອງຊົນເຜົ່າ ຫຼື ພູມຫຼັງທາງປະຊາກອນ ທີ່ເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳການຄ້າມະນຸດບໍ່ ໃນຊ່ວງສອງສາມເດືອນຜ່ານມາ?
- ມີເຄືອຂ່າຍການຄ້າມະນຸດເຊິ່ງເປັນທີ່ຮັບຮູ້ບໍ່ໃນຂົງເຂດນີ້?

ຢູ່ໃສ?

- ມີເສັ້ນທາງໃດແດ່ທີ່ຖືກນຳໃຊ້?
- ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄດ້ຖືກພາໄປໃສແດ່?
- ຈຸດສູນກາງທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກໃນຂົງເຂດນີ້ແມ່ນຫຍັງ?

ແມ່ນຫຍັງ/ແນວໃດ?

- ກົນລະຍຸດໃນການຮັບເອົາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍແມ່ນຫຍັງ?
- ເຫດຜົນ/ການບໍລິການທີ່ພວກເຂົາຖືກຊຸດຮິດແມ່ນຫຍັງ?

ເວລາໃດ?

- ມີຮູບແບບຕາມລະດູການອັນໃດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າມະນຸດບໍ່?
- ມີເວລາທີ່ຈຳເພາະເຈາະຈົງສໍາລັບແຕ່ລະວັນບໍ່ ທີ່ຈະຕ້ອງລະວັງ ຕົວຢ່າງ: ເວລາກາງຄືນ ຫຼື ປະຕິທິນນ້ຳຂຶ້ນ-ລົງ?

ເປັນຫຍັງ?

- ເປັນຫຍັງຈຶ່ງມີການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການເຄື່ອນໄຫວໃນເສັ້ນທາງຈຳເພາະໃດໜຶ່ງ?
- ເປັນຫຍັງຈຶ່ງມີກຸ່ມຄົນຈຳເພາະທີ່ຖືກວາງເປົ້າໝາຍໃສ່?

ຄູ່ຝຶກຄວນຈະດຶງຄວາມສົນໃຈໄປທີ່ຄວາມເປັນຈິງທີ່ວ່າ ມີຄຳຖາມຫຼາຍຄຳຖາມທີ່ສາມາດປະກອບເຂົ້າໃນຂັ້ນຕອນທິດທາງຂອງການສືບສວນ-ສອບສວນ ພ້ອມກັບຄວາມກົດດັນທາງດ້ານເວລາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳກັດທີ່ຈະປະກອບເຂົ້າໃສ່ການສືບສວນ-ສອບສວນ, ຂັ້ນຕອນນີ້ແມ່ນໄລຍະທີ່ຕ້ອງກຳນົດບຸລິມະສິດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນກໍຍັງແມ່ນແນວທາງ/ວິທີການທີ່ມີຄຸນຄ່າທີ່ຈະກຳນົດຄຳຖາມທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ 'ທັງໝົດ' ສໍາລັບເສັ້ນທາງການສືບສວນ-ສອບສວນ

ກ່ອນການຈັດລຽງບຸລິມະສິດ ເນື່ອງຈາກວ່າມັນກະຕຸກຊຸກຢູ່ໃຫ້ນັກສືບສວນ-ສອບສວນໄດ້ຄິດຢ່າງສ້າງສັນ ແລະ ກວມລວມ ກ່ອນທີ່ຈະຄັດຈ້ອນເຂົ້າ ແລະ ຈັດລຽງບຸລິມະສິດ. ການເລີ່ມຕົ້ນຈາກບ່ອນທີ່ກຳນົດເອົາບຸລິມະສິດສູງສຸດ ແລະ ບໍ່ຈົ່ງຫວ່າງໃຫ້ຄິດເຖິງຮູບພາບທີ່ໃຫຍ່ກວ່ານັ້ນ ສາມາດນຳໄປສູ່ມຸມມອງສຳຄັນທີ່ຂາດຫາຍໄປ.

ທິດທາງ

ບັນດາຄຳຖາມທີ່ໃຊ້ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບ

- ບຸກຄົນທີ່ເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ລວມມີ ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ອາຊະຍາກອນ ຫຼື ກຸ່ມອາຊະຍາກອນທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ
- ເຫດການໃດໜຶ່ງ ຫຼື ປະເພດຂອງການກະທຳຜິດທັງໝົດ
- ກຳນົດຈຸດທີ່ຕັ້ງຢ່າງຈະແຈ້ງ ຫຼື ເຂດພູມສັນຖານ ໂດຍກວ້າງ
- ລະບຸເວລາໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຊ່ວງເວລາໃດໜຶ່ງ ແລະອື່ນໆ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

*ອົງປະກອບຂອງວົງຈອນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງນີ້ ອາດສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ໂດຍຄຳຖາມທີ່ວ່າ “ທ່ານກຳລັງຈະເຮັດຫຍັງ?” ຫຼື “ບັນຫາທີ່ທ່ານກຳລັງພະຍາຍາມລະບຸ ແລະ ແກ້ໄຂນັ້ນແມ່ນຫຍັງ?”

ໃນອີກມຸມມອງໜຶ່ງ ທ່ານຕ້ອງການຈະສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງກ່ຽວກັບຫຍັງ ຫຼື ກ່ຽວກັບໃຜ? ບັນດາຄຳຖາມເຫຼົ່ານີ້ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກກຳນົດກ່ອນທີ່ພວກເຮົາຈະເລີ່ມຊອກຫາ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຮົາຕ້ອງການ. ຖ້າຫາກວ່າບໍ່ມີທິດທາງທີ່ເໝາະສົມ ມັນຈະເຮັດໃຫ້ການເກັບກຳຂໍ້ມູນນັ້ນເປັນໄປຢ່າງບໍ່ມີຈຸດໝາຍ, ບໍ່ມີຈຸດສຸມ ແລະ ບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ.

ໂດຍການກຳນົດຄຳຖາມ, ບັນຫາ ແລະ ວຽກບຸລິມະສິດຢ່າງຖືກຕ້ອງ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຈະສາມາດສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ກົນລະຍຸດໃນການຕອບໂຕ້ກັບບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ມີປະສິດທິພາບກວ່າເກົ່າ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ທິດທາງ

ດັ່ງນັ້ນທິດທາງຈຶ່ງຖືເປັນວຽກງານຍຸດທະສາດອັນໜຶ່ງ ເຊິ່ງຍຸດທະສາດເຫຼົ່ານັ້ນລວມມີ:

- ການປ້ອງກັນ
- ການຂັດຂວາງ
- ການກະຈາຍກຳລັງ
- ການແທນທີ່
- ການບົດເບື້ອນຂໍ້ມູນ

1.3 ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ (15 ນາທີ)

ການເກັບກຳແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ

ຄໍາຖາມ: ມີແຫຼ່ງໃດແດ່ທີ່ພວກເຮົາສາມາດເກັບກຳຂໍ້ມູນໄດ້?

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ສາຍສະໄລ້ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແລກປ່ຽນແນວຄວາມຄິດ ກ່ອນທີ່ຈະຮວບຮວມແນວຄວາມຄິດເຫຼົ່ານັ້ນເຂົ້າໃສ່ສະໄລ້ (ລາຍການທີ່ນຳສະເໜີແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຄົບຖ້ວນສົມບູນ).

ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ

ພວກເຮົາສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຫຍັງແດ່

- ບົດລາຍງານການລາດຕະເວນ
- ບົດລາຍງານສະຖານທີ່ເກີດເຫດອາຊະຍາກຳ
- ບົດລາຍງານຂອງຫ້ອງວິເຄາະ
- ບັນທຶກການສຳພາດ/ຄຳໃຫ້ການ
- ຄົ້ນຫາຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໃບສະແດງສິດ
- ຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຄວາມລັບ
- ໜັງສືພິມ/ການຄົ້ນຫາທາງອິນເຕີເນັດ
- ບັນທຶກຂອງບໍລິສັດ/ສາທາລະນະ
- ສະໂນດຕ່າງໆ
- ເອກະສານບໍລິສັດ
- ລາຍງານການເສຍພາສີ
- ບິນ ໂທລະສັບ
- ບັນທຶກທະນາຄານ
- ໃບຮັບເງິນຕ່າງໆ

ຂໍ້ມູນຫຼັກສາມປະເພດ

- ຂໍ້ມູນເປີດແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ສາມາດຫາໄດ້ທົ່ວໄປ ເຊັ່ນ: ທາງອິນເຕີເນັດ, ການລາຍງານຂ່າວຈາກໂທລະພາບ, ວິທະຍຸ ແລະ ໜັງສືພິມ.
- ຂໍ້ມູນປິດແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ຖືກເກັບກຳເພື່ອຈຸດປະສົງສະເພາະໃດໜຶ່ງ ໂດຍຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງຂອງປະຊາຊົນທົ່ວໄປ.
- ຂໍ້ມູນລັບແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ຖືກເກັບກຳໂດຍການປະຕິບັດການລັບສະເພາະລວມທັງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທີ່ເປັນບຸກຄົນ ແລະ ເຕັກນິກ (ຂໍ້ມູນພາບ ແລະ ສັນຍານ).

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຂໍ້ມູນຫຼັກສາມປະເພດ: ຂໍ້ມູນເປີດ, ຂໍ້ມູນປິດ ແລະ ຂໍ້ມູນລັບ.

- ຂໍ້ມູນເປີດ ແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ສາມາດຫາໄດ້ທົ່ວໄປ ເຊັ່ນ: ທາງອິນເຕີເນັດ, ການລາຍງານຂ່າວຈາກໂທລະພາບ, ວິທະຍຸ ແລະ ໜັງສືພິມ. ອາດຈະປະກອບດ້ວຍບົດວິໄຈ, ບົດວິຊາການ, ບົດລາຍງານດ້ານເສດຖະກິດ, ເອກະສານກອງປະຊຸມ, ບົດວິທະຍານິພົນ, ບົດສົນທະນາ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ແລະອື່ນໆ. ໜຶ່ງໃນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຮັດວຽກກັບຂໍ້ມູນປະເພດນີ້ແມ່ນການປະເມີນຜົນ ເນື່ອງຈາກວ່າຂໍ້ມູນທີ່ມີໃນຖານຂໍ້ມູນທົ່ວໄປສ່ວນຫຼາຍມີຄວາມລຳອຽງ, ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຫຼື ເສີມແຕ່ງ.

- ຂໍ້ມູນປິດ ແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ຖືກເກັບກຳເພື່ອຈຸດປະສົງສະເພາະໃດໜຶ່ງ ໂດຍຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງຂອງປະຊາຊົນທົ່ວໄປ. ຂໍ້ມູນປິດນີ້ສ່ວນຫຼາຍຈະເຫັນໄດ້ໃນຮູບແບບຂອງຖານຂໍ້ມູນ. ໃນສ່ວນຂອງການວິເຄາະຂໍ້ມູນອາຊະຍາກຳ, ຖານຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວນັ້ນຈະລວມເອົາຂໍ້ມູນສ່ວນຕົວຂອງບຸກຄົນ ທີ່ເກັບກຳໄວ້ເພື່ອການປະຕິບັດງານທີ່ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ ຫຼື ປະຫວັດການກະທຳຜິດຕາມຊາຍແດນ, ຂໍ້ມູນການຂຶ້ນທະບຽນພາຫະນະ, ໃບອະນຸຍາດນຳໃຊ້ອາວຸດ ແລະອື່ນໆ.
- ຂໍ້ມູນລັບ ແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ຖືກເກັບກຳໂດຍປະຕິບັດການລັບສະເພາະ ລວມທັງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນບຸກຄົນ ແລະ ເຕັກນິກ (ຂໍ້ມູນພາບ ແລະ ສັນຍານ). ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນລັບນີ້ສາມາດເພີ່ມຄຸນນະພາບຂອງຂະບວນການວິເຄາະ ເນື່ອງຈາກວ່າມັນມີຄວາມຖືກຕ້ອງສູງ; ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ມັນກໍສາມາດເຮັດໃຫ້ຂະບວນການວິເຄາະນີ້ຖືກນຳໃຊ້ໜ້ອຍ ເນື່ອງຈາກວ່າມີຂໍ້ຫ້າມໃນການເຜີຍແຜ່.

ຂໍ້ມູນຫຼາຍປານໃດ?

ມີຂໍ້ຈຳກັດຢູ່ສະເໝີ

- ບັນຫາໃຫຍ່ຊໍ້າໃດ?
- ຂອບເຂດ?
- ທ່ານມີເວລາຫຼາຍປານໃດ?
- ທ່ານຮູ້ຫຼາຍປານໃດແລ້ວ?
- ເບິ່ງຄືມີຄວາມເປັນໄດ້ບໍ່ວ່າ ທ່ານຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຂໍ້ສະຫຼຸບຂອງທ່ານ?

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ທ່ານບໍ່ມີທາງທີ່ຈະສາມາດເກັບກໍາຂໍ້ມູນທັງໝົດໄດ້ ແລະ ຮູ້ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ ກ່ອນທີ່ທ່ານຈະເລີ່ມຕົ້ນວິເຄາະ. ນີ້ຈະນໍາໄປສູ່ສະໄໝຖັດໄປກ່ຽວກັບສົມມຸດຖານໃນເຊິ່ງກົນລະຍຸດ.

ສົມມຸດຖານໃນເຊິ່ງກົນລະຍຸດ

- ການຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນໃນຈໍານວນທີ່ແນ່ນອນ ຫຼື ການຮູ້ຈັກຫົວຂໍ້
- ການກໍານົດເງື່ອນໄຂ/ບໍລິບົດຂອງບັນຫາ
- ສ້າງແຜນທີ່ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ການສືບສວນ-ສອບສວນມີ ແລະ ລະບຸຊ່ອງວ່າງ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ສົມມຸດຖານໃນເຊິ່ງກົນລະຍຸດຊ່ວຍໃຫ້ທິດທາງຂະບວນການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ. ມັນສາມາດພັດທະນາຂຶ້ນໂດຍອີງໃສ່:

- ການຮຽນຮູ້ທາງປະຫວັດສາດ/ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້/ຂົງເຂດ ແລະອື່ນໆ ຫຼື ມີຂໍ້ມູນຂ່າວກອງຫຍັງແດ່ທີ່ຖືກເກັບກໍາຂໍ້ມູນຜ່ານມາກ່ຽວກັບການສືບສວນ-ສອບສວນນີ້ ທີ່ໄດ້ສອນໃຫ້ທິມງານສືບສວນ-ສອບສວນ.
- ຄວາມຮູ້ທີ່ກວ້າງຂຶ້ນ
- ແຜນທີ່ຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຊ່ອງວ່າງຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ

ໂດຍອີງໃສ່ສົມມຸດຖານ, ນັກສືບສວນ-ສອບສວນ ສາມາດພິຈາລະນາການລຽງລໍາດັບຂໍ້ມູນອຸປະໄນເພື່ອການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ເພື່ອທີ່ຈະພິສູດ ຫຼື ຫັກລ້າງສົມມຸດຖານໄດ້.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ສົມມຸດຖານ	ຄໍາຖາມວິເຄາະ	ຕົວຊີ້ວັດ	ແຫຼ່ງທີ່ມາ
H 1: ແມ່ຍິງຈາກປະເທດ A ຖືກຈັດຫາ ແລະ ຕົກເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດໂດຍຖືກສົ່ງໄປທີ່ປະເທດ B	RQ 1: ເປັນຫຍັງພວກເຂົາຈຶ່ງຖືກຄ້າ? RQ 2: ພວກເຂົາຖືກຈັດຫາ ແລະ ຖືກຄ້າດ້ວຍວິທີໃດ?	1a: ການລາຍງານແຫຼ່ງທີ່ມາ 1b: ແນວໂນ້ມຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປະເທດ A 2.a: ລາຍງານແຫຼ່ງທີ່ມາ	R 1: 6, 2,3, 9 R 2: 6, 2, 3

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ສົມມຸດຖານ: ທິດສະດີທີ່ເກີດຈາກການວິເຄາະຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີຢູ່ ແລະ ການສ້າງສົມມຸດຖານຈໍານວນໜຶ່ງຈາກຂໍ້ມູນທີ່ຮູ້. ນອກຈາກຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີໃນມື ສົມມຸດຖານອາດຈະຖືກພັດທະນາຂຶ້ນໂດຍອີງໃສ່ສິ່ງທີ່ຮູ້ກ່ອນໜ້ານັ້ນ ທີ່ໄດ້ມາຈາກການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຜ່ານມາ ຫຼື ຈາກແນວໂນ້ມຕ່າງໆ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍກໍຕ້ອງຮັບຮູ້ເຖິງອະຄະຕິ ຫຼື ຄວາມລໍາອຽງທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ວິທີທາງທີ່ສົມມຸດຖານ

ຖືກສ້າງຂຶ້ນ.

ຄໍາຖາມວິເຄາະ: ເປັນຄໍາຖາມທີ່ຈະຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນການພິສູດ ຫຼື ຊ່ວຍໃນການຫັກລ້າງສົມມຸດຖານ.

ຕົວຊີ້ວັດ: ອີງຕາມປະເພດຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ຈະຕອບຄໍາຖາມວິເຄາະ. ສະນັ້ນ, ສິ່ງທີ່ຈະບົ່ງຊີ້/ສະແດງໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ວ່າ ມີກຸ່ມຜູ້ລັກລອບຂ້າມແດນໃນພື້ນທີ່ ເຊິ່ງພວກເຂົາໄດ້ຮັບແຮງຈູງໃຈໃຫ້ເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ເດີນທາງເຂົ້າໄປໃນປະເທດ B ແມ່ນຫຍັງ? ສັງເກດການປ້ອນລະຫັດເຂົ້າໃນແຜນການເກັບກຳຂໍ້ມູນ. ຄໍາຖາມວິເຄາະຖືກຈັດລຽງເລກທີ ແລະ ຈາກນັ້ນຕົວຊີ້ວັດໄດ້ຖືກໃສ່ປ້າຍກຳກັບພ້ອມໝາຍເລກຂອງຄໍາຖາມວິເຄາະ ທີ່ພວກມັນເຊື່ອມເຂົ້າກັນພ້ອມປ້າຍຕົວອັກສອນ, ນີ້ເພື່ອສະແດງເປັນຕົວແບບວ່າ ສາມາດມີຫຼາຍຕົວຊີ້ວັດທີ່ເຊື່ອມເຂົ້າກັບຄໍາຖາມວິເຄາະແຕ່ລະຄໍາຖາມ.

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ໃນຖັນ/ທ້ອງຂອງແຫຼ່ງທີ່ມາ ພວກເຮົາໄດ້ລົງທະບຽນວິທີທີ່ແຕ່ລະຂໍ້ມູນຂ່າວກອງເຊື່ອມເຂົ້າກັບຕົວຊີ້ວັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ສະນັ້ນມັນກໍຈະເຊື່ອມຕໍ່ໄປຍັງຄໍາຖາມວິເຄາະ ແລະ ສົມມຸດຖານ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ແຫຼ່ງພາຍໃນ ແລະ ແຫຼ່ງພາຍນອກ: ຈໍານວນໜຶ່ງຂອງແຫຼ່ງທີ່ມາເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນແຫຼ່ງພາຍໃນສໍາລັບໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນຈາກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຈາກບຸກຄະລາກອນຂອງບັນດາໜ່ວຍງານ.

ຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ: ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນຂ່າວກອງອາດມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງນໍາໃຊ້ ‘ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນບຸກຄົນ’ ເຊັ່ນ: ຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ຕົວຢ່າງ: ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ພະຍານ ແລະ ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ນອກເຄື່ອງແບບ/ສາຍລັບ, ຫຼື ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໃນການຕິດຕາມເຝົ້າລະວັງທີ່ເປັນມະນຸດ ຫຼື ທາງເຕັກນິກ.

ອະຄະຕິ/ຄວາມລໍາອຽງ: ໃຜຼ່ງກໍສາມາດເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງໄດ້, ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ເຄີຍມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ເຄີຍເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຂອງອາຊະຍາກໍາ. ມັນມີຄວາມສໍາຄັນທີ່ວ່າທຶນງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຝຶກຝົນການຮັບຮູ້ດ້ວຍຕົນເອງກ່ຽວກັບອະຄະຕິ/ຄວາມລໍາອຽງຂອງພວກເຂົາເອງ. ນີ້ອາດຈະລວມເອົາວິທີທາງທີ່ພວກເຂົາຮັບຮູ້/ເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບເພດ.

ຄວາມອ່ອນໄຫວ/ຄວາມລະອຽດອ່ອນ: ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕ້ອງລະມັດລະວັງກ່ຽວກັບວິທີທາງທີ່ວັດທະນະທໍາ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍຈະຖືກກະທົບໃນວິທີທາງທີ່ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນຖືກນໍາມາກ່ຽວຂ້ອງກັບບຸກຄົນສະເພາະໃດໜຶ່ງໃນເວລາເກັບກໍາຂໍ້ມູນ. ຕົວຢ່າງ: ມັນອາດຈະບໍ່ເໝາະສົມທີ່ຈະໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ເພດຊາຍ ສໍາພາດແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຜູ້ຍິງ.

ການລະບຸແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ເປັນບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້

- ການຮັບຮູ້ ແລະ ລະບຸຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ/ຜູ້ລອດຊີວິດ
- ຂະບວນການສົ່ງຕໍ່ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ການບໍລິການປົກປ້ອງ
- ຂັ້ນຕອນການຕິດຕໍ່ທີ່ຖືກຕ້ອງໃນລະຫວ່າງການຕິດຕໍ່ເບື້ອງຕົ້ນ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ເພື່ອຈະຈັດການ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນກັບຕົວພວກເຂົາເອງ, ການຮັບເອົາ ແລະ ຮັບຜິດຊອບເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຊື່ສຽງຂອງອົງກອນຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ປະຕິບັດງານປະເພດນີ້ ຈຳເປັນ ຕ້ອງມີຂັ້ນຕອນ ແລະ ວິທີການສະເພາະ. ເພື່ອເປັນການຮັບປະກັນວ່າຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຈາກພວກ ເຂົາຫຼາຍທີ່ສຸດ ແຕ່ວ່າຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຄວບຄຸມ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ.

ການເຮັດວຽກກັບຄົນຫຼາຍປະເພດໃນສະຖານະການຕ່າງໆ ເຮັດໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ມີໂອກາດໄດ້ຕິດຕໍ່ ພົວພັນກັບບຸກຄົນທີ່ສາມາດເປັນຜູ້ສະໜອງຂໍ້ມູນໄດ້, ດັ່ງນັ້ນເມື່ອໃດກໍຕາມທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ມີໂອກາດ ໃນການລະບຸ ແລະ ສ້າງສາຍສຳພັນກັບແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ກໍຄວນຈະເຮັດ.

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການກະທຳຜິດ, ຜູ້ອົບພະຍົບ ແລະ ນັກທ່ອງທ່ຽວ ບໍ່ວ່າຈະເປັນຍິງ, ຊາຍ ຫຼື ເດັກ ທີ່ສາມາດເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ກໍສາມາດກາຍເປັນບຸກຄົນທີ່ເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນລັບ (CHIS) ໄດ້. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຫຼາຍປັດໃຈ ເມື່ອຕ້ອງໄດ້ຮັບມືກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຜູ້ທີ່ອາດ ຈະເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເດັກ, ເຊິ່ງຕ້ອງໄດ້ມີມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຮັບປະກັນການໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຂໍ້ມູນຊ່າວກອງ. ໃນນີ້ລວມມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ການ ລະບຸຕົວຕົນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ຂະບວນການໃຫ້ຄຳປຶກສາຈາກຊ່ຽວຊານ ເພື່ອ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ການປົກປ້ອງ; ແລະ ຂັ້ນຕອນທີ່ຖືກຕ້ອງໃນໄລຍະຕິດຕໍ່ເບື້ອງຕົ້ນ.

ການປະເມີນ ແລະ ການຕອບໂຕ້

- ການລະບຸຕົວເບື້ອງຕົ້ນຈະເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອບຸກຄົນໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນໄປໄດ້ນັ້ນ ເປັນບຸກ ຄົນທຳອິດທີ່ໄດ້ພົບ ສືບເນື່ອງມາຈາກການສັງເກດການ.
- ບຸກຄົນອາດຈະບໍ່ສະແດງຕົວຕົນ ເນື່ອງຈາກຫຼາຍເຫດຜົນ ເຊັ່ນ: ຍ້ອນຄວາມເຂັ້ມຄາຍ, ຮູ້ສຶກຜິດ ແລະ ຢ້ານກົວ.
- ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຄວາມອ່ອນແອຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດກັບພວກເຂົາ ດ້ວຍຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ, ໃນທາງສ້າງສັນ ແລະ ໃນທາງບວກ.
- ໂອ້ລົມກັບບຸກຄົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜູ້ຍິງ, ໂອ້ລົມເປັນການສ່ວນຕົວ ແລະ ພັງສະມາຊິກຄົນອື່ນ ພາຍໃນກຸ່ມ.
- ສ້າງຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈ
- ຄຳນຶງເຖິງບັນຫາຄວາມເຊື່ອໃຈລະຫວ່າງຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ການປະເມີນ ແລະ ການຕອບໂຕ້

ການລະບຸຕົວຕົນເບື້ອງຕົ້ນຈະເກີດຂຶ້ນເມື່ອບຸກຄົນໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນໄປໄດ້ນັ້ນ ເປັນບຸກຄົນທຳອິດທີ່ພົບເຫັນເຫດການ (ສົນທະນານຳພວກເຂົາ, ການປະພຶດຂອງພວກເຂົາ, ການສະແດງອອກ ຫຼື ສະພາບແວດລ້ອມ), ການອ້າງອີງຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາຈາກບຸກຄົນທີສາມ ຫຼື ຜ່ານການສະແດງຕົວຕົນດ້ວຍຕົວຂອງພວກເຂົາເອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ພວກເຂົາເຫຼົ່ານັ້ນອາດຈະບໍ່ສະແດງຕົວຕົນເນື່ອງຈາກຫຼາຍເຫດຜົນ ລວມທັງຄວາມເຂັ້ມສະຫຼາຍ, ຮູ້ສຶກຜິດ ແລະ ຍ້ານກົວ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ທຸກຄົນຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຄວາມອ່ອນແອຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດກັບພວກເຂົາດ້ວຍຄວາມເຂົ້າອົກເຂົ້າໃຈ, ໃນທາງສ້າງສັນ ແລະ ໃນທາງບວກ, ຄຳນຶງເຖິງຜົນຮັບ ຫຼື ການຮັບຮູ້ເຖິງອາດິດທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມເຈັບປວດ ກໍສາມາດສົ່ງຜົນຕໍ່ການສື່ສານໄດ້.

ເຈົ້າໜ້າທີ່ທຸກຄົນຕ້ອງຕົນຕົວຕໍ່ການປະເມີນ ແລະ ຕັ້ງຄຳຖາມຕໍ່ທຸກຄົນທີ່ມີໜ້າ ແລະ ບໍ່ແມ່ນມີແຕ່ຜູ້ຊາຍ. ຈະຕ້ອງໄດ້ໂອ້ລົມກັບທຸກຄົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜູ້ຍິງ, ໂອ້ລົມເປັນການສ່ວນຕົວ ແລະ ພັງສະມາຊິກຄົນອື່ນພາຍໃນກຸ່ມ. ຜູ້ຄ້າ ຫຼື ຄົນທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ພວກເຂົາອາດຈະປະກົດຕົວ ແລະ ຂົ່ມຂູ່ພວກເຂົາ. ນີ້ເປັນການຊ່ວຍໃນການລະບຸຕົວຕົນຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ລະບຸແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ການປົກປ້ອງຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພວກເຂົາ.

ຖ້າທ່ານຕ້ອງການຮັບເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃຫ້ມາເປັນ CHIS, ການສ້າງຄວາມເຊື່ອໃຈມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາໝັ້ນໃຈໃນຕົວທ່ານ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງທ່ານວ່າແມ່ນເຈົ້າໜ້າທີ່ຄົນໜຶ່ງທີ່ສາມາດເຊື່ອໃຈໄດ້. ວິທີການປະຕິບັດນຳພວກເຂົາ, ວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກພວກເຂົາ, ວິທີການສຳພາດ ແລະ ວິທີການທີ່ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ຫຼັກຖານຢ່າງເຄັ່ງຄັດນັ້ນ ບໍ່ພຽງແຕ່ກະທົບຕໍ່ການຟື້ນຟູຂອງເຂົາເຈົ້າ, ແຕ່ມັນຍັງກະທົບເຖິງຄວາມເຊື່ອໃຈ ແລະ ເນື້ອໃນຂອງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ຄວາມເຕັມໃຈທີ່ຈະໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືອີກດ້ວຍ.

ໃນໄລຍະການຕິດຕໍ່ພົວພັນເບື້ອງຕົ້ນກັບ CHIS ທີ່ເປັນໄປໄດ້ນັ້ນ, ຈຳເປັນຕ້ອງມີບົດສົນທະນາກ່ຽວກັບວິທີການສື່ສານທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງ. ການບັນທຶກຜົນຂອງບົດສົນທະນາໃນຄັ້ງນີ້ ແລະ ການຕົກລົງລະຫວ່າງສອງຝ່າຍ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເອົາເຂົ້າໃນບົດບັນທຶກການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ.

ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດສາມາດເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ສຳຄັນ ຖ້າວ່າປະຕິບັດກັບພວກເຂົາດ້ວຍຄວາມເຄົາລົບ ແລະ ຖືກຕ້ອງ. ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດສ່ວນຫຼາຍຈະບໍ່ເຊື່ອໃຈເຈົ້າໜ້າທີ່, ດັ່ງນັ້ນການຕິດຕໍ່ເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ການປະຕິບັດດ້ວຍຄວາມເຄົາລົບ ເມື່ອພວກເຂົາກາຍມາເປັນ CHIS ຈຶ່ງສຳຄັນຫຼາຍ. ຕ້ອງອະທິບາຍສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃຫ້ພວກເຂົາພັງ ແລະ ບອກພວກເຂົາວ່າພວກເຂົາອາດກຳລັງຕົກເປັນຜູ້ຖືກສົງໄສ ແລະ ຖືກຈັບຕົວໃນຖານະເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ເປັນ

ພະຍານ. ຖ້າແມ່ນການກວດຄົ້ນໂຮງໂສເພນີ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າມີເຈົ້າໜ້າທີ່ຍິງໄປນຳ. ການກວດຄົ້ນ ແລະ ການກວດກາຮ່າງກາຍຕ້ອງເຮັດໃນສະຖານທີ່ທີ່ເປັນສ່ວນຕົວ ໃນບໍລິເວນທີ່ມີການຄວບຄຸມ ແລະ ເຮັດໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ຍິງເທົ່ານັ້ນ. ການກວດຄົ້ນຮ່າງກາຍພາຍໃນຖືເປັນການຮຸກຮານ ແລະ ບໍ່ຈຳເປັນ ເຊິ່ງນັ້ນເປັນການລະເມີດຕໍ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ບໍ່ຄວນເຮັດ. ໃຫ້ຜູ້ຍິງເປັນຜູ້ເກັບເຄື່ອງຂອງສ່ວນຕົວຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ ເຊັ່ນ: ໂທລະສັບ, ກະເປົ້າເງິນ, ເຄື່ອງນຸ່ງ ແລະ ອື່ນໆ. ເພື່ອວ່າເຂົາເຈົ້າຈະຖືກລະບຸຕົວຕົນຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ໂທຫາຄອບຄົວ/ໝູ່ເພື່ອນ/ທະນາຍ ແລະ ຄົນອື່ນໆ.

ການປະຕິບັດງານໃນຂັ້ນທີ່ສູງຂຶ້ນ ຕ້ອງສາມາດເຂົ້າເຖິງເຕັກນິກການປອມໂຕທີ່ມີຄວາມສັບຊ້ອນ ຫຼື ການສື່ສານທີ່ມີການຄວບຄຸມ. ໜ່ວຍງານຂ່າວກອງຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຄວບຄຸມນີ້ ຖ້າເຫັນວ່າສົມຄວນ. ໃນກໍລະນີຂອງອາຊະຍາກຳຮ້າຍແຮງຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເຕັກນິກທີ່ຜະເດັດການ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດໃນການປົກປ້ອງຄວາມລັບໃນການປະຕິບັດງານຈະບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນຄວາມລັບໄດ້.

1.3 ການປະເມີນ ແລະ ການສົມທຽບ (20 ນາທີ)

ການປະເມີນ ແລະ ການຕອບໂຕ້

- ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ: ຕ້ອງສ້າງເງື່ອນໄຂຂອງຄວາມກ່ຽວຂ້ອງລະຫວ່າງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີຢູ່ ຫຼື ທີ່ອາດຈະເປັນໄປໄດ້.
- ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ: ມັນຂຶ້ນກັບການຍອມຮັບຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ, ສະຖານທີ່ ແລະ ສະຖານະການ ໃນຂະນະທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນນັ້ນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ການປະເມີນ ແລະ ການຕອບໂຕ້

- **ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື:** ຕ້ອງມີລະດັບຂອງຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງຂໍ້ມູນ.
- **ຄວາມຖືກຕ້ອງ:** ການທີ່ຂໍ້ມູນກົງກັບຮູບແບບຂອງຄວາມຮູ້ທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ວິທີການທີ່ມັນສາມາດສົມທຽບກັບເຫດການຕົວຈິງຂອງຄະດີແມ່ນຕົວຊີ້ວັດຄວາມຖືກຕ້ອງ.
ອີກຢ່າງໜຶ່ງ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ການຍອມຮັບຕໍ່ກັບການໄດ້ມາຂອງຂໍ້ມູນສາມາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງລະດັບຂອງຄວາມຖືກຕ້ອງ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ການປະເມີນສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ໂດຍຄໍາຖາມທີ່ວ່າ “ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານນັ້ນດີຊໍ່າໃດ?”

ການປະເມີນແມ່ນການຕີລາຄາຂໍ້ມູນ ເພື່ອເບິ່ງຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ, ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ, ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ຄວາມຖືກຕ້ອງ. ທຸກຂໍ້ມູນຕ້ອງໄດ້ນໍາໄປປະເມີນ. ການປະເມີນແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງການຕອບໂຕ້ດ້ານຈິດໃຈໂດຍທັນທີຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຂ່າວກອງທີ່ຜ່ານການຝຶກມາແລ້ວ ຕໍ່ກັບຂໍ້ມູນທີ່ເຂົາໄດ້ຮັບ. ມັນແມ່ນການເຮັດວຽກຄວບຄູ່ກັນຂອງຂັ້ນຕອນການເກັບກໍາ ແລະ ການສົມທຽບກັບວົງຈອນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ. ເມື່ອໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ການພັດທະນາຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ບໍ່ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັນຢ່າງຊັດເຈນ, ຂໍ້ມູນນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການປະເມີນ ແລະ ບັນທຶກກ່ອນມັນຈະເຂົ້າສູ່ຂະບວນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ເໝາະສົມ.

ຜູ້ຮຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ການລາຍງານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງຈະປະເມີນທຸກຂໍ້ມູນເພື່ອຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ:

- **ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ:** ຕ້ອງສ້າງຄວາມກ່ຽວຂ້ອງລະຫວ່າງຂໍ້ມູນ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີຢູ່ຫຼື ທີ່ອາດຈະເປັນໄປໄດ້.
- **ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ:** ມັນຂຶ້ນກັບການຍອມຮັບຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ, ສະຖານທີ່ ແລະ ສະຖານະການ ໃນຂະນະທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນນັ້ນ.
- **ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື:** ຕ້ອງມີລະດັບຂອງຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ພຽງພໍເພື່ອສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງຂໍ້ມູນ.

- ຄວາມຖືກຕ້ອງ: ການທີ່ຂໍ້ມູນກົງກັບຮູບແບບຂອງຄວາມຮູ້ທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ວິທີການທີ່ມັນສາມາດສົມທູບກັບເຫດການຕົວຈິງຂອງຄະດີແມ່ນຕົວຊີ້ວັດຄວາມຖືກຕ້ອງ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ການຍອມຮັບຕໍ່ກັບການໄດ້ມາຂອງຂໍ້ມູນນັ້ນສາມາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນລະດັບຂອງຄວາມຖືກຕ້ອງ.

ຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສົມມຸດຕິຖານທີ່ສ້າງຂຶ້ນຈາກຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາ ແມ່ນມີຄວາມຕໍ່ເນື່ອງ ໂດຍກົງກັບຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນທີ່ນຳມາເຮັດສົມມຸດຕິຖານ. ດັ່ງນັ້ນການປະເມີນຂໍ້ມູນແມ່ນອົງປະກອບຫຼັກຂອງວົງຈອນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ. ມັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດຄຽງຄູ່ກັບຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າໄດ້ປະເມີນພາຍໃນຂອບເຂດທີ່ຂໍ້ມູນໄດ້ຮັບມາ (ເຊິ່ງມັນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການປະເມີນຂໍ້ມູນທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ນຳສະເໜີພາຍໃຕ້ສະພາບແວດລ້ອມສະເພາະຂອງທ້ອງຖິ່ນ). ການປະເມີນນັ້ນຕ້ອງມີການປະເມີນຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຕ່າງໆ (ຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ) ແລະ ຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ແທ້ຈິງນັ້ນ ຕ້ອງຖືກປະເມີນແຍກອອກຈາກກັນ. ດັ່ງນັ້ນບຸກຄົນທີ່ເຮັດບົດລາຍງານຈຳເປັນຕ້ອງມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບລະບົບການປະເມີນເປັນຢ່າງດີ.

 	
ລຳດັບຂອງຄວາມເຊື່ອຖື: ແຫຼ່ງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ	
A ເຊື່ອໝັ້ນໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ	<ul style="list-style-type: none"> • ບໍ່ມີຂໍ້ສົງໄສຕໍ່ຄວາມຖືກຕ້ອງ, ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື, ຄວາມສາມາດ • ມີປະຫວັດຂອງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນທີ່ສຸດ
B ເຊື່ອໝັ້ນໄດ້ສ່ວນຫຼາຍ	<ul style="list-style-type: none"> • ມີຂໍ້ສົງໄສເລັກໜ້ອຍຕໍ່ຄວາມຖືກຕ້ອງ, ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື, ຄວາມສາມາດ • ມີປະຫວັດຂອງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນເປັນສ່ວນຫຼາຍ
C ເຊື່ອໝັ້ນໄດ້	<ul style="list-style-type: none"> • ບາງຄັ້ງມີຂໍ້ສົງໄສຕໍ່ຄວາມຖືກຕ້ອງ, ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື, ຄວາມສາມາດ • ມີປະຫວັດຂອງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນບາງຄັ້ງຄາວ
D ເຊື່ອໝັ້ນ ບໍ່ໄດ້ປານໃດ	<ul style="list-style-type: none"> • ມີຂໍ້ສົງໄສຫຼາຍຕໍ່ຄວາມຖືກຕ້ອງ, ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື, ຄວາມສາມາດ • ມີປະຫວັດຂອງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໜ້ອຍ
E ບໍ່ສາມາດເຊື່ອໝັ້ນໄດ້	<ul style="list-style-type: none"> • ມີຂໍ້ສົງໄສຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ຄວາມຖືກຕ້ອງ, ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື, ຄວາມສາມາດ • ມີປະຫວັດທີ່ບໍ່ສາມາດເຊື່ອໝັ້ນໄດ້
ບໍ່ສາມາດຕັດສິນໄດ້	<ul style="list-style-type: none"> • ບໍ່ສາມາດຕັດສິນໄດ້

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ລະບົບທີ່ນໍາໃຊ້ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍລະຫວ່າງໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃນທົ່ວໂລກ ເພື່ອເຮັດການປະເມີນແມ່ນລະບົບ “6 x 6” ຫຼື “Admiralty Scale”

ລະບົບດັ່ງກ່າວນີ້ ຂໍ້ມູນຈະຖືກປະເມີນຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ແລະ ຖືກຈັດປະເພດ ‘A’, ‘B’, ‘C’, ‘D’, ‘E’ ຫຼື ‘F’ ໃນຂະນະດຽວກັນຂໍ້ມູນກໍຈະຖືກປະເມີນຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ຖືກຈັດປະເພດ 1’, ‘2’, ‘3’, ‘4’, ‘5’ ຫຼື ‘6’. ການຈັດປະເພດນີ້ມີຢູ່ໃນສະໄລ້.

ຕົວຢ່າງຈໍານວນໜຶ່ງ ອາດຈະແມ່ນ:

- ຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນຄົນໜຶ່ງເຊິ່ງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກວ່າມີປະຫວັດກ່ຽວຂ້ອງກັບຢາເສບຕິດ ແລະ ເຫຼົ້າ ແຕ່ທີ່ຜ່ານມາລາວໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ດີ, ອາດຈະຖືກຈັດໃນປະເພດ D.
- ບົດລາຍງານຈາກເຈົ້າຂອງໂຮງແຮມແຫ່ງໜຶ່ງໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງມີປະຫວັດໃນການສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງໂດຍອີງໃສ່ແຫຼ່ງຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີການຄ້າມະນຸດທີ່ຮຸນແຮງ ເຊິ່ງ ‘ສ່ວນໃຫຍ່’ ແມ່ນຖືກຕ້ອງ ແຕ່ກໍບໍ່ຕະຫຼອດ, ອາດຈະຖືກຈັດຢູ່ໃນປະເພດ B.

ໂອ້ລົມກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ຽວກັບຕາຕະລາງໃນສະໄລ້ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາຍົກຕົວຢ່າງທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນແຕ່ລະໝວດໝູ່.

 	
ລໍາດັບຂອງຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື: ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືຂອງຂໍ້ມູນ	
1 ຍືນຍັນ	<ul style="list-style-type: none"> • ຍືນຍັນໂດຍແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອິດສະຫຼະ • ມີເຫດຜົນໃນໂຕຂອງມັນເອງ • ຖືກຕ້ອງກັບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານອື່ນໃນຫົວຂໍ້ດຽວກັນ
2 ອາດຈະເປັນຄວາມຈິງ	<ul style="list-style-type: none"> • ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນ • ມີເຫດຜົນໃນໂຕຂອງມັນເອງ • ຖືກຕ້ອງກັບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານອື່ນໃນຫົວຂໍ້ດຽວກັນ
3 ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າເປັນຄວາມຈິງ	<ul style="list-style-type: none"> • ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນ • ມີເຫດຜົນໃນໂຕຂອງມັນເອງ • ບາງສ່ວນຖືກຕ້ອງກັບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານອື່ນໃນຫົວຂໍ້ດຽວກັນ
4 ສົງໄສວ່າເປັນຄວາມຈິງ	<ul style="list-style-type: none"> • ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນ • ບໍ່ມີເຫດຜົນໃນໂຕຂອງມັນເອງ • ໃນເວລາທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຍັງບໍ່ມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນເທື່ອ ແຕ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້
5 ບໍ່ໜ້າຈະເກີດຂຶ້ນແທ້	<ul style="list-style-type: none"> • ຍືນຍັນໃນທາງກົງກັນຂ້າມ • ບໍ່ມີເຫດຜົນໃນໂຕຂອງມັນເອງ • ຂັດກັບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານອື່ນ
6	<ul style="list-style-type: none"> • ບໍ່ສາມາດຕັດສິນໄດ້

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຄົ້ນຄວ້າບັນດາຕົວຢ່າງໃນສະໄລ່ທີ່ຜ່ານມາ:

- ຖ້າວ່າ ຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກວ່າມີປະຫວັດກ່ຽວຂ້ອງກັບຢາເສບຕິດ ແລະ ເຫຼົ້າ ເຊິ່ງຖືກຈັດຢູ່ໃນປະເພດ D ໃນຖານະທີ່ເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ. ຈາກນັ້ນພວກເຮົາປະກອບເຂົ້າກັບຂໍ້ມູນທີ່ລາວໄດ້ສະໜອງໃຫ້, ໃນຕົວຢ່າງນີ້, ພວກເຮົາອາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ສິ່ງທີ່ລາວໄດ້ລາຍງານນັ້ນແມ່ນສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້ຈາກແຫຼ່ງອື່ນໆ ແຕ່ກໍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຍືນຍັນເທື່ອ, ສະນັ້ນພວກເຮົາອາດຈະຈັດຢູ່ໃນລຳດັບທີ 2. ນີ້ຈະເປັນການຈັດລຳດັບໂດຍນຳໃຊ້ລະບົບ 6x6 ແລະ ຈັດລຳດັບເປັນ D2.
- ສຳລັບເຈົ້າຂອງໂຮງແຮງໃນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຖືກຈັດຢູ່ໃນປະເພດ B ໃນລຳດັບຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນນັ້ນ ໃນເວລານີ້ລາວໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ພວກເຮົາເຊິ່ງອາດຈະມີເຫດຜົນໃນຕົວມັນເອງ ແຕ່ກໍບໍ່ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ມູນຂ່າວກອງອື່ນທີ່ມີຢູ່ ເຊິ່ງອາດຈະຖືກຈັດຢູ່ໃນລຳດັບທີ 3. ສະນັ້ນ ເມື່ອລວມເຂົ້າກັນກໍຈະຖືກຈັດລຳດັບເປັນ B3.

ຄູຝຶກຄວນຈະນຳໃຊ້ຕົວຢ່າງຈຳນວນໜຶ່ງຂອງຕົນເອງ ຫຼື ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສະໜອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຈຳນວນໜຶ່ງ ແລະ ຕົວຢ່າງຂໍ້ມູນ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈັດລຳດັບ.

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ການສົມທຽບ (ທຽບຄຽງ)

ການສົມທຽບ: ແມ່ນການຈັດຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາ ເຂົ້າໄວ້ໃນຮູບແບບທີ່ສາມາດດຶງອອກມາໃຊ້ໄດ້ ແລະ ສາມາດວິເຄາະໄດ້.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າການສົມທຽບຂໍ້ມູນ ແມ່ນການໂອນຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ/ຫຼື ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ເກັບກຳມານັ້ນເຂົ້າໃນລະບົບ (ອາດຈະເກັບໄວ້ໃນຕູ້ເອກະສານ ຫຼື ເກັບໄວ້ໃນຖານຂໍ້ມູນທາງຄອມພິວເຕີ) ໃນຮູບແບບທີ່ສ້າງຂຶ້ນ (ດັດສະນີ, ເຊື່ອມໂຍງກັນ) ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ແຕ່ລະຊັ້ນສ່ວນຂອງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ໄດ້ປະເມີນ ເຊິ່ງອາດຈະຖືກທ້ອນໂຮມມາໃນເວລາຕ່າງກັນ ແລະ ຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຖືກນຳມາລວມກັນຕາມລຳດັບ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັນເພື່ອ ຄວາມສະດວກ ແລະ ວ່ອງໄວໃນການເອົາຂໍ້ມູນນັ້ນອອກມາໃຊ້.

ການສົມທຽບຂໍ້ມູນບໍ່ແມ່ນການເກັບມ້ຽນທຸກສິ່ງຢ່າງ, ແຕ່ເປັນການເກັບກຳທີ່ໂປຼແກມສ້າງຂຶ້ນ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ ສິ່ງທີ່ຄວນເກັບໄວ້ແມ່ນສິ່ງທີ່ເຫຼືອຈາກການຄັດສິ້ນຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ບໍ່ ຖືກຕ້ອງ ແລະ ບໍ່ມີປະໂຫຍດອອກໄປແລ້ວ.

ບໍ່ວ່າການຈັດເກັບຈະເປັນຮູບແບບໃດກໍຕາມ ບໍ່ວ່າຈະເປັນດ້ວຍມື ຫຼື ດ້ວຍຄອມພິວເຕີ, ຕ້ອງ ສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ເກັບໄວ້ໄດ້ຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ຖືກຕ້ອງ.

ການສົມທຽບຂໍ້ມູນເປັນຂັ້ນຕອນໜຶ່ງຂອງການພັດທະນາຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ໃຊ້ເວລາຫຼາຍພໍສົມ ຄວນ. ມັນໃຊ້ແຮງງານຄົນ ແລະ ເວລາຈຳນວນຫຼາຍ ແຕ່ວ່າເປັນລະບົບທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ເນື້ອໃນມີຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ງ່າຍຕໍ່ການດຶງຂໍ້ມູນອອກມາໃຊ້ ແລະ ສາມາດເຊື່ອມໂຍງຫາ ກັນ, ຂຶ້ນກັບຄວາມໄວ ແລະ ປະສິດທິພາບໃນການຕີຄວາມໝາຍ ແລະ ພັດທະນາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ເຫຼົ່ານັ້ນໃຫ້ເປັນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ.

1.4 ການວິເຄາະ (20 ນາທີ)

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ການວິເຄາະ

ອົງປະກອບຂອງວົງຈອນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງນີ້ສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ໂດຍຄຳຖາມທີ່ວ່າ:

- ທ່ານໄດ້ຫຍັງມາແດ່?
- ມັນມີຄວາມໝາຍແນວໃດ?
- ຕ້ອງການຫຍັງອີກແດ່?

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຂໍ້ມູນທຸກຊັ້ນສ່ວນທີ່ໄດ້ເກັບກຳ, ປະເມີນ ແລະ ຈັດກຽມໄວ້ໃນຖານຂໍ້ມູນແລ້ວນັ້ນ ແມ່ນຄ້າຍຄືກັບ ຊັ້ນສ່ວນຂອງແຜ່ນຈິກຂໍ. ຂໍ້ມູນແຕ່ລະຊັ້ນສ່ວນຕ້ອງໄດ້ນຳມາກວດສອບເພື່ອເບິ່ງວ່າ ມັນຈະເຂົ້າ ກັບບັນຫາທີ່ເຮົາພະຍາຍາມຫາທາງແກ້ໄດ້ແນວໃດ, ຢູ່ໃສ ແລະ ເຂົ້າກັນໄດ້ຫຼືບໍ່. ບາງຊັ້ນສ່ວນກໍ ຂາດຫາຍໄປ ແລະ ບາງຊັ້ນສ່ວນກໍບໍ່ເຂົ້າກັບແຜ່ນຈິກຂໍອື່ນ. ບາງຄັ້ງກໍໃຊ້ເວລາດົນກວ່າຈະຮູ້ວ່າ ມັນຂາດຫາຍໄປ ຫຼື ມັນເຂົ້າກັບບັນຫາທີ່ແກ້ຢູ່.

ມັນອາດຈະເປັນກໍລະນີທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຂໍ້ມູນສຳລັບການສືບສວນ-ສອບສວນ ທີ່ດຳເນີນການ ໂດຍພະນັກງານຈາກພາກສ່ວນ ຫຼື ໜ່ວຍງານ ຫຼື ແມ່ນກະທັ້ງໜ່ວຍງານຕ່າງກັນ. ຈຳເປັນຕ້ອງ ມີການຕິດຕໍ່ສື່ສານທີ່ມີປະສິດທິພາບ ກັບໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ລະຫວ່າງບັນດາ ໜ່ວຍງານຕ່າງໆ ເພື່ອນຳໃຊ້ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຂໍ້ມູນ/ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ພວກເຂົາມີຢູ່ນັ້ນ ເກີດ ປະໂຫຍດສູງສຸດ.

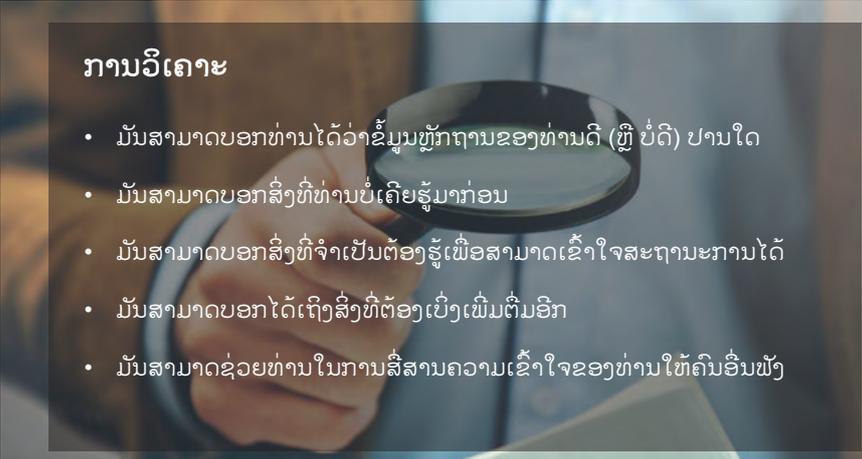
ການດຳເນີນ 'ການວິເຄາະ' ຈະຮວບຮວມຂໍ້ມູນ (ແຜ່ນຈິກຂໍທີ່ກະແຈກກະຈາຍ) ກ່ອນໜ້ານີ້ ຫຼື ຕາມປົກກະຕິມັກຈະບໍ່ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອສະແດງຮູບແບບ ຫຼື ຄວາມໝາຍ. ຖ້າຂາດການວິ ເຄາະ, ຂໍ້ມູນ 'ດິບ' ກໍຈະຍັງຄົງບໍ່ມີປະໂຫຍດຢູ່ຄືເກົ່າ.

ດັ່ງນັ້ນຫົວໃຈຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງກໍຍັງແມ່ນຂັ້ນຕອນການວິເຄາະ. ສາມາດອະທິບາຍການວິເຄາະ ນີ້ໄດ້ວ່າ ເປັນການສຳຫຼວດ ແລະ ການຕີຄວາມໝາຍໃນເຊິ່ງເລິກ ແລະ ໃນລັກສະນະສະເພາະ ຂອງຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່. ມັນລວມເອົາຂະບວນການທາງດ້ານອັດຕະວິໄສ ແລະ ພາວະວິໄສ ເຊິ່ງອີງໃສ່ ສາມັນສຳນິກ, ຄວາມຮູ້ດ້ານການບໍລິການ, ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາກ່ອນ, ການສົມທຽບ ແລະ ການຫຼຸດຈຳ ນວນລົງ. ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃໝ່ແມ່ນຖືກສົມທຽບກັບຂໍ້ມູນທີ່ຮູ້ແລ້ວ, ການຮວບຮວມ ແລະ ການສົມ ທຽບກັບຂໍ້ມູນເກົ່າ ແລະ ໃໝ່ນັ້ນຈະນຳໄປສູ່ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງອັນໃໝ່. ການວິເຄາະເຮັດໃຫ້ເຫັນ ຊ່ອງວ່າງຂອງຂໍ້ມູນ, ຈຸດແຂງ ແລະ ຈຸດອ່ອນ ແລະ ແນະນຳວິທີການປະຕິບັດງານໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ການວິເຄາະ

- ມັນສາມາດບອກທ່ານໄດ້ວ່າຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຂອງທ່ານດີ (ຫຼື ບໍ່ດີ) ປານໃດ
- ມັນສາມາດບອກສິ່ງທີ່ທ່ານບໍ່ເຄີຍຮູ້ມາກ່ອນ
- ມັນສາມາດບອກສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນຕ້ອງຮູ້ເພື່ອສາມາດເຂົ້າໃຈສະຖານະການໄດ້
- ມັນສາມາດບອກໄດ້ເຖິງສິ່ງທີ່ຕ້ອງເບິ່ງເພີ່ມຕື່ມອີກ
- ມັນສາມາດຊ່ວຍທ່ານໃນການສື່ສານຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງທ່ານໃຫ້ຄົນອື່ນໜຶ່ງ

ແນວທາງ 5 W's

- (Who) ໃຜເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຂໍ້ມູນ?
- (What) ຂໍ້ມູນຫຍັງ?
- (Why) ເປັນຫຍັງມັນຈຶ່ງມາຈາກທີ່ນັ້ນ?
- (When) ກິດຈະກຳທີ່ມັນກວມເອົານັ້ນ ເກີດຂຶ້ນເວລາໃດ?
- (Where) ມັນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັນຢູ່ບ່ອນໃດ?

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄັດຈ້ອນ ແລະ ດັດແກ້ເພີ່ມຕື່ມຈາກບົດທີ 6 ຂອງຄູ່ມືຜູ້ຖືກອົບຮົມພື້ນຖານກ່ຽວກັບການສືບສວນ-ສອບສວນ ແລະ ການດຳເນີນຄະດີລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ (UNODC, 2010))

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູ່ຝຶກ

ຕາມທີ່ພວກເຮົາເຫັນໃນຂັ້ນຕອນທົດທາງ, ແນວທາງ 5W's ສາມາດຖືກທົບທວນຄືນໄດ້ຕະຫຼອດ ວົງຈອນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ. ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ສໍາລັບຜູ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນ 'ນັກວິເຄາະ' ມັນເປັນແນວທາງ ໜຶ່ງທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ໜ້າຈົດຈໍາ ເຊິ່ງສາມາດນໍາໃຊ້ໃນ 'ທຸກໆ' ຂັ້ນຕອນຂອງວົງຈອນ ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ.

ແຜນວາດການວິເຄາະ

ປະເພດຂອງແຜນວາດ	ຈຸດປະສົງ
ແຜນວາດການເຊື່ອມໂຍງ	<ul style="list-style-type: none"> ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຄຸນລັກສະນະທີ່ປະກົດໃນການສືບສວນ ເຊັ່ນ: ບຸກຄົນ, ເປີໂທລະສັບ, ອົງການຈັດຕັ້ງ, ທຸລະກິດ, ທຸລະກຳທາງການເງິນ, ຍົນ/ພາຫະນະ/ເຮືອ, ຊັບສິນ ແລະອື່ນໆ
ແຜນວາດເຫດການ	<ul style="list-style-type: none"> ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຄຸນລັກສະນະ ຫຼື ລຳດັບຂອງເຫດການ
ແຜນວາດການໄຫຼວຽນຂອງສິນຄ້າ	<ul style="list-style-type: none"> ເພື່ອສຳຫຼວດການເຄື່ອນໄຫວຂອງເງິນ, ຢາເສບຕິດ, ສິນຄ້າທີ່ຖືກລັກມາ ຫຼື ສິນຄ້າອື່ນໆ
ແຜນວາດກິດຈະກຳ	<ul style="list-style-type: none"> ເພື່ອລະບຸກິດຈະກຳໃນການກະທຳຜິດ
ແຜນວາດສະຖານະການເງິນ	<ul style="list-style-type: none"> ເພື່ອລະບຸລາຍຮັບລັບຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ ແລະ ເພື່ອລະບຸຕົວຊີ້ວັດຂອງອາຊະຍາກຳທາງເສດຖະກິດ
ແຜນວາດຄວາມຖີ່	<ul style="list-style-type: none"> ເພື່ອຈັດການ, ສະຫຼຸບ ແລະ ຕີຄວາມໝາຍຂໍ້ມູນດ້ານປະລິມານ
ຄວາມກ່ຽວພັນຂອງຂໍ້ມູນ	<ul style="list-style-type: none"> ເພື່ອສາທິດໃຫ້ເຫັນເຖິງສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຕົວແປທີ່ແຕກຕ່າງກັນ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ນຳພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂດຍການນຳໃຊ້ສະໄລ້ ແລະ ຂໍ້ມູນລຸ່ມນີ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ. ອະທິບາຍຕື່ມວ່າ ອີງຕາມພາລະບົດບາດຂອງພວກເຂົາອາດຈະບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງວິເຄາະ ແລະ ຖ້າວ່າເຂົາຕ້ອງໄດ້ ວິເຄາະ, ພວກເຂົາຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມພິເສດກ່ຽວກັບວິທີການຂອງແຕ່ລະປະເພດ.

ໃນຫຼັກສູດຄັ້ງນີ້ ພວກເຮົາຈະນຳໃຊ້ ‘ແຜນວາດເຫດການ’ ເພື່ອວິເຄາະກໍລະນີສຶກສາ (ເຊິ່ງຈະ ອະທິບາຍໃນພາກຕໍ່ໄປນີ້).

ການຮວບຮວມຂໍ້ມູນເຂົ້າກັນແມ່ນຂັ້ນຕອນທຳອິດຂອງຂະບວນການວິເຄາະ. ລວມມີການເອົາຂໍ້ ມູນຫຼັກຖານຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໂຮມເຂົ້າກັນເພື່ອທຳການວິເຄາະ. ຈາກຊັ້ນສ່ວນຂອງຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້, ການຮວບຮວມຂໍ້ມູນເຂົ້າກັນສາມາດລະບຸຄວາມເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັນລະ ຫວ່າງບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ, ເຫດການ ແລະ ສະຖານທີ່.

ນັກວິເຄາະຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມມາແລ້ວນັ້ນ ຈະມີເຄື່ອງມື ແລະ ວິທີການຈຳ ນວນຫຼາຍໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ພັດທະນາຂໍ້ມູນຂ່າວກອງໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ເຄື່ອງມືເຫຼົ່ານີ້ເລີ່ມ ຕົ້ນຈາກອຸປະກອນງ່າຍໆ ເຊັ່ນ: ບິກ, ເຈ້ຍ ຈົນເຖິງໂປແກມຄອມພິວເຕີທີ່ສະລັບສັບຊ້ອນ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກວ່າ ໃນຂະນະທີ່ນັກວິເຄາະທີ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມເພື່ອສ້າງ ໂຄງສ້າງ ແລະ ແຜນວາດທີ່ມີຄວາມໝາຍເພື່ອສະແດງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ ອອກມາໃນຮູບແບບທີ່ເຫັນໄດ້ປະຈັກຕານັ້ນ, ໂຄງສ້າງ ແລະ ແຜນວາດເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ທັນແມ່ນໝາກ ຜົນສຸດທ້າຍ. ແຕ່ມັນສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ລະບຸວິທີການເລືອກປະຕິບັດງານ ແລະ ລະດັບຍຸດທະ ສາດທີ່ມີແບບແຜນ ແລະ ຜ່ານການວິເຄາະ ເພື່ອນຳໄປສູ່ການຕັດສິນໃຈທີ່ດີຂຶ້ນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ນັກວິເຄາະ ບໍ່ວ່າຈະນຳໃຊ້ໂປແກມຄອມພິວເຕີ ເຊັ່ນ 'i2 Link ແລະ Case Notebook', 'Anacapa' ໂປແກມເຫຼົ່ານີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ການວິເຄາະມີຄວາມວ່ອງໄວ ແລະ ຍືດຢຸ່ນ ຫຼື ບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ກໍຕ້ອງອາໄສການວິເຄາະດ້ວຍມື ເຊິ່ງພວກເຂົາຈະຄຳນຶງເຖິງວິທີການທີ່ຢູ່ໃນສະໄລ້.

ແຜນວາດເຫດການ

- ການອະທິບາຍເຫດການໂດຍຫຍໍ້ ຈະເອົາໃສ່ໃນສັນຍາລັກຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຮູບວົງມົນ ຫຼື ຮູບສີ່ຫຼ່ຽມ. ຮັບປະກັນວ່າສັນຍາລັກຕ່າງໆໃນແຜນວາດທີ່ໃຊ້ນັ້ນແມ່ນໃຊ້ແທນສິ່ງດຽວກັນ. ເຮັດໃຫ້ການອະທິບາຍເຫດການເຮັດໄດ້ຢ່າງກະທັດຮັດ - ບໍ່ກາຍ 2-3 ຄຳ.
- ເສັ້ນຂີດຕໍ່ເພື່ອສະແດງສາຍພົວພັນລະຫວ່າງເຫດການ - ລຳດັບເວລາຂອງເຫດການ ເຊິ່ງບອກວ່າເຫດການໜຶ່ງນຳພາໄປຫາອີກເຫດການໜຶ່ງ.
- ລູກສອນໃຊ້ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນລຳດັບຂອງເຫດການ - ການເຄື່ອນໄຫວຂອງເຫດການຕາມລຳດັບເວລາ.
- ວັນທີ ແລະ/ຫຼື ເວລາ ທີ່ຕິດພັນກັບແຕ່ລະເຫດການ ຕ້ອງຂຽນໃສ່ບ່ອນໃດບ່ອນໜຶ່ງຂອງຄຳອະທິບາຍເຫດການ - ພາຍໃນ, ໃກ້ກັບ ຫຼື ເຊື່ອມຕໍ່ກັບສັນຍາລັກຕ່າງໆ.

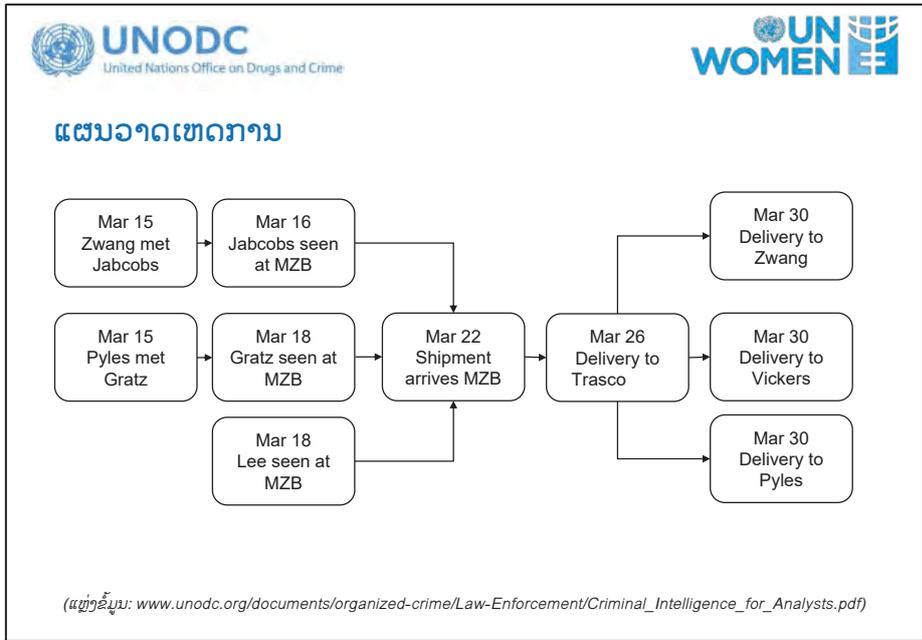
(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: www.unodc.org/documents/organized-crime/Law-Enforcement/Criminal_Intelligence_for_Analysts.pdf)

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ແຜນວາດເຫດການ ແມ່ນເຄື່ອງມືທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການພັດທະນາຄວາມໝາຍຈາກເຫດການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ແຜນວາດເຫດການຈະສະແດງລຳດັບຂອງເຫດການ ເພື່ອໃຫ້ເຫັນຄວາມຊັດເຈນຂອງເວລາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງເຫດການຕ່າງໆ. ແຜນວາດເຫດການຄວນຈະຖືກພັດທະນາຂຶ້ນຕັ້ງແຕ່ໄລຍະທຳອິດຂອງການວິເຄາະຄະດີທີ່ມີຄວາມສັບຊ້ອນ. ແຜນວາດເຫດການມີອົງປະກອບດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

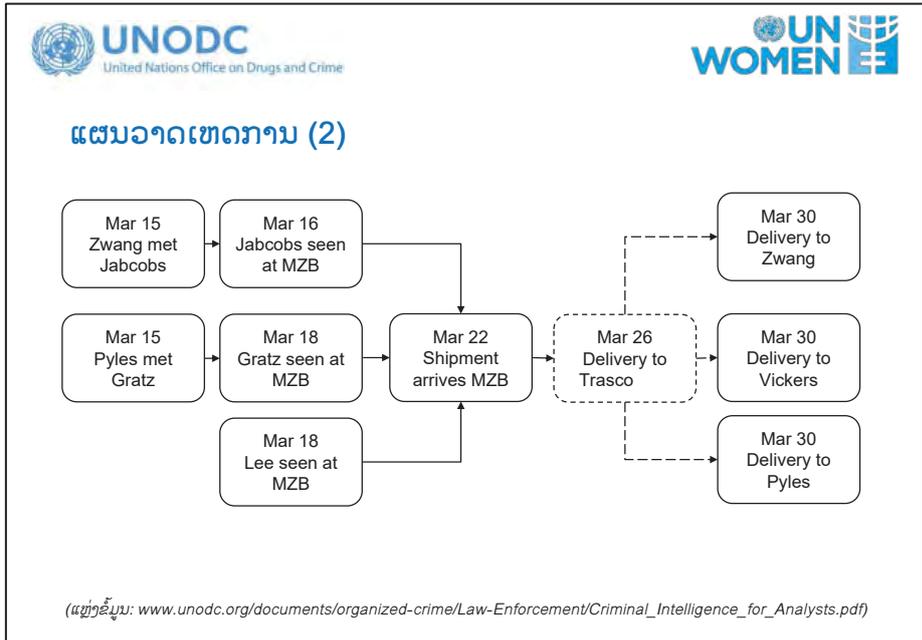
ເນື່ອງຈາກວ່າສ່ວນໃຫຍ່ຈະບໍ່ລາຍງານເຫດການເປັນລຳດັບ, ດັ່ງນັ້ນເວລາຈິດບັນທຶກຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ ວັນ ແລະ ເວລາ. ອົງປະກອບເຫຼົ່ານີ້ສາມາດລວມເຂົ້າໃນແຜນວາດເຫດການດ້ວຍຫຼາຍວິທີ ເຊິ່ງຈຳກັດໂດຍຈຸດປະສົງຂອງການວິເຄາະ ແລະ ຄວາມສ້າງສັນຂອງນັກວິເຄາະ. ປັດໄຈໃນການເຮັດແຜນວາດເຫດການນີ້ແມ່ນ (ກ) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີການນຳສະເໜີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ ແລະ ຖືກຕ້ອງ ແລະ (ຂ) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ແຜນວາດສາມາດເຂົ້າໃຈງ່າຍ ແລະ ກົງປະເດັນ.

ແຜນວາດສູດທ້າຍແມ່ນເຄື່ອງມືທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບນັກວິເຄາະ ເພື່ອຈະເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງແຕ່ລະເຫດການຂອງການກະທຳຜິດ. ສິ່ງໃດທີ່ອາດຈະບົດບັງພາບປະກອບນີ້ ກໍບໍ່ຄວນຈະເອົາໃສ່ໃນແຜນວາດ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

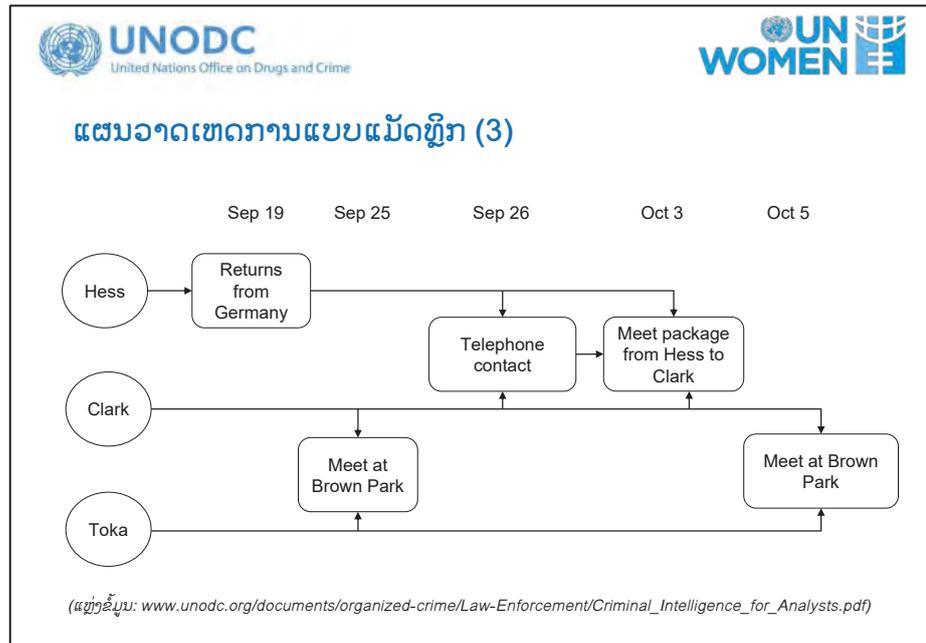
ສະໄລ່ນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຕົວຢ່າງແຜນວາດເຫດການທີ່ໄດ້ມາຈາກອົງການ UNODC ທີ່ໄດ້ອ້າງອີງຂ້າງລຸ່ມນີ້. ຄໍາອະທິບາຍຕໍ່ໄປນີ້ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກເອກະສານດຽວກັນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ແຜນວາດເຫດການສາມາດສະແດງໄດ້ທັງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ໄດ້ຍັງຢືນແລ້ວ ແລະ ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ສົມມຸດຂຶ້ນມາ ເຊັ່ນວ່າ: ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂອື່ນ ພວກເຮົາສາມາດສົງໄສວ່າການຂົນສົ່ງໄປທາສໂກ (Trasco) ແມ່ນວັນທີ 26 ມີນາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເຮົາກໍຍັງບໍ່ສາມາດຢືນຢັນໄດ້ເທື່ອວ່າແມ່ນວັນທີ 26 ແທ້ບໍ່. ເຫດການທີ່ສົມມຸດຂຶ້ນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນແຜນວາດທີ່ນໍາໃຊ້ເສັ້ນຂີດຂາດ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ຖ້າວ່າມັນມີຄວາມສໍາຄັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ເປີດເຜີຍຮູບແບບຂອງເຫດການໃຫ້ແກ່ຫຼາຍຄົນ-ບຸກຄົນຫຼືອົງການຈັດຕັ້ງ - ແມັດຫຼີກແຜນວາດເຫດການແມ່ນວິທີໜຶ່ງທີ່ເໝາະສົມ. ຕົວຢ່າງຂອງແມັດຫຼີກ ແຜນວາດເຫດການແມ່ນໄດ້ສະແດງໄວ້ໃນຮູບປະກອບ.

ຄໍາວ່າແມັດຫຼີກແມ່ນໄດ້ມາຈາກແຜນວາດ (ຮູບປະກອບ 7-3) ທີ່ຂຽນລາຍຊື່ບຸກຄົນໃສ່ທາງຂ້າງຂອງແມັດຫຼີກ (ເບື້ອງຂວາມືຂອງຮູບຕົວຢ່າງ). ໃນຮູບແບບນີ້, ເຫດການທີ່ສໍາຄັນແມ່ນຖືກວາງໃສ່ໃນຈຸດພົບກັນລະຫວ່າງເວລາ ແລະ ບຸກຄົນ. ລູກສອນຈະຊີ້ຈາກບຸກຄົນໄປຍັງເຫດການທີ່ບຸກຄົນນັ້ນເຂົ້າຮ່ວມ. ຖ້າຫາກວ່າມີຫຼາຍຄົນເຂົ້າຮ່ວມໃນເຫດການໜຶ່ງ, ຕ້ອງສະແດງສັນຍາລັກລະຫວ່າງບຸກຄົນ.

ໂດຍທົ່ວໄປ ໃນແມັດຫຼີກແຜນວາດເຫດການ ເສັ້ນນອນຈະແມ່ນເວລາ ແລະ ເສັ້ນຕັ້ງຈະແຍກອອກເປັນປະເພດຕ່າງໆ ເຊິ່ງອາດຈະແມ່ນບຸກຄົນ, ເບີໂທ, ພາຫະນະ ແລະອື່ນໆ ຫຼື ຫຼາຍຄຸນລັກສະນະລວມກັນ. ແມັດຫຼີກແຜນວາດເຫດການມີທັງແບບໃຫຍ່ ແລະ ສັບຊ້ອນ ແລະ ການນໍາໃຊ້ໂປແກມຄອມພິວເຕີເພື່ອສ້າງແມັດຫຼີກນີ້ແມ່ນໄດ້ຜົນທີ່ສຸດ.

ກິດຈະກຳທີສອງ: ແມັດທຼິກແຜນວາດເຫດການ ການຫາຍຕົວໄປຈາກເພດວໍຣ໌ (ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ)

ຈຸດປະສົງ: ສ້າງ ແລະ ນຳສະເໜີແມັດທຼິກແຜນວາດເຫດການ ສ້າງສົມມຸດຖານ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີຢູ່

ເວລາ: 105 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

2.1 ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ (75 ນາທີ - ພາຍຫຼັງເຮັດວຽກໄດ້ 30 ນາທີ, ຈະມີເວລາພັກຜ່ອນດື່ມກາເຟ 15 ນາທີ ກ່ອນທີ່ຈະກັບມາເຮັດກິດຈະກຳຕື່ມອີກ 30 ນາທີ).

1. ອະທິບາຍຕື່ມວ່າ ຕະຫຼອດໄລຍະສາມມື້ຂອງຫຼັກສູດນີ້ແມ່ນຈະໄດ້ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສານີ້ ເລື້ອຍໆ ພ້ອມກັບກໍລະນີສຶກສາອື່ນໆອີກ, ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີໂອກາດໄດ້ສຶກສາແຕ່ລະຫົວຂໍ້ຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ດ້ວຍມຸມມອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປ. ກໍລະນີສຶກສານີ້ເອີ້ນວ່າ “ການຫາຍຕົວໄປຈາກເພດວໍຣ໌”. ເປັນຄະດີທີ່ສົມມຸດຂຶ້ນແຕ່ອີງໃສ່ເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນແທ້ກ່ຽວກັບການຄ້າໃນພາກພື້ນຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້. ອະທິບາຍຕື່ມວ່າ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສະແດງບົດບາດເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໃນໜ່ວຍບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃນປະເທດເພດວໍຣ໌. ພວກເຂົາໄດ້ຮັບແຈ້ງໃຫ້ສືບສວນກ່ຽວກັບການສູນຫາຍຂອງໄວໜຸ່ມຍິງຄົນໜຶ່ງ ເຊິ່ງຜູ້ແຈ້ງເສຍຫາຍແມ່ນປ້າຂອງລາວເອງ.
2. ອະທິບາຍວ່າ ໃນຂະນະນີ້ພວກເຮົາກຳລັງເຮັດວຽກກັບຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດ ເນື່ອງຈາກວ່າມີພຽງຄຳໃຫ້ການຂອງພະຍານ ຜູ້ທີ່ເປັນປ້າຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ຖືກສົງໄສເທົ່ານັ້ນ. ຢາຍເອກະສານກິດຈະກຳຢູ່ໃນຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້ ພ້ອມທັງເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບົກ. ນຳໃຊ້ຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້ ເພື່ອອະທິບາຍແຕ່ລະເອກະສານໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ:
3. ອະທິບາຍວ່າ ພວກເຂົາຈະມີເວລາ 75 ນາທີ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສຳເລັດໜ້າທີ່ ແລະ ພາຍຫຼັງທີ່ເຮັດວຽກໄດ້ 30 ນາທີແລ້ວ ຈະມີເວລາ 15 ນາທີ ສຳລັບພັກຜ່ອນດື່ມກາເຟ, ຫຼັງຈາກນັ້ນພວກເຂົາຈະສືບຕໍ່ກິດຈະກຳອີກ 30 ນາທີ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	ລາຍລະອຽດ
2.1.1 ບົດຝຶກຫັດ: ການຫາຍໂຕໄປຈາກເພດວ່າຮ	ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບກິດຈະກຳ
2.1.2 ບົດລາຍງານຂອງຕໍາຫຼວດ: ມິຖຸນາ 2016	ບົດລາຍງານຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດທີ່ຂຽນໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ ຜູ້ທີ່ດໍາເນີນການສໍາພາດປ້າຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ຖືກສົງໄສ.
2.1.3 ຄໍາໃຫ້ການຂອງພະຍານ: ເວີລິວ (ປ້າ) ພິດສະພາ 2016	ຄໍາໃຫ້ການຂອງພະຍານ ທີ່ເປັນປ້າຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ຖືກສົງໄສ.

2.2 ການປະກອບຄໍາຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ (30 ນາທີ)

ພາຍຫຼັງທີ່ກຸ່ມໄດ້ເຮັດກິດຈະກຳເປັນເວລາ 75 ນາທີ ແລ້ວ, ໃຫ້ກຸ່ມທັງໝົດມາຮວມກັນ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົານໍາສະເໜີໃນກຸ່ມໃຫຍ່. ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນຄໍາແນະນໍາສໍາລັບແຕ່ລະອົງປະກອບຂອງໜ້າວຽກ

1. ການສ້າງແຜນວາດເຫດການແບບແມັດຫຼີກ (Events Matrix Mapping)

ຈື່ໄດ້ບໍ່ວ່າ ຈຸດປະສົງຂອງຫຼັກສູດນີ້ບໍ່ແມ່ນເພື່ອສ້າງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃຫ້ກາຍເປັນຜູ້ຊ່ຽວຊານທາງດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ, ແຕ່ມັນສາມາດຊ່ວຍພວກເຂົາໃນການຄົ້ນຄວ້າໃນແງ່ຂອງພາບລວມຂອງອົງປະກອບຕ່າງໆຂອງການສືບສວນ-ສອບສວນວ່າຈະສາມາດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ນໍາໃຊ້ໄດ້ແນວໃດໃນສະຖານະການນີ້.

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອາດຈະນໍາໃຊ້ແນວທາງທີ່ແຕກຕ່າງໃນການສ້າງແຜນທີ່ຕາຕະລາງລໍາດັບເຫດການ ແລະ ພວກເຂົາຄວນຈະໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ກະທໍາເຊັ່ນນັ້ນ, ຕົວຢ່າງ: ອາດຈະສ້າງເປັນຮູບຮ່າງ ແລະ ສີສັນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເພື່ອສະແດງເຖິງລັກສະນະ ແລະ ກິດຈະກຳຈໍາເພາະ. ບໍ່ວ່າແນວທາງໃດກໍຕາມທີ່ພວກເຂົາເລືອກ, ບັນດາເຫດການ ແລະ ລັກສະນະຂ້າງລຸ່ມນີ້ ຄວນຖືກລວມເຂົ້ານໍາ.

ຂໍ້ມູນບຸກຄົນ

ຊື່	ຈູຊາງ (Ju Sang) (ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ)	ໂບລານ (Bo Lan) (ຜູ້ຖືກສົງໄສ ຊາຍ)	ຊູຮີ (Sue Rhi) (ຜູ້ຖືກສົງໄສ ຍິງ)
ອາຍຸ	19 ປີ	ປະມານ 55 ປີ	ປະມານ 35 ປີ
ຮູບຮ່າງລັກສະນະ	<p>ສູງ 5'2", ຈ່ອຍ, ຜົມດຳ, ຍາວຮອດແອວ.</p> <p>ບ່ອງດັງເບື້ອງຊ້າຍ ມີປານແດງ ປະມານ 1 ຊມ ທີ່ຕິດຫູເບື້ອງຊ້າຍ ແລະ ມີຮອຍແປ້ວທີ່ຫຼັງມືເບື້ອງຂວາ ເປັນຮູບວົງມົນມີເສັ້ນຜ່າສູນກາງປະມານ 3 ຊມ.</p> <p>ຮອຍດັງກ່າວຍັງແດງຢູ່ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜິວໜັງຂອງລາວເບິ່ງຄືວ່າໂພງຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກການຖືກເຜົາໄໝ້ທີ່ຫາກໍ່ເກີດຂຶ້ນປະມານສອງເດືອນຜ່ານມາ.</p> <p>ນຸ່ງໂສ້ງສີເທົາຂາຍາວຮອດຂໍ້ຕີນ ແລະ ມີຖົງທັງສອງເບື້ອງ, ນຸ່ງເສື້ອຍືດຄໍໄປໂລສີບົວ ແລະ ມີເລກ 56 ເປັນສີຟ້າຂຽນຕິດທີ່ຫຼັງເສື້ອ ແລະ ໃສ່ເກີບຜ້າໃບສີ ຊຽວທີ່ມີເຊືອກມັດເກີບສີຂາວ.</p> <p>ພາຍຖົງເປັສີດຳເກົ່າໆໜ່ວຍໜຶ່ງ ທີ່ມີປ້າຍສີແດງນ້ອຍໆຫ້ອຍຢູ່ປາກຖົງນ້ອຍ ດ້ານຫຼັງເບື້ອງຂວາທີ່ມີຂໍ້ຄວາມວ່າ 'ເສັ້ນທາງ 66'.</p>	<p>ສູງປະມານ 5'10", ຈ່ອຍ, ຜົມດຳ ແລະ ມີເສັ້ນຜົມສີເທົາເປັນເສັ້ນໜາຍາວລົງມາເຖິງຂ້າງຫຼັງຫູເບື້ອງຊ້າຍ.</p> <p>ນຸ່ງເສື້ອຜ້າສຸພາບແບບທຳມະດາທົ່ວໄປຄື: ໂສ້ງຍືນສີຟ້າແກ່ ແລະ ໃສ່ເສື້ອເຊີດສີຟ້າທີ່ມີເຄື່ອງໝາຍເປັນຮູບແຫວນຄຳສາມວົງຢູ່ຖົງເສື້ອເບື້ອງຊ້າຍ.</p>	<p>ສູງປະມານ 5'7", ມີຜົມດຳຊື່ຍາວຮອດປ່າ.</p>

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ລຽງລຳດັບເຫດການ ແລະ ລາຍລະອຽດສໍາຄັນ

- ກຸມພາ: ພະຍານ ແລະ ຫຼານສາວສອງຄົນ (ລວມທັງຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ຖືກສົງໄສ) ເດີນທາງມາເຖິງຄ້າຍ
- ເມສາ: ພະຍານຖືກແຈ້ງໃຫ້ຊາບໂດຍເພື່ອນຄົນໜຶ່ງໃນຄ້າຍວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ຕິດຕໍ່ກັບຊາຍຄົນໜຶ່ງຈາກ ກິໂຕ (Keeto) ເຊິ່ງກໍາລັງຮັບເອົາຄົນງານສໍາລັບໂຮງງານໂທລະສັບມືຖື.
- ວັນທີ 2 ພຶດສະພາ: ຜູ້ຖືກສົງໄສ ຍິງ ແລະ ຊາຍ ໄດ້ພົບກັບພະຍານເພື່ອປຶກສາຫາລືເລື່ອງໃຫ້ຫຼານສາວຂອງລາວໄປນໍາພວກເຂົາ ເພື່ອໄປເຮັດວຽກຢູ່ໂຮງງານ ແລະ ພວກເຂົາໄດ້ເອົາຮູບໂຮງງານໃຫ້ເບິ່ງ.
  - ລາຍລະອຽດທີ່ໄດ້ຮັບກ່ຽວກັບໂຮງງານ:
    - ເປັນບໍລິສັດໂທລະສັບມືຖືຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງKeeto, ໄກ້ກັບເມືອງຊາຍຜັງຂອງLan.
    - ຮູບຂອງໂຮງງານຕາມທີ່ເຫັນແມ່ນເປັນອາຄານໃຫຍ່ທີ່ມີຫໍຄອຍສິບວິສາມຫໍຄອຍຢູ່ຂ້າງຊ້າຍຂອງອາຄານໃຫຍ່ທີ່ເປັນຮູບສີ່ຫຼ່ຽມ ທີ່ບໍ່ມີປ່ອງຢ້ຽມ ແຕ່ມີເຄື່ອງໝາຍທີ່ເປັນຮູບແຫວນຄໍາສາມວົງຢູ່ດ້ານໜ້າ.
    - ຮູບພາບໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນດ້ານໃນຂອງໂຮງງານທີ່ເບິ່ງແລ້ວສະອາດດີ ເຊິ່ງຄົນງານຕ້ອງໃສ່ເຄື່ອງແບບສີຂາວ ແລະ ໃສ່ຕາໜ່າງຄຸມຜົມໃນເວລາເຮັດວຽກ.
    - ພະຍານຖືກບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ພວກຄົນງານອາໄສຢູ່ໃນຫໍພັກ, ແລະ ກໍມີຮູບທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຫໍພັກທີ່ສະອາດ ໂດຍມີຄົນຢູ່ຮ່ວມກັນສີ່ຄົນຕໍ່ຫ້ອງ.
- ວັນທີ 5 ພຶດສະພາ: ຜູ້ຖືກສົງໄສ ຍິງ ແລະ ຊາຍ ພ້ອມຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ອອກຈາກຄ້າຍໄປດ້ວຍລົດຈີບຍີ່ຫໍ້ Toyota.
- ວັນທີ 6 ພຶດສະພາ: ຫຼານສາວໂທມາຫາປ້າ ໂດຍໂທຈາກໂຮງແຮມ Pedwar Royal ໃນນະຄອນຫຼວງຂອງ Pedwar.
- ວັນທີ 7 ພຶດສະພາ: ຫຼານສາວໂທຫາປ້າອີກ ໂດຍໂທຈາກບໍລິເວນຈຸດຊາຍແດນ Pedwar/ Keeto ທີ່ເອີ້ນວ່າ ໂຮງແຮມ ບລູ.
- ວັນທີ 8 ພຶດສະພາ: ຫຼານສາວໂທຫາປ້າອີກຄັ້ງໜຶ່ງ ໂດຍຄັ້ງນີ້ແມ່ນໂທຈາກຫ້ອງນໍ້າໃນຮ້ານອາຫານແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຢຸດແວ່ຕາມຂໍ້ກ່າວຫາ.
  - ປ້າອ້າງວ່າ ຫຼານສາວຄ້າຍກັບວ່າມີຄວາມກັງວົນ:
  - ຫຼາຍສາວເວົ້າວ່າ: “ລາວສັງເກດເຫັນວ່າ ຜູ້ຊາຍໄດ້ເອົາບັດປະຈຳຕົວປອມທີ່ຖືກກຽມໄວ້ສໍາລັບລາວ ແຈ້ງຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຊາຍແດນ. ລາວກັງວົນຫຼາຍ ແລະ ຢາກຖາມເຂົາວ່າເປັນຫຍັງຈຶ່ງເຮັດແນວນັ້ນ ແຕ່ລາວເລີ້ມຮູ້ສຶກກັງວົນຂຶ້ນອີກ”.
  - ຈາກນັ້ນ ປ້າໄດ້ຍິນສຽງຮ້ອງຊ້ອນຂຶ້ນມາ ແລະ ໄດ້ຍິນສຽງເຄາະຢ່າງແຮງ. ຫຼານສາວຮ້ອງຂຶ້ນຢ່າງແຮງ ແລະ ບອກໃຫ້ໃຜຜູ້ໜຶ່ງປ່ອຍລາວໄປ, ຈາກນັ້ນໂທລະສັບກໍຖືກຕັດສາຍ.
  - ປ້າພະຍາຍາມໂທກັບຄືນ ແຕ່ໂທລະສັບຖືກໂອນໄປທີ່ເຄື່ອງຮັບສາຍອັດຕະໂນມັດ.

2. ຕົວບົ່ງຊີ້ເຖິງການຄ້າມະນຸດ

- ບັດໄຈຊຸກຍູ້ ແລະ ບັດໄຈດຶງດູດ: ສະຖານະການໃນຄ້າຍອົບພະຍົບມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຫຼາຍ ແລະ ສິ່ງທີ່ຖືກສະເໜີໃຫ້ ປະກົດວ່າເປັນໂອກາດທີ່ດີໃນການມີວຽກເຮັດງານທຳ.
- ແນວໂນ້ມໃນລະດັບພາກພື້ນຂອງແມ່ຍິງ ຈາກພູມຫຼັງດ້ານຊົນເຜົ່າຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ກຳລັງເປັນເປົ້າໝາຍ ສຳລັບນຳໄປທີ່ Keeto ເພື່ອການແຕ່ງງານທີ່ມີການຈັດກຽມໄວ້ ແລ້ວ ຫຼື ຖືກບັງຄັບໃຫ້ເປັນແມ່ອຸ້ມບຸນ, ສົມທົບກັບຄຳໃຫ້ການຂອງພະຍານຂອງຜູ້ເປັນ ປ້າເຊິ່ງໄດ້ລະບຸວ່າຜູ້ຖືກສົງໄສໄດ້ຍືນຍັນວ່າຈະຮັບເອົາສະເພາະແຕ່ແມ່ຍິງໃນເກນອາ ຍຸທີ່ສາມາດມີລູກໄດ້ເທົ່ານັ້ນ.
- ການລາຍງານຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ມີລັກສະນະເກີດຄວາມກັງວົນຫຼາຍ ກ່ອນທີ່ການ ຕິດຕໍ່ຈະຢຸດລົງ.
- ການຕິດຕໍ່ສື່ສານຢຸດລົງໃນທັນທີທັນໃດ.

ກິດຈະກຳທີສາມ: ການເຜີຍແຜ່

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າຂັ້ນຕອນການເຜີຍແຜ່ວົງຈອນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ

ເວລາ: 15 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

3.1 ການນຳສະເໜີ (15 ນາທີ)

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ:

ອົງປະກອບໃນການເຜີຍແຜ່ວົງຈອນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງນີ້ສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ໂດຍຄໍາຖາມທີ່ວ່າ ‘ຂ້ອຍຈະເຮັດແນວໃດກັບຂໍ້ມູນຂ່າວກອງນີ້ ແລະ ຂ້ອຍຈະເອົາມັນໄວ້ໃສ?’

ໃນຂະນະທີ່ການເຜີຍແຜ່ອາດກ່ຽວຂ້ອງກັບການບອກຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນໃຫ້ບຸກຄົນທີສາມ, ເຊິ່ງໂດຍທົ່ວໄປ ໝາຍເຖິງການບອກຜົນຂອງການວິເຄາະໃຫ້ລູກຄ້າ ຫຼື ຜູ້ນໍາໃຊ້ສຸດທ້າຍ ເຊິ່ງນັ້ນເປັນສ່ວນທີ່ສໍາຄັນຂອງວົງຈອນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ ເນື່ອງຈາກວ່າການປະຕິບັດງານໃນສ່ວນອື່ນໆ ຈະບໍ່ມີຄວາມໝາຍຫຍັງເລີຍ ຖ້າຫາກວ່າບໍ່ຮູ້ວ່າຈະເຮັດຫຍັງກັບຜົນສະຫຼຸບທີ່ໄດ້ມາ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ການປົກປ້ອງຄວາມປອດໄພຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ຫຼື ວິທີການທີ່ໄດ້ມາແມ່ນບັດໄຈສໍາຄັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ. ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າບໍ່ມີການລະການບຸຕົວຕົນຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ປະສົງອອກນາມ ຫຼື ເຕັກນິກລັບສະເພາະເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຂໍ້ມູນມາ. ຜູ້ຮັບຜິດຊອບປົກປ້ອງຄວາມປອດໄພຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນນີ້ ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ອົງກອນທີ່ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນນີ້ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງໝາຍເຖິງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວອີກດ້ວຍ.

ຄວາມປອດໄພຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນນີ້ສາມາດເຮັດໂດຍການດັດແກ້ເນື້ອໃນ ເພື່ອເປັນການຫຼີກລ້ຽງການລະບຸຕົວຕົນຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ພ້ອມທັງການໃຫ້ຄໍາແນະນໍາວ່າເນື້ອໃນຂອງຂໍ້ມູນ ຫຼື ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ໄດ້ຈະສາມາດເຜີຍແຜ່ໄດ້ໃນລະດັບໃດ. ເຊິ່ງສາມາດໃຫ້ຄໍາແນະນໍາດັ່ງກ່າວໂດຍການຈັດໝວດຄວາມປອດໄພໃສ່ໃນບົດລາຍງານ (ເຊັ່ນ: ລັບ, ລັບສຸດຍອດ, ຫ້າມເຜີຍແຜ່) ຫຼື ຈັດ “ລະຫັດ” ໃສ່ເພື່ອລະບຸເຖິງສິ່ງທີ່ອະນຸຍາດ ແລະ ຫວງຫ້າມ, ເຊິ່ງຈະກໍານົດໄດ້ວ່າໃຜມີສິດ ຫຼື ໃຜທີ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

ການດັດແກ້ຂໍ້ມູນ

- ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທັງໝົດຕ້ອງໄດ້ຖືກບັນທຶກຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ບົດລາຍງານທີ່ຈະເຜີຍແຜ່ຄວນປະກອບດ້ວຍຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຈຸດປະສົງທີ່ຕ້ອງການເຜີຍແຜ່ເທົ່ານັ້ນ;
- ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໃນການລຶບຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ທີ່ສາມາດລະບຸເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອອກ;

ການດັດແກ້ຂໍ້ມູນ

- ເວລາ ແລະ ສະຖານທີ່ນັດພົບກັບຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນອາດຈະບໍ່ຈໍາເປັນ ແລະ ສາມາດນໍາໄປສູ່ການລະບຸຕົວຕົນຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໄດ້;
- ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ໄດ້ມາຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນເກົ່າຊ້າໆ ສາມາດນໍາໄປສູ່ການລະບຸຕົວຕົນຂອງແຫຼ່ງທີ່ມາ. ການນໍາໃຊ້ການລົງທະບຽນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນແບບລັບ ໂດຍການໃສ່ເລກອ້າງອິງແບບສຸ່ມເລືອກຈະຫຼຸດຜ່ອນການນໍາໄປສູ່ການລະບຸຕົວຕົນນີ້ໄດ້;
- ການດັດແກ້ນີ້ຕ້ອງເຮັດໃຫ້ຜູ້ອ່ານບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ເຖິງເຕັກນິກ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ;

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ການດັດແກ້ຂໍ້ມູນ

- ໃນບາງກໍລະນີ ການເປີດເຜີຍຕົວຕົນຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຢູ່ໃນເນື້ອໃນຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ ກໍອາດຈະເກີດປະໂຫຍດໂດຍທີ່ບໍ່ເປີດເຜີຍວ່າເຂົາເປັນຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ. ນີ້ອາດຍັງຢືນຄວາມຈໍາເປັນຕົວຢ່າງ ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ່ານອື່ນ ຫຼື ສະມາຊິກໃນກຸ່ມອາຊະຍາກອນໄດ້ເຫັນຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນແລ້ວ ແຕ່ເຂົາບໍ່ໄດ້ຖືກລະບຸຊື່ໃນບົດລາຍງານ ກໍອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຂໍ້ສົງໄສໃນປະຫວັດຂອງບຸກຄົນນັ້ນ;

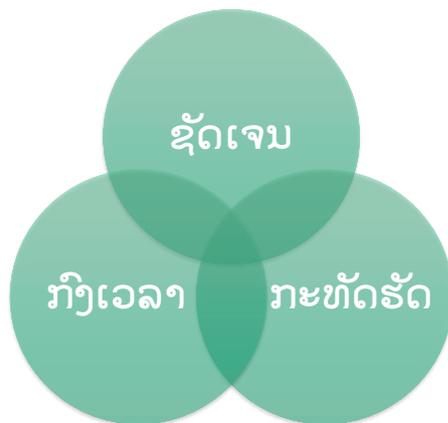
ການດັດແກ້ຂໍ້ມູນ

- ບາງຄັ້ງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງຂອງບົດລາຍງານໃດໜຶ່ງຈະປະກອບດ້ວຍຫຼາຍລະດັບຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ຈໍາກັດຈໍານວນຄົນທີ່ສາມາດຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນນັ້ນ. ຕ້ອງໄດ້ແຍກຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ໃສ່ໃນບົດລາຍງານຫຼາຍສະບັບ ແລະ ໃສ່ເລກອ້າງອີງທີ່ຕ່າງຈາກການໃສ່ໝາຍເລກລົງທະບຽນຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນລັບ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມປອດໄພຫຼາຍກວ່າເກົ່າ;
- ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ກົງວົນວ່າ ເນື້ອໃນຂອງບົດລາຍງານຈະລະບຸເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ, ຕ້ອງໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກຫົວໜ້າຜູ້ຊີ້ນໍາກ່ອນທີ່ຈະເຜີຍແຜ່ ຫຼື ປ້ອນຂໍ້ມູນລົງໃນລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ ແລະ ສໍາຄັນ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ດັດແກ້ຂໍ້ມູນ ຫຼື ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ ກ່ອນທີ່ຈະເຜີຍແຜ່ອອກນອກໜ່ວຍງານຂ່າວກອງ. ເຊິ່ງໃນນີ້ມີຈຸດປະສົງເພື່ອປົກປ້ອງບໍ່ໃຫ້ສາມາດສືບຫາແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຂໍ້ມູນຈາກການກວດຈັບໃນເນື້ອໃນ ຫຼື ຄໍາເວົ້າຂອງບົດລາຍງານ ແລະ ຍັງເປັນການປົກປ້ອງວິທີການໄດ້ມາຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວກອງນັ້ນ. ເພື່ອຊ່ວຍໃນຂະບວນການດັ່ງກ່າວນີ້ ມີຄູ່ມືການດັດແກ້ຂໍ້ມູນເພື່ອເປັນຕົວຢ່າງໃນການປະຕິບັດ.

ການເຜີຍແຜ່ແບບ 3 C

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍຂອງການເຜີຍແຜ່ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ບຸກຄົນ ຫຼື ພະແນກໃດໜຶ່ງສາມາດປະຕິບັດງານຂອງຕົນ ທີ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ມັນເປັນສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນຢ່າງຍິ່ງໃນການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າດ້ວຍວິທີການ ແລະ ເວລາທີ່ເໝາະສົມເພື່ອໃຫ້ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ດັ່ງກ່າວເກີດປະສິດທິຜົນສູງສຸດ. ມັນມີປະໂຫຍດພຽງເລັກນ້ອຍທີ່ຈະເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ດີວ່າ ມີບາງສິ່ງບາງຢ່າງກໍາລັງຈະເກີດຂຶ້ນໃນສະຖານທີ່ໃດໜຶ່ງ ຖ້າວ່າຂໍ້ມູນຂ່າວກອງນັ້ນມາເຖິງພາຍຫຼັງທີ່ເຫດການໄດ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

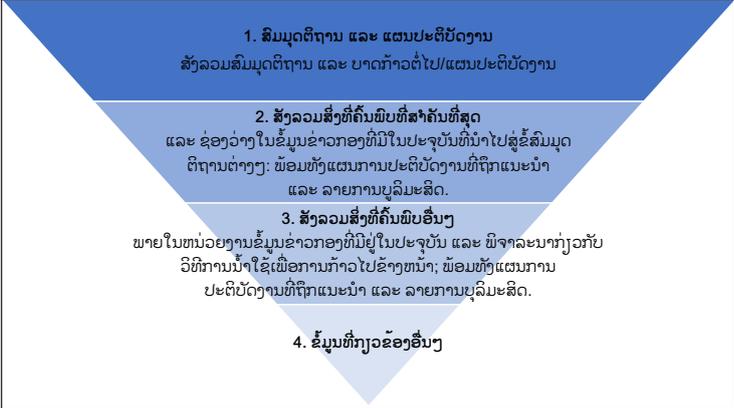
ວິທີການເຜີຍແຜ່

ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນສາມາດເຮັດໄດ້ຫຼາຍວິທີ ລວມມີ:

- ນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ
- ແຈ້ງການ ແລະ ຈົດໝາຍວຽນ
- ກອງປະຊຸມປະຕິບັດງານ
- ການອະທິບາຍໂດຍໜ້ອຍ (ປາກເປົ່າ ແລະ ລາຍລັກອັກສອນ)
- ບົດລາຍງານພາຍໃນ
- ສົ່ງຂໍ້ມູນ
- ການພົບປະກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ
- ກອງປະຊຸມປະຈຳ ຫຼື ສະເພາະກິດ ຮ່ວມກັບຊຸມຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທ້ອງຖິ່ນ (ເຊິ່ງເປັນການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງຊຸມຊົນ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ການສ້າງເຄືອຂ່າຍ)

ແຖວລຸ່ມສຸດຂຶ້ນກ່ອນ (Bottom Line Up Front) (ຫຼື BLUF)

1. ສົມມຸດຕິຖານ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ
ສັງລວມສົມມຸດຕິຖານ ແລະ ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ/ແຜນປະຕິບັດງານ
2. ສັງລວມສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ
ແລະ ຊ່ອງວ່າງໃນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີໃນປະຈຸບັນທີ່ນໍາໄປສູ່ສົມມຸດ
ຕິຖານຕ່າງໆ: ພ້ອມທັງແຜນການປະຕິບັດງານທີ່ຖືກແນະນໍາ
ແລະ ລາຍການບຸລິມະສິດ.
3. ສັງລວມສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບອື່ນໆ
ພາຍໃນໜ່ວຍງານຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບ
ວິທີການນໍາໃຊ້ເພື່ອການກ້າວໄປຂ້າງໜ້າ; ພ້ອມທັງແຜນການ
ປະຕິບັດງານທີ່ຖືກແນະນໍາ ແລະ ລາຍການບຸລິມະສິດ.
4. ຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ຂໍ້ມູນຂ່າວກອງຈໍານວນໜຶ່ງ ອາດຈະບໍ່ຖືກນໍາໃຊ້ໃນຈຸດນີ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຂໍ້ສະເໜີແນະ ແຕ່ຈະມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງຕາມພາຍຫຼັງ. ນີ້ຈະອ້າງອີງກັບໄປທີ່ຂັ້ນຕອນການເກັບກໍາຂໍ້ມູນຂອງວົງຈອນຂໍ້ມູນຂ່າວກອງ ຕະຫຼອດການສືບສວນ-ສອບສວນ.

ບົດທີສອງ

ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອກຳນົດ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າລັກສະນະຂອງຄວາມສ່ຽງໃນຄະດີຄ້າມະນຸດທີ່ມີການປ່ຽນແປງຢູ່ເລື້ອຍໆ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ກຳນົດຄວາມສ່ຽງໃນລັກສະນະຕ່າງໆ ໂດຍຜ່ານມຸມມອງຂອງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
- ນຳໃຊ້ແມັດຫຼີກການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ
- ຮູ້ໄດ້ເຖິງສະຖານະການຄວາມສ່ຽງໃນຄະດີຄ້າມະນຸດ

ເວລາ: 60 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
ການນຳສະເໜີ	
ເຈ້ຍຂະໜາດໂປສກາດ ແລະ ກາວ	
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ	

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ການນຳສະເໜີ ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ	ເພື່ອສະເໜີ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຄວາມສັບຊ້ອນຂອງຄວາມສ່ຽງ	10
2. ແມັດຫຼີກການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ	ເພື່ອນຳສະເໜີແມັດຫຼີກການປະເມີນຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ	30

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
3. ຄວາມສ່ຽງທີ່ແປ ຜັນ ແລະ ຍຸດທະສາດ	ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງຂອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ	20

ຈຸດປະສົງໃນພາກນີ້ແມ່ນເພື່ອກະຕຸ້ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຄົ້ນຄິດເຖິງຄວາມສ່ຽງໃນແນວຄວາມຄິດທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ. ຄະດີຄ້າມະນຸດນຳຄວາມສ່ຽງມາໃຫ້ແກ່ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກໜ່ວຍງານສະໜັບສະໜູນທີ່ເຮັດວຽກໃນຄະດີດັ່ງກ່າວ. ຄວາມສ່ຽງມີການປ່ຽນແປງສະເໝີ ແລະ ສາມາດປ່ຽນຮູບແບບ ແລະ ຄວາມຮ້າຍແຮງຕາມຄວາມຄືບໜ້າຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ. ການນຳສະເໜີແມັດຫຼັກຄວາມສ່ຽງເຮັດໃຫ້ເຫັນເຖິງຍຸດທະສາດໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງທີ່ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ ແລະ ຄວາມສ່ຽງລະດັບສູງສຸດ ທີ່ນຳໄປສູ່ການຄົ້ນຫາວິທີການທີ່ຈະຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງດັ່ງກ່າວ. ໃນບົດທີ່ສິ້ ຈະໄດ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມພິຈາລະນາ ແລະ ວາງແຜນເພື່ອຮັບມືກັບຄວາມສ່ຽງໃນກໍລະນີສຶກສາ.

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ການນຳສະເໜີກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອສະເໜີ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຄວາມສັບຊ້ອນຂອງຄວາມສ່ຽງ

ເວລາ: 10 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ

1.1 ການນຳສະເໜີ

ສົນທະນາ: ຄວາມອ່ອນແອ, ໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ (10 ນາທີ)

ສາຍສະໄລ້ ພ້ອມທັງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອະທິບາຍຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່

ນິຍາມ

ຄວາມອ່ອນແອ: ໝາຍເຖິງຄວາມອ່ອນແອໃດໜຶ່ງ ຫຼື ໂອກາດທີ່ຈະນຳໄປສູ່ການຖືກກົດຂີ່ຊຸດຮິດ ຫຼື ເສຍຫາຍ

ໄພຂົ່ມຂູ່: ໝາຍເຖິງວັດຖຸ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ເປັນເຫດໃຫ້ມີຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ການກົດຂີ່ຊຸດຮິດ

ຄວາມສ່ຽງ: ແມ່ນຈຸດຕັດກັນລະຫວ່າງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ມີຄວາມອ່ອນແອ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ທັງສາມຢ່າງນີ້ມີການປ່ຽນແປງໂດຍທຳມະຊາດ ແລະ ກ່ຽວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ. ຕົວຢ່າງ ທ່ານສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກໄພຂົ່ມຂູ່ໂດຍການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມອ່ອນແອ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງຈະສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄດ້.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ນຳໃຊ້ສະໄລ້ເພື່ອສັງລວມຄວາມໝາຍ ແລະ ຄຳອະທິບາຍທຳມະຊາດຂອງການປ່ຽນແປງ ແລະ ຄວາມກ່ຽວພັນຂອງທັງສາມຢ່າງ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ກິດຈະກຳທີສອງ: ແມັດຫຼີກການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອນຳສະເໜີແມັດຫຼີກການປະເມີນຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ

ເວລາ: 30 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

2.1 ແມັດຫຼີກການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ (5 ນາທີ)

ອະທິບາຍວ່າແມັດຫຼີກການປະເມີນຄວາມສ່ຽງແມ່ນເຄື່ອງມືໜຶ່ງທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ມັນແມ່ນແມັດຫຼີກທີ່ໃຊ້ເພື່ອວາງຈຸດຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ກັບສອງຕົວແປສຳຄັນ.

ຄວາມເປັນໄປໄດ້: ເປັນໄປໄດ້ວ່າສິ່ງໃດໜຶ່ງກຳລັງເກີດຂຶ້ນ

ຄວາມຮ້າຍແຮງ: ຖ້າມີສິ່ງໃດໜຶ່ງເກີດຂຶ້ນ ໝາຍເຖິງຄວາມຮ້າຍແຮງຂອງຜົນທີ່ຈະຕາມມາ

2.2 ບົດຝຶກຫັດ: ການວາງຄວາມສ່ຽງໃສ່ໃນແມັດຫຼີກ (25 ນາທີ)

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໂອ້ລົມກັບຄົນທີ່ນັ່ງທາງຂ້າງ ແລະ ຄິດຫາຕົວຢ່າງຂອງຄວາມສ່ຽງໃນອາຊີບຂອງພວກເຂົາ, ພວກເຂົາຄວນຄິດໃຫ້ໄດ້ 4 ຕົວຢ່າງ:

- ຕົວຢ່າງ ສຳລັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ຫຼື ອາຊະຍາກຳແບບບົບບັງຄັບ
- ຕົວຢ່າງ ສຳລັບເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍເອງ

ອີກ 5 ນາທີຕໍ່ມາ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 2-3 ຄົນ ແລກປ່ຽນຕົວຢ່າງຂອງພວກເຂົາ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາອະທິບາຍວ່າຈະໃສ່ປ່ອນໃດໃນແມັດຫຼີກ.

ຖາມພວກເຂົາຕື່ມອີກວ່າ ອີງຕາມເພດຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມນີ້ ພວກເຂົາຈະປ່ຽນປ່ອນວາງໃນແມັດຫຼີກບໍ່.

ຕົວຢ່າງ ຖ້າວ່າ “ປະເຊີນໜ້າກັບອາຊະຍາກອນທີ່ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ” ແມ່ນສາມາດກຳນົດໄດ້ໜຶ່ງຄວາມສ່ຽງ ແລ້ວລະດັບຂອງຄວາມສ່ຽງຈະປ່ຽນແປງຕາມເພດຂອງບຸກຄົນທີ່ກຳລັງປະເຊີນກັບອາຊະຍາກອນ ຫຼື ຕົວອາຊະຍາກອນນັ້ນບໍ່, ຍ້ອນຫຍັງ?

ທ່ານຍັງສາມາດສຶກສາຕົວແປອື່ນໄດ້ ເຊັ່ນ: ຜົນກະທົບຂອງການປັ້ນຈີ້ຈະປ່ຽນໄປບໍ່ ຖ້າເບິ່ງຕາມສະຖານະດ້ານເສດຖະກິດຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະອື່ນໆ.

ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອສ້າງຮູບແບບຂອງການປ່ຽນແປງຂອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ອິດທິພົນຂອງເພດຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ບັດໄຈດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ກາຍະພາບອື່ນໆ.

ກິດຈະກຳທີ່ສາມ: ຄວາມສ່ຽງທີ່ແປຜັນ ແລະ ຍຸດທະສາດ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງຂອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

3.1 ການນຳສະເໜີກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດ (10 ນາທີ)

ນຳໃຊ້ສະໄລ້ເພື່ອນຳສະເໜີຍຸດທະສາດຕ່າງໆ

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ຍຸດທະສາດຄວາມສ່ຽງ

- **ຍອມຮັບ:** ມີຄວາມສ່ຽງຢູ່ ແຕ່ຢູ່ໃນລະດັບ/ເນື້ອໃນທີ່ເໝາະສົມ/ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຍອມຮັບມັນ.
ຕົວຢ່າງ: ທະຫານຕ້ອງໄປສູ່ຮົບ.
- **ເອົາອອກ:** ເພື່ອເອົາຄວາມສ່ຽງທັງໝົດອອກ, ຕົວຢ່າງ: ເອົາຄົນທັງໝົດອອກຈາກສະຖານະການໃດໜຶ່ງ, ຕົວຢ່າງ: ຫ້າມເດີນທາງໄປສະຖານທີ່ໃດໜຶ່ງເດັດຂາດ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຍຸດທະສາດຄວາມສ່ຽງ

- **ຫຼີກລ້ຽງ:** ມັນມີຈຸດຕັດກັນລະຫວ່າງ “ຫຼີກລ້ຽງ” ແລະ “ເອົາອອກ”, ແຕ່ເອົາອອກແມ່ນການທີ່ບໍ່ຕ້ອງໄປປະເທດນັ້ນເດັດຂາດ, ໃນຂະນະທີ່ຫຼີກລ້ຽງແມ່ນຍັງໄປຢູ່ແຕ່ຫຼີກລ້ຽງຄວາມສ່ຽງ. ຕົວຢ່າງ: ການນໍາໃຊ້ການສັນຈອນທີ່ປອດໄພ, ບໍ່ເດີນທາງໄປເຂດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງໃນເວລາໃດໜຶ່ງ ແລະອື່ນໆ.
- **ຫຼຸດຜ່ອນ:** ຍັງມີການປະເຊີນໜ້າກັບຄວາມສ່ຽງຢູ່ ແຕ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ/ຫຼື ຜົນກະທົບຂອງມັນແມ່ນໜ້ອຍລົງ. ຕົວຢ່າງ: ບໍ່ຖືຂອງມີຄ່າໄປໃນເຂດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຖືກປຸ້ນຈີ້ສູງ.
- **ຖ່າຍໂອນ:** ການຖ່າຍໂອນຄວາມສ່ຽງຈາກຝ່າຍໜຶ່ງໄປຫາອີກຝ່າຍໜຶ່ງ. ຕົວຢ່າງ: ການຊື້ປະກັນໄພ.

3.2 ບົດເລື່ອງຄວາມສ່ຽງທີ່ຜັນແປ (10 ນາທີ)

ເປົ້າໝາຍຂອງບົດຝຶກຫັດນີ້ແມ່ນສ້າງຮູບແບບວິທີການທີ່ຄວາມສ່ຽງມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຕິດຕາມ ແລະ ທົບທວນສະຖານະການຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ.

ມີສອງວິທີໃນການນໍາພາເຮັດບົດຝຶກຫັດນີ້:

ວິທີ 1: ຄູ່ຝຶກຈະສ້າງເຫດການຂຶ້ນມາກ່ອນ ເຊິ່ງຄວາມສ່ຽງຈະມີການປ່ຽນແປງຕະຫຼອດ, ຕົວຢ່າງ ເດັກຍິງຄົນໜຶ່ງກໍາລັງໃຫ້ຫຼັກຖານກ່ຽວກັບຜູ້ຄ້າມະນຸດທີ່ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ຍັງບໍ່ທັນຖືກຈັບກຸມຕົວເທື່ອ.

ເດັກຍິງຄົນໜຶ່ງຖືກນໍາໄປຢູ່ໂຮງແຮມທີ່ປອດໄພແຫ່ງໜຶ່ງ ເພື່ອເປັນການປົກປ້ອງລາວ. ພົບເຫັນພະນັກງານ/ເຈົ້າໜ້າທີ່ຄົນໜຶ່ງກໍາລັງສົນທະນາກັບສະມາຊິກຂອງຜູ້ຄ້າມະນຸດຢູ່ບໍ່ໄກຈາກໂຮງແຮມນັ້ນຫຼາຍ.

ຫຼັງຈາກທີ່ເພີ່ມອົງປະກອບໃໝ່ເຂົ້າໃນເລື່ອງ, ຄູ່ຝຶກຄວນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ປະກອບຄໍາຄິດເຫັນ:

- ວ່າຄວາມສ່ຽງນັ້ນເພີ່ມຂຶ້ນ/ຫຼຸດລົງ ໃນຄວາມເປັນໄດ້/ຜົນກະທົບ
- ໃຜທີ່ຖືກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ? ແລະ ຍ້ອນຫຍັງ?
- ແນະນໍາຍຸດທະສາດ ຕົວຢ່າງ: ຍອມຮັບ, ຫຼີກລ້ຽງ, ຖ່າຍໂອນ ແລະອື່ນໆ

ວິທີ 2: ຂັ້ນຕອນນີ້ຄືກັບຂັ້ນຕອນຂ້າງເທິງ ແຕ່ແທນທີ່ຄູຝຶກຈະເປັນຜູ້ສ້າງເຫດການສົມມຸດ, ຄູຝຶກຈະຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນຜູ້ສ້າງເຫດການສົມມຸດຂຶ້ນມາເອງ. ໃນນີ້ອາດຈະໃຊ້ວິທີການໂຍນໝາກບານໄປມາຫາກັນ, ຜູ້ທີ່ຈັບບານໄດ້ຕ້ອງບອກອົງປະກອບຂອງເລື່ອງ ແລ້ວຈຶ່ງໂຍນໝາກບານໄປໃຫ້ຜູ້ໃໝ່ຕ່າງໄປ, ຕົວຢ່າງ:

- ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ 1: [ຈັບບານແລ້ວເວົ້າວ່າ] “ເດັກຍິງຄົນໜຶ່ງກຳລັງໃຫ້ຫຼັກຖານກ່ຽວກັບຜູ້ຄ້າມະນຸດທີ່ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນຖືກຈັບກຸມຕົວເທື່ອ.” [ໂຍນໝາກບານໄປໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ 2]
- ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ 2: [ຈັບບານແລ້ວເວົ້າວ່າ] “ເດັກຍິງຄົນນັ້ນໄດ້ຖືກນຳໄປຢູ່ໃນໂຮງແຮມທີ່ປອດໄພແຫ່ງໜຶ່ງ ເພື່ອເປັນການປົກປ້ອງລາວ.” [ໂຍນໝາກບານໄປໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ 3]
- ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ 3: [ຈັບບານແລ້ວເວົ້າວ່າ] “ພົບເຫັນພະນັກງານ/ເຈົ້າໜ້າທີ່ຄົນໜຶ່ງກຳລັງສົນທະນາກັບສະມາຊິກຂອງຜູ້ຄ້າມະນຸດຢູ່ບໍ່ໄກຈາກໂຮງແຮມນັ້ນຫຼາຍ.” [ໂຍນໝາກບານໄປໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ 4]

ການນຳໃຊ້ວິທີ 2 ຈະໄດ້ປະສິດທິພາບສູງ ຖ້າຫາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ທີ່ມີປະສົບການ ເຊິ່ງພວກເຂົາຈະໄດ້ແລກປ່ຽນ ແລະ ສຶກສາຈາກປະສົບການຕົວຈິງ.

ອະທິບາຍວ່າ ຈະໄດ້ສົນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງນີ້ຕະຫຼອດໄລຍະທີ່ເຫຼືອ, ສຳລັບໄລຍະນີ້ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນແມ່ນ:

- ເພື່ອໃຫ້ເຂົາໃຈເຖິງຄວາມໝາຍຂອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ວິທີການວັດແທກ
- ຮັບຮູ້ວ່າຄວາມສ່ຽງມີການປ່ຽນແປງຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ ແລະ ສາມາດປ່ຽນຈາກຄົນໜຶ່ງໄປຫາຄົນອື່ນ ແລະ ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຫຼາຍໜ້ອຍຊໍ່າໃດ.

ບົດທີສາມ

ການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອສ້າງຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໃນການສືບສວນສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້: ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ໃຫ້ຄວາມໝາຍຂອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດ
- ອະທິບາຍສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດມີລັກສະນະສະເພາະ
- ອະທິບາຍໄດ້ເຖິງຫຼັກການ “ທຸກການຕິດຕໍ່ພົວພັນຈະປະຮ່ອງຮອຍຂອງການກະທໍາຜິດໄວ້” (ທັງຜູ້ທີ່ຖືກສອບສວນ ແລະ ຜູ້ສອບສວນ)
- ຮູ້ໄດ້ເຖິງປະເພດຂອງ “ຮ່ອງຮອຍຂອງການກະທໍາຜິດ”
- ວາງແຜນກ່ຽວກັບວິທີການຄຸ້ມຄອງການສືບສວນສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງກໍລະນີສຶກສາ

ເວລາ: 120 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບການກະກຽມ
ການນໍາສະເໜີ	ການນໍາສະເໜີ
2.3.1 ອັບເດດກໍລະນີ “ການຫາຍຕົວໄປຈາກເພດວໍຣ໌”	ພົມໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນລະສະບັບ
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ	ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ເພື່ອກຳນົດການສືບສວນສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ	ເພື່ອກຳນົດອົງປະກອບຂອງການສືບສວນສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ	20
2. ການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດ	ເພື່ອແນະນຳກ່ຽວກັບທິດສະດີຂອງການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດ	30
3. ການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດກໍລະນີສຶກສາ “ການຫາຍຕົວໄປຈາກເພດວ່າຮ”	ເພື່ອນຳໃຊ້ທິດສະດີການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດກັບກໍລະນີສຶກສາ	70

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ເພື່ອກຳນົດການສືບສວນສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອກຳນົດອົງປະກອບຂອງການສືບສວນສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

1.1 ການນຳສະເໜີແບບມີການຕອບໂຕ້ (20 ນາທີ)

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ສົນທະນາ

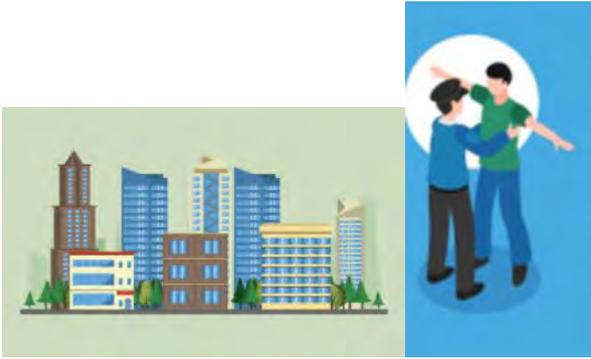
“ສະຖານທີ່ເກີດເຫດແມ່ນຫຍັງ?”

ສະຖານທີ່ເກີດເຫດ

ສະຖານທີ່ເກີດເຫດແມ່ນສະຖານທີ່ໃດໜຶ່ງທີ່ມີຫຼັກຖານທາງກາຍະພາບຂອງການກະທໍາຜິດ, ເຊິ່ງລວມມີ:

- ຕຶກອາຄານ
- ພາຫະນະ
- ເຂດດິນ ທາງບົກ/ທາງນໍ້າ
- ຮ່າງກາຍຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ

ສົນທະນາ (5 ນາທີ)

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຍົກຕົວຢ່າງປະເພດຂອງຮ່ອງຮອຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ຫຼັງຈາກ 5 ນາທີຜ່ານໄປ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄຳເຫັນ ແລະ ລວມເຂົ້າໃນສະໄລ້.

ຮ່ອງຮອຍຂອງການກະທຳຜິດ

- ທາງຊີວະພາບ: ເລືອດ, ອະສຸຈີ, ຈຸລັງຜິວໜັງ
- ຮ່ອງຮອຍຈາກບຸກຄົນ: ຮອຍນິ້ວມື, ຮອຍຕີນ, ສົບ ແລະອື່ນໆ
- ຮ່ອງຮອຍຂະໜາດນ້ອຍ: ເສັ້ນໂຍຈາກເສື້ອຜ້າ, ດິນ ແລະອື່ນໆ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ

ອະທິບາຍວ່າ ອາຊະຍາກອນຈະປະຮອງຮອຍການກະທໍາຜິດເຊັ່ນດຽວກັນກັບຄົນທີ່ເຂົ້າໄປມີສ່ວນຮ່ວມໃຊ້ສະຖານທີ່ເກີດເຫດ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າຈະບໍ່ປະຮອງຮອຍໃດໆ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຫຼັກຖານມີການບົນເປື້ອນ ຫຼື ຖືກທໍາລາຍ.

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຍົກຕົວຢ່າງເບິ່ງວ່າ ມັນຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ແນວໃດແດ່.

ຕົວຢ່າງ ອາດຈະແມ່ນ:

- ດິນຕິດເກີບທີ່ຕິດເຂົ້າໄປໃນຫ້ອງທີ່ມີການບັນຈຸເກີດຂຶ້ນ
- ໃນເວລາທີ່ເບິ່ງແຍງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ທ່ານອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ຖືກຂົ່ມຂຶ້ນໄດ້ອາບນໍ້າ ກ່ອນທີ່ຈະເອົາຫຼັກຖານຈາກຮ່າງກາຍຂອງລາວ ເຊັ່ນ: ຄາບອະສຸຈິ.
- ຖືຫຼັກຖານໂດຍທີ່ບໍ່ໄດ້ໃສ່ຖົງມື ເຮັດໃຫ້ຮອຍນິ້ວມືຂອງທ່ານຕິດຢູ່ເທິງຫຼັກຖານ

ສົນທະນາ

“ສິ່ງທ້າທາຍໃນການສືບສວນສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດແມ່ນຫຍັງ?”

ຮ່ອງຮອຍການກະທຳຜິດໃນຄະດີຄ້າມະນຸດ

ຄະດີຄ້າມະນຸດ ອາດຈະລວມມີ...

- ຫຼາຍສະຖານທີ່ເກີດເຫດໃນຊ່ວງເວລາໃດໜຶ່ງ
- ຫຼາຍຄົນເຂົ້າຮ່ວມ
- ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ເຈັບຊ້າທາງຈິດໃຈ ທີ່ອາດຈະສັບສົນ
- ຮ່ອງຮອຍການກະທຳຜິດຫຼາຍປະເພດ

ກິດຈະກຳທີສອງ: ການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອສະເໜີໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບທິດສະດີຂອງການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດ

ເວລາ: 30 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ:

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

2.1 ການນໍາສະເໜີ (15 ນາທີ)

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ຕັ້ງຈຸດປະສົງ

ພວກເຮົາພະຍາຍາມຊອກຫາຈຸດປະສົງຕ່າງໆຈາກສະຖານທີ່ເກີດເຫດ, ເຊັ່ນ...

- ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງຄົນ ແລະ ສະຖານທີ່ ຫຼື ວັດຖຸໃດໜຶ່ງ
- ພິສູດວ່າມີການລະເມີດທາງເພດໃນສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວ
- ຊອກຫາຫຼັກຖານວ່າໄດ້ມີການກໍ່ອາຊະຍາກໍາ
- ບຸກຄົນໄດ້ມີການແຕະຕ້ອງ/ເຊັນເອກະສານທີ່ພົວພັນກັບການກໍ່ອາຊະຍາກໍາ
- ຕິດຕາມການໃຊ້ໂທລະສັບຕິດຕໍ່ຫາບຸກຄົນ ແລະ ເວລາທີ່ໃຊ້

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ຫຼັກຖານປະເພດໃດທີ່ພວກເຂົາຈະເກັບກໍາ ເພື່ອທີ່ຈະດໍາເນີນການຕາມຈຸດປະສົງເຫຼົ່ານີ້, ຕົວຢ່າງ ອາດຈະລວມມີ:

- ການເຊື່ອມໂຍງບຸກຄົນໜຶ່ງໄປໃສ່ສະຖານທີ່ໜຶ່ງ ຫຼື ວັດຖຸໜຶ່ງ - ຕົວຢ່າງ: ລາຍນິ້ວມື, ຮອຍຕີນ, DNA, ພາບຈາກກ້ອງວົງຈອນປິດ
- ກໍານົດ ຫຼື ລະບຸວ່າ ມີການຂູດຮີດທາງເພດເກີດຂຶ້ນໃນສະຖານທີ່ຫຼືບໍ່, ຕົວຢ່າງ: ຫຼັກຖານການຕໍ່ສູ້ (ມີສິ່ງຂອງເພພັງ, ມີຮອຍຕ່າງໆຢູ່ຕາມຝາຫ້ອງ), ຕົວຢ່າງນໍ້າອະສຸຈິ ແລະ ເລືອດ, ຖົງຢາງອະນາໄມທີ່ຖືກໃຊ້ແລ້ວ /ພາຊະນະຫຸ້ມຫໍ່
- ຄົ້ນຫາຫຼັກຖານທີ່ມີການກໍ່ອາຊະຍາກໍາທີ່ມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ຕົວຢ່າງ ຫຼັກຖານການຕໍ່ສູ້ (ມີສິ່ງຂອງເພພັງ, ມີຮອຍຕ່າງໆຢູ່ຕາມຝາຫ້ອງ), ຕົວຢ່າງນໍ້າອະສຸຈິ ແລະ ເລືອດ
- ພິສູດວ່າບຸກຄົນໄດ້ສໍາພັດ/ເຊັນເອກະສານທີ່ຖືກກ່າວຫາ, ຕົວຢ່າງ: ລາຍນິ້ວມື ແລະ DNA
- ກວດສອບເສັ້ນທາງການນໍາໃຊ້ໂທລະສັບເພື່ອໂທໄປຫາບຸກຄົນຕ່າງໆ ແລະ ເວລາໂທ, ຕົວຢ່າງ: ບິນໂທລະສັບ

ກິດຈະກຳໃນສະຖານທີ່ເກີດເຫດ

- ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ
  - ດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ
- ການຮັກສາສະຖານທີ່ເກີດເຫດ
  - ບົດລ້ອມ ແລະ ຈຳກັດຂອບເຂດຫຼັກຖານ
  - ຖ່າຍຮູບສະຖານທີ່ເກີດເຫດເມື່ອພົບເຫັນ
- ບັນທຶກ ແລະ ຮັກສາຫຼັກຖານ
  - ແຕະຕ້ອງໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ
  - ນຳໃຊ້ສິ່ງທຸ້ມທີ່ເພື່ອປ້ອງກັນ
  - ຈັດໝວດ

ການກວດກາບຸກຄົນ

- ຄວາມປອດໄພຂອງຄົນທີ່ຖືກກວດກາ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ທີ່ເຮັດການກວດກາ
  - ຄວາມປອດໄພທາງດ້ານຮ່າງກາຍ
  - ການຄຳນຶງເຖິງສຸຂະພາບທາງເພດ ເຊັ່ນ: ໂລກເອດ
- ບຸກຄົນທີ່ຖືກກວດກາຕ້ອງໃຫ້ການຍິນຍອມ, ລວມທັງຍອມຮັບເພດຂອງຜູ້ກວດກາ ບໍ່ວ່າຈະເປັນຍິງ ຫຼື ຊາຍ
- ໃນບາງກໍລະນີພິເສດ ສາມາດສັ່ງການໄດ້ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບການຍິນຍອມຂຶ້ນກັບກອບກົດໝາຍ
- ກ່ອນເລີ່ມການກວດກາຕ້ອງປະຕິບັດກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຢ່າງດີ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ນີ້ແມ່ນຢູ່ນອກຂອບເຂດຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມຫຼາຍ ແລະ ຄວນຈະຖືກເນັ້ນໜັກວ່າ ເລື່ອງນີ້ຕ້ອງໄດ້ຖືກຈັດການໂດຍບຸກຄະລາກອນທາງການແພດສະເໝີ ແລະ ຕ້ອງດຳເນີນການພາຍໃຕ້ລະບຽບຫຼັກການເພື່ອການປ້ອງກັນຢ່າງເຄັ່ງຄັດ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ປະເພດຂອງການກວດກາ

ການກວດກາເບື້ອງຕົ້ນ

- ບົກກະຕິແລ້ວຈະເຮັດຜ່ານໜ້າຈໍຄອມພິວເຕີ
- ຈຸດປະສົງ - ເພື່ອຊອກຫາການບາດເຈັບ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງເປັນພິເສດ
- ການກວດກາເບື້ອງຕົ້ນຄວນຄໍານຶງເຖິງຄວາມລະອຽດອ່ອນທາງເພດ
  - o ເພດຂອງຜູ້ກວດກາ
  - o ຂັ້ນຕອນທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດເພື່ອຮັກສາກຽດ ແລະ ຄວາມເປັນສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
  - o ເຄົາລົບທໍານຽມປະຕິບັດ ແລະ ບັນທັດຖານຂອງສາດສາໜາ

ວິທີການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ (x2)

ສັງລວມຄວາມໝາຍຂອງການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ:

“ການເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງເປັນລະບົບຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມກັງວົນຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເພື່ອຮັບປະກັນການດໍາເນີນການຢ່າງມີຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ ແລະ ລະອຽດອ່ອນ ໂດຍບໍ່ສະແດງອອກເຖິງການຕັດສິນ.

ການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກນັ້ນພາໃຫ້ມີການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເຈັບຊໍາທາງຈິດໃຈ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນອີກ ຄຽງຄູ່ກັບຂັ້ນຕອນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ໂດຍໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ຜູ້ຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອ, ເຮັດໃຫ້ຜູ້ລອດຊີວິດມີສ່ວນຮ່ວມສໍາຄັນໃນການດໍາເນີນຄະດີ, ແລະ ໃຫ້ໂອກາດຜູ້ລອດຊີວິດໄດ້ມີບົດບາດໃນການນໍາເອົາຜູ້ຄ້າມະນຸດມາດໍາເນີນຄະດີຕາມກົດໝາຍ.”

ອະທິບາຍວ່າການລົງເລິກລາຍລະອຽດໃນການກວດກາບຸກຄົນ ແມ່ນນອກເໜືອຈາກກອບການຮຽນການສອນຂອງຫຼັກສູດນີ້. ເນື່ອງຈາກວ່າມັນມີຄວາມລະອຽດອ່ອນສູງ ແລະ ຕ້ອງແມ່ນທ່ານໝໍທີ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມສະເພາະເທົ່ານັ້ນ ທີ່ຈະສາມາດເຮັດວຽກໃນຂົງເຂດນີ້ໄດ້.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນສະໄລ້ນີ້ແມ່ນມີຂໍ້ມູນພື້ນຖານກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ.

ກິດຈະກຳທີສາມ: ການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດ ກໍລະນີສຶກສາ “ການຫາຍຕົວໄປຈາກເພດວ່າຣ”.

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອນຳໃຊ້ທິດສະດີການຄຸ້ມຄອງສະຖານທີ່ເກີດເຫດກັບກໍລະນີສຶກສາ

ເວລາ: 70 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

3.1 ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ (40 ນາທີ)

ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນກຸ່ມນ້ອຍ (ເຖິງແມ່ນວ່າກິດຈະກຳນີ້ຈະສືບຕໍ່ຈາກກໍລະນີສຶກສາ “ການຫາຍຕົວໄປຈາກເພດວ່າຣ”) ການປຸງນກຸ່ມເພື່ອປະສົມປະສານລະຫວ່າງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນໂອກາດດີທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ມີໂອກາດເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຫຼາຍຄົນ.

ອະທິບາຍໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມວ່າພວກເຂົາຈະໄດ້ເຮັດວຽກກັບຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ພວກເຂົາມີ ເພື່ອເຮັດກິດຈະກຳໃນສະໄລ້ຕໍ່ໄປ:

ບົດຝຶກຫັດ

ຈາກຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ໄດ້ມາຈາກກໍລະນີສຶກສາ “ການຫາຍຕົວໄປຈາກເພດວ່າຣ”, ໃຫ້ເຮັດສິ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ລະບຸທຸກສະຖານທີ່ເກີດເຫດທີ່ເປັນໄປໄດ້
2. ວາງແຜນສຳລັບແຕ່ລະສະຖານທີ່ເກີດເຫດ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້
  - ຕັ້ງຈຸດປະສົງໃນການກວດກາສະຖານທີ່ເກີດເຫດ
  - ທ່ານຄາດວ່າຈະພົບເຫັນຮ່ອງຮອຍການກະທຳຜິດອັນໃດ?
  - ທ່ານຄວນຄຳນຶງເຖິງຄວາມສ່ຽງໃດ ແລະ ຍຸດທະສາດທີ່ທ່ານຈະນຳໃຊ້ເພື່ອຮັບມືກັບຄວາມສ່ຽງນັ້ນແມ່ນຫຍັງ?

ພວກເຂົາຈະມີເວລາ 40 ນາທີ ເພື່ອເຮັດກິດຈະກຳນີ້, ເອົາເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກໃຫ້ພວກເຂົາເພື່ອບັນທຶກຄຳຕອບ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ເວລາຜ່ານໄປ 20 ນາທີ ແຈ້ງໃຫ້ພວກເຂົາຊາບວ່າ ພວກເຂົາມີຂໍ້ມູນອັບເດດມາໃໝ່. ພວກເຂົາ ຕ້ອງອ່ານຂໍ້ມູນໃໝ່ທີ່ໄດ້ຮັບ ແລະ ຕອບຄໍາຖາມຂອງກິດຈະກຳ. ອະທິບາຍວ່າພວກເຂົາຕ້ອງ ໄດ້ສືບຕໍ່ດໍາເນີນການກັບສະຖານທີ່ເກີດເຫດທີ່ພວກເຂົາໄດ້ລະບຸໄວ້ແລ້ວ ຖ້າຫາກເຫັນວ່າຍັງ ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ມູນຂ່າວກອງໃໝ່ທີ່ໄດ້ຮັບ. ພວກເຂົາຄວນຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມສະຖານທີ່ເກີດເຫດໃໝ່ ອີກ.

3.2 ການນຳສະເໜີ (30 ນາທີ)

ເລືອກກຸ່ມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເພື່ອແບ່ງບັນແນວຄວາມຄິດຂອງພວກເຂົາກ່ຽວກັບແຕ່ລະສະຖານທີ່ ເກີດເຫດ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ສະຖານທີ່ເກີດເຫດຕ່າງໆ ອາດຈະປະກອບດ້ວຍ:

1. ໂຮງແຮມບລູ (Blue Hotel)
2. ໂຮງແຮມເພດວາຣ໌ ໂຣໂຍ (Hotel Pedwar Royale)
3. ລົດທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອຂົນສົ່ງ ຈູ ຊາງ (Ju Sang) ຈາກ ເພດວາຣ໌ ໄປຫາ ກີໂຕ ແລະ
4. ລົດທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ຂົນ ຈູ ຊາງ ໄປປ່າປ່ອນທີ່ລາວຖືກປະໄວ້ທີ່ນັ້ນ
5. ບັນຊີອອນລາຍ (online account) ທີ່ເງິນຖືກໂອນເຂົ້າ
6. ໝາຍເລກໂທລະສັບທັງໝົດທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ໃນຄະດີ ເຊັ່ນ: ທີ່ໃຊ້ໂດຍຜູ້ຮັບເອົາຄົນງານ ແລະ ທີ່ໃຊ້ໂທເພື່ອຮຽກເອົາເງິນແລກກັບການປ່ອຍໂຕລາວ
7. ຈູ ຊາງ ເອງ

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women

ຜົນ ມິທິສາມ

ບົດທີໜຶ່ງ

ຄວາມຈຳເປັນໃນການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກ ເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດໃນການນຳໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກໃນການສືບສວນ-ສອບສວນ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ຮັບຮູ້ເຖິງຄຸນຄ່າ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງ 'ຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ' ໃນວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ.
- ນິຍາມວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ.
- ອະທິບາຍບັນດາຂໍ້ດີໃນການນຳໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ.

ເວລາ: 90 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
ການນຳສະເໜີ	
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ	

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ຮັບຮູ້ 'ຜູ້ລອດຊີວິດ /ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ'	ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຫັນວ່າ ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດມັກຈະຖືກເບິ່ງຂ້າມວ່າບໍ່ແມ່ນ 'ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ' ຍ້ອນວ່າເປັນຜູ້ກະທຳຜິດໃນອາຊະຍາກຳອື່ນ ຫຼື ຍ້ອນການຖືກສັງຄົມດູກູກ.	60
2. ວິທີການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ	ເພື່ອແນະນຳແນວຄິດກ່ຽວກັບວິທີການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ	30

ການເພີ່ມ 'ຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ' ຄວນຈະເປັນຈຸດປະສົງເພີ່ມຕື່ມຂອງການຝຶກອົບຮົມທັງໝົດນີ້; ໂດຍສະເພາະໃນມື້ທີສາມທີ່ເຮົາຈະປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ. ທີ່ຜ່ານມາເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໄດ້ຍຶດໝັ້ນໃນການນຳໃຊ້ລະບຽບການ ແລະ ຂັ້ນຕອນການດຳເນີນຄະດີໃນການສືບສວນ-ສອບສວນອາຊະຍາກຳ ແຕ່ວ່າບົດແນະນຳໃນການນຳໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກນີ້ ຍັງເປັນວິທີການທີ່ຂ້ອນຂ້າງໃໝ່ສຳລັບບັນດາປະເທດໃນອາຊຽນ.

ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການປະຕິບັດດັ່ງກ່າວ, ວິທີການຝຶກອົບຮົມໃນມື້ທີສາມຈະລວມເອົາການໃຫ້ໂອກາດທີ່ພຽງພໍໃນການເບິ່ງຄືນການກະທຳຂອງຕົນ ແລະ ຄູ່ຝຶກຈະຕ້ອງປະຕິບັດຢ່າງລະອຽດອ່ອນ.

ຄຳແນະນຳສຳລັບການເລືອກຮູບພາບເພື່ອປະກອບກິດຈະກຳກໍລະນີສຶກສາ

ຄູ່ຝຶກຕ້ອງຄັດເລືອກຮູບພາບເພື່ອທີ່ຈະນຳໃຊ້ສຳລັບການນຳສະເໜີສະໄໝ້ ແລະ ປະກອບກັບການໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຮັດກິດຈະກຳກໍລະນີສຶກສາ. ມີສາມປະເດັນຫຼັກທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາໃນເວລາດຳເນີນການຄັດເລືອກຮູບພາບທີ່ເໝາະສົມ.

1. **ແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຮູບພາບ:** ທຸກໆຮູບພາບທີ່ຖືກນຳໃຊ້ ຕ້ອງມາຈາກແຫຼ່ງທີ່ມີຊື່ສຽງ ເຊັ່ນ: ຈາກໜ່ວຍງານຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ໜ່ວຍງານຂອງລັດຖະບານ, ອົງກອນການກຸສົນທີ່ຈິດທະບຽນ ຫຼື ຈາກແຫຼ່ງສື່ສັງຄົມທີ່ມີຊື່ສຽງ.

2. **ການສະແດງເຖິງທີ່ມາ:** ທຸກໆຮູບພາບທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຕ້ອງປະກອບມີຂໍ້ມູນອ້າງອິງທີ່ສະແດງເຖິງທີ່ມາ. ຄວນສະແດງໄວ້ດ້ານລຸ່ມຂອງຮູບພາບ, ກະລຸນານຳໃຊ້ຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້ເພື່ອເປັນແນວທາງທີ່ມາ ທ້ອງການອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຕ້ານຢາເສບຕິດ ແລະ ອາຊະຍາກຳພ້ອມລົງເຊື່ອມຕໍ່ໄປຍັງເວັບໄຊ ຫຼື ແຫຼ່ງທີ່ມາດັ່ງກ່າວ ຖ້າເປັນໄປໄດ້.
3. **ເລືອກຮູບພາບທີ່ສອດຄ່ອງກັບຈຸດປະສົງຂອງກິດຈະກຳ:** ຈຸດປະສົງຂອງບົດຝຶກຫັດນີ້ແມ່ນເພື່ອກະຕຸ້ນໃຫ້ມີການຕອບສະໜອງທາງດ້ານອາລົມຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ. ຄວາມໝາຍກໍຄືວ່າຮູບພາບທີ່ຖືກນຳໃຊ້ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງແມ່ນໝົດທຸກສ່ວນຂອງຮູບ ແຕ່ໃນທາງກັບກັນ ພວກມັນອາດຈະກະຕຸ້ນໃຫ້ເກີດອະຄະຕິໂດຍບໍ່ຮູ້ຕົວ. ນີ້ແມ່ນການສະແດງຕົວໃນແບບທີ່ດີທີ່ສຸດ ໂດຍຕົວຢ່າງໃນເຊິ່ງພັນລະນາຂອງກໍລະນີສຶກສາທີ່ໜຶ່ງ (ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດ)

ໃນການຝຶກອົບຮົມທີ່ຜ່ານມາ, ຄູ່ຝຶກໄດ້ເລືອກເອົາຮູບພາບທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຍິງຄົນໜຶ່ງທີ່ມີການແຕ່ງໂຕ (ນຸ່ງເສື້ອຜ້າ) ທີ່ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຫັນແລ້ວ ອາດຈະໂຍງໄຍໄປເຖິງສາວບໍລິການທາງເພດໂດຍອັດຕະໂນມັດ ໃນແງ່ຂອງວັດທະນະທຳຂອງພວກເຂົາ. ວັດຖຸປະສົງຂອງຮູບພາບດັ່ງກ່າວແມ່ນ ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດຄົນໜຶ່ງທີ່ເບິ່ງຄ້າຍກັບວ່າມີຄວາມໝັ້ນໃຈໃນຕົນເອງຢູ່ໃນປະເທດໜຶ່ງ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ກຳລັງດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມຢູ່. ພາກທຳອິດຂອງກິດຈະກຳ ແມ່ນຕ້ອງການໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ສະແດງຄວາມປະທັບໃຈ ແລະ ສົມມຸດຖານເບື້ອງຕົ້ນຂອງພວກເຂົາອອກມາ. ສ່ວນພາກທີສອງຂອງກິດຈະກຳ, ຈະມີການນຳສະເໜີເລື່ອງລາວຄວາມເປັນມາເພີ່ມຕື່ມ ລວມທັງຂໍ້ສົມມຸດຖານຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມທ້າທາຍຂຶ້ນໂດຍແນເປົ້າໝາຍໄປທີ່ການມີອະຄະຕິໂດຍບໍ່ຮູ້ຕົວ. ຕົວຢ່າງ: ບາງທີ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອາດຈະຕັ້ງສົມມຸດຖານວ່າ ຜູ້ຍິງທີ່ຢູ່ໃນຮູບນັ້ນ ເລືອກທີ່ຈະເປັນແບບນັ້ນ ແລະອື່ນໆ, ແລະ ພວກເຂົາກໍອາດຈະຕັ້ງສົມມຸດຖານໃນແງ່ອະຄະຕິອອກມາໂດຍບໍ່ຮູ້ຕົວ ກ່ຽວກັບຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຜູ້ຍິງຄົນນັ້ນ ແລະ ອັນໃດຄືແຮງຈູງໃຈຂອງລາວ, ແຕ່ພາຍຫຼັງທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຍິນກ່ຽວກັບຄວາມເປັນມາເພີ່ມອີກ ມັນກໍຈະເພີ່ມມຸມມອງໃໝ່ເຂົ້າໄປອີກ. ຈື່ໄວ້ວ່າ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດທຸກຄົນຈະເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ເຫຍື່ອທີ່ບອບບາງ/ອ່ອນແອ. ສຳລັບບາງຄົນມັນອາດຈະແມ່ນທາງເລືອກທີ່ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍ ຫຼື ບາງເທື່ອກໍອາດຈະເປັນທາງເລືອກທີ່ສະລັບສັບຊ້ອນ ແຕ່ມັນກໍຍັງແມ່ນທາງເລືອກຢູ່ດີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສຳລັບຈຸດປະສົງຂອງກໍລະນີສຶກສານີ້ແມ່ນ ພວກເຮົາຈະເຮັດວຽກໃນບໍລິບົດຂອງການຄ້າມະນຸດ.

ນຳໃຊ້ຕົວຢ່າງທີ່ເປັນແບບຈຳລອງຂ້າງເທິງ ເພື່ອເປັນແນວທາງໃນການຄັດເລືອກຮູບພາບສຳລັບກໍລະນີສຶກສາອື່ນໜຶ່ງສອງກໍລະນີສຶກສາ. ຕ້ອງໝັ້ນໃຈວ່າ ຮູບພາບທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຕ້ອງກະຕຸ້ນໃຫ້ເກີດອະຄະຕິໂດຍບໍ່ຮູ້ສຶກຕົວ. ຕົວຢ່າງ: ໃນກໍລະນີຂອງຜູ້ລັກລອບຂົນຢາເສບຕິດ, ເລືອກເອົາຮູບພາບຂອງແມ່ຍິງຄົນໜຶ່ງຖືກຈັບໄດ້ທີ່ສະໜາມບິນ ໂດຍທີ່ມີຢາເສບຕິດຢູ່ໃນໂຕຂອງລາວ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ຮັບຮູ້ ‘ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ’

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຫັນວ່າ ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ ມັກຈະຖືກເບິ່ງຂ້າມວ່າບໍ່ແມ່ນ ‘ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ’ ຍ້ອນວ່າເປັນຜູ້ກະທຳຜິດໃນອາຊະຍາກຳອື່ນ ຫຼື ຍ້ອນການຖືກສັງຄົມດູກູກ.

ເວລາ: 60 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

1.1 ຮູບພາບສຳລັບການຄິດທົບທວນຄືນ (30 ນາທີ)

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ:

ໃນຄວາມຮູ້ສຶກທຳອິດ, ກິດຈະກຳນີ້ອາດຈະຖືກເຮັດໃຫ້ເຫັນຄືວ່າເປັນວິທີທີ່ຍືດຍາວ, ແຕ່ວ່າໃນພາກປະຕິບັດ, ຖ້າຫາກວ່າໄດ້ຖືກນຳສະເໜີໂດຍຄູຝຶກໄປໃນທາງທີ່ລະອຽດອ່ອນ ແລະ ທ້າທາຍ, ມັນກໍສາມາດເປັນກິດຈະກຳທີ່ມີພະລັງ.

ໃນກິດຈະກຳນີ້, ຄູຝຶກຈະນຳໃຊ້ຮູບພາບຈຳນວນໜຶ່ງຂອງຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ. ຮູບພາບດັ່ງກ່າວຈະຖືກໃຊ້ສອງຄັ້ງເພາະມັນຈະກະຕຸ້ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແນມເຫັນບຸກຄົນດຽວກັນນັ້ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນສອງອັນທີ່ຕ່າງກັນ

- ອັນທຳອິດ, ຈາກມຸມມອງຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຖານະທີ່ເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກິດໝາຍ ແລະ ໃນມຸມມອງສ່ວນຕົວໃນຖານະທີ່ເປັນສະມາຊິກຄົນໜຶ່ງຂອງສັງຄົມ/ເປັນຜູ້ປົກຄອງ (ພໍ່ ຫຼື ແມ່) ຫຼື ອື່ນໆ. ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະຖືກເຊີນໃຫ້ສະແດງຄຳເຫັນວ່າບຸກຄົນໃນຮູບພາບກຳລັງຮູ້ສຶກແນວໃດ? ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນອື່ນ ສະນັ້ນຄວາມເຫັນຂອງພວກເຂົາຈະອອກມາຈາກຖານະທີ່ເປັນວິຊາການ ແລະ ຄຳຄິດເຫັນສ່ວນຕົວ.
- ອັນທີສອງ, ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບຄວາມເປັນມາຂອງບຸກຄົນໃນຮູບພາບ ແລະ ຈະຖືກແນະນຳໃຫ້ຄິດຄືນໃໝ່ວ່າ ບຸກຄົນນັ້ນຮູ້ສຶກແນວໃດໃນຕອນທີ່ຮູບພາບນັ້ນຖືກຖ່າຍ.

ສິ່ງສຳຄັນຂອງການສະເໜີກິດຈະກຳນີ້ແມ່ນການບໍ່ບອກໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ກ່ຽວກັບກິດຈະກຳນີ້ກ່ອນເວລາປະຕິບັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງມັນແມ່ນເພື່ອກະຕຸ້ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຮູ້ວ່າຫຼາຍໆຄັ້ງທີ່ຄົນເຮົາມັກຈະອອກຄຳຄິດເຫັນຕໍ່ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍກ່ອນທີ່ຈະຮູ້ຂໍ້ມູນ ໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຄິດສ່ວນຕົວ/ຄວາມຄິດທາງວິຊາການ/ຄວາມເຊື່ອຂອງຕົນເອງ.

ກ່ອນການຝຶກອົບຮົມ, ຄູຝຶກຕ້ອງເລືອກເອົາຮູບສາມຮູບທີ່ຈະຖືກນຳໃຊ້ໄວ້ ເຊິ່ງຮູບດັ່ງກ່າວຈະໃຫ້ຄຳອະທິບາຍທີ່ຈະນຳສະເໜີຕໍ່ໄປໃນບົດຝຶກຫັດນີ້.

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຮັດບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ, ກຸ່ມລະສອງ ຫຼື ສາມຄົນ ເນື່ອງຈາກກຸ່ມນ້ອຍຈະເໝາະສົມກັບ ການຄິດທົບທວນຄືນໃນລະດັບນີ້ຫຼາຍກວ່າ.

ອະທິບາຍໃຫ້ພວກເຂົາຟັງວ່າທ່ານຈະເອົາຮູບພາບໃຫ້ເບິ່ງສາມຮູບລຽນຕິດກັນ ແລະ ພວກເຂົາ ຈະໄດ້ສົນທະນາກ່ຽວກັບຄຳຖາມສຳລັບແຕ່ລະຮູບພາບ ເຊິ່ງຈະສະແດງໃນສະໄລ້.

ຄຳຖາມທົບທວນຄືນ

- ເຈົ້າຄິດວ່າບຸກຄົນໃນຮູບພາບຮູ້ສຶກແນວໃດ ແລະ ຍ້ອນສາເຫດໃດ?
- ພວກເຂົາຢາກມີໜ້າຢູ່ທີ່ນັ້ນບໍ່?
- ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຈະຮັບມືກັບພວກເຂົາແນວໃດ?

ຜູ້ຂາຍບໍລິການທາງເພດ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຜູ້ຄ້າຢາເສບຕິດ

ແຮງງານບັງຄັບ

ນໍາສະເໜີສະໄລ້ຮູບພາບແຕ່ລະພາບເປັນລໍາດັບ ແລະ ໃຫ້ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະມານ 5-7 ນາທີ ເພື່ອໃຫ້ຄິດທົບທວນຄືນໃໝ່ ແລະ ສົນທະນາກ່ຽວກັບແຕ່ລະຮູບພາບ.

ພາຍຫຼັງການນໍາສະເໜີສະໄລ້ຮູບພາບແຕ່ລະຄັ້ງ ໃຫ້ເອົາຄໍາເຫັນຂອງທຸກກຸ່ມມາຂຽນໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນ ໃຫຍ່ທີ່ຢູ່ໜ້າກະດານທີ່ມີຄໍາຄິດເຫັນຂອງທຸກກຸ່ມຕໍ່ແຕ່ລະຮູບພາບ.

ໃນເວລາທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກຳລັງປະກອບຄຳຄິດເຫັນຂອງຕົນ ຄູ່ຝຶກຕ້ອງລະມັດລະວັງບໍ່ໃຫ້ສະແດງເຖິງການຕັດສິນແບບວິພາກວິຈານ ຫຼື ແກ້ໄຂຈຸດຜິດພາດ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ຖ້າເປັນຮູບຂອງຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອາດຈະມີຄຳຄິດເຫັນວ່າ “ພວກເຂົາເຮັດວຽກນັ້ນເພາະຢາກໄດ້ເງິນ ຫຼື ເພື່ອຮຽກຮ້ອງຄວາມສົນໃຈ”, “ພວກເຂົາມັກແນວນັ້ນ” ຫຼື ອື່ນໆ ຄູ່ຝຶກພຽງແຕ່ບັນທຶກຄຳເຫັນດັ່ງກ່າວໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບໍ່ຕ້ອງອອກຄຳເຫັນສ່ວນຕົວໃດໆ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໝັ້ນໃຈວ່າບໍ່ມີຄຳຕອບທີ່ຜິດ.

ພາຍຫຼັງທີ່ຮູບພາບສາມຮູບໄດ້ຖືກດຳເນີນໄປໃນແນວທາງນີ້ແລ້ວ, ຂັ້ນຕອນທີສອງຂອງກິດຈະກຳນີ້ຈະເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ.

1.2 ຮູບພາບສຳລັບການຄິດທົບທວນຄືນ (ພາກທີສອງ) (ເວລາ 30 ນາທີ)

ກ່ອນທີ່ຈະເລີ່ມຂັ້ນຕອນນີ້, ໃຫ້ຕິດເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ຈາກກິດຈະກຳກ່ອນໜ້ານີ້ທັງໝົດໃສ່ຝາ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ ກິດຈະກຳນີ້.

ນຳສະເໜີສະໄລ້ຮູບພາບແຕ່ລະພາບເປັນລຳດັບອີກຄັ້ງ ແລະ ເລົ່າເຫດການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແຕ່ລະຮູບ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ເລົ່າແຕ່ລະເຫດການແລ້ວ ໃຫ້ເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະມານ 5-7 ນາທີ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ຄິດທົບທວນຄືນກ່ຽວກັບຄຳຖາມທົບທວນຄືນໃໝ່, ກ່ອນທີ່ຈະຂໍຄຳຄິດເຫັນຈາກກຸ່ມໃຫຍ່.

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

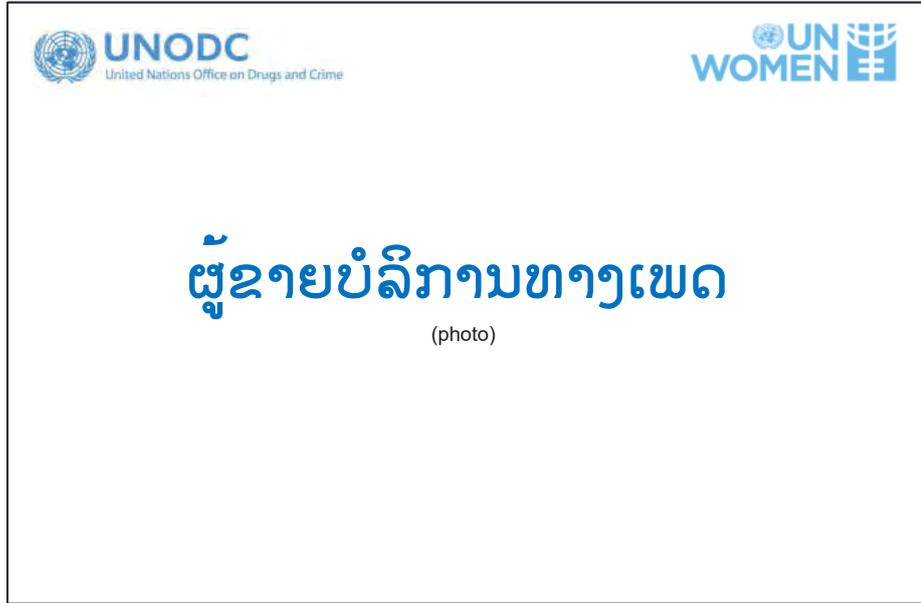
UN WOMEN

ເຈົ້າຄິດວ່າບຸກຄົນໃນຮູບພາບຮູ້ສຶກແນວໃດ ແລະ ຍ້ອນຫຍັງ?

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ເຫດການຄວາມເປັນມາຂອງແຕ່ລະສະໄລ

ນີ້ແມ່ນ (ໃສ່ຊື່), ອາຍຸ 19 ປີ ມາຈາກຄອບຄົວທີ່ເຄັ່ງສາດສະໜາໃນເຂດຊົນນະບົດແຫ່ງໜຶ່ງຂອງ (ໃສ່ຊື່ປະເທດ/ສາດສະໜາ).

ຕອນທີ່ລາວອາຍຸ 18 ປີ ລາວໄດ້ຮັບຂໍ້ສະເໜີກ່ຽວກັບບ່ອນຮຽນພາສາອັງກິດຢູ່ທີ່ໂຮງຮຽນພາສາໃນຕົວເມືອງ ໃນຊ່ວງພັກແລ້ງ. ຄອບຄົວຂອງລາວສະໜັບສະໜູນໃຫ້ລາວຕອບຮັບເອົາໂອກາດດັ່ງກ່າວ ແລະ ລາວກໍຮູ້ສຶກຕື່ນເຕັ້ນຫຼາຍ.

ພາຍຫຼັງທີ່ມາຮອດ, ລາວກໍຮູ້ທັນທີວ່າໂຮງຮຽນພາສານັ້ນເປັນພຽງແຕ່ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດປອມ. ແທນທີ່ວ່າລາວຈະໄດ້ຮຽນພາສາອັງກິດ, ລາວຖືກບັງຄັບໃຫ້ມີເພດສໍາພັນກັບຜູ້ຂາຍເພື່ອແລກກັບເງິນທີ່ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ຜູ້ຄ້າມະນຸດ. ລາວຖືກເຜົາຢ່າງໃກ້ຊິດໂດຍຜູ້ຄ້າມະນຸດ ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ໂທຫາຄອບຄົວໃນຊ່ວງເວລາສັ້ນໆ ເຊິ່ງກໍຖືກດັກພັງໂດຍຜູ້ຄ້າມະນຸດ ແລະ ລາວກໍຖືກບັງຄັບໃຫ້ເວົ້າຂີ້ຕົວະ.

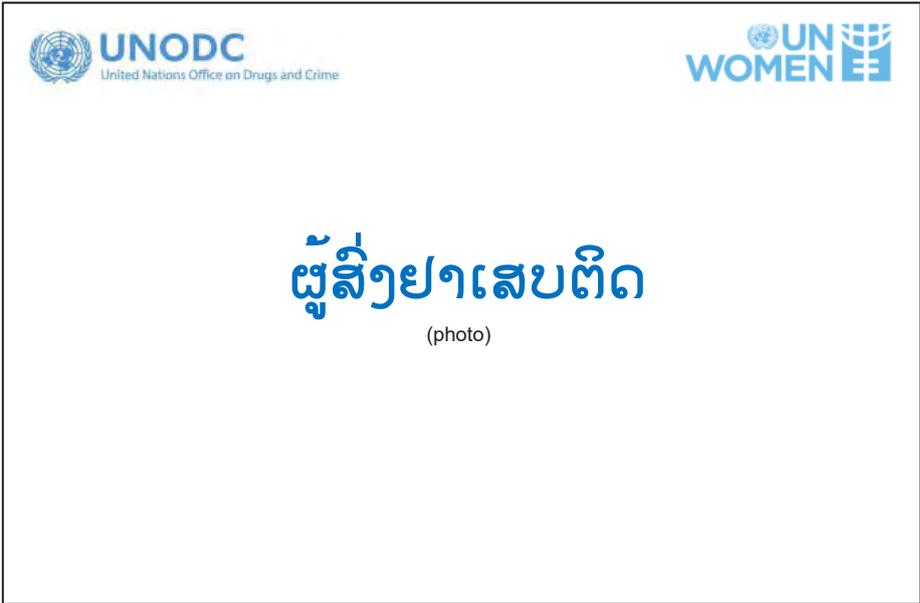
ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູ່ຝຶກ

ເມື່ອມາເຖິງປະເດັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຮັດວຽກ/ບໍລິການທາງເພດ ໂດຍຜ່ານມູມມອງທາງເພດ ຫຼື ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ພວກເຮົາຈໍາເປັນຕ້ອງພິຈາລະນາກ່ຽວກັບອົງປະກອບຂອງ 'ທາງເລືອກ', ມັນຢູ່ເໜືອຂອບເຂດຂອງຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ທີ່ຈະຄົ້ນຄວ້າປະເດັນນີ້ໃນເຊິງເລິກ, ແຕ່ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ຍົກຂຶ້ນມາປຶກສາຫາລື. ບໍ່ແມ່ນຜູ້ບໍລິການທາງເພດທັງໝົດຈະຖືກຄ້າມະນຸດ, ບາງຄົນກໍ 'ໄດ້ເລືອກ' ທີ່ຈະມາຢູ່ໃນຈຸດນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ພວກເຮົາຈໍາເປັນຕ້ອງຄິດກ່ຽວກັບ 'ທາງເລືອກ'

ດ້ວຍຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ລະມັດລະວັງ. ໃນເວລາທີ່ພວກເຮົາພິຈາລະນາກ່ຽວກັບທາງເລືອກ, ຜູ້ບໍລິການທາງເພດໃດໜຶ່ງອາດຈະບໍ່ໄດ້ຖືກບັງຄັບໂດຍຜູ້ຄ້າມະນຸດໃຫ້ມາຢູ່ໃນຈຸດນີ້ ແຕ່ເຖິງວ່າຈະເປັນແນວນັ້ນກໍຕາມ ບັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ຈຳກັດທາງເລືອກອື່ນໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ ບໍ່ວ່າຈະເປັນໂອກາດທາງດ້ານການສຶກສາ ແລະ ການທຳມາຫາກິນ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາມີຂອບເຂດທີ່ຈຳກັດທີ່ຈະເລືອກທາງເລືອກອື່ນໄດ້.

ມັນເປັນປະເດັນທີ່ສັບຊ້ອນໃນການຄົ້ນຄວ້າ, ຄວນຫຼີກລ້ຽງການບັນທອນຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງບຸກຄົນ ໂດຍການສັນນິຖານວ່າມີການບີບບັງຄັບເກີດຂຶ້ນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເຖິງວ່າຈະມີ 'ທາງເລືອກ' ໃດໜຶ່ງກໍຕາມ ທາງເລືອກນັ້ນອາດຈະ ຫຼື ອາດຈະບໍ່ຖືກບັງຄັບຈາກຂໍ້ຈຳກັດອື່ນໆ.

ໃນກໍລະນີທີ່ມີເດັກນ້ອຍລວມຢູ່ໃນເຫດການ ພວກເຮົາຕ້ອງລົບລ້າງທຸກຄຳຖາມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ 'ທາງເລືອກ' ເຖິງແມ່ນວ່າເດັກນ້ອຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສະແດງອອກມາວ່າສະຖານະການດັ່ງກ່າວແມ່ນທາງເລືອກຂອງພວກເຂົາ. ໃນຖານະເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ພວກເຮົາຕ້ອງເບິ່ງສະຖານະການວ່າ ເປັນການລ່ວງລະເມີດທາງເພດ.

ນີ້ແມ່ນ (ໃສ່ຊື່), ລາວມີລູກສາມຄົນກັບຜົວຂອງລາວທີ່ເປັນຄົນມັກໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ (ທາງກາຍ, ຈິດໃຈ ແລະ ທາງເພດ) ຜົວຂອງລາວເປັນພໍ່ຄ້າຢາເສບຕິດ ແລະ ໄດ້ບັງຄັບລາວໃຫ້ສົ່ງຢາ. ຜົວຂອງລາວໄດ້ໃຊ້ກຳລັງ ແລະ ຂົ່ມຂູ່ວ່າຈະທຳຮ້າຍລູກໆຂອງລາວ ຖ້າຫາກວ່າລາວບໍ່ເຮັດຕາມຄຳສັ່ງ. ໃນຊ່ວງເວລາຫຼາຍປີ ລາວໄດ້ຖືກແຍກ ແລະ ຂາດການຕິດຕໍ່ກັບຄອບຄົວ ແລະ ໝູ່ເພື່ອນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໃນແງ່ຂອງກິດຈະກຳ ແລະ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ, ພວກເຮົາຈະຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບປະເດັນການເຮັດວຽກ/ບໍລິການທາງເພດໃນທີ່ນີ້ ໃນມຸມມອງຂອງການຄ້າມະນຸດ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ມັນມີຄວາມສໍາຄັນທີ່ຈະຕ້ອງກະຕຸ້ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຮູ້ສຶກເຫັນອີກເຫັນໃຈຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ຢູ່ໃນຮູບພາບໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ ໂດຍໃຫ້ຖາມຄໍາຖາມດັ່ງລຸ່ມນີ້

- ເຈົ້າຄິດວ່າພວກເຂົາຮູ້ສຶກແນວໃດທີ່ບໍ່ສາມາດໃຊ້ຊີວິດຕາມແນວຄິດຂອງສັງຄົມໄດ້? (ໃຫ້ເບິ່ງຄືນຮູບພາບທີ່ໄດ້ເຮັດໄວ້ໃນພາກເປີດການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍຂອງການເປັນຊາຍ-ຍິງ)
- ເຈົ້າຮູ້ສຶກແນວໃດຫາກຜູ້ນັ້ນແມ່ນເຈົ້າເອງ? ຄວາມຮູ້ສຶກແບບໃດ?

ນີ້ແມ່ນ (ໃສ່ຊື່), ລາວມາຈາກເຂດຊົນນະບົດທີ່ຫາກໍ່ຖືກນໍ້າຖ້ວມຢ່າງໜັກໜ່ວງ. ກ່ອນຖືກນໍ້າຖ້ວມ, (ໃສ່ຊື່) ແລະ ຄອບຄົວຂອງລາວໃຊ້ຊີວິດຢ່າງທຸກຍາກຂາດເຂີນ ໃນຖານະຊາວກະສິກອນ. ນໍ້າຖ້ວມໄດ້ທໍາລາຍສວນນ້ອຍໆຂອງລາວ ແລະ ຍັງເຮັດໃຫ້ເມຍ ແລະ ລູກນ້ອຍຂອງລາວເສຍຊີວິດ. ລາວຕ້ອງເບິ່ງແຍງລູກອີກສີ່ຄົນທີ່ເຫຼືອ ເຊິ່ງທຸກຄົນແມ່ນມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 12 ປີ ແລະ ແມ່ຂອງລາວຜູ້ເຖົ້າແກ່ແລ້ວ. ຍ້ອນວ່າໃນຊຸມຊົນບໍ່ມີວຽກເຮັດ, ລາວຈຶ່ງຖືໂອກາດເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມປະມົງຫາປາ ແລະ ສົ່ງເງິນທີ່ຫາໄດ້ກັບບ້ານ. ແຕ່ເມື່ອລາວໄດ້ຂຶ້ນເຮືອດັ່ງກ່າວ ລາວຖືກບັງຄັບໃຫ້ອາໄສຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຊຸດໂຊມເປີະເບື້ອນ ແລະ ຕ້ອງເຮັດວຽກ 18 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້. ລາວມັກຈະຖືກທຸບຕີ ແລະ ຈົນຮອດທຸກມື້ນີ້ລາວກໍຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບເງິນຄ່າຈ້າງຈາກການເຮັດວຽກເລີຍ.

- ເປົ້າໝາຍແມ່ນເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສ້າງມຸມມອງຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈວ່າຈະຮູ້ສຶກແນວໃດຫາກຕ້ອງຢູ່ໃນສະຖານະການດັ່ງກ່າວ ໂດຍຢູ່ໃນສະພາບທີ່ເພດໃດໜຶ່ງຖືກຕີລາຄາໃນເງື່ອນໄຂຂອງວັດທະນະທຳຂອງພວກເຂົາ.

ກິດຈະກຳທີສອງ: ວິທີການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອແນະນຳແນວຄິດກ່ຽວກັບວິທີການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ

ເວລາ: 30 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ:

2.1 ການສົນທະນາ (15 ນາທີ)

ສົນທະນາ

- ວິທີການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກໝາຍເຖິງຫຍັງ?
- ເປັນຫຍັງມັນຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ?

ນຳສະເໜີສະໄລ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສົນທະນາກັບອີກຄົນໜຶ່ງ ໂດຍໃຊ້ເວລາ 5 ນາທີ ກ່ອນທີ່ຈະຂໍຄຳຄິດເຫັນຈາກກຸ່ມໃຫຍ່ ໂດຍໃຊ້ເວລາ 5 ນາທີ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

2.1 ການນໍາສະເໜີ (15 ນາທີ)

ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ (x2)

ສັງລວມຄວາມໝາຍຂອງການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ:

“ການເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງເປັນລະບົບຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມກັງວົນຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ເພື່ອຮັບປະກັນການດໍາເນີນການຢ່າງມີຄວາມເຫັນອົກເຫັນໃຈ ແລະ ລະອຽດອ່ອນ ໂດຍບໍ່ສະແດງອອກເຖິງການຕັດສິນ.

ການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກນັ້ນພາໃຫ້ມີການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເຈັບຊ້າທາງຈິດໃຈທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນອີກ ຄຽງຄູ່ກັບຂັ້ນຕອນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ໂດຍໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ຜູ້ຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອ, ເຮັດໃຫ້ຜູ້ລອດຊີວິດມີສ່ວນຮ່ວມສໍາຄັນໃນການດໍາເນີນຄະດີ, ແລະ ໃຫ້ໂອກາດຜູ້ລອດຊີວິດໄດ້ມີບົດບາດໃນການນໍາເອົາຜູ້ຄ້າມະນຸດມາດໍາເນີນຄະດີຕາມກົດໝາຍ.”

ຄວາມສໍາຄັນຂອງວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ

- ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການເບິ່ງແຍງດູແລ
- ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄດ້ຮັບການດູແລ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ
- ເຮັດ/ກະຕຸ້ນໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສືບສວນ-ສອບສວນ ເພື່ອດໍາເນີນຄະດີກັບຜູ້ຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ກະທໍາຜິດອື່ນ

ຖ້າວ່າຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຫາກມີຄວາມຮູ້ສຶກວ່າໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການ: ພວກເຂົາກໍຈະມີຄວາມຍິນດີທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການດໍາເນີນຄະດີໃຫ້ປະສົບຜົນສໍາເລັດ!

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ປະເດັດສຸດທ້າຍທີ່ຈະຕ້ອງເນັ້ນໜັກຢ່າງຈະແຈ້ງແມ່ນແນວທາງການຖືເອົາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຈຸດສູນກາງນັ້ນ ບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນພັນທະທາງຈັນຍາບັນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງ ມັນຍັງຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນການດຳເນີນຄະດີຕໍ່ກັບກິດຈະກຳອາຊະຍາກຳຄ້າມະນຸດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງໄດ້ຢ່າງສຳເລັດຜົນອີກດ້ວຍ.

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍສາມປະເພດ

- ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ທີ່ບໍ່ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ
- ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ທີ່ໃຫ້ຂໍ້ມູນແຕ່ບໍ່ໃຫ້ຫຼັກຖານ ຫຼື ຄຳໃຫ້ການ
- ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ທີ່ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືຢ່າງເຕັມທີ່, ມີຄວາມປະສົງທີ່ຈະເປັນພະຍານຍືນຍັນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຄ້າມະນຸດ

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: www.baliprocess.net/UserFiles/baliprocess/File/RSO-CIFAL-curriculum%20Enhancing%20a%20Victim-Centered%20Approach_A4_Final_2017-02-14_for-web.pdf.)

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

ອຸປະສັກໃນການເປັນພະຍານຍືນຍັນ

ຢ້ານກົວຕໍ່ຜົນທີ່ຈະຕາມມາ

ຜົນກະທົບທາງດ້ານຈິດໃຈ ຫຼື ສຸຂະພາບຈິດ

ຜູ້ລອດຊີວິດຄິດວ່າຕົນເອງບໍ່ແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ/ຂາດຄວາມຮູ້ຕໍ່ກັບສິດຂອງຕົນ

ຂາດຕົວເລືອກອື່ນນອກເໜືອຈາກການຄ້າມະນຸດ ເຊັ່ນວ່າ: ຄວາມສາມາດໃນການຈ້າງງານ ແລະອື່ນໆ

ອຸປະສັກທາງດ້ານພາສາ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຄວນຈະໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ເປັນຄູ່ຮ່ວມງານໃນການສືບສວນ-ສອບສວນ ແລະ ເຂົາຕ້ອງຮູ້ສິກວ່າ:

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນຖານະຄູ່ຮ່ວມງານ

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຄວນຈະໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ເປັນຄູ່ຮ່ວມງານໃນການສືບສວນ-ສອບສວນ ແລະ ເຂົາຕ້ອງຮູ້ສິກວ່າ:

- ຮູ້ກ່ຽວກັບສິດຂອງຕົນ
- ປອດໄພ ແລະ ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ
- ສະພາບການເປັນຢູ່ຂອງຕົນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ
- ຕົນມີຄຸນຄ່າ, ຖືກຮັບຟັງ ແລະ ຖືກໃຫ້ກຽດ
- ສາມາດໃຫ້ຄວາມເຊື່ອໃຈ ແລະ ຖືກເຊື່ອໃຈ
- ເປັນຕົວເລືອກທີ່ພາໃຫ້ມີອະນາຄົດທີ່ດີ
- ຕົນກໍາລັງເຮັດໃນສິ່ງທີ່ 'ຖືກຕ້ອງ' ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຢ່າງເຕັມສ່ວນ

ອຸປະສັກຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃນການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ

- ຄວາມກົດດັນທາງດ້ານເວລາ ແລະ ປະລິມານວຽກ
- ຂັ້ນຕອນດໍາເນີນການ
- ທັດສະນະຄະຕິ ແລະ ຄວາມເຊື່ອໃນການປະຕິບັດແບບເກົ່າຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ
- ບໍ່ມີຄວາມຮູ້/ຄວາມສາມາດ ແລະ ການຮັບຮູ້

ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງແຕ່ລະບຸກຄົນ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ນຳສະເໜີສະໄລ້ ແລະ ອະທິບາຍວ່າພວກເຮົາຈະໃຊ້ເວລາທີ່ເຫຼືອຂອງມື້ນີ້ໃນການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບແນວທາງຂອງການຝຶກອົບຮົມວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ. ຈົບບົດນີ້ໂດຍການນຳສະເໜີສະໄລ້ ແລະ ຖາມວ່າມັນໝາຍເຖິງຫຍັງ.

ມັນມີສອງຄວາມໝາຍ - ເຊິ່ງມັນໄດ້ເວົ້າເຖິງທັງຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ. ເພື່ອໃຫ້ການນຳໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກມີປະສິດທິພາບ, ມັນຕ້ອງຖືກເລີ່ມຕົ້ນວ່າເປັນການປະຕິບັດທີ່ເນັ້ນສະເພາະ, ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຕ້ອງການຂອງແຕ່ລະບຸກຄົນ. ແຕ່ວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຕ້ອງເຂົ້າໃຈມຸມມອງທີ່ຕົນເບິ່ງບຸກຄົນທີ່ຕົນເຮັດວຽກນຳ ເພາະວ່າການທີ່ຈະເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນ ເຮົາຕ້ອງເຂົ້າໃຈຕົນເອງຜ່ານມຸມມອງທີ່ເຮົາເບິ່ງພວກເຂົາ ແລະ ຂໍສົມມຸດຕິຖານທີ່ເຮົາໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເສຍກ່ອນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ເຂົ້າໃຈຕົນເອງໃນຖານະ 'ບຸກຄົນໜຶ່ງ' ທີ່ເບິ່ງອີກ 'ບຸກຄົນໜຶ່ງ'

ເຮົາທຸກຄົນມີລະບົບຄວາມເຊື່ອຂອງຕົນເອງທີ່ໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກຫຼາຍຢ່າງ ເຊິ່ງຫຼາຍຄັ້ງເຮົາບໍ່ໄດ້ຕັ້ງຄໍາຖາມກ່ຽວກັບມັນ ແຕ່ມັນເປັນຕົວດັດປັບມຸມອງທີ່ເຮົາໃຊ້ຕັດສິນຕົນເອງ ແລະ ຜູ້ອື່ນ:

- ບັນທັດຖານທາງເພດ
- ວັດທະນະທໍາ (ແລະ ວັດທະນະທໍາຍ່ອຍ)
- ສາດສະໜາ
- ສີ່-ຂ່າວ
- ການສຶກສາ
- ປະສົບການສ່ວນຕົວ
- ປະສົບການທາງດ້ານວິຊາຊີບ ແລະ ວັດທະນະທໍາ ແລະ ຈັນຍາບັນທາງດ້ານວິຊາຊີບຂອງຕົນ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ສົນທະນາກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ຽວກັບອິດທິພົນທີ່ແຕກຕ່າງກັນທີ່ໄດ້ສ້າງລະບົບຄວາມເຊື່ອຂອງເຮົາຂຶ້ນ.

ມະນຸດທຸກຄົນຖືກຕັ້ງເງື່ອນໄຂໂດຍສັງຄົມໃຫ້ສ້າງສົມມຸດຕິຖານ ຫຼື ຕັດສິນວິຈານຜູ້ອື່ນ. ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນທີ່ມີທ່າອ່ຽງຈະເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນອາຊະຍາກຳມັກຈະກາຍເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຂອງການຕັດສິນແບບເໝົາລວມ ແລະ ຖືກສັງຄົມດູກູກຢ່າງບໍ່ຍຸຕິທໍາ ເຊິ່ງໄດ້ຕອກຍ້າ ແລະ ຂະຫຍາຍຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ຄົນຂໍທານຜິດກົດໝາຍອາດຈະຖືກຕີລາຄາວ່າເປັນ 'ຄົນຂີ້ທຸກ' ຫຼື ເປັນສ່ວນເກີນຂອງສັງຄົມ. ຜູ້ຍິງທີ່ເປັນຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດອາດຈະຖືກເບິ່ງວ່າເປັນ 'ຄົນສຶກກະບົກ'. ການຖືກຕີລາຄາ ຫຼື ຖືກຮັບຮູ້ແນວນີ້ ໃນຖານະເປັນບຸກຄົນໜຶ່ງ ມັນສາມາດສ້າງຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຕໍ່ຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ເຮົາມີຕໍ່ຕົນເອງ, ຄວາມເຊື່ອໃຈທີ່ມີໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ແລະ ວິທີການຊອກຫາຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍກໍເປັນມະນຸດເຊັ່ນດຽວກັນ ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າຈະໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກເງື່ອນໄຂຂອງສັງຄົມຄືກັບຄົນອື່ນໆໃນສັງຄົມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນມີຄວາມຈໍາເປັນຢ່າງສໍາຄັນທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດຕ້ອງຮັບຮູ້ເຖິງການຕັດສິນ ແລະ ການສ້າງສົມມຸດຕິຖານຂອງຕົນ ເພາະວ່າມັນເປັນສ່ວນສໍາຄັນ ເພື່ອໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດສາມາດເຫັນ 'ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ' ເປັນບຸກຄົນໜຶ່ງທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍສະພາບແວດລ້ອມອ້ອມຕົວຂອງພວກເຂົາ.

Photo: UNODC/ UN Women/ Pathuumporn Thongking

ມັນມີຫຼາຍຄັ້ງທີ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຂອງຄະດີຄ້າມະນຸດ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ມີທ່າອ່ຽງຈະເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດຈະຖືກບັງຄັບ ຫຼື ບໍ່ມີທາງເລືອກຈົນຕ້ອງລະເມີດກົດໝາຍ ເຊັ່ນ: ຂ້າມຊາຍແດນແບບຜິດກົດໝາຍ, ຂົນຢາເສບຕິດ, ເປັນຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດ, ຂໍທານ, ຂີ້ລັກ ຫຼື ອື່ນໆ ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າພວກເຂົາອາດຈະຖືກຕັດສິນວ່າເປັນຜູ້ກະທຳຜິດບໍ່ແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ. ຍົກຕົວຢ່າງຜົນທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ

- ຖືກລົງໂທດຢ່າງບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ
- ທຳລາຍຄວາມເຊື່ອໃຈລະຫວ່າງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ; ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈະເຂົ້າຫາຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງນັ້ນຈິ່ງເຮັດໃຫ້ຄວາມສ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ
- ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈະໃຫ້ຫຼັກຖານໃນການດຳເນີນຄະດີກັບຜູ້ຄ້າມະນຸດ

ການຮັບຮູ້ບຸກຄົນເປັນບາດກ້າວທຳອິດ ແລະ ສຳຄັນໃນການພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາ ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ.

ບົດທີສອງ

ການຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຕຶງຄຽດ, ຄວາມເຈັບປວດ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອເພີ່ມສະຕິໃນການນໍາໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ຮູ້ວ່າມີຄວາມເຈັບປວດທາງຈິດໃຈເປັນຫຼັກ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ຮັບຮູ້ເຖິງບັນດາອາການຂອງຄວາມຕຶງຄຽດ, ຄວາມເຈັບປວດ ຫຼື ພາວະທາງຈິດຍ້ອນເກີດເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ (PTSD)
- ຮັບຮູ້ວ່າຜູ້ລອດຊີວິດກໍມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຍຸດທະສາດໃນການຮັບມື

ເວລາ: 90 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບການກະກຽມ
ການນໍາສະເໜີ	
3.2.1 ບັດຕົວລະຄອນ	ພິມອອກໃຫ້ພຽງພໍສໍາລັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນ. ຕັດແຍກອອກໄວ້ກ່ອນເວລາອົບຮົມ.
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ	

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ
1. ການຮັບຮູ້ຄວາມເຈັບປວດ	ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຮູ້ເຖິງສັນຍານ ແລະອາການຂອງຄວາມເຈັບປວດ ແລະ ພາວະທາງຈິດຍ້ອນເກີດເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ	45
2. ຄວາມເຂັ້ມແຂງ (ຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວໃຫ້ກັບສູ່ສະພາວະບົກກະຕິ)	ເພື່ອຄົ້ນຫາຄວາມສຳຄັນໃນການຮັບຮູ້ຄວາມເຂັ້ມແຂງ ລວມໄປເຖິງຄວາມອ່ອນໄຫວຂອງວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ	45

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ການຮັບຮູ້ຄວາມເຈັບປວດ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຮູ້ເຖິງສັນຍານ ແລະ ອາການຂອງຄວາມເຈັບປວດ ແລະ ພາວະທາງຈິດຍ້ອນເກີດເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ

ເວລາ: 45 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

1.1 ການນຳສະເໜີ (15 ນາທີ)

ນຳສະເໜີສະໄໝ້ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາເປັນຄູ່ກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໃຫ້ມາລວມກັນເປັນກຸ່ມໃຫຍ່ອີກຄັ້ງ ແລະ ໃຫ້ປະກອບຄຳຄິດເຫັນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ສົນທະນາ

ຈົ່ງໃຫ້ຄວາມໝາຍຂອງຄໍາຕໍ່ໄປນີ້:

- ຄວາມຕຶງຄຽດ
- ຄວາມເຈັບຊ້າທາງດ້ານຈິດໃຈ
- ພາວະທາງຈິດຍ້ອນເກີດເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ

ຄວາມຕຶງຄຽດ

ຄວາມຕຶງຄຽດ: ໃນຄວາມໝາຍທາງດ້ານການແພດ ຫຼື ເຄີມສາດ ຄວາມຕຶງຄຽດແມ່ນບັດໃຈທາງດ້ານ ຮ່າງກາຍ, ຈິດໃຈ ຫຼື ຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ສ້າງຄວາມຕຶງຄຽດຕໍ່ຮ່າງກາຍ ຫຼື ຈິດໃຈ. ຄວາມຕຶງຄຽດອາດຈະມາ ຈາກສາເຫດພາຍນອກ (ຈາກສະພາບແວດລ້ອມ, ຈິດຕະວິທະຍາ ຫຼື ສະພາບສັງຄົມ) ຫຼື ພາຍໃນ (ການ ເຈັບປ່ວຍ ຫຼື ຈາກຂະບວນການທາງການແພດໃດໜຶ່ງ). ຄວາມຕຶງຄຽດສາມາດພາໃຫ້ເກີດການຕອບ ສະໜອງ “ສູ້ ຫຼື ໜີ” ທີ່ເປັນການຕອບສະໜອງທີ່ສັບຊ້ອນຂອງລະບົບປະສາດ ແລະ ລະບົບສານເຄີມໃນ ຮ່າງກາຍມະນຸດ.

(ເອກະສານອ້າງອີງ medicinenet.com)

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

ສອບຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ຄວາມຕຶງຄຽດແບບໃດທີ່ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າ ມະນຸດມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະເປັນ.

ຄວາມເຈັບຊ້າທາງດ້ານຈິດໃຈ

ຄວາມເຈັບຊ້າແມ່ນການຕອບສະໜອງທາງດ້ານຈິດໃຈຕໍ່ກັບເຫດການທີ່ຮ້າຍແຮງໃດໜຶ່ງເຊັ່ນ: ຊຸປະຕິເຫດ, ຖືກຂົ່ມຂືນ ຫຼື ໄພທຳມະຊາດ. ພາຍຫຼັງຈາກເຫດການນັ້ນທັນທີ ອາການຊ້ອກ ແລະ ປະຕິເສດຄວາມຈິງອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້. ການຕອບສະໜອງທີ່ມີຜົນຍາວນານຈະລວມໄປເຖິງອາລົມທີ່ຄາດຄະເນບໍ່ໄດ້, ເຫັນພາບຄວາມຫຼັງ, ມີສາຍພົວພັນທີ່ຕິງຄຽດ ແລະ ຈົນເຖິງອາການທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ເຊັ່ນ: ເຈັບຫົວ ຫຼື ປວດຮາກ. ເຖິງວ່າຄວາມຮູ້ສຶກແນວນີ້ຈະປົກກະຕິ, ແຕ່ບາງຄົນກໍປະສົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະກ້າວຂ້າມມັນໄປໄດ້. ຈິດຕະແພສາມາດຫາວິທີການທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນເຫຼົ່ານີ້ບໍລິຫານຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຕົນໄດ້.

(ເອກະສານອ້າງອີງ: ອົງກອນຈິດຕະວິທະຍາຂອງອາເມລິກາ)

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

ອະທິບາຍວ່າ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດທຸກຄົນ ຈະມີຜົນກະທົບຈາກຄວາມເຈັບຊ້າ ແຕ່ມັນກໍເກີດຂຶ້ນໄດ້ຢ່າງປົກກະຕິ ຍ້ອນວ່າລະດັບຂອງຄວາມຕິງຄຽດທີ່ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດປະສົບ ແລະ ລວມໄປເຖິງເຫດການທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມເຈັບຊ້າ.

ພາວະທາງຈິດຍ້ອນເກີດເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ

- ຄວາມຕິງຄຽດ, ຄວາມເຈັບປວດ ຫຼື ພາວະທາງຈິດຍ້ອນເກີດເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ ແມ່ນບັນຫາຄວາມກັງວົນໃຈທີ່ເກີດໃນບາງຄົນ ພາຍຫຼັງເຫດການທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມເຈັບຊ້າຢ່າງຮຸນແຮງ ເຊັ່ນ: ການຂົ່ມຂືນ, ຕໍ່ສູ້, ອາຊະຍາກຳ, ຊຸປະຕິເຫດ ຫຼື ໄພທຳມະຊາດ.
- ຄົນທີ່ມີພາວະທາງຈິດຍ້ອນເກີດເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ ອາດຈະເຫັນເຫດການດັ່ງກ່າວອີກຄັ້ງ ຜ່ານຄວາມຊົງຈໍາທີ່ລືມບໍ່ໄດ້, ພາບຄວາມຫຼັງ ຫຼື ຜົນຮ້າຍ; ຈະຫຼີກລ້ຽງທຸກຢ່າງທີ່ພາໃຫ້ເກີດຄວາມເຈັບຊ້າ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ສຶກກະວົນກະວາຍໃຈທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນຢ່າງໜັກໜ່ວງ ຈົນກະທົບຊີວິດການເປັນຢູ່.

(ເອກະສານອ້າງອີງ: ອົງກອນຈິດຕະວິທະຍາຂອງອາເມລິກາ)

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

1.2 ການສະແດງຄວາມຄິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ (ເວລາ 20 ນາທີ)

ບົດຝຶກຫັດ: ອາການ

ເຮັດວຽກໃນກຸ່ມນ້ອຍ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຂຽນອາການທີ່ເປັນໄປໄດ້ຂອງບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມຕຶງຄຽດ, ຄວາມເຈັບຊ້າ ແລະ ພາວະທາງຈິດຍ້ອນເກີດເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ ສາມາດປະສົບພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ດັ່ງນີ້:

- ກ່ຽວກັບ ການປະພຶດ
- ຄວາມຮັບຮູ້ ຄວາມເຂົ້າໃຈ
- ອາລົມຄວາມ ຮູ້ສຶກ
- ທາງດ້ານ ຮ່າງກາຍ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນສີ່ກຸ່ມນ້ອຍ ແລະ ເອົາເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມ ພ້ອມອະທິບາຍວ່າ ເຂົາສາມາດບັນທຶກຄໍາຄິດເຫັນໄດ້ຕາມທີ່ຕ້ອງການ, ແນະນໍາໃຫ້ໃຊ້ແຜນວາດໄຍແມງມຸມເປັນ ວິທີການໜຶ່ງໃນການລະດົມຄວາມຄິດ. ພວກເຂົາຕ້ອງແບ່ງເວລາເພື່ອປະກອບຄໍາຄິດເຫັນພາຍ ໃຕ້ສີ່ຫົວຂໍ້ ແລະ ຂຽນບັນດາອາການຂອງຄວາມຕຶງຄຽດ ແລະ ພາວະທາງຈິດຍ້ອນເກີດເຫດການ ທີ່ຮຸນແຮງ ທີ່ຈະເຫັນໄດ້ພາຍໃຕ້ແຕ່ລະຫົວຂໍ້.

‘ຕົ້ນຕົວຢ້ານກົວຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ’ ອາດຈະເປັນພຶດຕິກຳ ຫຼື ພາບຄວາມຫຼັງ ເປັນອາການຂອງ ຄວາມຮັບຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈ.’

1.3 ການປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ແລະ ການນຳສະເໜີ (10 ນາທີ)

ເອົາຄຳຄິດເຫັນໃນກິດຈະກຳຖາມຕອບ ແລະ ສັງລວມເຂົ້າໃນສະໄລ້.

ກ່ຽວກັບການປະພຶດ

- ມີຄວາມທຸງດທຽດ
- ໃຊ້ອາລົມຄຽດແຄ້ນໃສ່ບ່ອນອື່ນ, ໂທດຜູ້ອື່ນ
- ບໍ່ເຕັມໃຈທີ່ຈະເລີ່ມຕົ້ນ ຫຼື ສິ້ນສຸດກິດຈະກຳໃດໜຶ່ງ
- ຫຼົບໜີສັງຄົມ
- ຂາດສະຕິ
- ບໍ່ເຕັມໃຈທີ່ຈະໃຊ້ວັນພັກ
- ໃຊ້ຢາເສບຕິດ, ໃຊ້ຢາເອງໂດຍບໍ່ມີຄຳແນະນຳຈາກແພດ
- ຕົ້ມເຄື່ອງຕົ້ມມືນເມົາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ
- ບໍ່ສົນໃຈຄວາມປອດໄພ, ມີພຶດຕິກຳທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ອາລົມຄວາມຮູ້ສຶກ

- ຄວາມກັງວົນໃຈ (ສູ້ ຫຼື ໜີ)
- ຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະຢູ່ຄົນດຽວ
- ຫວາດລະແວງ/ບໍ່ເຊື່ອໃຈຜູ້ອື່ນ
- ຮູ້ສຶກກົດດັນ/ ໜັກອົກໜັກໃຈ
- ຮູ້ສຶກແປກແຍກຈາກຜູ້ອື່ນ
- ເບິ່ງໂລກໃນແງ່ລົບ/ຄຽດຊັງສັງຄົມ
- ຊົມເສົ້າ
- ຄວາມຮູ້ສຶກເພີດເພີນໃຈຫຼຸດໜ້ອຍລົງ
- ສູນເສຍອາລົມມ່ວນຊື່ນ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຄວາມຮັບຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈ

- ເມື່ອຍທີ່ຈະຄິດ
- ລຳບາກໃນການຈິດຈໍ່ເອົາໃຈໃສ່
- ມີບັນຫາທາງດ້ານການຕັດສິນໃຈ
- ຄວາມອິດທິນຕໍ່ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຫຼຸດໜ້ອຍລົງ
- ມີຄວາມຄິດຄັບແຄບ/ແຂງກະດ້າງ
- ຮູ້ສຶກວ່າຕົນມີຄວາມຈຳເປັນ
- ອາການໃຈລອຍເພີ່ມຂຶ້ນ
- ຕື່ນຕົວຢ້ານກົວຕະຫຼອດເວລາ
- ມີຄວາມຄິດໝົກມຸ້ນ

ທາງດ້ານຮ່າງກາຍ

- ເມື່ອຍງ່າຍ
- ຫາຍໃຈຖີ່
- ຮູ້ສຶກຄັນ ຫຼື ຊາ ຢູ່ນິ້ວ ແລະ ສົບປາກ
- ເຈັບໜ້າເອິກ
- ມັກຮຽກຮ້ອງວ່າຮ່າງກາຍມີບັນຫາ, ເຈັບຫົວ
- ຜົນກະທົບທາງດ້ານການນອນ (ນອນບໍ່ຫຼັບ)
- ເຫື່ອອອກງ່າຍ
- ຮ້ອນງ່າຍ ຫຼື ອ່ອນໄຫວຕໍ່ອາກາດໜາວ
- ຄວາມຢາກອາຫານປ່ຽນແປງ (ຫຼາຍຂຶ້ນ/ໜ້ອຍລົງ)

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍບໍ່ແມ່ນຜູ້ຊ່ຽວຊານທາງດ້ານຈິດຕະວິທະຍາ, ແຕ່ວ່າການຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບອາການຂອງຄວາມເຈັບຊ້າທາງຈິດໃຈ ແລະ ຮ່າງກາຍ ມັນຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າໃຈຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ພຶດຕິກຳທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ສະນັ້ນ, ໃຫ້ພວກເຂົາສ້າງແຜນຊ່ວຍເຫຼືອແບບສະເພາະເຈາະຈົງ, ລວມໄປເຖິງການຊີ້ນຳຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນ.

ອະທິບາຍວ່າໃນພາກບ່າຍ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບວິທີການເຮັດວຽກກັບຄູ່ຮ່ວມງານ/ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນ, ລວມໄປເຖິງຜູ້ຊ່ຽວຊານທີ່ສາມາດໃຫ້ການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈຕໍ່ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ. ການສະໜັບສະໜູນໃຜຜູ້ໜຶ່ງທີ່ກຳລັງທຸກທໍລະມານຈາກຄວາມເຈັບຊ້າໃຫ້ໄດ້ຮັບການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ ຫຼາຍຄັ້ງກໍເປັນວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດໃນການສະໜັບສະໜູນພວກເຂົາ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນກໍສຳຄັນທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຈະມີຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດທີ່ສາມາດຊ່ວຍຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄດ້ ພາຍໃນຊ່ວງເວລາທີ່ຜູ້ກ່ຽວກຳລັງຢູ່ໃນການດູແລຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່.

ກິດຈະກຳທີສອງ: ຄວາມເຂັ້ມແຂງ (ຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວໃຫ້ກັບສູ່ສະພາວະປົກກະຕິ)

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອຄົ້ນຫາຄວາມສຳຄັນໃນການຮັບຮູ້ຄວາມເຂັ້ມແຂງ ລວມໄປເຖິງຄວາມອ່ອນໄຫວຂອງວິທີການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ

ເວລາ: 45 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູດຶກ:

2.1 ການກ້າວໄປສູ່ຄວາມເຂັ້ມແຂງ (20 ນາທີ)

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຍືນລຽນເປັນແຖວຢູ່ເບື້ອງໜຶ່ງຂອງຫ້ອງ ໂດຍໃຫ້ບ່າໄລ່ຕິດກັນ ຫັນຫຼັງໃສ່ຝາ. ດ້ານໜ້າຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕ້ອງບໍ່ມີສິ່ງກົດຂວາງ ແລະ ພວກເຂົາແຕ່ລະຄົນສາມາດຍ່າງໄປທາງໜ້າໄດ້ສືບກ້າວ ຖ້າຈຳເປັນ.

ເອົາບັດຕົວລະຄອນຈາກຂໍ້ 3.2.1 ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນ.

ບອກພວກເຂົາວ່າເຮົາຈະອ່ານປະໂຫຍກຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ຟັງ, ພວກເຂົາສາມາດເດົາຄຳຕອບໄວ້ໂດຍອີງໃສ່ຕົວລະຄອນທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຮັບ. ຖ້າມີປະໂຫຍກໃດກ່ຽວກັບຕົວລະຄອນຂອງພວກເຂົາແມ່ນໃຫ້ຍ່າງອອກມາກ້າວໜຶ່ງ. ຖ້າຫາກບໍ່ກ່ຽວກັບຕົວລະຄອນຂອງພວກເຂົາແມ່ນໃຫ້ຍືນຢູ່ບ່ອນເກົ່າ.

ອ່ານປະໂຫຍກລຸ່ມນີ້ຢ່າງຊ້າໆ, ທຸກຄັ້ງຕ້ອງຈົ່ງເວລາໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ມີເວລາຍ່າງອອກມາ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ປະໂຫຍກ

ຂ້ອຍສາມາດອ່ານໄດ້

ຂ້ອຍໄດ້ຮັບການສຶກສາລະດັບຊັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນ

ຖ້າຂ້ອຍຖືກທໍາຮ້າຍ ຂ້ອຍສາມາດປ້ອງກັນຕົນເອງໄດ້

ຖ້າຂ້ອຍຖືກຈັບ ຂ້ອຍສາມາດຈ່າຍຄ່າທະນາຍຄວາມໄດ້

ຖ້າຂ້ອຍຖືກຈັບ ຂ້ອຍມີຄວາມໝັ້ນໃຈທີ່ຈະເວົ້າຄວາມຈິງກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ

ຂ້ອຍມີໝູ່ເພື່ອນ ແລະ ຄອບຄົວ ທີ່ສະໜັບສະໜູນຂ້ອຍ

ຖ້າຂ້ອຍຫົວ ຂ້ອຍສາມາດຊື້ອາຫານກິນໄດ້ຕະຫຼອດເວລາ

ຂ້ອຍມີວຽກເຮັດງານທໍາທີ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງ

ຂ້ອຍມີບ່ອນຢູ່ອາໄສທີ່ປອດໄພ

ຖ້າຫາກວ່າມີຄົນທໍາຮ້າຍຂ້ອຍ ຂ້ອຍຮູ້ສຶກປອດໄພທີ່ຈະແຈ້ງຄວາມ

ຂ້ອຍບໍ່ມີປະຫວັດປ່ວຍທາງຈິດ

ໃນຊີວິດໜຶ່ງຂ້ອຍສາມາດມີຄູ່ຮ່ວມນອນຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງຄົນ ໂດຍທີ່ວັດທະນະທໍາຂອງຂ້ອຍຍອມຮັບໄດ້

ແນະນໍາໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢືນຢູ່ບ່ອນທີ່ຕົນຢູ່. ໃຫ້ທຸກຄົນແນະນໍາຕົວລະຄອນຂອງຕົນ. ຄວາມໜ້າສົນໃຈຢູ່ທີ່ວ່າຈະມີຜູ້ທີ່ໄດ້ບັດຕົວລະຄອນດຽວກັນຢືນຢູ່ຈຸດດຽວກັນ ຫຼື ຕ່າງກັນ. ໃຊ້ຄໍາຖາມເຈາະຈົ້ມດັ່ງນີ້:

- ຄໍາຖາມປະເພດໃດເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຢ່າງອອກມາ? ແລະ ສິ່ງໃດທ້າມເຈົ້າໄວ້?
- ເປັນຫຍັງບາງຕົວລະຄອນຢືນຢູ່ດ້ານໜ້າ ແລະ ບາງຕົວລະຄອນຢືນຢູ່ດ້ານຫຼັງ? ມັນກ່ຽວຂ້ອງກັບບົດບາດທາງເພດບໍ່?
- ສິ່ງນີ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບສັງຄົມແນວໃດ?
- ເຈົ້າຮູ້ສຶກແນວໃດທີ່ເຫັນຜູ້ອື່ນກ້າວໄປທາງໜ້າເມື່ອໄດ້ຍິນບາງປະໂຫຍດ ແລະ ເຈົ້າກ້າວໄປທາງໜ້າບໍ່ໄດ້?
- ເຈົ້າຮູ້ສຶກແນວໃດທີ່ສາມາດກ້າວໄປທາງໜ້າໄດ້?

2.2 ຜົນກະທົບ = ຄວາມອ່ອນໄຫວ/ຄວາມເຂັ້ມແຂງ (25 ນາທີ)

ຂໍອາສາສະໝັກສອງຄົນ ແລະ ຖາມຄົນທີ່ເຫຼືອໃນກຸ່ມໃຫຍ່ດ້ວຍຄໍາຖາມຕໍ່ໄປນີ້.

“ຖ້າຫາກວ່າມີອາຊະຍາກຳເກີດຂຶ້ນຕໍ່ບຸກຄົນທັງສອງນີ້, ຜົນກະທົບຈະຄືກັນຫຼືບໍ່?”

ຖ້າຫາກຊ່ວຍໄດ້, ໃຫ້ນຳໃຊ້ຕົວຢ່າງສະເພາະ ເຊັ່ນ: ການຫາຜົນປະໂຫຍດໂດຍນຳໃຊ້ເລື່ອງເພດ ແລະ ໃຊ້ຕົວລະຄອນສອງຕົວຈາກກິດຈະກຳກ່ອນໜ້ານີ້ເປັນຕົວຢ່າງ.

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕອບຄໍາຖາມ ພ້ອມດ້ວຍໃຫ້ເຫດຜົນ.

ໃຫ້ຂຽນສູດຕໍ່ໄປນີ້ໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ທີ່ຢູ່ໜ້າກະດານ.

ຜົນກະທົບ = ຄວາມອ່ອນໄຫວ/ຄວາມເຂັ້ມແຂງ

ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າ:

- ‘ຜົນກະທົບ’ ໝາຍເຖິງຜົນກະທົບຈາກອາຊະຍາກຳ ເຊັ່ນ: ການຄ້າມະນຸດທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ.
- ‘ຄວາມອ່ອນໄຫວ’ ໝາຍເຖິງວິທີການທີ່ບຸກຄົນໜຶ່ງປະເຊີນກັບສິ່ງທີ່ບໍ່ດີ. ອະທິບາຍຄືນ ໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າໃຈວ່າ ບັດໃຈທີ່ຜັກດັນໃຫ້ເກີດມີການຄ້າມະນຸດທີ່ເຮົາໄດ້ໂອ້ລົມກັນໃນ ມື້ທຳອິດ ແລະ ຄົນເຮົາສາມາດເກີດຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ການກະທຳດັ່ງກ່າວ ຫາກວ່າຖືກ ຜັກດັນຍ້ອນສະພາບໃນບັດຈຸບັນ ເຊັ່ນວ່າ: ຄວາມທຸກຍາກ ຫຼື ການຖືກທຳຮ້າຍ

ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າພວກເຂົາເຂົ້າໃຈຄຳວ່າ ‘ຄວາມເຂັ້ມແຂງ’ ຫຼື ບໍ່

ຜູ້ຄົນມັກຈະຕອບວ່າ ມັນເປັນຄວາມສາມາດໃນການ ‘ຟື້ນໂຕ’ ຈາກບາງຢ່າງເມື່ອຖືກກະທົບ.

ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າທີ່ມາຂອງຄຳວ່າ ‘ຄວາມເຂັ້ມແຂງ’ ແມ່ນເລີ່ມມາຈາກວິທະຍາສາດດ້ານຮູບປະທຳ, ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ຄວາມໜຽວຂອງສາຍຢາງຈະເດັ່ງກັບຄືນມາສະພາບເດີມພາຍຫຼັງທີ່ຖືກດຶງ.

ແຕ່ວ່າ ມະນຸດເຮົາບໍ່ສາມາດເຮັດແນວນັ້ນໄດ້, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຖ້າຫາກເຮົາມາຕັ້ງຄວາມຫວັງວ່າຕົນເອງ ຫຼື ຜູ້ອື່ນ ຕ້ອງກັບມາເປັນແບບເດີມພາຍຫຼັງເຫດການໃດໜຶ່ງທີ່ກົດດັນຜູ້ກ່ຽວ ເຊິ່ງອາດຈະຖ່ວງດຶງຜູ້ກ່ຽວ. ໃນຖານະມະນຸດ ຄົນເຮົາຈະເຕີບໃຫຍ່ ແລະ ພັດທະນາຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ, ‘ຄວາມເຂັ້ມແຂງ’ ນີ້ ໝາຍເຖິງຄວາມສາມາດໃນການພັດທະນານັ້ນເອງ. ຄວາມເຂັ້ມແຂງແມ່ນຄວາມສາມາດໃນການຮັບມາ, ບັບຕົວ ແລະ ກ້າວຂ້າມ ພາຍຫຼັງທີ່ມີເຫດການໃດໜຶ່ງເກີດຂຶ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ ຄວາມເຂັ້ມແຂງກໍສາມາດອະທິບາຍໄດ້ວ່າເປັນການ ‘ກ້າວໄປທາງໜ້າ’ ກໍໄດ້. ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສະເໜີຄວາມຄິດຂອງຕົນເອງວ່າ ເຂົາຄິດວ່າສິ່ງໃດຈະຊ່ວຍໃຫ້ຕົວລະຄອນຂອງຜູ້ເປັນອາສາສະໝັກມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ເມື່ອຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສະເໜີຄວາມຄິດ ໃຫ້ຄູຝຶກເກັບກຳຄວາມຄິດເຫຼົ່ານັ້ນໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ໂດຍເຮັດເປັນແນວຕັ້ງສອງແຖວຮຽງກັນ ແລະ ປຽບທຽບເບິ່ງ:

- ແຖວຄວາມຄິດຂອງຜູ້ໃດຍາວທີ່ສຸດ ແລະ ຍ້ອນຫຍັງ?
- ແຕ່ລະຢ່າງມີຄຸນຄ່າເທົ່າກັນບໍ່? ຫຼື ບາງຢ່າງມີຄ່າຫຼາຍກວ່າຢ່າງອື່ນໃນການຊ່ວຍໃຫ້ຄົນຜູ້ນັ້ນກ້າວໄປທາງໜ້າຕໍ່ໄດ້.

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

ສິ່ງທີ່ສະໜັບສະໜູນຄວາມເຂັ້ມແຂງ.

- ເຄືອຂ່າຍສັງຄົມ (ຄອບຄົວ ແລະ ໝູ່ເພື່ອນ)
- ສະພາບຈິດໃຈ (ໃຫ້ອ້າງອີງໃສ່ຮູບແບບ PERMA⁸ ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມ)
- ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງການເງິນ
- ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທີ່ເປັນຮູບປະທຳ (ອາຫານ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ແລະ ອື່ນໆ)
- ການມີວຽກເຮັດງານທຳ (ຄວາມສາມາດ ແລະ ການສຶກສາ)

ຈົບກິດຈະກຳນີ້ໂດຍການອະທິບາຍວ່າ ຖ້າຫາກເຮົາເອົາໃຈໃສ່ສະເພາະແຕ່ຈຸດອ່ອນຂອງບຸກຄົນໜຶ່ງ ເຮົາສ່ຽງທີ່ຈະຈຳກັດຜູ້ກ່ຽວເປັນ 'ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ' ແລະ ເຮັດໃຫ້ເຂົາບໍ່ມີພະລັງໃນການກ້າວໄປຂ້າງໜ້າ. ເຮົາຈະກັບມາຫາກິດຈະກຳນີ້ອີກຄັ້ງໃນພາກບ່າຍ.

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women

⁸ <https://positivepsychologyprogram.com/perma-model/>

ບົດທີສາມ

ການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈໃນວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ (ພາກທີໜຶ່ງ)

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າການນຳໃຊ້ວິທີການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈຕໍ່ກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ອະທິບາຍການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈແມ່ນຫຍັງ
- ອະທິບາຍການນຳໃຊ້ຫຼັກການຂອງການກະກຽມ ແລະ ຊອກຫາການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ ໃນການເຮັດວຽກກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ

ເວລາ: 90 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
ການນຳສະເໜີ	
3.3.1 ກໍລະນີສຶກສາ	ພິມ ແລະ ຕັດກໍລະນີສຶກສາແຕ່ລະອັນອອກຈາກກັນ. ກຽມກໍລະນີສຶກສາໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນລະອັນ
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບົກ	

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
ແນະນຳການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ	ເພື່ອແນະນຳການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າເງື່ອນໄຂໃນການກະກຽມ ແລະ ຊອກຫາຫຼັກການຂອງມັນ	90

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ແນະນຳການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອແນະນຳການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າເງື່ອນໄຂໃນການກະກຽມ ແລະ ຊອກຫາຫຼັກການຂອງມັນ

ເວລາ: 90 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

1.1 ການນຳສະເໜີ (15 ນາທີ)

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

ການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈແມ່ນຫຍັງ?

- ເປັນອີກທາງໜຶ່ງໃນການສະໜັບສະໜູນຜູ້ທີ່ປະສົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຫຼື ເຫດການທີ່ເຮັດໃຫ້ເຈັບຊ້າໃຈ.
- ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທີ່ບໍ່ແມ່ນດ້ານວິຊາສະເພາະທີ່ທຸກຄົນສາມາດໃຫ້ໄດ້
- ໃຫ້ຄວາມສະບາຍໃຈ ແລະ ຄວາມສະຫງົບທາງໃຈ
- ກະຕຸ້ນໃຫ້ຄົນສະແດງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕົນເອງ
- ບົກປ້ອງຄົນຈາກໄພອັນຕະລາຍຕື່ມອີກ
- ເຊື່ອມໂຍງບຸກຄົນໄປຫາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ

ຫຼັກການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ (PFA)

- ກະກຽມ**
- ເບິ່ງ - ຊອກຫາ**
- ຟັງ**
- ເຊື່ອມຕໍ່**

ກະກຽມ

- ກວດເບິ່ງບັນດາຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສ້າງການຮ່ວມມື (ນີ້ຄວນຈະເປັນຍຸດທະສາດທີ່ສະໝໍ່າສະເໝີ)
- ກວດກາເບິ່ງວ່າມີຊັບພະຍາກອນໃດແດ່ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ຮຽນຮູ້ສະຖານະການຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະຫຼາຍໄດ້ ກ່ອນທີ່ຈະເຮັດວຽກກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ເພື່ອກຳນົດວິທີການສື່ສານ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ອະທິບາຍວ່າພວກເຮົາຈະຄົ້ນຄວ້າເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບການເຮັດວຽກກັບບັນດາຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນໆ ໃນບົດຕໍ່ໄປ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ເບິ່ງ - ຊອກຫາ?

ເບິ່ງ - ຊອກຫາ?

ສິ່ງເກດອາການຂອງຄວາມຕ້ອງການ:

- ມີຄວາມຕ້ອງການດ້ານການແພດອັນຮີບດ່ວນບໍ່? (ການບາດເຈັບ ແລະອື່ນໆ)
- ສະຫວັດດີພາບທາງຮ່າງກາຍ, ເຊັ່ນ: ພວກເຂົາເມື່ອຍລ້າ ຫຼື ຫົວບໍ່?
- ມີອາການທີ່ສະແດງເຖິງຄວາມກົດດັນ ຫຼື ອາການເຈັບປວດທາງຈິດໃຈ ຫຼື ບໍ່?
- ເຄື່ອງນຸ່ງເໝາະສົມບໍ່? ພຽງພໍບໍ່?
- ມີຄວາມຕ້ອງການດ້ານວັດທະນະທໍາ/ພາສາ ທີ່ເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງບໍ່?

1.2 ບົດຝຶກຫັດການກະກຽມ ແລະ ເບິ່ງ - ຊອກຫາ (30 ນາທີ)

ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນກຸ່ມ ແລະ ຢາຍເອກະສານ 3.3.1 ກໍລະນີສຶກສາ (ມີກໍລະນີສຶກສາທີ່ຄູ່ຝຶກອ່ານພ້ອມກັບສະແດງຮູບຖ່າຍໃນບົດທໍາອິດຂອງມື້ນີ້).

ໃຫ້ເວລາ 30 ນາທີ ເພື່ອອ່ານແຕ່ລະກໍລະນີສຶກສາ ແລະ ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນທີ່ມີ, ໃຫ້ຄິດກ່ຽວກັບສິ່ງຕໍ່ໄປນີ້

ການກະກຽມ ແລະ ເບິ່ງ - ຊອກຫາ (30 ນາທີ)

ອີງຕາມສິ່ງທີ່ທ່ານຮູ້ກ່ຽວກັບອາຊະຍາກຳປະເພດນີ້ ແລະ ລາຍລະອຽດຂອງບຸກຄົນ, ທ່ານຄິດວ່າຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຕ້ອງການຫຍັງແດ່:

- ພາຍໃນ 24 ຊົ່ວໂມງທຳອິດ?
- ເມື່ອມີການດຳເນີນຄະດີ?

1.3 ການປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ (ເວລາ 30 ນາທີ)

ສະເໜີໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄຳຄິດເຫັນ ແລະ ຂຽນຄຳຄິດເຫັນຂອງພວກເຂົາໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ຢູ່ໜ້າກະດານ.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຮັບປະກັນວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ລວມເອົາຂໍ້ມູນຕໍ່ໄປນີ້ (ຮັບປະກັນວ່າທັງໝົດແມ່ນເໝາະສົມກັບວັດທະນະທຳ)

- ທີ່ພັກອາໄສ
- ສະຫວັດດີພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ
- ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ
- ເຄື່ອງອະນາໄມຂອງແມ່ຍິງ
- ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານຈິດໃຈ/ອາລົມ
- ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກົດໝາຍ
- ຂໍ້ມູນໃໝ່ກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນ ແລະ ສະຖານະການຂອງການດຳເນີນຄະດີ (ມັກຖືກເບິ່ງຂ້າມ, ແຕ່ມັນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍຕໍ່ການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ ເພື່ອໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ຄືກັບຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ມີຂໍ້ມູນ ແລະ ມີອຳນາດ)
- ການເຂົ້າເຖິງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສະໜັບສະໜູນອື່ນໆທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດ (ຈົ່ງຖາມເຂົາເຈົ້າສະເໝີ, ຢ່າຄິດ ແລະ ສັນນິຖານເອົາເອງວ່າ ຜູ້ຍິງຈະຕ້ອງການໃຫ້ຜູ້ຍິງເປັນຜູ້ສຳພາດສະເໝີ ຫຼື ຜູ້ຊາຍຈະຕ້ອງການໃຫ້ຜູ້ຊາຍເປັນຜູ້ສຳພາດສະເໝີ ແລະອື່ນໆ)

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

- ການເຂົ້າເຖິງເຄືອຂ່າຍສັງຄົມທີ່ເໝາະສົມ ເຊັ່ນ: ຄອບຄົວ ແລະ ໝູ່ເພື່ອນ (ບໍ່ເໝາະສົມ ຈະເຊື່ອມໂຍງ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວກັບຜູ້ກະທໍາຜິດຖານຄ້າມະນຸດ ຫຼື ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງເຄືອຂ່າຍດັ່ງກ່າວ)

1.4 ການນໍາສະເໜີ (15ນາທີ)

ສັງລວມກິດຈະກຳໂດຍນໍາໃຊ້ສະໄລ້:

ການຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

- ເຈົ້າໜ້າທີ່ເພດຍິງຄວນໄດ້ຮັບການຈັດສັນໃຫ້ເຮັດວຽກກັບແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ
- ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເພດຊາຍອາດຈະບໍ່ຕອບສະໜອງຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ເພດຊາຍດີກວ່າສະເໝີໄປ
- ຖ້າເປັນໄປໄດ້ຄວນໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຄົນເລືອກວ່າຈະໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ເພດໃດເປັນຜູ້ເບິ່ງແຍງດູແລ/ສຳພາດເຂົາເຈົ້າ.
- ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ເພດຍິງບໍ່ສາມາດສຳພາດໄດ້ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ເພດຍິງ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກອົງການຄູ່ຮ່ວມມືຄວນຈະເຂົ້າຮ່ວມເພື່ອໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ.

ຄວາມຕ້ອງການດ້ານການສື່ສານ

- ການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ ຄວນເລີ່ມຕົ້ນທີ່ການສື່ສານເພາະວ່າມັນສະໜັບສະໜູນທຸກໆຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ຖືກສື່ສານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.
- ພິຈາລະນາຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານເພດໃນການສື່ສານລະຫວ່າງບຸກຄົນ (ຕົວຢ່າງ: ເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ)
- ຄວນມີນາຍແປພາສາ ຖ້າຈໍາເປັນ (ມີຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມໃນບົດຕໍ່ໄປ)
- ມີສະຕີໃນການນໍາໃຊ້ພາສາ ເຊັ່ນ: ຫຼີກລ້ຽງການໃຊ້ພາສາທີ່ເປັນການເຮັດໃຫ້ອັບອາຍ ຫຼື ຍ້ານກົວ
- ຊ່ວຍຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນການຕິດຕໍ່ກັບຄອບຄົວ ຫຼື ຜູ້ທີ່ສາມາດໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໄດ້.
- ນໍາໃຊ້ແບບສອບຖາມການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຮູ້ວິທີການກຳນົດ ແລະ ຕອບສະໜອງຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວ.

ສະຫວັດດີພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ

- ພວກເຮົາຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າ ຄວາມຮູ້ສຶກ 'ມີສະຫວັດດີພາບ' ແລະ 'ປອດໄພ' ມີຄວາມໝາຍສໍາຄັນພຽງໃດ ສໍາລັບບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ຕົວຢ່າງ:
  - ມີທີ່ພັກທີ່ປອດໄພ
  - ສະຖານທີ່ທີ່ພວກເຂົາຖືກສໍາພາດ
  - ປະເພດສະຖານທີ່ ເຊັ່ນ: ຫ້ອງທີ່ມີປ່ອງຢ້ຽມ, ຫ້ອງຢູ່ຊັ້ນໃດ
  - ຈຸດທີ່ບຸກຄົນທີ່ຖືກສອບສວນນັ່ງຢູ່ໃນຫ້ອງທີ່ກໍາລັງສອບປາກຄໍາ ເຊັ່ນ: ຫັນຫຼັງໃສ່ປະຕູ.
  - ເວລາສອບປາກຄໍາມີໃຜແດ່ຢູ່ໃນຫ້ອງ?
- ແລະ ສໍາລັບທຸກສິ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ, ໃຫ້ພິຈາລະນາຜົນສະທ້ອນຂອງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ເຊັ່ນວ່າ: ຄວາມຕ້ອງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງຜູ້ຍິງ, ຜູ້ຊາຍ, ເດັກຊາຍ ແລະ ເດັກຍິງ.

ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານ

- ອາຫານທີ່ເໝາະສົມກັບວັດທະນະທໍາ
- ຜະລິດຕະພັນສຸຂະອະນາໄມສ່ວນຕົວ, ລວມທັງເຄື່ອງອະນາໄມສໍາລັບຜູ້ຍິງ
- ການປິ່ນປົວສຸຂະພາບທີ່ຈໍາເປັນ
- ຄວນຈະສະໜອງການປິ່ນປົວທີ່ຈໍາເປັນທັນທີ (ຄວນພິຈາລະນາເພດຂອງແພດໝໍ ທີ່ຈະມາປິ່ນປົວ ເຊັ່ນ: ເພດຍິງແລະ ເພດຊາຍ)

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ການເຮັດວຽກກັບເດັກນ້ອຍ

- ການເຂົ້າເຖິງຜູ້ຊ່ວຍຊານດ້ານການປົກປ້ອງເດັກ
- ສະຖານະພາບ, ເພດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດສໍາລັບເດັກນ້ອຍ

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Pathuumporn Thongking

ບົດທີສີ່

ການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈໃນວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ (ພາກທີສອງ)

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃນການໃຫ້ການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ອະທິບາຍການນຳໃຊ້ຫຼັກການພັງ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈໃນແງ່ຂອງການເຮັດວຽກກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ນຳໃຊ້ເຕັກນິກໃນການພັງຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ ເມື່ອສື່ສານກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ອະທິບາຍອົງປະກອບ “ການເຊື່ອມຕໍ່” ຂອງການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ

ເວລາ: 90 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
ການນຳສະເໜີ	
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ປິກ	

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ການພັງ	ເພື່ອຄົ້ນຫາຫຼັກການໃນການພັງຂອງການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ	75
2. ການພັງຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ	ເພື່ອທົດລອງໃຊ້ເຕັກນິກການພັງຢ່າງຕັ້ງໃຈ	45
3. ການເຊື່ອມຕໍ່	ເພື່ອແນະນຳຫຼັກການເຊື່ອມຕໍ່ຂອງການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ	15

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ການພັງ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຄົ້ນຫາຫຼັກການໃນການພັງຂອງການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ

ເວລາ: 75 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

1.1 ການນຳສະເໜີ (30 ນາທີ)

ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າ ຂັ້ນຕອນການກະກຽມ ແລະ ການຊອກຫາການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ພວກເຮົາຕ້ອງນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ, ລວມທັງຂໍ້ມູນອື່ນໆທີ່ພວກເຮົາມີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ອັນທີ່ເປັນບັດໄຈສຳຄັນສຳລັບວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ ແມ່ນການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນຖານະທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມມື, ສະນັ້ນການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນແກ່ “ການສະແດງຄຳຄິດເຫັນ” ຂອງພວກເຂົາ ແລະ ປະຕິບັດຕໍ່ພວກເຂົາໃນຖານະທີ່ເປັນ “ຊ່ຽວຊານຈາກປະສົບການ” ຈຶ່ງເປັນສິ່ງຈຳເປັນ. ການຝຶກອົບຮົມມື້ອື່ນກ່ຽວກັບທັກສະໃນການສຳພາດຈະປະກອບມີການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບທັກສະໃນການພັງຕື່ມອີກ ເຊິ່ງຈະເປັນການສານຕໍ່ຄວາມຮູ້ຕ່າງໆ ທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະໄດ້ຄົ້ນຄວ້າໃນພາກນີ້.

ບົດຝຶກຫັດ: ການຟັງ

ໃຫ້ທ່ານປຶກສາຫາລືກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ເປັນຄູ່ສົນທະນາຂອງທ່ານ ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ທ່ານຄິດວ່າຄວນເຮັດໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນຂອງຫຼັກການຂອງການຟັງເພື່ອປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ:

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ພາຍຫຼັງການສົນທະນາ 5 ນາທີ ໃຫ້ຮວບຮວມຄໍາຄິດເຫັນຂອງບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລ້ວສັງລວມເຂົ້າໃນສະໄລ້.

ການຟັງ

ການຕິດຕໍ່ໃນເບື້ອງຕົ້ນ	<ul style="list-style-type: none"> ແນະນໍາຕົວຂອງທ່ານ ແລະ ບົດບາດຂອງທ່ານ ອະທິບາຍສະຖານະການ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງການສົນທະນາ ຊອກຫາສະຖານທີ່ທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການສົນທະນາ, ບ່ອນທີ່ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວຮູ້ສຶກປອດໄພ ແລະ ສະບາຍໃຈ
ສົນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມກັງວົນຕ່າງໆ	<ul style="list-style-type: none"> ຖາມກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການຢູ່ສະເໝີ, ຢ່າຕັ້ງສົມມຸດຕິຖານ (ຄິດເອົາເອງ) ຊ່ວຍເຫຼືອບຸກຄົນໃຫ້ກໍານົດບຸລິມະສິດເອງ ຊອກຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມກັງວົນຕ່າງໆ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຟັງ

<p>ຟັງຢ່າງຕັ້ງໃຈ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ ຜູ້ລອດຊີວິດ/ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ໃຫ້ຮູ້ສຶກສະຫງົບ ແລະ ໃຈເຢັນ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ຢ່າກົດດັນ ໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວເວົ້າ, ແຕ່ເປີດໂອກາດໃຫ້ລາວໄດ້ເວົ້າໃນສິ່ງທີ່ລາວ ຕ້ອງການເວົ້າ • ມີສະຕິກ່ຽວກັບພາສາກາຍຂອງທ່ານ • ຢູ່ໃກ້ພໍ ໃຫ້ຮູ້ສຶກເຖິງການປອບໂຍນ, ແຕ່ບໍ່ຄວນໃກ້ຈົນເກີນໄປ ຈົນເຮັດໃຫ້ສຶກ ວ່າເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ ຫຼື ບໍ່ເໝາະສົມ • ນັ່ງຢູ່ທາງຂ້າງເຮັດໃຫ້ຮູ້ສຶກເຖິງການປະເຊີນໜ້າໜ້ອຍກວ່າການນັ່ງເຊິ່ງໜ້າ • ມີພາສາກາຍທີ່ເປີດເຜີຍ (ບໍ່ໃຫ້ກອດແຂນສອກ) • ໃຊ້ທັກສະໃນການຟັງແບບເຫັນອີກເຫັນໃຈ ແລະ ຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ • ສົບຕາ ແລະ ໃຫ້ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ • ຢ່າໃຫ້ຖືກປ່າຍບຽງຄວາມສົນໃຈເຊັ່ນ: ເບິ່ງໂທລະສັບຂອງທ່ານ • ໃຫ້ກິນນ້ຳ ແລະ ໃຫ້ອອກສຽງເຫັນດີເຫັນພ້ອມເມື່ອເໝາະສົມ • ສະຫຼຸບຫຍໍ້ສິ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາເພື່ອຢືນຢັນວ່າທ່ານກຳລັງຟັງ ແລະ ຢືນຢັນວ່າທ່ານ ເຂົ້າໃຈແລ້ວ ເປັນແຕ່ລະໄລຍະ • ໃຊ້ນ້ຳສຽງທີ່ສຸພາບ/ອ່ອນໂຍນ/ທີ່ບໍ່ເປັນການຕັດສິນ
--	--

ນຳສະເໜີສະໄລ້ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມແຕກຕ່າງຂອງສອງຄຳສັບດັ່ງ ກ່າວ ພ້ອມທັງໃຫ້ເຫດຜົນວ່າເປັນຫຍັງພວກມັນຈຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາ ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນ ທຽບກັບ ຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ

ຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນ ແລະ ຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ

ຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນ

- ພະລັງແຫ່ງການເຂົ້າໃຈເຖິງບຸກຄະລິກກະພາບຂອງຜູ້ອື່ນ ແລະ ການໄດ້ສໍາພັດກັບປະສົບການຂອງເຂົາ ຢ່າງມີຈິນຕະນາ ການ.

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Chambers English Dictionary, 1989 edition)

ຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ

- “(ການສະແດງ) ຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ຄວາມໃສ່ໃຈຕໍ່ຄວາມທຸກທໍລະມານຂອງຜູ້ອື່ນ.

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/sympathy>)

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈແມ່ນວິທີທີ່ສໍາຄັນໃນການສະແດງອອກເຖິງຄວາມເມດຕາ, ສ່ວນຄວາມເຂົ້າໃຈແມ່ນວິທີການທີ່ຈະເຂົ້າໃຈປະສົບການທີ່ຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ຜ່ານມາ. ມັນຊ່ວຍສ້າງຄວາມໄວ້ວາງໃຈ ແລະ ຊຸກຍູ້ການແລກປ່ຽນ ແລະ ການຮ່ວມມື.

ເນັ້ນໜັກວ່າການຝຶກໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນທີ່ມາຈາກໃຈຈິງແມ່ນກຸນແຈສໍາຄັນໃນການສ້າງຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈ ແລະ ການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ. ບາງຄົນຈະມີຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນຕາມທໍາມະຊາດຫຼາຍກວ່າຄົນອື່ນ. ມີການຄິດເລື່ອຍໆວ່າເພດຍິງມີຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນຫຼາຍກວ່າເພດຊາຍ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມນີ້ແມ່ນການເຂົ້າໃຈຜິດໃນສັງຄົມຂອງພວກເຮົາທີ່ກໍານົດເອົາເອງວ່າ ເພດຊາຍຄວນຈະເປັນແບບໃດ ແລະ ເພດຍິງຄວນຈະເປັນແບບໃດ - ເຕືອນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ຽວກັບມຸມມອງທີ່ໄດ້ບັນລະຍາຍໃນມື້ທີ່ໜຶ່ງ.

ຂ່າວດີສໍາລັບ ‘ຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນ’ ແມ່ນວ່າບຸກຄົນທີ່ມີສະຕິສໍາປະຊັນຍະໂດຍທົ່ວໄປສາມາດເພີ່ມຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນຫຼາຍຂຶ້ນ, ຫຼື ສາມາດຄວບຄຸມວິທີການທີ່ເຂົາເຈົ້າສະແດງຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນເພື່ອໃຫ້ມັນມີປະສິດທິພາບ, ບໍ່ສະເພາະແຕ່ຄວາມສາມາດໃນການເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນ ມັນຍັງເຮັດໃຫ້ສາມາດເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຕົນເອງ, ດັ່ງທີ່ສະໄໝ້ໄດ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບສາມປະເພດຂອງຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຄວາມເຂົ້າໃຈອາລົມຂອງຄົນອື່ນ

ຄວາມເຂົ້າໃຈອາລົມຂອງຄົນອື່ນແມ່ນຄວາມຮູ້ສຶກຂອງທ່ານກ່ຽວກັບອາລົມຂອງຄົນອື່ນ ຄືກັບວ່າທ່ານ 'ມີ' ອາລົມດັ່ງກ່າວ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈອາລົມຂອງຄົນອື່ນເປັນສິ່ງທີ່ດີ ເພາະວ່າ...

- ມັນໝາຍຄວາມວ່າພວກເຮົາສາມາດເຂົ້າໃຈ ແລະ ຮູ້ສຶກເຖິງອາລົມຂອງຄົນອື່ນໄດ້ງ່າຍ
- ນີ້ແມ່ນສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນສໍາລັບຜູ້ທີ່ມີອາຊີບດູແລຄົນອື່ນ ເຊັ່ນ: ທ່ານໝໍ ແລະ ພະຍາບານ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຮັບມືກັບຄົນເຈັບຂອງພວກເຂົາຢ່າງເໝາະສົມ.
- ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນຍັງໝາຍຄວາມວ່າພວກເຮົາສາມາດຕອບສະໜອງຕໍ່ໝູ່ເພື່ອນ ແລະ ຄົນອື່ນໆ ເມື່ອພວກເຂົາກໍາລັງຢູ່ໃນສະພາວະທຸກລະທົມ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນດ້ວຍຄວາມເມດຕາ

- ຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນດ້ວຍຄວາມເມດຕາແມ່ນການທີ່ພວກເຮົາຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມເຈັບປວດຂອງຜູ້ອື່ນ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ.
- ຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນດ້ວຍຄວາມເມດຕາແມ່ນປະເພດຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ໂດຍທົ່ວໄປ, ຄົນທີ່ຕ້ອງການຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຈາກທ່ານບໍ່ໄດ້ຕ້ອງການໃຫ້ທ່ານຮູ້ສຶກເຖິງ ຄວາມເຈັບປວດຂອງພວກເຂົາ ຫຼື ຮ້ອງໃຫ້ລ້ຽງນໍ້າຕາກັບພວກເຂົາ (ຄວາມເຂົ້າໃຈອາລົມຂອງຄົນອື່ນ).

ພວກເຂົາຕ້ອງການໃຫ້ທ່ານເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຫັນອີກເຫັນໃຈກັບສິ່ງທີ່ພວກເຂົາໄດ້ປະເຊີນ ແລ້ວ ຊ່ວຍພວກເຂົາແກ້ໄຂບັນຫາ. ນີ້ແມ່ນຄວາມເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນດ້ວຍຄວາມເມດຕາ.

ຈະພັດທະນາຄວາມເຂົ້າໃຈຄົນອື່ນໄດ້ແນວໃດ

- ບົບຕົວເຂົ້າກັບຄວາມຮູ້ສຶກທາງອາລົມ
- ສະແດງຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ທັດສະນະຂອງຄົນອື່ນ
- ການພັງຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ໃນໂມດູນທີ່ຜ່ານມາ, ພວກເຮົາໄດ້ຄົ້ນຄວ້າຄວາມສຳຄັນຂອງການເຫັນພາບລວມກ່ຽວກັບສະຖານະການຂອງຄົນເຮົາ ແລະ ຍັງຮູ້ກ່ຽວກັບລະບົບຄວາມເຊື່ອຂອງພວກເຮົາເອງ. ພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງເຕືອນຕົນເອງຢູ່ສະເໝີກ່ຽວກັບສິ່ງນີ້ເພື່ອຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດສະແດງຄວາມຮູ້ສຶກຕໍ່ທັດສະນະຂອງຄົນອື່ນ.

ໃນບົດຮຽນກ່ຽວກັບຄວາມກົດດັນ, ຄວາມເຈັບປວດ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ ພວກເຮົາໄດ້ສົນທະນາກ່ຽວກັບອາການຂອງອາລົມ, ທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ພຶດຕິກຳທີ່ຈະຕ້ອງຮູ້. ໂດຍຜ່ານການສັງເກດເບິ່ງສະຕີຂອງບຸກຄົນທີ່ພວກເຮົາເຮັດວຽກນຳ ພວກເຮົາສາມາດເບິ່ງເຫັນຄວາມຮູ້ສຶກທາງດ້ານອາລົມ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ສຶກອ່ອນໄຫວຕໍ່ພວກເຂົາ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

6 ເຕັກນິກຂອງການພັງຢ່າງຕັ້ງອົກຕັ້ງໃຈ (1)

- ການກະຕຸ້ນໃນລະດັບທີ່ນ້ອຍ
- ສົ່ງສຽງໃນໂທລະສັບເພື່ອໃຫ້ຄົນໜຶ່ງຮູ້ວ່າອີກຄົນໜຶ່ງຢູ່ໃນສາຍ ແລະ ກໍາລັງພັງຢູ່. ເຊັ່ນວ່າ:
“ໂອ້?”, “ເມື່ອໃດ?”, ແລະ “ແທ້ໆບໍ່?”
- ພວກມັນແມ່ນຄໍາຖາມ, ຄໍາເຫັນ, ຫຼື ສຽງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ລົບກວນການສົນທະນາ, ແຕ່ເຮັດໃຫ້ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຮູ້ວ່າ ຜູ້ທີ່ຕົນກໍາລັງສົນທະນານໍາກໍາລັງພັງຢູ່. ມັນຊ່ວຍສ້າງຄວາມສະໝິດສະໝົມ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວສືບຕໍ່ເວົ້າຕໍ່ໄປ.

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Adapted from On-Scene Guide for Crisis Negotiators, Frederick J. Lanceley, Boca Raton, CRC Press, 1999, pp 20-24).

6 ເຕັກນິກຂອງການພັງຢ່າງຕັ້ງອົກຕັ້ງໃຈ (2)

ບົດສະຫຼຸບເປັນຄໍາເວົ້າຂອງທ່ານເອງກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຖືກແຈ້ງບອກ. ສະແດງການພັງ, ສ້າງຄວາມເຂົ້າອົກເຂົ້າ ໃຈ ແລະ ສ້າງຄວາມສະໝິດສະໝົມ ເພາະວ່າມັນເປັນການແຈ້ງວ່າທ່ານໄດ້ຍິນ ແລະ ເຂົ້າໃຈ. ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ການປ່ຽນສໍານວນຄໍາເວົ້າເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍຄໍາທີ່ວ່າ:

“ເຈົ້າກໍາລັງບອກຂ້ອຍວ່າ...” ຫຼື “ເຈົ້າກໍາລັງເວົ້າວ່າ...”

ການປ່ຽນປະໂຫຍກຄໍາເວົ້າຍັງອະທິບາຍເນື້ອໃນ, ຍົກໃຫ້ເຫັນບັນຫາ ແລະ ສົ່ງເສີມການໃຫ້ແລະ ການຮັບເອົາລະຫວ່າງທ່ານ ແລະ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ. ການເຮັດແບບນີ້ມັກຈະເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວເປັນຜູ້ພັງທີ່ດີກວ່າເກົ່າ.

6 ເຕັກນິກຂອງການຟັງຢ່າງຕັ້ງອົກຕັ້ງໃຈ (3)

- ໂດຍບົກກະຕິແລ້ວ, ພວກເຮົາທຸກຄົນຕ້ອງການໃຫ້ບັນຫາໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໄວຈົນເກີນໄປ, ເຊິ່ງມັນຈະລົ້ມເຫຼວ ເພາະວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວມັກຈະບໍ່ພ້ອມທີ່ຈະໃຫ້ເຫດຜົນ ແລະ ທ່ານຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຟັງຢ່າງພຽງພໍ ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ທ່ານຕ້ອງການເພື່ອທີ່ຈະແກ້ໄຂບັນຫາ.
- ຂ້າງລຸ່ມນີ້ແມ່ນປະໂຫຍກທຳມະດາທີ່ທ່ານຄວນໃຊ້:
- “ຟັງເບິ່ງຄືວ່າເຈົ້າ...”, “ເຈົ້າເບິ່ງຄືວ່າ...”, “ຂ້ອຍຟັງຢູ່...” (ອາລົມທີ່ທ່ານສຳພັດໄດ້).
- ທ່ານບໍ່ຄວນບອກຄົນອື່ນວ່າພວກເຂົາຮູ້ສຶກແນວໃດ, ແຕ່ວ່າພວກເຂົາເຮັດໃຫ້ທ່ານຮູ້ສຶກແນວໃດ ຖ້າຫາກພວກເຂົາກຳລັງຮູ້ສຶກເຖິງມັນຢູ່.

6 ເຕັກນິກຂອງການຟັງຢ່າງຕັ້ງອົກຕັ້ງໃຈ (4)

ການທົບທວນຄືນ ຫຼື ການເບິ່ງຄືນ

ນີ້ແມ່ນເຕັກນິກໃນການເວົ້າຂ້າຄືນຄຳເວົ້າ ຫຼື ຖ້ອຍຄຳສຸດທ້າຍ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນໃສ່ເຄື່ອງໝາຍຖາມ [?].

ແນ່ນອນ, ນີ້ແມ່ນການຕອບສະໜອງ, ເພາະວ່າທ່ານກຳລັງໃຊ້ຄຳເວົ້າຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວເອງ. ການທົບທວນຄືນ ຫຼື ການເບິ່ງຄືນເປັນການຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມເຊິ່ງຖ້ອຍຄຳນີ້ບໍ່ແມ່ນການຊີ້ຊ່ອງທາງຂອງຄວາມຄິດຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ແລະ ການຊັກຊວນໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວສະໜອງຂໍ້ມູນ ເມື່ອທ່ານບໍ່ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍທີ່ຈະຖາມຄຳຖາມກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

6 ເຕັກນິກຂອງການຟັງຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ (5)

ຄໍາຖາມປາຍເປີດ

ການນໍາໃຊ້ຄໍາຖາມປາຍເປີດແມ່ນເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວເລີ່ມການສົນທະນາ. ການໃຊ້ຄໍາຖາມປາຍເປີດຊຸກຍູ້ໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວເວົ້າຫຼາຍຂຶ້ນໂດຍບໍ່ເປັນການຊີ້ນໍາການສົນທະນາ. ພວກມັນບໍ່ແມ່ນຄໍາຖາມທີ່ບໍ່ສາມາດຕອບດ້ວຍຄໍາດຽວເຊັ່ນ “ແມ່ນ” ຫຼື “ບໍ່”;

*ໝາຍເຫດ: ການຖາມວ່າ ‘ເປັນຫຍັງ’ ອາດເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວເກີດຄວາມຮູ້ສຶກຄັບຄໍາລັງຖືກຊັກຖາມ ຫຼື ລົງຄໍາຕັດສິນ.

6 ເຕັກນິກຂອງການຟັງຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ (6)

ການຢຸດນຶ່ງຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ

ການມີດຽບອາດຈະມີປະສິດທິພາບຫຼາຍໃນຫຼາຍໆລະດັບ. ຄົນສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ສະບາຍໃຈກັບຄວາມມີດຽບ ແລະ ຈະພະຍາຍາມລົບລ້າງຄວາມດຽບດ້ວຍການເວົ້າຈາ. ມັນເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ທ່ານທີ່ເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວສືບຕໍ່ເວົ້າ. ການມີດຽບສາມາດຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອເນັ້ນໜັກໃສ່ຈຸດໃດໜຶ່ງ. ທ່ານສາມາດນໍາໃຊ້ການມີດຽບກ່ອນ ຫຼື ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ເວົ້າບາງສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ.

ກິດຈະກຳທີ່ສອງ: ການພັງຢ່າງຕັ້ງໃຈ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອທົດລອງໃຊ້ເຕັກນິກການພັງຢ່າງຕັ້ງໃຈ

ເວລາ: 45 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ

2.1 ບົດຝຶກຫັດ: ການພັງຢ່າງຕັ້ງໃຈ (45 ນາທີ)

- ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນສາມກຸ່ມ ແລະ ມອບບົດບາດການສະແດງໃນກໍລະນີສຶກສາ 3.4.1 ທີ່ນຳໃຊ້ໃນບົດທຳອິດຂອງມື້ທີ 3
  - ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທາງເພດ
  - ຜູ້ຂົນສົ່ງຢາເສບຕິດ
  - ແຮງງານຜິດກົດໝາຍ
- ນຳສະເໜີບົດຝຶກຫັດໂດຍໃຊ້ສະໄລ້

ບົດຝຶກຫັດ: ການພັງ (ພາກທີໜຶ່ງ) (5 ນາທີ)

ໃຊ້ບົດບາດທີ່ທ່ານໄດ້ຮັບມອບໝາຍ, ພະຍາຍາມຈົນຕະນາການວ່າທ່ານຫາກໍຖືກນຳຕົວເຂົ້າໄປຢູ່ພາຍໃຕ້ການປົກປ້ອງຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ. ຈົນຕະນາການວ່າທ່ານແມ່ນບຸກຄົນທີ່ຢູ່ໃນກໍລະນີສຶກສາ ແລະ ໃຫ້ໃຊ້ເວລາ 5 ນາທີໃນການຂຽນແນວຄວາມຄິດຕ່າງໆກ່ຽວກັບວ່າ:

- ທ່ານຈະຮູ້ສຶກ ແລະ ປະພຶດຕົວແນວໃດ?
- ຄວາມຕ້ອງການຂັ້ນພື້ນຖານຂອງທ່ານມີຫຍັງແດ່?
- ທ່ານຕ້ອງການຂໍ້ມູນຫຍັງກ່ຽວກັບຄະດີ?
- ທ່ານຕ້ອງການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບໃຜ?

- ຫຼັງຈາກນັ້ນ 5 ນາທີ ໃຫ້ລວມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນກຸ່ມໃຫຍ່ອີກຄັ້ງ ແລະ ແນະນຳບົດຝຶກຫັດພາກທີສອງໂດຍນຳໃຊ້ສະໄລ້.

ອະທິບາຍວ່າພວກເຂົາຈະມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະແດງ 3 ບົດບາດໃນກໍລະນີສຶກສາ, ສຳລັບແຕ່ລະບົດບາດ, ພວກເຂົາຈະໄດ້ຜັດປຸງນັ້ນສະແດງໜຶ່ງໃນສາມບົດບາດດັ່ງກ່າວເຊັ່ນ:

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

- ເປັນຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ (ພວກເຂົາຈະຕ້ອງສະແດງບົດບາດໃນກໍລະນີສຶກສາຕາມທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍ ໃນເວລາທີ່ຖືກຜຽນຂອງຕົນ)
- ເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ
- ເປັນຜູ້ສັ່ງເກດການ

ໃນແຕ່ລະຄັ້ງທີ່ມີການສະແດງ, ຕົວລະຄອນຄວນປະຕິບັດຕາມການອະທິບາຍໂດຍຫຍໍ້ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນສະໄລ່ບົດຝຶກຫັດ.

ບົດຝຶກຫັດ: ການຟັງ (ພາກທີສອງ) (40 ນາທີ)

ໃນແຕ່ລະບົດບາດ, ຕົວລະຄອນຈະຕ້ອງເຮັດສໍາເລັດບົດບາດ ເຊິ່ງສະຫຼຸບຫຍໍ້ມີດັ່ງນີ້:

- ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ: ໃນບົດບາດອີງຕາມຄໍາແນະນໍາ (ຄວາມຮູ້ສຶກ, ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານ ແລະອື່ນໆ)
- ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ: ຄວນໃຊ້ທັກສະໃນການຟັງຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ ເພື່ອຊອກຫາວິທີທີ່ຈະຊ່ວຍຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
- ຜູ້ສັ່ງເກດການ: ຄວນສັ່ງເກດ ແລະ ບັນທຶກງ່ວກັບ:
  - ສິ່ງທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍເຮັດໄດ້ດີ?
  - ມີຫຍັງແຕ່ທີ່ສາມາດປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຕື່ມ?

(ໃຊ້ຄໍາແນະນໍາໃນບົ່ມຄູ່ມືສໍາລັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ເພື່ອນໍາພາການສັ່ງເກດການຂອງທ່ານ)

4. ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າ ພວກເຂົາມີເວລາ 5 ນາທີ ໃນການສະແດງແຕ່ລະບົດບາດ.

ຫຼັງຈາກ 5 ນາທີ ພວກເຂົາຈະມີເວລາອີກ 5 ນາທີ ສໍາລັບໃຫ້ຜູ້ສັ່ງເກດການໃຫ້ຄໍາຄິດເຫັນຕໍ່ການສະແດງບົດບາດຂອງພວກເຂົາ.

ດໍາເນີນກິດຈະກຳ 3 ຄັ້ງ (ໜຶ່ງບົດບາດສໍາລັບແຕ່ລະກໍລະນີສຶກສາ), ຈາກນັ້ນສະເໜີໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດໃຫ້ຄໍາຕໍານິຕິຊົມ

- ມີຄວາມຮູ້ສຶກແນວໃດໃນການເປັນຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ?
- ມີຄວາມຮູ້ສຶກແນວໃດໃນການເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ?
- ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮຽນຮູ້ຫຍັງຈາກກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ?

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູ່ຝຶກ

ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍຂອງການສະແດງບົດບາດໃນກໍລະນີສຶກສາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເພື່ອສືບຕໍ່ສ້າງຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈໃຫ້ ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕໍ່ກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເພີ່ມຄວາມມີສະຕິ

ຂອງພວກເຂົາກ່ຽວກັບວິທີການສື່ສານ ໂດຍຜ່ານການພັງຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈເຖິງວ່າຈະມີເຕັກນິກສະເພາະເພື່ອຊ່ວຍພັດທະນາທັກສະໃນການພັງຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ, ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຝຶກມາແລ້ວ, ຢາກເນັ້ນໜັກວ່າ, ໃນການປະຕິບັດຕົວຈິງ, ຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ດີທີ່ສຸດແມ່ນເລີ່ມຈາກການມີສະຕິຕື່ນຕົວເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບວິທີທີ່ພວກເຮົາສື່ສານ ແລະ ທີ່ພວກເຮົາອາດພົບພໍ້/ຜົນກະທົບຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ເຮົາກຳລັງສື່ສານ.

ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຢາກເນັ້ນໜັກວ່າ, ໃນຂະນະທີ່ພວກເຮົາຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຜູ້ອື່ນ ແລະ ໃຫ້ມີການສື່ສານທີ່ມີສະຕິ, ພວກເຮົາຄວນເຮັດໄປພ້ອມໆກັນ ໂດຍການສັງເກດຂອບເຂດທາງວິຊາການ, ເຊັ່ນ ບໍ່ຄວນມີການສຳພັດທາງຮ່າງກາຍທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ຫຼື ເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນສ່ວນຕົວ

ສະເໜີໃຫ້ກຸ່ມຍົກຕົວຢ່າງຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າການສຳພັດທາງຮ່າງກາຍທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ຫຼື ການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນສ່ວນຕົວ.

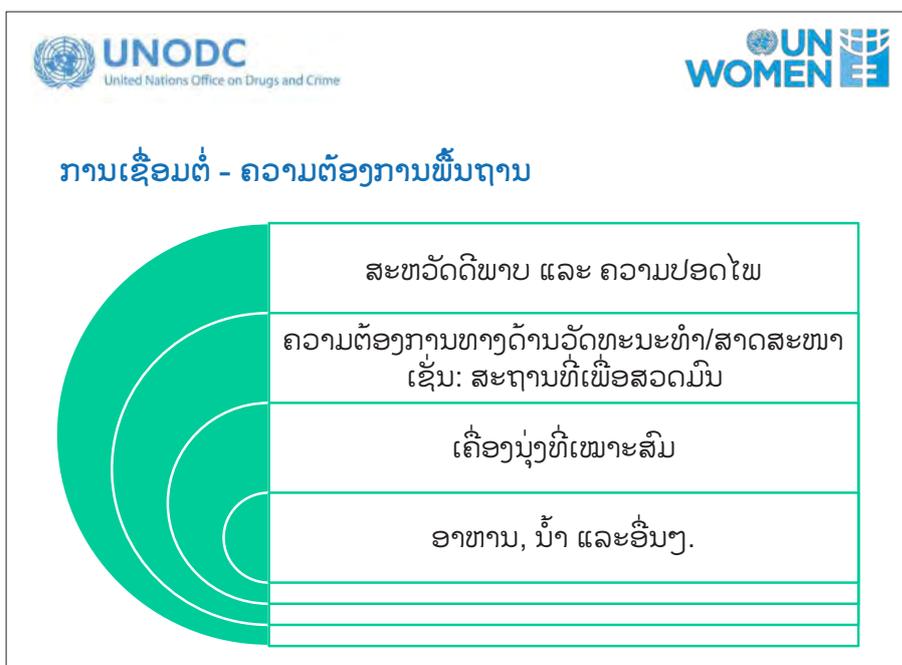
ກິດຈະກຳທີສາມ: ການເຊື່ອມຕໍ່

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອແນະນຳຫຼັກການເຊື່ອມຕໍ່ຂອງການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ

ເວລາ: 15 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ:

3.1 ນຳສະເໜີການເຊື່ອມຕໍ່

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າການເຮັດວຽກກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນໆແມ່ນກຸນແຈສໍາຄັນໃນການເຊື່ອມຕໍ່ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເຂົ້າກັບບັນດາອົງກອນທີ່ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການ, ທັງໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ລະຫວ່າງການດໍາເນີນງານ.

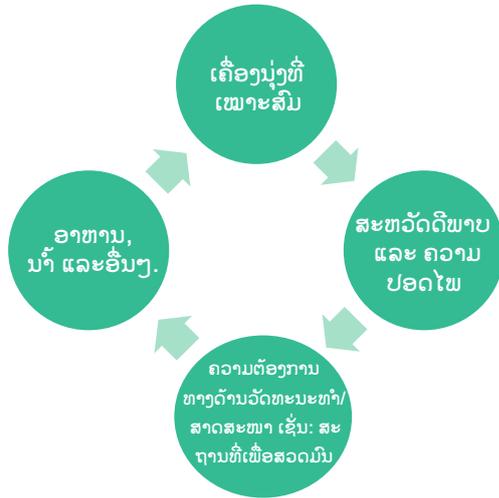
ໃນບົດທໍາອິດຂອງມື້ອື່ນຈະມີການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການເສີມສ້າງການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນໆລະອຽດຕື່ມ.

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

ການເຊື່ອມຕໍ່ - ຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຮັບເອົາຄຳຖາມກ່ຽວກັບການປະຖົມພະຍາບານທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແລກປ່ຽນອະທິບາຍບາງບົດຮຽນທີ່ສຳຄັນທີ່ໄດ້ຮຽນໃນມື້ນີ້ ແລະ ຄວາມຄິດໃນການຜັນຂະຫຍາຍຄວາມຮູ້ດັ່ງກ່າວ.

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Ploy Phutpheng

ຜູ້ ມີທັກສະ

ບົດທີໜຶ່ງ

ການສ້າງຄວາມສຳພັນກັບ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນໆ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າເບິ່ງວ່າການເຮັດວຽກກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນທ້ອງຖິ່ນ ສາມາດສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ທຳມະຊາດບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຄືແນວໃດ.

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ລະບຸພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ເປັນໄປໄດ້
- ຮັບຮູ້ເຖິງຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ອົງປະກອບຂອງການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນທ້ອງຖິ່ນ/ຕໍາຫຼວດຊຸມຊົນ

ເວລາ: 105 ນາທີ

ອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
ການນຳສະເໜີ	
ຜູ້ບັນຍາຍຫຼັກ	ເຊື້ອເຊີນຜູ້ບັນຍາຍຫຼັກໜຶ່ງທ່ານ ເພື່ອນຳສະເໜີປະມານ 45 ນາທີ ຫົວຂໍ້ກ່ຽວກັບການຮ່ວມມື ຫຼື ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ/ທຳມະຊາດບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ
ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ບິກ	

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ການນຳສະເໜີ	ເພື່ອແນະນຳຫົວຂໍ້ທີ່ຈະເຮັດວຽກກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນໆ	20
2. ແຜນທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວ ຂ້ອງ	ເພື່ອກຳນົດທີ່ຕັ້ງຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍເບິ່ງຈາກພາບ ລວມຂອງປະເທດ ແລະ ສ້າງແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບການຮ່ວມມືທີ່ອາດຈະເປັນໄປໄດ້	40
3. ການຂຶ້ນນຳສະເໜີ ໂດຍບຸກຄົນສຳຄັນ	ເພື່ອເຊື່ອເຊີນບຸກຄົນສຳຄັນໃນທ້ອງຖິ່ນມາໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໂຄງການທີ່ທົນທານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໄດ້ຮ່ວມມືກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນ.	45

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ການນຳສະເໜີ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອແນະນຳຫົວຂໍ້ທີ່ຈະເຮັດວຽກກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນໆ

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

ບາງສະໄລ້ຈະຖືກນຳສະເໜີໂດຍຄູຝຶກ ແລະ ບາງສະໄລ້ແມ່ນສຳລັບ 'ສົນທະນາ', ເຊິ່ງໄດ້ມີການກຳນົດເວລາໃຫ້ສະເພາະສຳລັບການສົນທະນາເປັນຄູ່ ຫຼື ກຸ່ມນ້ອຍ. ນຳໃຊ້ສະໄລ້ສຳລັບການນຳສະເໜີ ເພື່ອສະຫຼຸບຫຍໍ້ວິທີການຂອງຕໍາຫຼວດຊຸມຊົນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຟັງ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

1.1 ການນໍາສະເໜີແບບໂຕ້ຕອບ

ສົນທະນາ (5 ນາທີ)

- “ມີໃຜແດ່ທີ່ເປັນທັງທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ເປັນ ‘ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນທ້ອງຖິ່ນ’?”
- “ເປັນຫຍັງມັນຈຶ່ງສໍາຄັນສໍາລັບທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃນການສ້າງສາຍສໍາພັນກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນທ້ອງຖິ່ນ?”

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ

ອະທິບາຍຄວາມໝາຍຂອງ ‘ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ’ ຖ້າຈໍາເປັນ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາກັບຜູ້ທີ່ນັ່ງຢູ່ທາງຂ້າງ ເພື່ອລະບຸວ່າພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງມີໃຜແດ່ ແລະ ຖາມຜູ້ທີ່ນັ່ງຢູ່ທາງຂ້າງເບິ່ງວ່າເປັນຫຍັງລາວຈຶ່ງຄິດວ່າມັນມີຄວາມສໍາຄັນສໍາລັບທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃນການສ້າງສາຍສໍາພັນກັບພວກເຂົາ.

*ສະໄລ້ຕໍ່ໄປນີ້ໄດ້ມາຈາກ/ດັດແປງຈາກ Bali Process resources ທີ່ອ້າງອີງໃນໝາຍເຫດຂ້າງລຸ່ມ.⁹

⁹ www.baliprocess.net/UserFiles/baliprocess/File/RSO-CIFAL-curriculum%20Enhancing%20a%20Victim-Centered%20Approach_A4_Final_2017-02-14_for-web.pdf.

ຜົນປະໂຫຍດຈາກການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ

- ເພື່ອນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ການເງິນໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ
- ເພື່ອເພີ່ມລະດັບປະສິດທິພາບ, ຫຼຸດຜ່ອນການເຮັດວຽກຊ້າຊ້ອນ, ສົ່ງເສີມຄວາມຊ່ຽວຊານໂດຍອີງໃສ່ຈຸດແຂງ
- ເພື່ອກຳນົດ ແລະ ຮັບມືຕໍ່ຊ່ອງວ່າງ
- ເພື່ອຍົກລະດັບຄວາມຮັບຜິດຊອບ
- ເພື່ອກຳນົດເປົ້າໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດອັນດຽວກັນ
- ເພື່ອກຳນົດບັນທັດຖານທີ່ເປັນເອກະພາບສຳລັບກິດຈະກຳຕ່າງໆ
- ເພື່ອບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບທີ່ຕ້ອງການ
- ເພື່ອແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບ
- ເພື່ອປັບປຸງຂັ້ນຕອນ ແລະ ໂຄງສ້າງ

(ຄັດມາຈາກ IOM, 2016)

ຂໍ້ຈຳກັດ/ສິ່ງກົດຂວາງທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້

- ລະດັບຄວາມໂດດເດັ່ນຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ
- ການເປັນຄູ່ແຂ່ງກັນລະຫວ່າງບັນດາສະຖາບັນຕ່າງໆ
- ຄວາມບໍ່ເຊື່ອໝັ້ນກັນ
- ການຄິດແບບຕາຍຕົວ
- ບຸລິມະສິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ
- ການໝູນວຽນຂອງບຸກຄະລາກອນ
- ລະດັບການສະໜັບສະໜູນຈາກແຕ່ລະສະຖາບັນທີ່ແຕກຕ່າງກັນຕໍ່ກັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນເຄືອຂ່າຍດັ່ງກ່າວ.
- ລະດັບການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ຕົກລົງແຕກຕ່າງກັນ

(ຄັດມາຈາກ IOM, 2016)

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຄູ່ຮ່ວມມືທີ່ມີທ່າແຮງ

ຄູ່ຮ່ວມມືທີ່ມີທ່າແຮງສໍາລັບຕໍາຫຼວດຊຸມຊົນອາດປະກອບມີ:

- ບັນດາໜ່ວຍງານຂອງລັດຖະບານ (ຕົວຢ່າງ: ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ໄອຍະການ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ ຄ້າຍຄຸມຂັງ ແລະ ຄ້າຍດັດສ້າງ, ກົມໂຍທາທິການ, ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຂອງປະເທດເພື່ອນ ບ້ານ, ໜ່ວຍງານບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ສັງຄົມ, ໜ່ວຍງານບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກ ແລະ ໂຮງຮຽນ).
- ສະມາຊິກຊຸມຊົນ/ກຸ່ມ (ຕົວຢ່າງ: ບຸກຄົນທີ່ດໍາລົງຊີວິດ, ເຮັດວຽກ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນໆ ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈໃນ ການແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງໃນຊຸມຊົນ - ອາສາສະໝັກ, ນັກເຄື່ອນໄຫວ, ຜູ້ນໍາຊຸມຊົນທີ່ ເປັນທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ - ເຊິ່ງເປັນຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຄຸນຄ່າໃນການລະບຸຄວາມກັງວົນ ຂອງຊຸມຊົນ).
- ຜູ້ນໍາດ້ານປະເພນີ ແລະ ຜູ້ນໍາຊຸມຊົນ ເຊິ່ງມັກຖືກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຂົ້າແຊກແຊງຊ່ວຍເຫຼືອໃນກໍລະນີທີ່ ເກີດມີຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ, ການລ່ວງລະເມີດທາງເພດ ແລະ ການລ່ວງລະເມີດເດັກ.

ຄູ່ຮ່ວມມືທີ່ມີທ່າແຮງ

- ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານ/ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ເຊິ່ງເປັນຄູ່ຮ່ວມງານຕົ້ນຕໍ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍ ເຫຼືອທີ່ສໍາຄັນແກ້ຜູ້ລອດຊີວິດ ຫຼື ແມ່ຍິງທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ (ເຊັ່ນ: ທີ່ພັກອາໄສ, ອົງການຈັດຕັ້ງແມ່ຍິງ, ອົງການໃຫ້ຄໍາປຶກສາ, ກຸ່ມສະໜັບສະໜູນຜູ້ລອດຊີວິດ, ສະມາຄົມບໍລິການ, ອົງການພັດທະນາຊຸມຊົນ, ກຸ່ມ ຫຼື ອົງການສາດສະໜາ).
- ພາກເອກະຊົນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດໃນວຽກງານສຸຂະພາບຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ສາມາດປະ ກອບສ່ວນທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆ.
- ສົມວນຊົນທ້ອງຖິ່ນ ສາມາດຊ່ວຍເຜີຍແຜ່ບັນຫາໃນຊຸມຊົນ ແລະ ວິທີແກ້ໄຂທີ່ເປັນໄປໄດ້, ສົ່ງເສີມ ການສະໜອງການບໍລິການຂອງລັດຖະບານ ຫຼື ໜ່ວຍງານໃນຊຸມຊົນ ຫຼື ກົດໝາຍໃໝ່ ຫຼື ລະບຽບການ ໃໝ່ທີ່ຈະຖືກບັງຄັບໃຊ້. ນອກຈາກນັ້ນ, ສົມວນຊົນຍັງສາມາດເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບທີ່ສໍາຄັນ ເຊັ່ນ: ຄໍາຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ກັບຕໍາຫຼວດ, ຄວາມຮຸນແຮງພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ບັນຫາຄວາມ ປອດໄພສໍາລັບແມ່ຍິງໃນຊຸມຊົນ.

ກິດຈະກຳທີ່ສອງ: ແຜນທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອກຳນົດທີ່ຕັ້ງຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍເບິ່ງຈາກພາບລວມຂອງປະເທດ ແລະ ສ້າງແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບການຮ່ວມມືທີ່ອາດຈະເປັນໄປໄດ້

ເວລາ: 40 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

2.1 ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ (20 ນາທີ)

ບົດຝຶກຫັດ

ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ:

- ກຳນົດຈຸດທີ່ຕັ້ງຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ເປັນໄປໄດ້ພາຍໃນປະເທດຂອງທ່ານ ທີ່ທຶນງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍສາມາດເຮັດວຽກຮ່ວມໄດ້
- ຂຽນແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຄູ່ຮ່ວມມືຂອງທຶນງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດເຮັດບົດຝຶກຫັດນີ້ ໃນຮູບແບບໃດກໍໄດ້ທີ່ພວກເຂົາຮູ້ສຶກວ່າເໝາະສົມ, ແຕ່ມັນອາດຈະເປັນປະໂຫຍດສຳລັບຄູຝຶກຖ້າຫາກແນະນຳວິທີການແມັດຟຼິກ (matrix) ຫຼື ແຜນວາດໄຍແມງມຸມ.

2.2 ການປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ (20 ນາທີ)

ເຊື້ອເຊີນໃຫ້ກຸ່ມຕິດເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ຂອງພວກເຂົາໃສ່ຝາ ແລະ ໃຫ້ທຸກກຸ່ມ 'ຍ່າງອ້ອມ' ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດເຫັນຜົນງານການເຮັດວຽກຂອງກຸ່ມອື່ນ ແລະ ປະກອບຄຳຄິດເຫັນກ່ຽວກັບ:

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

- ຂໍ້ສັ່ງເກດທີ່ສໍາຄັນກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຄ້າຍຄືກັນ
- ສິ່ງທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມັກກ່ຽວກັບແນວຄິດຂອງກຸ່ມອື່ນ
- ໂອກາດ ຫຼື ອຸປະສັກຕົ້ນຕໍທີ່ພົ້ນເດັ່ນ (ຈາກການເຮັດບົດຝຶກຫັດດັ່ງກ່າວ).

ກິດຈະກຳທີສາມ: ການຂຶ້ນນໍາສະເໜີໂດຍບຸກຄົນສໍາຄັນ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຊື່ອເຊີນບຸກຄົນສໍາຄັນໃນທ້ອງຖິ່ນມາໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໂຄງການທີ່ທຶນງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໄດ້ຮ່ວມມືກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອື່ນ.

ເວລາ: 45 ນາທີ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

ແນະນໍາໃຫ້ເຊີນບຸກຄົນສໍາຄັນມາຮ່ວມ ແລະ ຂຶ້ນນໍາສະເໜີຕົວຢ່າງທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ/ຜູ້ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຮ່ວມມືກັບກຸ່ມອື່ນ, ລວມມີ:

- ພາບລວມຂອງໂຄງການ/ການຮ່ວມມື
- ຂັ້ນຕອນຂອງການພົວພັນ
- ອຸປະສັກ/ສິ່ງທ້າທາຍ
- ຜົນສໍາເລັດ/ຜົນໄດ້ຮັບ
- ພ້ອມດ້ວຍການຖາມ - ຕອບ

ວຽກດັ່ງກ່າວນີ້ຄວນຈະໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງໃນຂັ້ນຕອນການວາງແຜນ ເຊິ່ງການຊຶ້ນຳກ່ຽວກັບເນື້ອຫາ ແລະ ເວລາຈະຖືກສະໜອງໃຫ້ແກ່ຄູ່ຮ່ວມມືລ່ວງໜ້າ.

ອີກທາງເລືອກໜຶ່ງ, ຖ້າວ່າບຸກຄົນສໍາຄັນບໍ່ຫວ່າງ ແມ່ນໃຫ້ຄູຝຶກກະກຽມການນໍາສະເໜີກ່ຽວກັບຕົວຢ່າງຜົນສໍາເລັດຂອງການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ/ການຮ່ວມມືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ທັງໃນທົ່ວໂລກ ແລະ ພາກພື້ນ. ສາມາດຫາຕົວຢ່າງໄດ້ຈາກອິນເຕີເນັດ ແລະ ທີ່ທ້ອງຖານຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຕ້ານຢາເສບຕິດ ແລະ ອາຊະຍາກຳ (UNODC) ປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ.

ບົດທີສອງ

ເຕັກນິກໃນການສຳພາດ: ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອຳນາດ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອໃຫ້ສາມາດນຳໃຊ້ວິທີປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນ ຫຼັກເຂົ້າໃນການສຳພາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ກຳນົດອົງປະກອບຂອງການສົນທະນາສອງຝ່າຍ ແລະ ວິທີທີ່ພວກເຂົານຳໃຊ້ໃນຂັ້ນ ຕອນການສຳພາດ
- ຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອຳນາດທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງໃນ ເວລາສຳພາດ

ເວລາ: 75 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
ການນຳສະເໜີ	
ຊຸດກິດຈະກຳ 4.2.1 ສິລະປະໃນການສົນທະນາ: ໃບສັ່ງເກດການ	ພົມໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນລະຊຸດ
ຊຸດກິດຈະກຳ 4.2.2 ບັດ ພິດຕິກຳ	ພົມໃຫ້ແຕ່ລະທີມ ແລະ ຕັດແຍກຄຳແນະນຳສຳລັບຜູ້ ເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມ A ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມ B.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ຄວາມເຂົ້າໃຈພື້ນຖານກ່ຽວກັບການສໍາພາດ	ເພື່ອແນະນໍາການສໍາພາດໂດຍການປຽບທຽບກັບການສົນທະນາ.	30
2. ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດ	ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມສັບຊ້ອນຂອງຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງມັນຕໍ່ຂະບວນການສໍາພາດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຮູ້ເຖິງອິດທິພົນຂອງສໍານວນຄໍາເວົ້າ ແລະ ສຽງທີ່ບໍ່ເປັນສໍານວນຄໍາເວົ້າທີ່ມີຕໍ່ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດໃນເວລາສໍາພາດ.	45

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ຄວາມເຂົ້າໃຈພື້ນຖານກ່ຽວກັບການສໍາພາດ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອແນະນໍາການສໍາພາດໂດຍການປຽບທຽບກັບການສົນທະນາ.

ເວລາ: 30 ນາທີ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູ່ຝຶກ:

1.1 ບົດຝຶກຫັດກຸ່ມ: ສິລະປະໃນການສົນທະນາ (20 ນາທີ)

ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ 3 ກຸ່ມຄື: ກຸ່ມ A, ກຸ່ມ B ແລະ ກຸ່ມ C

ໃຫ້ກຸ່ມ A ແລະ ກຸ່ມ B ອອກໄປຖ້າຢູ່ນອກຫ້ອງ ແລະ ບອກພວກເຂົາວ່າ ພວກເຂົາຈະຖືກເອົນໃນ

ອີກສອງສາມນາທີ, ແຕ່ໃນຂະນະທີ່ພວກເຂົາກໍາລັງລໍຖ້າຢູ່ນັ້ນໃຫ້ພວກເຂົາຄິດກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ໃດໜຶ່ງທີ່ຄູ່ຝຶກເປັນຜູ້ກໍານົດ. ໃຫ້ເລືອກຫົວຂໍ້ທີ່ເໝາະສົມກັບກຸ່ມ, ມັນຄວນຈະເປັນເລື່ອງທີ່ເບົາສະ

ໜອງ, ຕົວຢ່າງ ມັນອາດຈະແມ່ນເລື່ອງກ່ຽວກັບ:

- ສິ່ງທີ່ເຮັດຍ້ອນຄວາມມັກ (ກິດຈະກຳທີ່ເຮັດໃນເວລາຫວ່າງ)
- ວັນພັກງານບຸນປະເພນີ
- ທີມເຕະບານ/ທີມກິລາທີ່ມັກ

ແຈກຢາຍເອກະສານຝຶກອົບຮົມ 4.2.1 ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມ C ຄົນລະຊຸດ, ສິລະປະໃນການສົນທະນາ. ໃບສັງເກດການ.

ອະທິບາຍໃຫ້ກຸ່ມ C ວ່າ ເມື່ອກຸ່ມອື່ນກັບເຂົ້າມາໃນຫ້ອງ ພວກເຂົາຈະສົນທະນາກັນ ແລະ ມັນແມ່ນໜ້າທີ່ຂອງກຸ່ມ C ໃນການສັງເກດເບິ່ງການສົນທະນາດັ່ງກ່າວ ແລະ ຈົດບັນທຶກກ່ຽວກັບສິ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ການສົນທະນາເລີ່ມຂຶ້ນແນວໃດ?
- ການປ່ຽນຜຽນກັນເກີດຂຶ້ນໄດ້ແນວໃດ? (ຕົວຢ່າງ: ການປ່ຽນຜຽນກັນເວົ້າ ແລະອື່ນໆ)
- ຫົວຂໍ້ການສົນທະນາໃໝ່ເກີດຂຶ້ນໄດ້ແນວໃດ?
- ກິລິຍາທີ່ບໍ່ສະແດງອອກເປັນຄໍາເວົ້າ, ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງການສົນທະນາມີຫຍັງແດ່? (ຕົວຢ່າງ: ຍິກຄົວ, ການວາງທ່າທາງ, ຊີ້ໄມ້ຊີ້ມື ແລະອື່ນໆ).

ເອີ້ນກຸ່ມ A ແລະ ກຸ່ມ B ກັບເຂົ້າໄປໃນຫ້ອງ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທຸກຄົນຈັດແບ່ງອອກເປັນກຸ່ມຍ່ອຍ, ກຸ່ມລະ 3 ຄົນ, ແລະ ແຕ່ລະກຸ່ມຍ່ອຍ ຄວນມີສະມາຊິກຈາກກຸ່ມ A, ກຸ່ມ B ແລະ ກຸ່ມ C ທີ່ຄູ່ຝຶກໄດ້ຈັດແບ່ງໃຫ້ໃນສອງສາມນາທີທີ່ຜ່ານມາ.

ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າ:

- ປະຈຸບັນ ກຸ່ມ A ແລະ ກຸ່ມ B ກຳລັງສົນທະນາກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ (ຄູ່ຝຶກເປັນຜູ້ເລືອກ).
- ການສົນທະນາຄວນຈະເປັນໄປຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ສາມາດສັງເກດຈຸດຕັດກັນ.
- ສະມາຊິກຂອງ ກຸ່ມ C ໃນແຕ່ລະກຸ່ມຍ່ອຍ ຈະສັງເກດ ແລະ ຈົດບັນທຶກ, ແຕ່ວ່າເທື່ອນີ້ບໍ່ຄວນບອກສະມາຊິກຂອງ ກຸ່ມ A ແລະ ກຸ່ມ B ວ່າພວກເຂົາກຳລັງຖືກສັງເກດ.
- ການສົນທະນາຈະດຳເນີນໄປເປັນເວລາສອງນາທີ ແລ້ວຄູ່ຝຶກຈະໃຫ້ສັນຍານເມື່ອເວລາສິ້ນສຸດລົງ.

1.2 ການປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ແລະ ການນຳສະເໜີ (10 ນາທີ)

ພາຍຫຼັງສອງນາທີຜ່ານໄປ, ໃຫ້ເຊື່ອເຊີນສະມາຊິກຂອງກຸ່ມ C (ຜູ້ສັງເກດການ) ປະກອບຄຳຄິດເຫັນກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ພວກເຂົາສັງເກດເຫັນໃນຫົວຂໍ້ທີ່ລະບຸໃນເອກະສານຝຶກອົບຮົມທີ່ໄດ້ແຈກຢາຍໃຫ້ຜູ້ສັງເກດການ. ຄູ່ຝຶກຄວນຈົດບັນທຶກໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ຢູ່ໜ້າກະດານ

ນຳໃຊ້ສະໄລ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ເພື່ອສັງລວມກິດຈະກຳທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ແນະນຳອົງປະກອບພື້ນຖານຂອງການສົນທະນາ:

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ການສົນທະນາ ...

ມີໂຄງສ້າງພື້ນຖານ

- ພາກເປີດຫົວເລື່ອງ
- ເດີນເລື່ອງ - ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ/ແນວຄວາມຄິດ ແລະອື່ນໆ.
- ສະຫຼຸບເລື່ອງ

ການສົນທະນາ ...

ມີການໃຊ້ວາຈາ ແລະ ພາສາກາຍໃນການສື່ສານ ເຊັ່ນ:

- ສຽງທີ່ບໍ່ເປັນສໍານວນຄໍາເວົ້າ
- ການສະແດງອອກຂອງສີໜ້າ ເຊັ່ນ: ການງືກຫົວ ຫຼື ງ່ຽງຫົວໄປຂ້າງໜ້າ ແລະ ຍົກຄິ້ວ
- ທ່າທາງຂອງມື ເຊັ່ນ: ແບມື

ການສົນທະນາ ...

ການໃຊ້ສຽງທີ່ບໍ່ເປັນສໍານວນຄໍາເວົ້າແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນເທົ່າທຽມກັບສໍານວນຄໍາເວົ້າເພາະມັນເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນຮູ້ສຶກປອດໄພທີ່ຈະໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າທ່ານກໍາລັງພັງຢ່າງຕັ້ງອີກຕັ້ງໃຈ ການຜັດປ່ຽນກັນເວົ້າໃນເວລາສົນທະນາ, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນການສົ່ງສັນຍານ ໂດຍຜ່ານຖ້ອຍຄໍາ ແລະ ສຽງທີ່ບໍ່ເປັນສໍານວນຄໍາເວົ້າ (ດັ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ)

- ມັນແມ່ນມາລະຍາດທາງສັງຄົມກ່ຽວກັບການປ່ຽນຜຽນກັນເວົ້າ, ເຊັ່ນ: ມັນບໍ່ແມ່ນມາລະຍາດທີ່ດີຖ້າຫາກເຮົາຂັດຈັງຫວະຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງໃນເວລາທີ່ເຂົາກໍາລັງເວົ້າ

ອະທິບາຍວ່າການເຂົ້າໃຈກິນໄກຕ່າງໆຂອງການສົນທະນາ ເຮັດໃຫ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກປະສົບຜົນສໍາເລັດ, ເຊິ່ງມັນເຮັດໃຫ້ສາມາດນໍາໃຊ້ຢ່າງມີສະຕິ ເພື່ອສ້າງການເຄື່ອນໄຫວທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ໃຫ້ທ່ານອະທິບາຍວ່າພວກເຮົາຈະຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້ຕື່ມອີກໃນບົດຕົວແບບ PEACE (PEACE Model) ສໍາລັບການສໍາພາດ.

ກິດຈະກຳທີສອງ: ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມສັບຊ້ອນຂອງຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງມັນຕໍ່ຂະບວນການສໍາພາດເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ເຖິງບົດບາດຂອງສໍານວນຄໍາເວົ້າ ແລະ ສຽງທີ່ບໍ່ເປັນສໍານວນຄໍາເວົ້າ ທີ່ມີຕໍ່ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດ.

ເວລາ: 45 ນາທີ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

2.1 ບົດຝຶກຫັດຄູ່: ການສໍາພາດ (25 ນາທີ)

1. ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນຄູ່ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົານັ່ງເຊິ່ງໜ້າກັນ.
2. ໃຫ້ຜູ້ໜຶ່ງໃສ່ປ້າຍຊື່ເປັນ A ແລະ ອີກຜູ້ໜຶ່ງໃສ່ປ້າຍຊື່ເປັນ B.

ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າ:

- ບົດຝຶກຫັດຈະເລີ່ມຕົ້ນໂດຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ A ສໍາພາດຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ B ກ່ຽວກັບການເດີນທາງມາຫ້ອງຝຶກອົບຮົມໃນເຊົ້ານີ້. ຈາກນັ້ນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ B ຈະສໍາພາດຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ A.
- ຜູ້ສໍາພາດຈະໄດ້ຮັບຄໍາແນະນໍາເພື່ອສະແດງພຶດຕິກຳທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນລະຫວ່າງການສໍາພາດ (ໃຫ້ແນະນໍາວ່າພວກເຂົາບໍ່ຄວນສະແດງພຶດຕິກຳເກີນຄວາມຈິງ, ພວກເຂົາຄວນປ່ອຍໃຫ້ມັນເປັນໄປຕາມທໍາມະຊາດ ແລະ ເປັນຈິງເທົ່າທີ່ເຮັດໄດ້).

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

- ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ຖືກສໍາພາດ ຄວນຕອບຄໍາຖາມທີ່ຖືກຖາມ ແລະ ມີສະຕິຕໍ່ພຶດຕິກຳທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ເປັນຜູ້ສໍາພາດນໍາໃຊ້ ແລະ ສັງເກດເບິ່ງວ່າມັນເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຮູ້ສຶກແນວໃດ.
- ແຕ່ລະການສໍາພາດຈະໃຊ້ເວລາ 4 ນາທີ ແລະ ຄູ່ຝຶກຈະໃຫ້ສັນຍານເມື່ອເຖິງເວລາທີ່ຕ້ອງຢຸດ.

3. ຢາຍຂໍ້ແນະນໍາໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມ A ຈາກບັດພຶດຕິກຳ 4.4.2 ແລະ ແນະນໍາໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເລີ່ມຕົ້ນການສໍາພາດຄັ້ງທໍາອິດ

4. ເມື່ອກຸ່ມ A ສໍາເລັດການສໍາພາດກຸ່ມ B, ບອກພວກເຂົາວ່າ ພວກເຂົາຈະຖືກສະເໜີໃຫ້ປະກອບຄໍາເຫັນ ປະມານສອງສາມນາທີ, ແຕ່ກ່ອນອື່ນ ກຸ່ມ B ຈະສໍາພາດ ກຸ່ມ A ໂດຍນໍາໃຊ້ບັດພຶດຕິກຳ 4.4.2 ທີ່ແນະນໍາໃຫ້ B ບອກໃຫ້ຊາບກ່ຽວກັບພຶດຕິກຳຂອງພວກເຂົາ. ຢາຍຄໍາແນະນໍາດັ່ງກ່າວໃຫ້ກຸ່ມ B. ອະທິບາຍຄືນກ່ຽວກັບຄໍາແນະນໍາສໍາລັບກິດຈະກຳ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເລີ່ມຕົ້ນການສໍາພາດຄັ້ງທີສອງ.

2.2 ນໍາສະເໜີກ່ຽວກັບຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດ (20 ນາທີ)

ເມື່ອການສໍາພາດທັງສອງສໍາເລັດ, ໃຫ້ລວບລວມຄໍາຄິດເຫັນກ່ຽວກັບພຶດຕິກຳທີ່ແຕກຕ່າງກັນທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ສັງເກດເຫັນ ແລະ ຖາມພວກເຂົາວ່າມັນເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຮູ້ສຶກແນວໃດ.

ຖາມພວກເຂົາວ່າເປັນຫຍັງພວກເຂົາຈຶ່ງຄິດວ່າ ນີ້ແມ່ນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບການເຂົ້າໃຈພາລະບົດບາດທາງດ້ານວິຊາການຂອງພວກເຂົາ ແລະ ໂດຍສະເພາະໃນການສໍາພາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.

ໃຫ້ບອກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າກິດຈະກຳນີ້ ແນະນໍາໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ເຖິງຜົນກະທົບຂອງພຶດຕິກຳ ເຊັ່ນ: ພາສາກາຍ, ການເວົ້າຈາ ແລະ ນໍ້າສຽງ ທີ່ມີຕໍ່ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດໃນເວລາສົນທະນາ, ພວກເຮົາຈະຄົ້ນຄວ້າບັນຫາດັ່ງກ່າວເລິກເຊິ່ງກວ່າເກົ່າ, ແຕ່ກ່ອນອື່ນໝົດມັນມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍການເຂົ້າໃຈຄໍາວ່າ 'ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດ' ແລະ ວິທີການທີ່ມັນຖືກສ້າງຂຶ້ນ.

ນໍາສະເໜີສະໄລ້ ແລະ ບອກໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈັບຄູ່ສົນທະນາ

ສິນທະນາ

“ສິດອຳນາດແມ່ນຫຍັງ?”

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

ບາງຮູບແບບຂອງສິດອຳນາດມີຢູ່ໃນສະໄລ້ຕໍ່ໄປ.

ສິດອຳນາດ

- ເສລີພາບໃນການເລືອກກຽວກັບຊີວິດຂອງທ່ານ
- ສິດອຳນາດໃນການເລືອກກຽວກັບຊີວິດຂອງຄົນອື່ນ
- ເງິນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ສິດອໍານາດ

ຄຳວ່າ “ສິດອໍານາດ ໝາຍເຖິງຂີດຄວາມສາມາດ ຫຼື ຄວາມສາມາດໃນການຊີ້ນຳ ຫຼື ມີອິດທິພົນຕໍ່ພຶດຕິກຳຂອງຄົນອື່ນ ຫຼື ເຫດການ.”

(Oxford Dictionary. Com)

ສິດອໍານາດແມ່ນ ...

- ທາງຮ່າງກາຍ: ສາມາດມີໄດ້ໂດຍການໃຊ້ກຳລັງທາງຮ່າງກາຍ, ບັງຄັບ ຫຼື ໂດຍການອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຫຼື ການຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ
- ໂຄງສ້າງທາງສັງຄົມ: ຄວາມບໍ່ສົມດຸນທາງເພດໃນສັງຄົມລະບອບບົດາທິລາດ
- ທາງອາລົມ: ໂດຍການສ້າງກົນໄກທາງດ້ານອາລົມ ເຊັ່ນ: ການສ້າງຄວາມຢ້ານກົວ
- ທາງດ້ານຄວາມເຂົ້າໃຈ: ໂດຍການສ້າງອໍານາດເບື້ອງກອກໃນລັກສະນະຂອງການປະພຶດ ຫຼື ໂດຍການຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງທີ່ຄິດວ່າມີອໍານາດ, ເຊັ່ນ ເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ
- ມີການປ່ຽນແປງ: ອໍານາດມີການປ່ຽນແປງ, ມັນສາມາດຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ຖືກທຳລາຍໄດ້

ສົນທະນາ

“ທ່ານມີອຳນາດຫຍັງແດ່/ຫຼື ທີ່ທ່ານຄິດວ່າມີໃນໜ້າທີ່ຕຳແໜ່ງຂອງທ່ານ”

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ:

ສາຍສະໄລ້ຂ້າງເທິງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເບິ່ງ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາປະກອບຄຳຄິດເຫັນ.

ສິດອຳນາດ/ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສິດອຳນາດທີ່ຄິດວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍມີ

- ອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບຊີວິດຂອງຄົນ (ອີງຕາມກົດໝາຍ)
- ສາມາດຈຳກັດສິດເສລີພາບ (ອີງຕາມກົດໝາຍ)
- ສາມາດໃຊ້ກຳລັງທາງຮ່າງກາຍ (ອີງຕາມກົດໝາຍ)
- ຄວາມຄິດກ່ຽວກັບອຳນາດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແມ່ນຂຶ້ນກັບສະພາບໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ປະສົບການສ່ວນຕົວຂອງບຸກຄົນ
- ເງື່ອນໄຂທາງດ້ານສັງຄົມກຳນົດອຳນາດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ເຊັ່ນ:
  - o ການວິພາກວິຈານຂອງສື່ມວນຊົນ
  - o ຊຸມຊົນຄິດແນວໃດຕໍ່ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ (ດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະອື່ນໆ)
  - o ປະສົບການທ້ອງຖິ່ນໃນໄລຍະຜ່ານມາກ່ຽວກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ເຊັ່ນ: ເພື່ອຕອບໂຕ້ຄວາມບໍ່ສະຫງົບພາຍໃນປະເທດ ຫຼື ກໍລະນີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

**“ແມ່ນຫຍັງທີ່ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມຄິດຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
ຈາກການຄ້າມະນຸດ ຫຼື ອາຊະຍາກຳອື່ນ
ກ່ຽວກັບອຳນາດຂອງພວກເຂົາ?”**

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ນໍາສະເໜີສະໄລ້ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາຈັບຄູ່ສົນທະນາກັນ.

ຈາກນັ້ນ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດປະກອບຄໍາຄິດເຫັນ ແລະ ສັງລວມເຂົ້າໃນສະໄລ້.

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ອຳນາດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍອາດຈະປະສົບພົບພໍ້ກັບຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ໃນການພົວພັນກັບການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ:

- ຕົກຢູ່ໃນທ່າຮັບ ຫຼື ຄວາມຮູ້ສຶກຜິດຕໍ່ກົດຈະກໍາອາຊະຍາກຳທີ່ພວກເຂົາຖືກບັງຄັບໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມ
- ຕອບສະໜອງຕໍ່ອຳນາດທີ່ກຳນົດໂດຍສັງຄົມ ເຊັ່ນ: ອົງຕາມເພດ ແລະ ອາຍຸ
- ຄວາມຕຶງຄຽດ ແລະ ຄວາມເຈັບປວດ ສາມາດເຮັດໃຫ້ມີອາລົມ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ສຶກວ່າມີອຳນາດໜ້ອຍ
- ຕອບສະໜອງຕໍ່ຄວາມຄິດຂອງສັງຄົມ/ປະສົບການຜ່ານມາກ່ຽວກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ

ສ່ວນຫຼາຍມັກຈະມີການປະສົມປະສານຂອງທຸກຢ່າງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ.

ການສື່ສານຢ່າງມີສະຕິ

ທ່ານຕ້ອງຈື່ໄວ້ສະເໝີວ່າພາສາກາຍ ແລະ ທ່າທາງການປາກເວົ້າຂອງທ່ານມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອຳນາດ

ສູງ:

- ລະດັບຄ່ອຍ-ແຮງຂອງສູງ ແລະ ຄວາມໄວຂອງການປາກເວົ້າ

ຄຳສັບ:

- ສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ບໍ່? ຢ່າໃຊ້ຄຳສັບ ຫຼື ຄຳເວົ້າທາງວິຊາການ ຫຼື ຄຳເວົ້າທີ່ສະແດງວ່າຕົນເປັນຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ສູງ ແລະ ບໍ່ຄວນສະແດງການສະໜັບສະໜູນຖ້າທາກຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຄົນເວົ້າ

ພາສາກາຍ:

- ກອດແຂນສອກ ທຽບກັບ ການເປີດແຂນ/ແບມີ
- ຄວນຈະໂນ້ມໂຕໄປທາງໜ້າຫຼາຍປານໃດ ເຊັ່ນ: ການຟັງ ທຽບກັບ ການຂົ່ມຂູ່

ຕຳແໜ່ງການນັ່ງໃນຫ້ອງສຳພາດ:

- ນັ່ງໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ຄົນລະພາກຂອງໂຕະ ຫຼື ນັ່ງຮຽງກັນ
- ບໍ່ຄວນນັ່ງກົດຂວາງປະຕູທາງອອກ/ຂວາງເສັ້ນທາງໜີຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Pathuumporn Thongking

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

ອະທິບາຍວ່າ ການເຂົ້າໃຈລັກສະນະຂອງຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອຳນາດຊ່ວຍໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ພວກເຂົາກຳລັງສຳພາດ ແລະ ຮັບຮູ້ວ່າພຶດຕິກຳ ແລະ ອຳນາດຂອງພວກເຂົາອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ.

ບົດທີສາມ

ການສຳພາດ: ຕົວແບບ PEACE

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສາມາດນຳໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກເຂົ້າໃນການສຳພາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ອື່ນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ທວນຄືນອົງປະກອບຂອງຕົວແບບ PEACE
- ອະທິບາຍເຕັກນິກທີ່ເປັນການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດໃນແຕ່ລະລະດັບຂອງຕົວແບບ PEACE

ເວລາ: 110 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄຳແນະນຳສຳລັບການກະກຽມ
ການນຳສະເໜີ	

ບົດຮຽນພາກບ່າຍໃນມື້ທີ 4 ໄດ້ເພີ່ມເວລາຂຶ້ນເປັນ 3.5 ຊົ່ວໂມງ ເພື່ອທົດແທນເວລາດັ່ງກ່າວ, ບໍ່ຕ້ອງດຳເນີນການທົບທວນຄືນໃນພາກບ່າຍສຳລັບມື້ນີ້. ກິດຈະກຳໃນມື້ທີຫ້າຈະອຳນວຍໂອກາດໃຫ້ດຳເນີນການທົບທວນຄືນ.

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ການແນະນຳຕົວແບບ PEACE ແລະ ການວາງແຜນ ແລະ ການກະກຽມ	ເພື່ອນຳສະເໜີຕົວແບບ PEACE ໂດຍລວມ ແລະ ອົງປະກອບການວາງແຜນ ແລະ ການກະກຽມຂອງຕົວແບບ PEACE	20

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
2. ການສ້າງຄວາມ ລັງເຄີຍ ແລະ ການ ອະທິບາຍຈຸດປະສົງ	ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າຂັ້ນຕອນຂອງການສ້າງຄວາມລັງເຄີຍ ແລະ ການອະທິບາຍຈຸດປະສົງ ຂອງຕົວແບບ PEACE	60
3. ການທົບທວນ/ຊັກ ຖາມ, ການ ປິດການສຳພາ ແລະ ການປະເມີນຜົນ	ເພື່ອນຳສະເໜີພາບລວມຂອງການບັນທຶກ, ການປິດ ການສຳພາ ແລະ ການປະເມີນຜົນຕາມຕົວແບບ PEACE	20
4. ການປິດການສຳ ພາ ແລະ ການປະ ເມີນຜົນ	ເພື່ອໃຫ້ເຫັນພາບລວມຂອງຂັ້ນຕອນການປິດການສຳ ພາ ແລະ ການປະເມີນຜົນຂອງຕົວແບບ PEACE	10

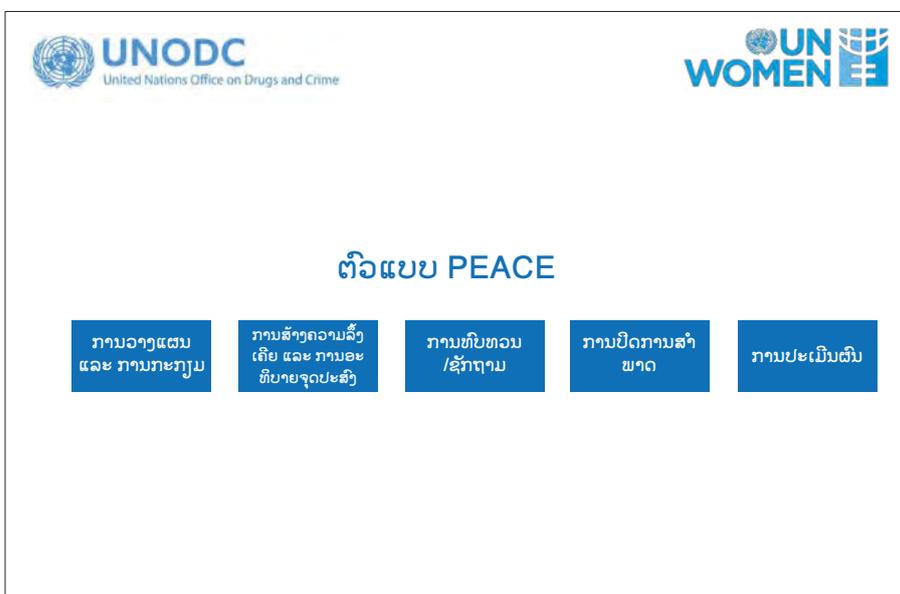
ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ການແນະນຳຕົວແບບ PEACE ແລະ ການວາງແຜນ ແລະ ການກະກຽມ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອນຳສະເໜີຕົວແບບ PEACE ໂດຍລວມ ແລະ ອົງປະກອບການວາງແຜນ ແລະ ການກະກຽມຂອງຕົວແບບ PEACE

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

1.1 ການນຳສະເໜີ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ອະທິບາຍວ່າຕົວແບບ PEACE ແມ່ນວິທີການທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນທົ່ວໂລກ ໃນຂະແໜງການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ. ພວກເຮົາຈະຄົ້ນຄວ້າແຕ່ລະອົງປະກອບໃຫ້ເລິກເຊິ່ງກວ່າເກົ່າ

ການວາງແຜນ ແລະ ການກະກຽມ

- ຂໍ້ມູນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ລະອຽດອ່ອນດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
- ບົກປ້ອງຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ
  - ເຮັດວຽກກັບຜູ້ຊ່ຽວຊານ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ການບໍລິການແກ່ເດັກ
  - ສຸຂະພາບ/ຄວາມເຈັບປວດທາງຈິດໃຈ
    - ການສື່ສານຢ່າງມີສະຕິ
    - ການເຊື່ອມຕໍ່ (ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ/ຜູ້ລອດຊີວິດ) ເຂົ້າກັບຜູ້ໃຫ້ການບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆ
- ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ
  - ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
  - ເຈົ້າໜ້າທີ່
- ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຄະດີ ແລະ ຊ່ອງວ່າງ/ສິ່ງທີ່ຕ້ອງການແມ່ນຫຍັງ?
- ສະຖານທີ່ສຳພາດ ເພາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍບໍ່
- ໃຜຈະເປັນຜູ້ສຳພາດ (ການພິຈາລະນາເລືອກເພດຍິງ ຫຼື ຊາຍ)
- ການສຳພາດຈະຖືກບັນທຶກດ້ວຍວິທີໃດ

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ຂໍ້ມູນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ: ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທວນຄືນບົດຮຽນກ່ຽວກັບວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ ແລະ ອະທິບາຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຊາບວ່າຈະຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງຄວາມຕ້ອງການໂດຍລວມຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ.

ການບົກປ້ອງເດັກ: ການເຮັດວຽກກັບເດັກ ຕ້ອງການຄວາມຮູ້ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມສະເພາະ. ຖ້າເປັນໄປໄດ້ສະມາຊິກຂອງທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຄວນມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ/ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກອົງການຈັດຕັ້ງຄູ່ຮ່ວມມື ເຊັ່ນ: ທີມງານບໍລິການສຸຂະພາບຈິດແກ່ເດັກ ຫຼື ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານກົດໝາຍ/ທີ່ປຶກສາທີ່ເຮັດວຽກກັບເດັກ.

ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມເຈັບປວດທາງຈິດໃຈ: ການສຳພາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ເປັນເດັກຍິງ ຫຼື ເດັກຊາຍ ມັກຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ເປັນຕົ້ນແມ່ນເລື່ອງການບັນເທົາຄວາມເຈັບປວດທາງຈິດໃຈ ແລະ ຄວາມຮູ້ສຶກ ເຊັ່ນ: ຄວາມອັບອາຍ ແລະ ຄວາມຮູ້ສຶກຜິດຕໍ່ການກະທຳທີ່ເຂົາເຈົ້າຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຮັດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ນີ້ເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້, ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອາຊະຍາກຳ. ກົນລະຍຸດໃນການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານລົບ ປະກອບມີການສື່ສານຢ່າງມີສະຕິຕໍ່ກັບຄຳຖາມທີ່ຖາມ ແລະ ວິທີການທີ່ເຂົາເຈົ້າຖືກຖາມ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບການບໍລິການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ເດັກນ້ອຍອື່ນໆ.

ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ: ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຄວນຖືກປະຕິບັດເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມສະຫງົບຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄວາມຮູ້ທີ່ມີຢູ່: ພວກເຮົາຮູ້ຫຍັງກ່ຽວກັບຄະດີນີ້? ແລະ ມີຊ່ອງວ່າງຫຍັງແດ່ໃນສິ່ງທີ່ຮູ້ ແລະ ຕ້ອງການຫຍັງແດ່.

ສະຖານທີ່ສໍາພາດ: ມັນປອດໄພ ແລະ ເໝາະສົມສໍາລັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຫຼືບໍ່ ເຊັ່ນ: ພວກເຂົາຕ້ອງການຫ້ອງທີ່ມີປ່ອງຢ້ຽມ ແລະ ມັນມີປ່ອງຢ້ຽມຫຼືບໍ່.

ການພິຈາລະນາກ່ຽວກັບເລື່ອງເພດຍິງ-ຊາຍ: ຜູ້ທີ່ຈະດໍາເນີນການສໍາພາດ ໃຫ້ພິຈາລະນາເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານສິດອໍານາດ ຕົວຢ່າງ: ແມ່ຍິງທີ່ຖືກຊູດຮິດທາງເພດໂດຍຜູ້ຊາຍ ແລະ ຖືກສໍາພາດໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍເພດຊາຍ. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍເພດຍິງ, ຄວນຈະຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການຄູ່ຮ່ວມມືທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື.

ການສໍາພາດຄວນຖືກບັນທຶກແນວໃດ: ເທບ/ວິດີໂອ/ຈົດບັນທຶກ ໃຫ້ຄິດກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນທີ່ມັນອາດຈະມີຕໍ່ການປ່ຽນແປງ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງຫຼັກຖານ ເຊັ່ນ: ຄົນເຮົາມັກຈະປະພຶດຕົວຕ່າງຈາກເດີມ ເມື່ອພວກເຮົາກໍາລັງຖືກບັນທຶກພາບວິດີໂອ ທຽບກັບຄວາມເລິກເຊິ່ງ ແລະ ຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງການບັນທຶກດ້ວຍມື.

1.2 ບົດຝຶກຫັດຄູ່: ການວາງແຜນ ແລະ ການກະກຽມ (20 ນາທີ)

ອະທິບາຍວ່າພວກເຮົາຈະກັບໄປຫາກໍລະນີສຶກສາຄົນສູນຫາຍຈາກຈາກເພດວ່າຮ ໂດຍການນໍາໃຊ້ບົດລາຍງານຕໍາຫຼວດໃນກິດຈະກຳ 2.3.1 (ເຊິ່ງຖືກນໍາໃຊ້ໃນມື້ທີສອງ), ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄິດທວນຄືນລາຍຊື່ທີ່ຢູ່ໃນສະໄລ້ ແລະ ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ທ່ານຈໍາເປັນຕ້ອງພິຈາລະນາໃນກໍລະນີສຶກສາດັ່ງກ່າວ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ 10 ນາທີ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄໍາຄິດເຫັນ.

ກິດຈະກຳທີ 2: ການສ້າງຄວາມລື່ງເຄີຍ ແລະ ການອະທິບາຍຈຸດປະສົງ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນການສ້າງຄວາມລື່ງເຄີຍ ແລະ ການອະທິບາຍຈຸດປະສົງ ເຊິ່ງເປັນໜຶ່ງໃນຂັ້ນຕອນຂອງຕົວແບບ PEACE

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູ່ຝຶກ

2.1 ການນໍາສະເໜີ (20 ນາທີ)

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ການສ້າງຄວາມລື້ງເຄີຍ ແລະ ການອະທິບາຍຈຸດປະສົງ

- ການເຮັດໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍມີສ່ວນຮ່ວມ (ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ) ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາຮັບຮູ້ ແລະ ຮູ້ສຶກສະບາຍໃຈກັບຂະບວນການ
- ມີສະຕິກ່ຽວກັບຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງສິດອໍານາດ ແລະ ນໍາໃຊ້ເຕັກນິກການສື່ສານ ແລະ ພາສາກາຍຄວບຄຸມການປ່ຽນແປງໃຫ້ຢູ່ໃນທາງບວກ
- ໂອນການຄວບຄຸມໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ/ຜູ້ຖືກສໍາພາດ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ອະທິບາຍວ່າການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງບໍ່ໄດ້ຖືກລວມເຂົ້າໃນຕົວແບບ PEACE, ແຕ່ວ່າເວລາ ນໍາໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກ ບົດບາດຂອງຜູ້ສໍາ ພາດຄວນຈະເປັນການອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຂະບວນການທີ່ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຮູ້ສຶກວ່າຕົນເອງມີຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການເລົ່າເລື່ອງຂອງຕົນ. ທ່ານສາມາດນໍາໃຊ້ເຕັກນິກຕໍ່ໄປນີ້.

ການຟື້ນຟູຄວາມຈໍາ

- ອີງໃສ່ຜົນການສຶກສາດ້ານຈິດຕະສາດຂອງສະໝອງໃນການຟື້ນຟູຄວາມຊຶ່ງຈໍາ
- ໃຫ້ຮັບຮູ້ວ່າຄວາມຊຶ່ງຈໍາເກີດຂຶ້ນໂດຍການນໍາໃຊ້ສໍາພັດທັງທ້າ
- ການນໍາໃຊ້ລະບົບພັດທະນາສະໝອງຕົ້ນຕໍ 4 ຢ່າງ ເພື່ອການຈື່ຈໍາ ຫຼື ດຶງເອົາຂໍ້ມູນໃນຈິດໃຈຄົນມາ
  - ການຟື້ນຟູທາງຈິດໃຈກ່ຽວກັບສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ສະພາບສ່ວນຕົວ
  - ການລາຍງານຢ່າງເລິກເຊິ່ງ
  - ອະທິບາຍເຫດການຕ່າງໆຕາມລໍາດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ
  - ລາຍງານເຫດການຈາກມຸມມອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ

**ການຟື້ນຟູທາງຈິດໃຈກ່ຽວກັບສະພາບແວດລ້ອມສ່ວນຕົວ
ແລະສະພາບສ່ວນຕົວ**

ຜູ້ສໍາພາດຕ້ອງຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກສໍາພາດໃນ
ການຈື່ຈໍາເຫດການອາຊະຍາກໍາ/ສະຖານະ
ການ ໂດຍການນໍາໃຊ້ສໍາພັດທັງຫ້າ

- ເບິ່ງເຫັນ
- ສຽງ
- ສໍາພັດ (ອຸນຫະພູມ, ຄວາມຮູ້ສຶກ/ອາລົມ ແລະອື່ນໆ)
- ກິ່ນ
- ຣົດຊາດ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ

2.2 ການຟື້ນຟູທາງດ້ານຈິດໃຈຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ສະພາບສ່ວນບຸກຄົນ (20 ນາທີ)

ວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດໃນການສ້າງແບບຈໍາລອງການສໍາພາດເພື່ອຟື້ນຟູຄວາມຈໍາ ກໍຄືການໄດ້ມີປະສົບການກັບມັນ. ຄູຝຶກຄວນອະທິບາຍວ່າ ພວກເຂົາຈະນໍາພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຜ່ານທຸກຂັ້ນຕອນຂອງການສໍາພາດເພື່ອຟື້ນຟູຄວາມຈໍາ ໂດຍນໍາໃຊ້ຄວາມຊົງຈໍາທີ່ດີ.

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄິດເຖິງຄວາມຊົງຈໍາດີກ່ຽວກັບເຫດການໜຶ່ງທີ່ພວກເຂົາເຄີຍມີໃນຊີວິດ ໂດຍນໍາສະເໜີຕົວຊີ້ນໍາດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ພິທີສໍາເລັດການສຶກສາ
- ການເດີນທາງໄປພັກຜ່ອນ ຫຼື ການສະຫຼອງວັນພັກຮ່ວມກັບຄອບຄົວ/ໝູ່ເພື່ອນ
- ງານວັນເກີດ ຫຼື ງານສະຫຼອງໃດໜຶ່ງ

ໃນຂັ້ນຕອນນີ້, ມັນຈະເປັນການດີທີ່ຄູຝຶກນຶ່ງຢູ່ໜ້າຫ້ອງຝຶກອົບຮົມດ້ວຍທ່າທາງທີ່ສະບາຍ ແລະ ຜ່ອນຄາຍ.

ແນະນໍາໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຫາຍໃຈເຂົ້າເລິກໆ ແລະ ຫາຍໃຈອອກດ້ວຍຄວາມຜ່ອນຄາຍ ຫຼື ພວກເຂົາຢາກລັບຕານໍາກໍໄດ້ຖ້າມັນຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາຮູ້ສຶກຜ່ອນຄາຍຫຼາຍຂຶ້ນ.

ບອກໃຫ້ພວກເຂົາຄິດທວນຄືນກ່ຽວກັບຄວາມຊົງຈໍາທີ່ພວກເຂົາເລືອກ ໂດຍຄໍານຶງເຖິງສິ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

- ເຫດການເກີດຂຶ້ນເມື່ອໃດ?
- ມັນແມ່ນເຫດການຫຍັງ ແລະ ເປັນຫຍັງທ່ານຈຶ່ງຢູ່ທີ່ນັ້ນ?
- ຄິດກ່ຽວກັບສິ່ງຕ່າງໆທີ່ທ່ານສາມາດເຫັນ?
- ເວລານັ້ນທ່ານກຳລັງຢູ່ໃສ ແລະ ມີໃຜຢູ່ນຳທ່ານ?
- ຢູ່ອ້ອມຮອບຕົວທ່ານມີສິ່ງຫຍັງແດ່ ແລະ ເປັນຮູບຮ່າງລັກສະນະແນວໃດ?
- ທ່ານໄດ້ຍິນຫຍັງແດ່? ສຽງຜູ້ຄົນ? ສຽງດົນຕີ? ສຽງຈາກທຳມະຊາດ?
- ມີກິ່ນ ຫຼື ຣົດຊາດທີ່ເປັນລັກສະນະສະເພາະບໍ່?
- ທ່ານມີອາລົມຄວາມຮູ້ສຶກແບບໃດເມື່ອທ່ານນຶກຫວນຄືນຄວາມຊົງຈໍານີ້?
- ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງທ່ານປ່ຽນແປງບໍ່ໃນລະຫວ່າງຄວາມຊົງຈໍາດັ່ງກ່າວ?
- ມີຫຍັງທີ່ເຮັດໃຫ້ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງທ່ານປ່ຽນແປງບໍ່?
- ໃຫ້ທ່ານໃຊ້ເວລາຈຳນວນໜຶ່ງເພື່ອນຶກວາດພາບໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ທ່ານສາມາດວາດພາບນັ້ນໄດ້.

ໃນຂະນະທີ່ຄູ່ຝຶກອ່ານຄໍາຖາມ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄວນປະຕິບັດຕາມຊ້າໆ ແລະ ໃນລັກສະນະຜ່ອນຄາຍ ໂດຍຄູ່ຝຶກຄວນໃຫ້ເວລາລະຫວ່າງແຕ່ລະຄໍາຖາມ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ປະມວນພາບຄວາມຊົງຈໍາ.

ເມື່ອຄໍາຖາມສຸດທ້າຍສິ້ນສຸດລົງ, ດຶງຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກັບມາທີ່ຫ້ອງຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຖາມຄວາມຮູ້ສຶກຂອງພວກເຂົາ.

ຖາມວ່າ ຄວາມຊົງຈໍາຂອງພວກເຂົາເປັນແນວໃດ ແລະ ອັນໃດທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາບຸກຄວາມຊົງຈໍາເຫຼົ່ານັ້ນຂຶ້ນມາ.

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູ່ຝຶກ

ນີ້ອາດຈະເປັນກິດຈະກຳທີ່ຊົງພະລັງຫຼາຍ ແລະ ຕ້ອງດຳເນີນດ້ວຍຄວາມລະອຽດອ່ອນ ແລະ ອ່ອນໂຍນ. ເນັ້ນໜັກວ່າ ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ກຳລັງແນະນຳໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍນຳໃຊ້ແນວທາງການນຶ່ງສຳມະທິໂດຍມີການຊີ້ນຳ, ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ມັນບໍ່ມີຄວາມແທດເໝາະເປັນຢ່າງສູງ. ແນວໃດກໍຕາມ, ກິດຈະກຳນີ້ສາທິດໃຫ້ເຫັນວິທີທາງທີ່ຊ່ວຍທົບທວນຄວາມຊົງຈໍາໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງເມື່ອໃຜຜູ້ໜຶ່ງຖືກແນະນຳໃຫ້ໃຊ້ສໍາພັດທັງຫ້າ (VAKOG) ເພື່ອສອງເຫດຜົນຫຼັກຄື:

- ເພື່ອສະໜັບສະໜູນເຈົ້າໜ້າທີ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ເຕັກນິກໃນການຖາມຄໍາຖາມຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ
- ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມເຫັນອົກເຫັນໃຈໃນບັນດາເຈົ້າໜ້າທີ່ໃນແງ່ຂອງການຮັບຮູ້ເຖິງອາລົມໃນຂະບວນການສໍາພາດທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຮື້ຟື້ນຄວາມເຈັບປວດ ຜ່ານການຖາມຄໍາຖາມ.

2.3 T ບົດຝຶກຫັດ: ການລາຍງານແບບເລິກເຊິ່ງ (15 ນາທີ)

ສາຍສະໄລ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເບິ່ງ ແລະ ອະທິບາຍຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າ ການລາຍງານແບບເລິກເຊິ່ງ

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ການລາຍງານແບບເລິກເຊິ່ງ

ລາຍງານລາຍລະອຽດໃຫ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະຫຼາຍໄດ້ ເຖິງແມ່ນວ່າສິ່ງທີ່ເບິ່ງຄືວ່າບໍ່ສົມຄວນຈະ
ເລົ່າ ເພາະວ່າມັນຈະຊ່ວຍໃນ
ການຊອກຫາລັກສະນະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນຂອງຄວາມຊົງຈໍາໃດໜຶ່ງ.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ເພື່ອສ້າງແບບຈຳລອງດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃດໜຶ່ງເປັນອາສາສະໝັກ. ຄູຝຶກອາດຈະບອກໃຫ້
ອາສາສະໝັກດັ່ງກ່າວຄິດ ແລະ ເລົ່າຄືນຄວາມຊົງຈໍາກ່ຽວກັບກິດຈະກຳທີ່ຜ່ານມາ ຫຼື ເລົ່າຄືນ
ການເດີນທາງມາຮ່ວມການຝຶກອົບຮົມໃນຕອນເຊົ້າຂອງມື້ນັ້ນ.

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມດັ່ງກ່າວເລົ່າໃຫ້ທ່ານຟັງກ່ຽວກັບຄວາມຊົງຈໍາ/ການເດີນທາງຂອງລາວ. ຖ້າຫາກ
ເຫັນສົມຄວນ, ເວລາທີ່ລາວເລົ່າທ່ານອາດຈະຄ່ອຍໆຖາມແຊກເພື່ອຖາມລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ.
ຕົວຢ່າງ: ຖ້າລາວເວົ້າວ່າລາວຂີ່ລົດແທັກຊີມຮ່ວມຝຶກອົບຮົມ, ໃຫ້ທ່ານຖາມລາວວ່າຊື່ຂອງບໍລິ
ສັດລົດແທັກຊີແມ່ນຫຍັງ, ຜູ້ຂັບຂີ່ແທັກຊີມີຮູບຮ່າງໜ້າຕາແນວໃດ ແລະ ພວກເຂົາໄດ້ລົມຫຍັງ
ກັນແດ່ ແລະ ໄດ້ຜ່ານເສັ້ນທາງໃດແດ່.

ສ້າງແບບຈຳລອງນີ້ເປັນເວລາສອງສາມນາທີຈົນກວ່າຈະສິ້ນເລັດ. ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອະທິ
ບາຍວ່າ

- ຂະບວນການດັ່ງກ່າວເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຮູ້ສຶກແນວໃດ?
- ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາຫວນຄືນສິ່ງຕ່າງໆໄດ້ເລິກເຊິ່ງ ແລະ ລະອຽດກວ່າ
ເກົ່າບໍ່?

ອະທິບາຍວ່າ ບາງຄັ້ງໃນບາງຂັ້ນຕອນຂອງຂະບວນການນີ້ອາດເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຮູ້ສຶກວ່າ
ຕົນເອງກຳລັງຕົກຢູ່ພາຍໃຕ້ຄວາມກົດດັນ ຫຼື ຖືກສອບຖາມ. ທ່ານຄວນລະມັດລະວັງ ແລະ ຖາມ
ຄຳຖາມຢ່າງອ່ອນໄຫວໃນແບບທີ່ຜູ້ຖືກສຳພາດຮູ້ສຶກສະບາຍໃຈ ເພື່ອຄົ້ນຫາຄວາມຊົງຈໍາຂອງລາວ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

2.4 ການເລົ່າເຫດການຕ່າງໆໃນລໍາດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (5 ນາທີ)

ການເລົ່າເຫດການຕ່າງໆໃນລໍາດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ

- ເລົ່າຕາມລໍາດັບຂອງເວລາ
- ເລົ່າຖອຍຫຼັງ

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ອະທິບາຍວ່າການເຮັດແນວນີ້ຊ່ວຍໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງທິດສະດີທີ່ເອີ້ນວ່າປະກົດການຈີ່ຈໍາສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນລໍາດັບທ້າຍສຸດໄດ້ດີກວ່າ, ເມື່ອພວກເຮົາມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະຈີ່ຈໍາເຫດການທີ່ຫາກໍ່ເກີດຂຶ້ນໄດ້ດີກວ່າ. ດັ່ງນັ້ນ, ການໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເລົ່າເຫດການຖອຍຫຼັງອາດສາມາດຊ່ວຍໄດ້.

2.5 ການລາຍງານເຫດການຕ່າງໆຈາກມຸມມອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (15 ນາທີ)

ການລາຍງານເຫດການຕ່າງໆຈາກມຸມມອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ

ວິທີນີ້ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຄິດກ່ຽວກັບພາບລວມທັງໝົດຢ່າງເລິກເຊິ່ງ, ລວມທັງການເບິ່ງສະຖານະການຂອງພວກເຂົາ ໂດຍຜ່ານສາຍຕາຂອງຄົນອື່ນ.

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Ploy Phutpheng

ໝາຍເຫດສໍາລັບຄູຝຶກ

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຜ່ອນຄາຍອີກຄັ້ງ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາທວນຄືນຄວາມຊົງຈໍາໃນແບບທີ່ພວກເຮົາເຄີຍເຮັດໃນກິດຈະກຳທໍາອິດ. ໃນຊ່ວງນີ້, ມັນເປັນປະໂຫຍດຖ້າຫາກຄູຝຶກເວົ້າຄືນບາງຈຸດທີ່ໄດ້ກ່າວມາກ່ອນໜ້ານີ້ເພື່ອຟື້ນຟູຄວາມຊົງຈໍາ ເຊັ່ນ: ຕອນນັ້ນເຈົ້າຢູ່ໃສ? ສິ່ງທີ່ເຫັນ ແລະ ສຽງທີ່ໄດ້ຍິນ ແລະອື່ນໆ.

ເມື່ອຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຜ່ອນຄາຍ ແລະ ຄິດກ່ຽວກັບເຫດການດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ພວກເຂົາລະບຸບຸກຄົນໃດໜຶ່ງທີ່ຢູ່ໃນຫ້ອງ ແລະ ຖາມບຸກຄົນດັ່ງກ່າວເບິ່ງວ່າສະຖານະການຈະເປັນແນວໃດຖ້າຫາກເບິ່ງຈາກມຸມມອງຂອງລາວ, ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອື່ນເດຄິດແນວໃດຈາກມຸມມອງຂອງພວກເຂົາ. ຖ້າຫາກບໍ່ມີຜູ້ໃດຂຶ້ນມາສະເໜີເຫດການຈາກມຸມມອງທີ່ແຕກຕ່າງ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈົນຕະນາການເບິ່ງວ່າມັນຈະເປັນແນວໃດຖ້າເບິ່ງຈາກມຸມມອງຂອງຄົນອື່ນ.

ຫຼັງຈາກເວລາຜ່ານໄປໄດ້ສອງສາມນາທີ, ໃຫ້ທ່ານດຶງຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກັບເຂົ້າມາໃນຫ້ອງຝຶກອີບຣົມ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາຄິດຄືນເບິ່ງວ່າກິດຈະກຳນີ້ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຮູ້ສຶກແນວໃດ.

ໃຫ້ພວກເຂົາລົມກັບຜູ້ທີ່ນັ່ງຢູ່ທາງຂ້າງກ່ຽວກັບຄວາມຮູ້ສຶກນີ້ ແລະ ຈະນໍາໃຊ້ວິທີການນີ້ໃນເວລາສໍາພາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍແນວໃດ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໃຫ້ກຸ່ມປະກອບຄໍາຄິດເຫັນ.

ກິດຈະກຳທີ່ສາມ: ການທົບທວນ/ຊັກຖາມ, ການປິດການສໍາພາດ ແລະ ການປະເມີນຜົນ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອນໍາສະເໜີພາບລວມຂອງການບັນທຶກ, ການປິດການສໍາພາດ ແລະ ການປະເມີນຜົນຕາມຕົວແບບ PEACE

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

3.1 ການນໍາສະເໜີ (10 ນາທີ)

ອະທິບາຍວ່າ ບາງຄັ້ງມັນເປັນການຍາກທີ່ຈະສາມາດອະທິບາຍຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າມັນໄດ້ຍ້າຍຈາກໄລຍະ “ການສ້າງຄວາມລື່ງເຄີຍ ແລະ ການອະທິບາຍຈຸດປະສົງ” ໄປສູ່ໄລຍະ “ການທົບທວນ/ຊັກຖາມ” ໃນເວລາໃດ. ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງທ່ານອາດຈະຢູ່ໃນສອງໄລຍະດັ່ງກ່າວໃນເວລາດຽວກັນ.

ຄວາມແຕກຕ່າງໃນຄໍານິຍາມແມ່ນວ່າ ໄລຍະການທົບທວນແມ່ນເວລາທີ່ມີການທັບທວນໂດຍຫຍໍ້, ສ່ວນໄລຍະການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ຈະກວມເອົາກິນລະຍຸດໃນການຄົ້ນຫາ ແລະ ປິດລໍອກຄວາມຊຶ່ງຈໍາ.

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ໄລຍະການທົບທວນ/ຊັກຖາມ

- ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການອະທິບາຍ ແມ່ນເນັ້ນໃສ່ການເລົ່າຄືນ ແລະ ການຄົ້ນຫາ ຄືກັບໄລຍະການທົບທວນ, ແຕ່
- ໄລຍະການທົບທວນເຫດການຈະເນັ້ນໃສ່ການພັດທະນາໃຫ້ເປັນການທົບທວນໂດຍຫຍໍ້, ກະທັດຮັດ ຕາມລໍາດັບທີ່ພວກມັນເກີດຂຶ້ນ

ການຕັ້ງຄໍາຖາມກ່ຽວກັບ ໂຄງສ້າງເພື່ອທົບທວນຄືນເຫດການ

ໃຫ້ເລີ່ມຕົ້ນແບບກວ້າງໆ ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ພະຍາຍາມເຮັດໃຫ້ແຄບລົງເພື່ອໃຫ້ໄດ້ລາຍລະອຽດ ໂດຍໃຊ້ເຕັກນິກໃນການຖາມດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ການທວນຄືນຄວາມຊຶ່ງຈໍາຢ່າງມີອິດສະຫຼະ: ໃຫ້ໂອກາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄດ້ນຶກເຖິງເຫດການຢ່າງມີອິດສະຫຼະ
- ຄໍາຖາມປາຍເປີດ: ແມ່ນຄໍາຖາມທີ່ເປີດໂອກາດໃຫ້ຜູ້ທີ່ຖືກຖາມສາມາດໃຫ້ຄໍາຕອບທີ່ຍາວໄດ້:
  - ໃຜ?
  - ແມ່ນຫຍັງ?
  - ເມື່ອໃດ?
  - ຢູ່ໃສ?
  - ຍ້ອນຫຍັງ?
  - ຄືແນວໃດ?
- ຄໍາຖາມປິດ: ແມ່ນຄໍາຖາມທີ່ຕ້ອງການຄໍາຕອບສະເພາະ, ເຊິ່ງ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຄໍາຕອບຈະສັ້ນ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ

3.2 ການບົດຝຶກຫັດຄູ່ (10 ນາທີ)

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄິດຕົວຢ່າງຂອງຄໍາຖາມແຕ່ລະປະເພດຮ່ວມກັບຜູ້ທີ່ນັ່ງຢູ່ທາງຂ້າງພວກເຂົາ.

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄໍາຄິດເຫັນກ່ຽວກັບຄໍາຖາມ.

ຄໍາຖາມຕົວຢ່າງ

- ການທວນຄືນຄືນຢ່າງມີອິດສະຫຼະ: “ທ່ານສາມາດອະທິບາຍສະຖານະການໄດ້ບໍ່?”
- ຄໍາຖາມປາຍເປີດ: “ທ່ານພົບກັບຊາຍຄົນນັ້ນໄດ້ແນວໃດ?”
- ຄໍາຖາມປິດ: “ລາວໄດ້ທໍາຮ້າຍທ່ານບໍ່?”

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

UN WOMEN

ຄໍາຖາມທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ

- ຄໍາຖາມທີ່ເປັນການບັງຄັບໃຫ້ຕອບ
- ຄໍາຖາມທີ່ຖາມຫຼາຍເລື່ອງເກີນໄປ
- ຄໍາຖາມຊີ້ນໍາ

ອະທິບາຍວ່າຜູ້ສໍາພາດຕ້ອງລະມັດລະວັງບໍ່ໃຫ້ຖາມຄໍາຖາມທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເປັນການອັກຄະຕິຕໍ່ຄໍາຕອບຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ.

ກິດຈະກຳທີສີ່: ການປິດການສໍາພາດ ແລະ ການປະເມີນຜົນ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອໃຫ້ເຫັນພາບລວມຂອງຂັ້ນຕອນການປິດການສໍາພາດ ແລະ ການປະເມີນຜົນຂອງຕົວແບບ PEACE

ເວລາ: 10 ນາທີ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

4.1 ການນໍາສະເໜີ

ການປິດການສໍາພາດ

- ຂອບໃຈຜູ້ໃຫ້ສໍາພາດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ສໍາລັບຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຂົາໄດ້ສະໜອງ
- ທົບທວນຄືນຈຸດສໍາຄັນຂອງການສໍາພາດ ເພື່ອຍືນຍັນຄວາມເຂົ້າໃຈ
- ສອບຖາມພະຍານ ຖ້າພວກເຂົາມີຄໍາຖາມເພີ່ມຕື່ມ
- ອະທິບາຍຕໍ່ພະຍານວ່າ ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປຂອງຂະບວນການແມ່ນຫຍັງ
- ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຍັງສາມາດໄດ້ຮັບ ໂອກາດໃນການ 'ໃຫ້ປາກຄໍາສ່ວນຕົວ' ເຊິ່ງເປັນການໃຫ້ປາກຄໍາກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງເຫດການຕໍ່ກັບພວກເຂົາ (ການເບິ່ງແບບອັດຕະວິໄສກັບການເບິ່ງແບບພາວະວິໄສ)
- ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຄວນລົງທະບຽນໃຊ້ບໍລິການ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນທີ່ອາດຈະຊ່ວຍພວກເຂົາໄດ້

ການປະເມີນຜົນ

- ຄວນປະຕິບັດພາຍຫຼັງສໍາເລັດການສໍາພາດທຸກໆຄັ້ງ ເພື່ອທົບທວນຄືນຂັ້ນຕອນ (ສິ່ງທີ່ດີ, ສິ່ງທີ່ສາມາດປັບປຸງໄດ້)
- ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຄວນໄດ້ຮັບການທົບທວນ ແລະ ປັບປຸງ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນໃໝ່
- ປະເມີນຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມຕື່ມຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນໃໝ່
- ກຳນົດບາດກ້າວຕໍ່ໄປ ແລະ ມີໃຜແຕ່ທີ່ຄວນມີສ່ວນຮ່ວມ

ບົດທີສີ່

ບົດບາດການສໍາພາດ ແລະ ທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນມາ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອໃຫ້ສາມາດນໍາໃຊ້ວິທີການປະຕິບັດ ໂດຍການເອົາຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນຫຼັກເຂົ້າໃນການສໍາພາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ.

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະສາມາດ...

- ຝຶກຊ້ອມການນໍາໃຊ້ອົງປະກອບຕ່າງໆຂອງຕົວແບບ PEACE ແລະ ເຕັກນິກການສໍາພາດຕ່າງໆ
- ທົບທວນຄືນການປະຕິບັດຂອງພວກເຂົາ ແລະ ລະບຸບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້

ເວລາ: 90 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບການກະກຽມ
ການນໍາສະເໜີ	
ບົດທີສີ່: ບົດບາດການສໍາພາດ ແລະ ທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນມາ 4.4.1 ຕົວລະຄອນ A 4.4.2 ຕົວລະຄອນ B 4.4.3 ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຕົວລະຄອນ A ແລະ ຕົວລະຄອນ B	ພິມເອກະສານ 4.4.1 ໃຫ້ກັບເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຈໍານວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ, ແລະ ພິມເອກະສານ 4.4.2 ໃຫ້ກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອີກເຄິ່ງໜຶ່ງທີ່ເຫຼືອ. ພິມເອກະສານ 4.4.3 ສໍາລັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ຖ້າຕ້ອງການ.

(ບົດຮຽນພາກບ່າຍໃນມື້ທີ 4 ໄດ້ເພີ່ມເວລາຂຶ້ນເປັນ 3.5 ຊົ່ວໂມງ - ເພື່ອທົດແທນເວລາດັ່ງກ່າວ, ບໍ່ຕ້ອງດໍາເນີນການທົບທວນຄືນໃນພາກບ່າຍສໍາລັບມື້ນີ້. ກິດຈະກຳໃນມື້ທີຫ້າຈະອໍານວຍໂອກາດໃຫ້ດໍາເນີນການທົບທວນຄືນ).

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ການສະແດງບົດບາດສົມມຸດ: ການສຳພາດເດັກຍິງທີ່ສູນຫາຍຈາກເພດວ່າຣ	ເພື່ອນຳໃຊ້ທັກສະການສຳພາດທີ່ໄດ້ຮຽນໃນບົດທີ່ຜ່ານມາ	60
2. ການປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ແລະ ການທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນມາ	ເພື່ອຄິດຄືນກ່ຽວກັບການສະແດງບົດບາດ ແລະ ທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນມາ	30

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູຝຶກ

ກິດຈະກຳນີ້ຖືກອອກແບບມາເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກຈາກຂອບເຂດຄວາມສະບາຍໃຈ (ລຶ້ງເຄີຍ) ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຫັນອີກເຫັນໃຈຕໍ່ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຄູຝຶກຈະຕ້ອງຄວບຄຸມກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວຢ່າງມີສະຕິ. ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກອອກແບບມາເພື່ອໃຫ້ຮູ້ສຶກບໍ່ສະບາຍໃຈ ຍ້ອນວ່າພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຖືກຊຸກຍູ້ໃຫ້ອອກຈາກຂອບເຂດຄວາມສະບາຍໃຈຂອງຕົນເພື່ອການຮຽນຮູ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ແຕ່ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມຮູ້ສຶກປອດໄພໃນການເຮັດກິດຈະກຳນີ້. ຍົກຕົວຢ່າງ, ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າຖ້າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃດຮູ້ສຶກບໍ່ສະບາຍໃຈ ຫຼື ມີອາລົມໃນເວລາເຮັດກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສາມາດອອກຈາກຫ້ອງໄດ້.

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ການສະແດງບົດບາດສົມມຸດ: ການສຳພາດເດັກຍິງທີ່ສູນຫາຍຈາກເພດວ່າຣ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອນຳໃຊ້ທັກສະການສຳພາດທີ່ໄດ້ຮຽນໃນບົດທີ່ຜ່ານມາ

ເວລາ: 60 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

1.1 ບົດຝຶກຫັດ: ບົດບາດການສຳພາດ

ອະທິບາຍວ່າໃນກິດຈະກຳນີ້ພວກເຮົາຈະກັບໄປສູ່ໄລຍະສຸດທ້າຍຂອງກໍລະນີສຶກສາການຫາຍຕົວໄປຈາກເພດວ່າຣ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນຄູ່ ແລະ ອະທິບາຍວ່າພວກເຂົາຈະສະແດງເປັນສອງຕົວລະຄອນ. ໃນລະຫວ່າງການສະແດງ, ພວກເຂົາຈະໄດ້ຮັບໂອກາດໃຫ້ສະແດງເປັນຕົວລະຄອນຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຕົວລະຄອນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ.

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກິດຈະກຳດຳເນີນໄປຢ່າງເໝາະສົມ, ຄູ່ຝຶກຄວນຫຼີກລ້ຽງການບອກລາຍລະອຽດທຸກຢ່າງກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຄາດຫວັງຈາກພວກເຂົາໃນແຕ່ລະຕອນ. ກະລຸນາປະຕິບັດຕາມຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວດັ່ງນີ້:

1. ໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ຕັດສິນໃຈເລືອກວ່າໃຜຈະເປັນຕົວລະຄອນ A ແລະ ໃຜຈະເປັນຕົວລະຄອນ B
2. ໃນຕອນທຳອິດ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ A ເປັນຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ B ເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ
3. ແຈກຢາຍເອກະສານ 4.4.1 ບົດບາດຕົວລະຄອນ A ໃຫ້ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ
4. ອະທິບາຍວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ A ຄວນອ່ານບົດບາດຕົວລະຄອນທີ່ຂຽນໄວ້ໃນບັດ ແຕ່ບໍ່ຄວນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ B ໄດ້ອ່ານນຳ.
5. ດຶງຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ B ມາທີ່ສະໄໝ້ນຳສະເໜີ

ບົດບາດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ

ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງເຮັດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້

- ວາງແຜນສຳລັບການສຳພາດ: ທົບທວນຄືນຂໍ້ມູນທີ່ທ່ານຮູ້ແລ້ວໂດຍອີງໃສ່ເອກະສານກຳລະນິສິກສາທີ່ໄດ້ມອບໃຫ້ໃນຕົ້ນອາທິດນີ້
  - ມີຫຍັງແດ່ທີ່ທ່ານຕ້ອງພິຈາລະນາກ່ຽວກັບຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ?
  - ທ່ານຈະຖາມຄຳຖາມຫຍັງແດ່?
- ນຳໃຊ້ເຕັກນິກການສຳພາດຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ (ເຊັ່ນ: ການຟື້ນຟູຈິດໃຈ, ລຳດັບເວລາ ແລະອື່ນໆ)
- ບັນທຶກການສຳພາດ

6. ອະທິບາຍວ່າພວກເຂົາມີເວລາ 20 ນາທີ ໃນການສຳພາດຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ໃຫ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຮັບ.
7. ຫຼັງຈາກ 20 ນາທີ ຜ່ານໄປ, ຄູ່ຝຶກຄວນເກັບເອົາບັດ 4.4.1 ບົດບາດຕົວລະຄອນ A ຄືນ (ເຖິງແມ່ນວ່າແຕ່ລະຄູ່ສາມາດຮັກສາຂໍ້ມູນທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຈົດບັນທຶກໄວ້)

8. ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ຢາຍບັດ 4.4.2 ບົດບາດຕົວລະຄອນ B ໃຫ້ພວກເຂົາ (ຕອນນີ້ໃຫ້ A ເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ B ເປັນຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ)
9. ໃຫ້ຄຳແນະນຳດຽວກັນກັບທີ່ໄດ້ໃຫ້ໃນເວລາຫຼິ້ນບົດບາດຕົວລະຄອນ A
10. ຫຼັງຈາກ 20 ນາທີຜ່ານໄປ, ໃຫ້ທ່ານເກັບເອົາບັດ 4.4.2 ບົດບາດຕົວລະຄອນ B ຄືນ
11. ຕອນນີ້ແຕ່ລະຄູ່ຈະມີພຽງແຕ່ລາຍງານຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ທີ່ບັນທຶກສິ່ງທີ່ຜູ້ລອດຊີວິດ/ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນການສຳພາດ.
12. ແນະນຳໃຫ້ພວກເຂົາປຽບທຽບການສຳພາດ ແລະ ລະບຸຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງການບັນທຶກຂອງພວກເຂົາ ໂດຍໃຫ້ເວລາ 10 ນາທີ.
13. ພາຍຫຼັງ 10 ນາທີຜ່ານໄປ, ໃຫ້ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກັບເຂົ້າປະຈຳທີ່, ຄວາມແຕກຕ່າງແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນເອກະສານ 4.4.3 (ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຕົວລະຄອນ A ແລະ B). ຄູ່ຝຶກສາມາດນຳໃຊ້ຄວາມແຕກຕ່າງດັ່ງກ່າວນຳພາການປະກອບຄຳຄິດເຫັນຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ ຫຼື ແຈກຢາຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄປອ່ານດ້ວຍຕົນເອງ.

ໝາຍເຫດສຳລັບຄູ່ຝຶກ

ມັນເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈທີ່ຈະໄດ້ຮູ້ວ່າມີລາຍລະອຽດຫຍັງແດ່ທີ່ຂາດຫາຍໄປ, ໃຫ້ຍົກຄືນອີກວ່າຂໍ້ຄວາມ/ລາຍລະອຽດທີ່ສຳຄັນມັກຈະເປັນລາຍລະອຽດທີ່ນ້ອຍທີ່ສຸດ. ການບັນທຶກລາຍລະອຽດໃຫ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ສາມາດຊ່ວຍໃນການຕິດຕາມຜູ້ຕ້ອງສົງໄສ ຫຼື ຫຼັກຖານອື່ນໆ ແລະ ຍັງສາມາດໃຊ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຄະດີໃນສານ ຖ້າການບັນທຶກເຫດທັງສອງເຫດການບໍ່ສອດຄ່ອງກັນ.

ຄູ່ຝຶກອາດຈະສັງເກດໄດ້ຈາກຄຳຄິດເຫັນວ່າ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕັ້ງສົມມຸດຕິຖານ ໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຮູ້ທີ່ຜ່ານມາ. ເນັ້ນຢ້າຕະຫຼອດໄລຍະເວລາຂອງຫຼັກສູດກ່ຽວກັບຄວາມຈຳເປັນທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຕ້ອງມີສະຕິຮັບຮູ້ເຖິງລະບົບຄວາມເຊື່ອຂອງພວກເຂົາ, ມຸມມອງທີ່ມີຕໍ່ໂລກ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານ.

ກິດຈະກຳທີສອງ: ການປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ແລະ ການທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນມາ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຄິດທົບທວນຄືນກ່ຽວກັບການສະແດງບົດບາດ ແລະ ທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນມາ

ເວລາ: 30 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ:

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ຮູບພາບ: UNODC/ UN Women/ Ploy Phutpheng

2.1 ການຄິດທົບທວນຄືນ ແລະ ການທົບທວນຄືນ (30 ນາທີ)

ສາຍສະໄລ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເບິ່ງ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາໃຊ້ເວລາ 15 ນາທີ ເພື່ອສົນທະນາກ່ຽວກັບຄໍາຖາມຂ້າງລຸ່ມນີ້ກັບຄູ່ຂອງພວກເຂົາ

ການຄິດທົບທວນຄືນ

- ທ່ານມີຄວາມຮູ້ສຶກແນວໃດໃນບົດບາດການເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ/ຜູ້ລອດຊີວິດ?
- ທ່ານມີຄວາມຮູ້ສຶກແນວໃດໃນບົດບາດການເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ?
- ສິ່ງທີ່ທ້າທາຍມີຫຍັງແດ່ ແລະ ຍ້ອນຫຍັງຈຶ່ງຄິດວ່າມັນເປັນສິ່ງທ້າທາຍ?
- ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກການສະແດງບົດບາດດັ່ງກ່າວມີຫຍັງແດ່ທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນເຕັກນິກການສໍາພາດໃນຊີວິດຈິງຂອງທ່ານ?

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ

ບົດນີ້ແມ່ນເພື່ອ:

- ທົບທວນຄືນສິ່ງທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮຽນຮູ້ໃນອາທິດທີ່ຜ່ານມາ
- ການຄິດທົບທວນຄືນເບິ່ງວ່າຈະຜັນຂະຫຍາຍສິ່ງທີ່ໄດ້ຮຽນມາຄືແນວໃດ

ບົດທີ່ໜຶ່ງ

ການທົບທວນ ແລະ ການວາງແຜນ ປະຕິບັດງານ

ເປົ້າໝາຍ: ເພື່ອທົບທວນຫຼັກສູດ ແລະ ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິ່ງທີ່ໄດ້ຮຽນມາ

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້:

ເມື່ອສິ້ນສຸດບົດຮຽນນີ້, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະໄດ້...

- ທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ສໍາຄັນທີ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ຈາກຫຼັກສູດນີ້
- ພັດທະນາແຜນປະຕິບັດງານເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິ່ງທີ່ໄດ້ຮຽນມາ

ເວລາ: 120 ນາທີ

ລາຍລະອຽດອຸປະກອນ	ຄໍາແນະນຳສໍາລັບການກະກຽມ
5.2.1 ຄໍາຖາມທົບທວນຄືນ ກ່ຽວກັບແຜນປະຕິບັດງານ	ກຽມໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄືນລະຊຸດ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ພາບລວມຂອງບົດຮຽນ

ກິດຈະກຳ	ຈຸດປະສົງ	ເວລາ (ນາທີ)
1. ການທົບທວນຄືນ	ເພື່ອທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ສໍາຄັນທີ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ຈາກ ຫຼັກສູດນີ້	20
2. ການໂຍນໝາກ ບານເພື່ອຕອບຄໍາ ຖາມ	ເພື່ອທົບທວນ ແລະ ກວດກາຄວາມຄິດກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ ໄດ້ຮຽນຮູ້ຈາກຫຼັກສູດນີ້	45
3. ການວາງແຜນປະ ຕິບັດງານ	ເພື່ອພັດທະນາແຜນປະຕິບັດງານໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນຜ່ານມາ	55

ກິດຈະກຳທີ່ໜຶ່ງ: ການທົບທວນຄືນ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ສໍາຄັນທີ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ຈາກຫຼັກສູດນີ້

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຄໍາແນະນຳສໍາລັບຄູຝຶກ:

1.1 ຄວາມໄວໃນການເວົ້າ

ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນສອງກຸ່ມ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາຍືນເປັນສອງແຖວ ປິ່ນໜ້າເຂົ້າຫາກັນ, ແຖວໜຶ່ງແມ່ນກຸ່ມ A ແລະ ອີກແຖວໜຶ່ງແມ່ນກຸ່ມ B.

ໃຫ້ອະທິບາຍວ່າ:

- ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະຕ້ອງສົນທະນາໃນຫົວຂໍ້ທີ່ໄດ້ມອບໝາຍໃຫ້ເປັນເວລາ 1 ນາທີ, ເຊິ່ງຈະມີການຈັບເວລາ.
- ແຖວ A ແລະ B ຈະປ່ຽນຜຽນກັນເປັນຜູ້ຟັງ ຫຼື ຜູ້ເວົ້າ.
- ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ຟັງຖາມໄດ້ ຖ້າວ່າຜູ້ເວົ້າຄິດບໍ່ອອກໃນສິ່ງທີ່ຈະເວົ້າ.
- ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ສົນທະນາໃນຫົວຂໍ້ໃດໜຶ່ງແລ້ວ, ຈະຕ້ອງອອກຄໍາສັ່ງ 'ຍ້າຍ' ຫຼັງຈາກນັ້ນ ສະມາຊິກທຸກຄົນຂອງແຖວ A ຈະຕ້ອງຍ້າຍໄປຫາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ຢູ່ໃນແຖວ B ຄົນຕໍ່ໄປ (ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຖວ B ຈະຕ້ອງຢູ່ບ່ອນເກົ່າສະເໝີ).

ຕົວຢ່າງ:

ສໍາລັບຫົວຂໍ້ທໍາອິດ, ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ຢູ່ໃນແຖວ A ເປັນຜູ້ເວົ້າ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຖວ B ເປັນຜູ້ຟັງ.

ພາຍຫຼັງທີ່ສິນທະນາໄດ້ 1 ນາທີ, ໃຫ້ສັ່ງ 'ຢຸດ' ແລະ 'ຍ້າຍ'

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຖວ A ຕ້ອງຍ້າຍໄປຈຸດໃໝ່ຕາມແຖວ, ສ່ວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຖວ B ຈະຢູ່ບ່ອນເກົ່າ.

ຕອນນີ້, ແມ່ນຜູ້ຮ່ວມໃນແຖວ B ເປັນຜູ້ເວົ້າ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຖວ A ເປັນຜູ້ຟັງ. ແລະ ຕໍ່ໄປຈົນກວ່າຈະໄດ້ສິນທະນາກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ທັງໝົດ.

ກິດຈະກຳທີສອງ: ການໂຍນໝາກບານເພື່ອຕອບຄຳຖາມ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອທົບທວນ ແລະ ກວດກາຄວາມຄິດກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ຈາກຫຼັກສູດນີ້.

ເວລາ: 45 ນາທີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ:

2.1 ການໂຍນໝາກບານເພື່ອຕອບຄຳຖາມ

ກ່ອນການຝຶກອົບຮົມຄູຝຶກຄວນກະກຽມຄຳຖາມໃຫ້ພຽງພໍ, ຄົນລະໜຶ່ງຄຳຖາມ, ໂດຍການຂຽນໃສ່ເຈ້ຍນ້ອຍ.

ຫໍ່ເຈ້ຍເຂົ້າເປັນໝາກບານໜ່ວຍນ້ອຍໆແລ້ວວາງໄວ້ໃນຊາມ ຫຼື ໝວກ.

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢືນອ້ອມເປັນວົງມົນຂະໜາດໃຫຍ່, ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ຍື່ນຊາມໃຫ້ຜູ້ທໍາອິດ. ຫຼັງຈາກຜູ້ທໍາອິດຈັບເອົາໝາກບານເຈ້ຍແລ້ວ, ໃຫ້ຍື່ນຊາມໄປໃຫ້ຜູ້ຖັດໄປເພື່ອຈັບເອົາໝາກບານເຈ້ຍ, ຈົນຄົບທຸກຄົນ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ຄູຝຶກເຂົ້າໄປຢືນຢູ່ໃຈກາງຂອງວົງມົນ ແລະ ໂຍນໝາກບານໜຶ່ງໜ່ວຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃດໜຶ່ງ. ເມື່ອຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃດໜຶ່ງຈັບໝາກບານໄດ້ຈະຕ້ອງອ່ານຄຳຖາມທີ່ຢູ່ໃນເຈ້ຍທີ່ຕົນໄດ້ຮັບດັ່ງໆ ແລ້ວໃຫ້ຄຳຕອບ. ຖ້າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມດັ່ງກ່າວບໍ່ຮູ້ຄຳຕອບ, ຄູຝຶກຄວນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນອື່ນໆ ທີ່ຢູ່ໃນກຸ່ມຊ່ວຍຕອບ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

2.2 ການທົບທວນຄືນຊຸດທັກສະ

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄິດຄືນກ່ຽວກັບທັກສະສໍາລັບເຈົ້າໜ້າທີ່/ທີມງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຂຽນໃນເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ຕິດໃສ່ຝາຫ້ອງໃນຕົ້ນອາທິດ (ພວກມັນຄວນຈະຍັງຖືກຕິດຢູ່ຝາຫ້ອງຝັກອົບຮົມ). ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ຖາມວ່າພວກເຂົາຕ້ອງການເພີ່ມຕື່ມ ຫຼື ປ່ຽນແປງຫຍັງບໍ່ ຈາກສິ່ງທີ່ໄດ້ຂຽນໃນເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຜ່ານຫຼັກສູດນີ້ແລ້ວ

ຖາມພວກເຂົາເບິ່ງວ່າຫຼັກສູດໄດ້ປ່ຽນແປງແນວຄວາມຄິດຂອງພວກເຂົາກ່ຽວກັບທັກສະຂອງພວກເຂົາທີ່ມີຕໍ່ກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼືບໍ່.

2.3 ການປະເມີນຜົນເມື່ອສິ້ນສຸດຫຼັກສູດ

ຄູຝຶກຄວນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບຄໍາຄິດເຫັນໃນຕອນທ້າຍຂອງໂມດູນ ໂດຍນໍາໃຊ້ວິທີການປະເມີນຜົນ ແລະ ຮູບແບບທີ່ໄດ້ຮັບການສະເໜີແນະໂດຍອົງກອນຂອງພວກເຂົາ.

ກິດຈະກຳທີສາມ: ການວາງແຜນປະຕິບັດງານ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອພັດທະນາແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນຜ່ານມາ.

ເວລາ: 55 ນາທີ

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ:

3.1 ການວາງແຜນປະຕິບັດງານ (20 ນາທີ)

ຢ່າຍອກສານ 3.3.1 ການວາງແຜນປະຕິບັດງານໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ອະທິບາຍວ່າມັນປະກອບມີຄໍາຖາມສໍາລັບການຄິດທົບທວນຄືນຫຼາຍຢ່າງ ແລະ ຮ່າງແຜນປະຕິບັດງານຂຶ້ນມາໜຶ່ງອັນ. ພວກເຂົາມີເວລາ 20 ນາທີ ເພື່ອໃຫ້ຄິດທົບທວນຄືນ ແລະ ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານໃຫ້ສໍາເລັດ.

3.2 ການປະກອບຄໍາຄິດເຫັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ (35 ນາທີ)

ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນເອົາແຜນປະຕິບັດງານຂອງຕົນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນອື່ນເບິ່ງ ຖ້າຜູ້ກ່ຽວສະບາຍໃຈທີ່ຈະຕອບ ຄໍາຖາມທີ່ຍັງຂ້ອງຄາ.

ຖາມພວກເຂົາເບິ່ງວ່າມີສິ່ງທ້າທາຍຫຍັງແດ່ທີ່ພວກເຂົາຄາດວ່າຈະພົບພໍ້ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນຜ່ານມາ ແລະ ນໍາໃຊ້ໂອກາດນີ້ເພື່ອສົນທະນາກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດອື່ນພາຍໃນກຸ່ມ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຝຶກອົບຮົມ

1.2.1 ຈິກຂໍ້ປິດສະໜາ “ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ”

ການກະທໍາ

Cut apart here

ຈຸດປະສົງ

Cut apart here

ວິທີການ

 Cut apart here

ພູມມິສາດ

 Cut apart here

ການຕົກເປັນຜູ້ຖືກ ເຄາະຮ້າຍ

Cut apart here

ການລັກລອບເຂົ້າ-ອອກ ເມືອງແບບຜິດກົດໝາຍ

Cut apart here

ການຄ້າມະນຸດ

 Cut apart here

ການຂົນສົ່ງບຸກຄົນຂ້າມ
ຊາຍແດນລະຫວ່າງປະເທດ

 Cut apart here

ການຊອກຫາ, ການຂົນສົ່ງ
ຫຼື ນໍາສົ່ງ, ການເຄື່ອນຍ້າຍ,
ການໃຫ້ບ່ອນລີ້ຊ້ອນ ຫຼື ພັກເຊົາ,
ການຮັບເອົາຄົນ

Cut apart here ✂

ການຂົນສົ່ງຄົນຂ້າມຊາຍແດນ
ລະຫວ່າງປະເທດ

Cut apart here ✂

ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ
ທາງການເງິນ ຫຼື ສິ່ງຂອງອື່ນໆ
ໂດຍທາງກົງ ຫຼື
ທາງອ້ອມ

 Cut apart here

ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບການ
ຂ້າມຊາຍແດນສະເໝີ

 Cut apart here

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ອາດຈະມີການຂ້າມ
ຊາຍແດນ ຫຼື ອາດຈະຢູ່
ພາຍໃນປະເທດໃດໜຶ່ງ

Cut apart here

ການຈັດຫາເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນ
ປະໂຫຍດທາງການເງິນ ຫຼື
ສິ່ງຂອງອື່ນ ໂດຍທາງກົງ ຫຼື ທາງ
ອ້ອມ ຈາກການເຂົ້າເມືອງຜິດ
ກົດໝາຍຂອງບຸກຄົນ/ກຸ່ມຄົນໄປ
ຍັງປະເທດໃດໜຶ່ງທີ່ພວກເຂົາ
ບໍ່ແມ່ນພົນລະເມືອງ ຫຼື
ຜູ້ອາໄສຖາວອນ

 Cut apart here

ບໍ່ຖືກຮັບຮູ້ໃນຖານະທີ່ເປັນ ‘ຜູ້
ຖືກເຄາະຮ້າຍ’ ພາຍໃຕ້ກອບ
ກົດໝາຍສາກົນ ແຕ່ອາດຈະຖືກ
ຮັບຮູ້ໃນຖານະທີ່ເປັນ
ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຈາກ
ອາຊະຍາກຳອື່ນ

ການຊອກຫາ, ການຂົນສົ່ງ
ຫຼື ນໍາສົ່ງ, ການເຄື່ອນຍ້າຍ,
ການໃຫ້ບໍ່ອນລໍຊ້ອນພັກເຊົາ,
ການຮັບເອົາຄົນ

 Cut apart here

ການຫຼອກລວງ,
ການບັງຄັບ, ການສໍ້ໂກງ,
ການສວຍໃຊ້ອຳນາດ
ໃນທາງທີ່ຜິດ ຫຼື
ການບີບບັງຄັບ

ການຂູດຮີດ (ປະກອບດ້ວຍ
ແຕ່ກໍບໍ່ຈໍາກັດສະເພາະແຕ່ ການ
ຂູດຮີດທາງເພດ, ການບັງຄັບໃຊ້
ແຮງງານ ຫຼື ການບໍລິ ການ, ການ
ບັງຄັບໃຫ້ເປັນຂ້າທາດ ຫຼື ກະທໍາ
ຄືກັບວ່າເປັນຂ້າທາດ ຫຼື ການເອົາ
ອະໄວຍະວະໃນຮ່າງກາຍ
ອອກເພື່ອຂາຍ)

 Cut apart here

ຖືກຮັບຮູ້ໃນຖານະວ່າ
ເປັນ ‘ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ’
ພາຍໃຕ້ກອບກົດໝາຍ
ສາກົນ

1.4.1 ກໍລະນີສຶກສາກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດ

ກໍລະນີສຶກສາ A: ເດັກຍິງຫາຍໂຕໄປ

ໃນຄືນວັນສຸກ ເວລາ 11:30, ມີຜູ້ຍິງທ້ອງຖິ່ນຄົນໜຶ່ງຕິດຕໍ່ຫາທ່ານຂອງທ່ານເພື່ອແຈ້ງວ່າ ຫຼານສາວຂອງລາວອາຍຸ 14 ປີ ສູນຫາຍໄປ. ລາວເວົ້າວ່າ ຫຼານສາວຂອງລາວອອກໄປໂຮງຮຽນຕອນເຊົ້າຕາມປົກກະຕິ ແຕ່ວ່າຍັງບໍ່ທັນກັບບ້ານເລີຍ. ຜູ້ເປັນແມ່ເຖົ້າເວົ້າວ່າ ລາວໄດ້ຕິດຕໍ່ຫາໝູ່ຂອງຫຼານສາວທີ່ແມ່ເຖົ້າຮູ້ຈັກແລ້ວ ແລະ ພວກເຂົາເວົ້າວ່າຫຼານສາວຂອງແມ່ເຖົ້າບໍ່ໄດ້ໄປໂຮງຮຽນໝົດມື້. ນອກຈາກນັ້ນ, ແມ່ເຖົ້າກໍໄດ້ອະທິບາຍຕື່ມອີກວ່າ ລາວໄດ້ເຂົ້າໄປເບິ່ງຫ້ອງນອນຂອງຫຼານສາວ ເຫັນວ່າເສື້ອຜ້າຫາຍໄປໝົດ.

ເຈົ້າໜ້າທີ່ສອງຄົນໃນທີມງານ ໄດ້ໄປເບິ່ງເຮືອນຂອງແມ່ເຖົ້າ.

ແມ່ເຖົ້າອະທິບາຍວ່າ ໃນໄລຍະ 18 ເດືອນມານີ້ ຊີວິດໃນຄອບຄົວແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍ, ແມ່ຂອງເດັກຍິງໄດ້ຕາຍໄປ ແລະ ພໍ່ຂອງນາງກໍກາຍເປັນຄົນຕິດເຫຼົ້າ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລາວບໍ່ມີວຽກເຮັດ. ເດັກຍິງ ແລະ ພໍ່ຂອງນາງມາອາໄສຢູ່ກັບແມ່ເຖົ້າໄດ້ 3 ເດືອນແລ້ວ.

ຜູ້ເປັນພໍ່ໄດ້ກັບເຂົ້າມາເຮືອນໃນຕອນທີ່ກຳລັງສົນທະນາກັບແມ່ເຖົ້າ, ລາວຊອກຫາເດັກຍິງຄົນດັ່ງກ່າວ ແລະ ໄປເຮືອນຂອງໝູ່ລູກສາວ. ໃນຂະນະທີ່ລາວຢູ່ທີ່ນັ້ນ, ໝູ່ຂອງລູກສາວບອກລາວວ່າ ລູກສາວຂອງພໍ່ໄດ້ລົມກັບເດັກຊາຍຄົນໜຶ່ງທາງອອນລາຍໄດ້ປະມານສອງສາມເດືອນແລ້ວ; ໄລຍະນີ້ ພວກເຂົາໄດ້ລົມກັນທາງໂທລະສັບຫຼາຍຂຶ້ນ. ໝູ່ຂອງເດັກຍິງເວົ້າວ່າ ລາວກໍບໍ່ຮູ້ຈັກເດັກຊາຍຄົນນີ້ຫຼາຍ ຮູ້ແຕ່ວ່າລາວຊື່ ບິດູ ແລະ ອາໄສຢູ່ Farville ຫ່າງຈາກນີ້ປະມານ 300 ກມ.

ເຈົ້າໜ້າທີ່ທັງສອງຂໍເຂົ້າໄປເບິ່ງຫ້ອງນອນຂອງເດັກຍິງ, ແມ່ເຖົ້າ ແລະ ພໍ່ ກໍຕົກລົງເຫັນດີ.

ຫ້ອງນອນຂອງເດັກຍິງກໍເປັນຄືຫ້ອງທຳມະດາທົ່ວໄປ ແຕ່ວ່າສະອາດ ແລະ ມີຮູບໂປສເຕີ້ຕິດຝາທີ່ສາມາດເຫັນໄດ້ໃນຫ້ອງນອນຂອງເດັກຍິງທົ່ວໄປ. ມີຊອງຈົດໝາຍເປົ່າຫຍ່ຽງຢູ່ຖັງຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ບິນຮັບເງິນທີ່ມີໂລໂກຂອງບໍລິສັດລົດໄຟ ແລະ ມີຈຳນວນເງິນ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ກໍລະນີສຶກສາ B: ສະຖານທີ່ກໍ່ສ້າງ

ທີມງານຂອງທ່ານໄດ້ຮັບລາຍງານຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ສຳຫຼວດອາຄານ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ຄົນດັ່ງກ່າວສົນໃຈກ່ຽວກັບຄວາມຖືກ ຕ້ອງຂອງບໍລິສັດຮັບເໝົາທີ່ກໍ່ສ້າງໂຮງແຮມໃໝ່ໃນຂົງເຂດນີ້. ຊ່າງທີ່ເຮັດວຽກສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຄົນໃນປະເທດ ແລະ ມີໃບອະນຸຍາດເຮັດວຽກ ແລະ ຜູ້ຄຸມການກໍ່ສ້າງກໍ່ໄດ້ສະໜອງເອກະສານຕ່າງໆທີ່ຈຳເປັນໃຫ້. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສຳຫຼວດອາຄານກໍ່ຍັງສົນໃຈກ່ຽວກັບສະຫວັດດີການຂອງຄົນງານເຫຼົ່ານັ້ນ.

ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສຳຫຼວດອາຄານໄດ້ລົງໄປຢ້ຽມຢາມສະຖານທີ່ກໍ່ສ້າງ, ລາວສັງເກດເຫັນວ່າ ຊາຍໜຸ່ມສ່ວນຫຼາຍນ້ຳໜັກຫຼຸດມາດຕະຖານ ແລະ ເບິ່ງຄືອິດເມື່ອຍ. ລາວຍັງສັງເກດເຫັນວ່າ ຊາຍໜຸ່ມຫຼາຍຄົນມີຮອຍຂ້າຢູ່ເທິງໃບໜ້າ. ລາວໄດ້ພະຍາຍາມຖາມຊາຍໜຸ່ມເຫຼົ່ານັ້ນແຕ່ຜູ້ຄຸມການກໍ່ສ້າງບອກວ່າ ພວກເຂົາແມ່ນມາຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ Whereville ທີ່ຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ. ທາງທີມງານຮູ້ຈັກຊົນເຜົ່າ Whereville ຈາກສື່ພາຍໃນປະເທດ ທີ່ລາຍງານວ່າມີພາຍຸໃຕ້ຝຸ່ນພັດເຂົ້າມາຖະຫຼົ່ມໃນຊ່ວງຕົ້ນປີນີ້, ເຊິ່ງໄດ້ຂ້າຊີວິດຫຼາຍຮ້ອຍຄົນ ແລະ ທຳລາຍບ້ານເຮືອນຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າໄປກວ່າ 80 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ເມື່ອເຈົ້າໜ້າທີ່ສຳຫຼວດອາຄານຖາມວ່າ ຄົນງານພັກຢູ່ໃສໃນໄລຍະຂອງການກໍ່ສ້າງໂຄງການນີ້, ຜູ້ຄຸມການກໍ່ສ້າງເວົ້າວ່າພວກເຂົາພັກຢູ່ໂຮງແຮມພື້ງຢູ່ໃກ້ໆນີ້. ແຕ່ວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ສຳຫຼວດອາຄານຮູ້ວ່າ ໂຮງແຮມພື້ງ ໄດ້ປິດລົງແລ້ວຍ້ອນໂຮງແຮມເກີດເຫດໄຟໄໝ້ໃນເດືອນທີ່ຜ່ານມາ.

ຢູ່ໃນເຂດກໍ່ສ້າງໄດ້ມີຕູ້ຄອນເທນເນີ້ໃຫຍ່ອັນໜຶ່ງ ເຊິ່ງຜູ້ຄຸມການກໍ່ສ້າງເວົ້າວ່າໃຊ້ໄວ້ເພື່ອເກັບເຄື່ອງ ແລະ ອຸປະກອນຕ່າງໆ, ແຕ່ເມື່ອເຈົ້າໜ້າທີ່ສຳຫຼວດອາຄານຂໍເຂົ້າໄປເບິ່ງທາງໃນ ພັດບໍ່ມີຫຍັງເລີຍ ມີແຕ່ກິ່ນຢູ່ງວ.

ກໍລະນີສຶກສາ C: ຍາດພີ່ນ້ອງ

ມີຜົວເມຍຄູ່ໜຶ່ງຕິດຕໍ່ມາຫາເຈົ້າໜ້າທີ່ ເຊິ່ງພວກເຂົາມີຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບສະພາບການເປັນຢູ່ຂອງລູກສາວຂອງພວກເຂົາ.

ສາມເດືອນແລ້ວນີ້ ພວກເຂົາໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ລູກສາວອາຍຸ 15 ປີ ໄປເມືອງຫຼວງກັບພີ່ນ້ອງຄົນໜຶ່ງ. ລູກສາວຂອງພວກເຂົາໄດ້ໄປຢ້ຽມຢາມພີ່ນ້ອງເນື່ອງໃນໂອກາດປີໃໝ່ ແລະ ພີ່ນ້ອງຄົນນັ້ນເລົ່າເລື່ອງວຽກງານຂອງລາວໃນເມືອງຫຼວງໃຫ້ສອງຜົວເມຍນັ້ນຟັງ. ລາວເວົ້າວ່າລາວເຮັດວຽກຢູ່ຮ້ານແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ເງິນດີ ແລະ ມີທີ່ພັກໃຫ້ເປັນຢ່າງດີ. ລາວເວົ້າວ່າ ເຈົ້າຂອງຮ້ານກຳລັງຊອກຫາຄົນງານໃໝ່ຫຼາຍຄົນ ເພາະວ່າທຸລະກິດກຳລັງໄປໄດ້ດີ ແລະ ລາວສາມາດພາລູກສາວກັບບ້ານພ້ອມກັບລາວຫຼັງຈາກແລ້ວປີໃໝ່ ຖ້າວ່າພວກເຂົາອະນຸຍາດ.

ຜູ້ເປັນລູກສາວກໍເຕັມໃຈໄປ ແລະ ສອງຜົວເມຍດັ່ງກ່າວກໍເວົ້າວ່າ ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາທຸກຍາກຫຼາຍ ແລະ ມັນກໍເປັນການດີທີ່ພວກເຂົາຈະມີລາຍຮັບເພີ່ມຂຶ້ນເມື່ອລູກຂອງພວກເຂົາໂອນເງິນມາໃຫ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ພວກເຂົາໃຫ້ລູກສັນຍາກັບພວກເຂົາວ່າ ລູກຕ້ອງໂທມາຫາພໍ່ແມ່ອາທິດລະຄັ້ງ ແລະ ກັບມາບ້ານທຸກໆສອງເດືອນ.

ສອງອາທິດຜ່ານໄປ ພວກເຂົາກໍໄດ້ຮັບເງິນຈຳນວນໜຶ່ງຈາກພີ່ນ້ອງທີ່ເວົ້າວ່າ ເຈົ້າຂອງຮ້ານໄດ້ຈ່າຍເງິນເດືອນລ່ວງໜ້າໃຫ້ແກ່ລູກສາວ; ພວກເຂົາກໍຍັງໄດ້ລົມໂທລະສັບກັບລູກສາວຫຼາຍຄັ້ງຢູ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ແຕ່ລະຄັ້ງທີ່ໄດ້ລົມກັບລູກສາວທາງໂທລະສັບນັ້ນ ເປັນພຽງບົດສົນທະນາສັ້ນໆ ແລະ ຮູ້ສຶກວ່າລູກສາວຕ່າງໄປຈາກເດີມ.

ຕາມທຳມະດາແລ້ວ ລູກສາວຕ້ອງກັບມາຫາພໍ່ແມ່ 4 ອາທິດກ່ອນ, ແຕ່ກໍບໍ່ມາ. ສອງຜົວເມຍກໍເລີ່ມກັງວົນ ເພາະວ່າລູກສາວບໍ່ໄດ້ໂທລະສັບກັບມາຫາເລີຍ. ພວກເຂົາໄດ້ສົ່ງຂໍ້ຄວາມໄປຫາພີ່ນ້ອງຫຼາຍຄັ້ງ ແຕ່ກໍບໍ່ເຫັນຕອບກັບເລີຍ, ຕໍ່ມາພວກເຂົາກໍໄດ້ຮັບໂທລະສັບຈາກລູກສາວ. ທຳອິດກໍຄ້າຍຄືກັບແຕ່ລະຄັ້ງ ຄືລູກສາວຂ້ອນຂ້າງຈະງຽບ, ຈາກນັ້ນກໍເວົ້າແບບຟ້າວໆວ່າບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນເມືອງຫຼວງແລ້ວ, ຕອນນີ້ເຂົາເຈົ້າພາມາຢູ່ທີ່ເມືອງບລູ (ເມືອງຫຼວງຂອງປະເທດໃກ້ຄຽງ) ແລະ ໄດ້ມາເຮັດວຽກຢູ່ໃນໂຮງງານ. ຈາກນັ້ນສາຍກໍຖືກຕັດໄປ ແລະ ເມື່ອພະຍາຍາມໂທກັບ ກໍບໍ່ມີຄົນຮັບສາຍ.

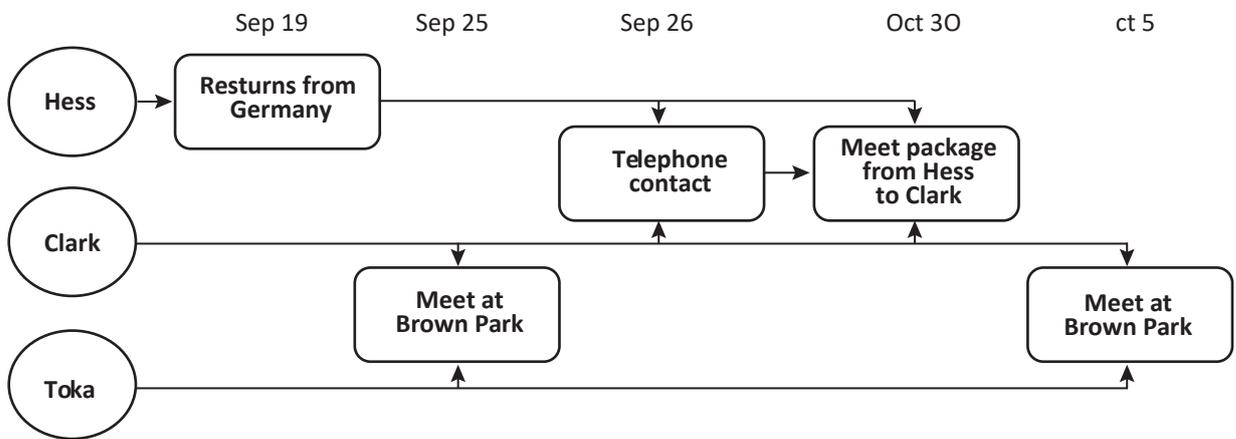
ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

2.1.1 ບົດຝຶກຫັດ: ການຫາຍໂຕໄປຈາກເພດວ່າຮ

ສ້າງໂປສເຕີ ເພື່ອນໍາສະເໜີຄືນຕໍ່ກຸ່ມໂດຍລະບຸກ່ຽວກັບ:

1. ນໍາໃຊ້ກໍລະນີສຶກສາ ເພື່ອສ້າງແຜນວາດລໍາດັບເຫດການແບບແມັດຫຼີກ ເພື່ອສ້າງແຜນວາດຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີຢູ່ (ຄ້າຍຄືແຜນວາດຂ້າງລຸ່ມນີ້).
2. ລະບຸທຸກຕົວຊີ້ວັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງວ່າ ນີ້ອາດຈະເປັນອາຊະຍາກໍາການຄ້າມະນຸດ

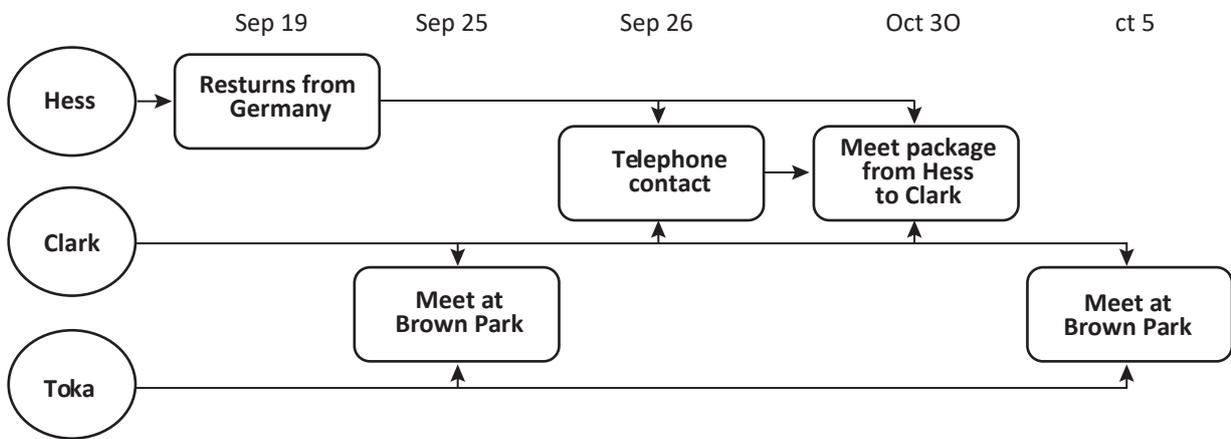

3. ອີງໃສ່ການວາງແຜນລໍາດັບເຫດການແບບແມັດຫຼີກ (Events Planning Matrix) ແລະ ຕົວຊີ້ວັດທີ່ທ່ານໄດ້ລະບຸ, ພັດທະນາແຜນການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ເພື່ອດໍາເນີນການສືບສວນ-ສອບສວນຂັ້ນຕໍ່ໄປ, ລວມທັງ:
  - a. ການຕັ້ງຂໍ້ສົມມຸດຖານ
  - b. ຄໍາຖາມຄົ້ນຄ້ວາ
  - c. ຈະມີການຄົ້ນຄວ້າ ຫຼື ຄົ້ນຫາແຫຼ່ງໃດແດ່ ເພື່ອຫາຄໍາຕອບໃຫ້ແກ່ຄໍາຖາມຄົ້ນຄວ້າ (ຕົວຢ່າງ: ໃຜແດ່ຈະເປັນຜູ້ຖືກຖາມ, ແລະອື່ນໆ)

2.1.1 ບົດຝຶກຫັດ: ການຫາຍໂຕໄປຈາກເພດວາຣ

ສ້າງໂປສເຕີ ເພື່ອນຳສະເໜີຄືນຕໍ່ກຸ່ມໂດຍລະບຸກ່ຽວກັບ:

1. ສ້າງປະຫວັດຂອງຕົວລະຄອນຫຼັກ (ຕົວຢ່າງ: ລັກສະນະ, ອາຍຸ, ເພດ ແລະອື່ນໆ)
2. ນຳໃຊ້ກຳລະນິສິກສາ ເພື່ອສ້າງແຜນວາດລຳດັບເຫດການແບບແມັດຫຼີກ ເພື່ອສ້າງແຜນວາດຂໍ້ມູນຂ່າວກອງທີ່ມີຢູ່ (ຄ້າຍຄືແຜນວາດຂ້າງລຸ່ມນີ້).

3. ລະບຸທຸກຕົວຊີ້ວັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງວ່າ ນີ້ອາດຈະເປັນອາຊະຍາກຳການຄ້າມະນຸດ

2.1.2 ບົດລາຍງານຂອງຕໍາຫຼວດ

ວັນທີ: 8 ພຶດສະພາ 2016

ເວລາ: 14:00 ໂມງ

ຊື່ເຈົ້າໜ້າທີ່: Han Hua

ບັດປະຈຳຕົວເຈົ້າໜ້າທີ່: 4761

ບົດລາຍງານ

ໃນເວລາທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ມີຍິງອາຍຸ 56 ປີ ຊື່ນເຜົ່າ Huratis ຈາກຄ້າຍຜູ້ອົບພະຍົບ P1 ໄດ້ເຂົ້າມາສະຖານີຕໍາຫຼວດ ເພື່ອລາຍງານກ່ຽວກັບການຫາຍຕົວໄປຂອງຫຼານສາວ ອາຍຸ 19 ປີ.

ຍິງຄົນນີ້ ບອກວ່າ ຊື່ຂອງລາວ ແມ່ນ ນາງ ເວີຍ ລິວ ແລະ ຫຼານສາວ ຊື່ ນາງ ຈູ ຊາງ.

ນາງ ເວີຍ ລິວ ໄດ້ຮ້ອງໄທ້ ແລະ ເວົ້າດ້ວຍນ້ຳສຽງທີ່ດັງ ຕອນທີ່ລາວເຂົ້າມາໃນສະຖານີຕໍາຫຼວດ.

ນາງ ເວີຍ ລິວ ມາຄົນດຽວຕອນທີ່ເຂົ້າມາສະຖານີຕໍາຫຼວດ ແລະ ບໍ່ມີເຈົ້າໜ້າທີ່ຜູ້ຍິງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອລາວ.

ຂ້ອຍ ຊື່: ຮານ ຮົວ (ບັດປະຈຳຕົວເຈົ້າໜ້າທີ່: 4761) ແລະ ເພື່ອນຮ່ວມງານຂອງຂ້ອຍ ຊື່ ໂຊ ມິນ (ບັດປະຈຳຕົວເຈົ້າໜ້າທີ່: 4783). ພວກເຮົາທັງສອງໄດ້ຊ່ວຍປອບໃຈ ນາງ ເວີຍ ລິວ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມທຸ່ນທ່ຽງຂຶ້ນ ພ້ອມທັງໄດ້ເອົານ້ຳຊາໃຫ້ລາວດື່ມ. ໃນເວລາ 14:30 ນາງ ເວີຍ ລິວ ໄດ້ຕົກລົງທີ່ຈະໃຫ້ສໍາພາດ ແລະ ໄດ້ມີການເຮັດບົດບັນທຶກຄໍາໃຫ້ການ.

2.1.3 ຄຳໃຫ້ການຂອງພະຍານ: ເວີຍ ລິວ (ປ້າ) ພຶດສະພາ 2016

ວັນທີ: 8 ພຶດສະພາ 2016

ເວລາ: 14:30 ໂມງ

ຊື່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຜູ້ບັນທຶກຄຳໃຫ້ການ: ຮານ ຮິວ

ບັດປະຈຳຕົວເຈົ້າໜ້າທີ່: 4761

ຄຳໃຫ້ການຂອງພະຍານ

ຂ້ອຍອາໄສຢູ່ຄ້າຍຜູ້ອົບພະຍົບ P1. ຂ້ອຍໄດ້ເດີນທາງມາຮອດສະຖານທີ່ແຫ່ງນີ້ພ້ອມກັບຫຼານສາວອີກສອງຄົນ ຊື່: ນາງ ຈູ ຊາງ ອາຍຸ 19 ປີ ແລະ ນາງ ດິນ ຊາງ ອາຍຸ 15 ປີ. ພວກເຮົາເປັນຜູ້ທີ່ມີຊີວິດລອດຈາກຈຳນວນສະມາຊິກຄອບຄົວທັງໝົດທີ່ເສຍຊີວິດຈາກເຫດການທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ທະຫານເຜົາບ້ານເຮືອນຈົນບໍ່ມີສິ່ງໃດຫຼົງເຫຼືອ ເມື່ອສອງສາມເດືອນທີ່ຜ່ານມາ, ຜົວ ແລະ ລູກຂອງຂ້ອຍອີກສອງຄົນໄດ້ເສຍຊີວິດຈາກເຫດການນີ້ ພ້ອມກັບນ້ອງຊາຍ ແລະ ເມຍຂອງລາວ ເຊິ່ງເປັນພໍ່ແມ່ຂອງຫຼານສາວທັງສອງຄົນນີ້.

ສ່ວນຂ້ອຍເອງ ແລະ ຫຼານສາວທັງສອງຄົນ ພ້ອມທັງຊາວບ້ານອີກ 15 ຄົນ ແມ່ນສາມາດເອົາຕົວລອດຫຼອດໜີອອກຈາກບ້ານມາໄດ້.

ພວກຂ້ອຍໄດ້ເດີນທາງຂ້າມຊາຍແດນໃນເດືອນກຸມພາ ແລະ ໄດ້ມາອາໄສຢູ່ໃນຄ້າຍຜູ້ອົບພະຍົບແຫ່ງນີ້ນັບຕັ້ງແຕ່ນັ້ນເປັນຕົ້ນມາ.

ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກສັບສົນຫຼາຍ. ພວກເຮົາໄດ້ອາໄສຢູ່ໃນກະຕູບຜ້າກັບອີກທຶກຄົນທີ່ມາຈາກໝູ່ບ້ານດຽວກັນ. ຢູ່ທີ່ນີ້ບໍ່ມີອາຫານພຽງພໍ ສ່ວນອົງການຊ່ວຍເຫຼືອແມ່ນໄດ້ຈັດຫາອາຫານໃຫ້ຕາມອັດຕາ ເຊິ່ງມັນບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ບົກກະຕິພວກເຮົາຕ້ອງເຂົ້າອອນດ້ວຍຄວາມຫິວໂຫຍ.

ສ່ວນເລື່ອງຫ້ອງນໍ້າ ແລະ ສະຖານທີ່ອາບນໍ້າຊັກເຄື່ອງຢູ່ສູນອົບພະຍົບແຫ່ງນີ້ແມ່ນບໍ່ສະອາດ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຕໍ່ແຖວຍາວ. ພ້ອມກັນນັ້ນໃນໄລຍະສອງເດືອນທີ່ຜ່ານມາຫ້ອງນໍ້າຖືກນໍ້າຖ້ວມສອງ-ສາມເທື່ອ ຍ້ອນຜົນຕົກ. ປະຊາຊົນທີ່ມາຈາກບ້ານດຽວກັນ ທີ່ຂ້າມຊາຍແດນມາພ້ອມກັບພວກເຮົາໄດ້ລົ້ມປ່ວຍ ແລະ ເສຍຊີວິດ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໃນເດືອນເມສາທີ່ຜ່ານມາ ໄດ້ມີໝູ່ຢູ່ສູນຜູ້ອົບພະຍົບບອກກັບຂ້ອຍວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ຮັບການຕິດຕໍ່ຈາກຊາຍຄົນໜຶ່ງ ຈາກປະເທດກີໂຕ ຜູ້ທີ່ກຳລັງເປີດຮັບສະໝັກຄົນງານ ເພື່ອໄປເຮັດວຽກຢູ່ໂຮງງານຜະລິດໂທລະສັບມືຖື. ລາວໄດ້ບອກກັບຂ້ອຍວ່າສະພາບການເຮັດວຽກ ແລະ ການຈ່າຍເງິນແຮງງານກໍ່ດີ ເພາະສະນັ້ນຂ້ອຍເລີຍຂໍພົບກັບຜູ້ທີ່ກຳລັງຊອກຫາຄົນງານຄົນນັ້ນ ແລະ ຕໍ່ມາໃນວັນທີ 2 ລາວໄດ້ເດີນທາງມາພົບພ້ອມກັບໄດ້ພາຜູ້ຍິງຄົນໜຶ່ງມານຳ.

ຊາຍທີ່ກຳລັງຊອກຫາຄົນງານຄົນນັ້ນມີຊື່ວ່າ ທ້າວ ໂບ ລານ ອາຍຸ 55 ປີ ສູງປະມານ 5"10 ຮູບຮ່າງຈ່ອຍ ແລະ ມີຜົມສີດຳ ພ້ອມກັບມີແຖບຜົມສີເທົາບາງໆຕັ້ງແຕ່ກາງຫົວລົງໄປຫາໃບຫູຂ້າງຂ້າງ. ຂ້ອຍຈື່ໄດ້ຍ້ອນວ່າເບິ່ງແລ້ວມັນຄືຜິດປົກກະຕິທີ່ຜົມສ່ວນທີ່ເຫຼືອພັດເປັນສີດຳທັງໝົດ. ນອກຈາກຜົມສີເທົາທີ່ຍາວປະມານຫ້າຊັງຕີແມັດ ແລະ ກວ້າງປະມານໜຶ່ງຊັງຕີແມັດນັ້ນ, ລາວນຸ່ງເຄື່ອງຮຽບຮ້ອຍດີ ເຊິ່ງເປັນເຄື່ອງນຸ່ງທຳມະດາ; ໂສ້ງກອງທັບເຮືອ ແລະ ເສື້ອກອງທັບເຮືອສີຟ້າເຂັ້ມ ພ້ອມກັບມີສັນຍາລັກຮູບວົງແຫວນສີຄຳສາມອັນຢູ່ຖົງເສື້ອເບື້ອງຂວາມື.

ສ່ວນຜູ້ຍິງທີ່ມາກັບ ທ້າວ ໂບ ລານ ນັ້ນມີຊື່ວ່າ ນາງ ຊູ ຮີ ອາຍຸ 35 ປີ ຮູບຮ່າງຈ່ອຍບາງ ແລະ ສູງປະມານ 5"7 ຜົມຊື່ສີດຳ ຍາວພຽງບ່າ.

ພວກເຂົາທັງສອງຄົນໄດ້ບອກກັບຂ້ອຍວ່າ ໂຮງງານຜະລິດໂທລະສັບມືຖືທີ່ເຂົາເຮັດວຽກຢູ່ນັ້ນ ແມ່ນຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດກີໂຕ ເຊິ່ງຢູ່ໃກ້ກັບເຂດຊາຍທະເລຂອງເມືອງລານ. ພວກເຂົາໄດ້ເອົາຮູບໂຮງງານໃຫ້ເບິ່ງ. ໂຮງງານຜະລິດໂທລະສັບມືຖືນີ້ ເປັນອາຄານຂະໜາດໃຫຍ່ສີບົວ ເຊິ່ງເປັນອາຄານແບບແຖວຕັ້ງ, ຢູ່ເບື້ອງຂວາມືຂອງອາຄານເປັນຮູບສີ່ຫຼ່ຽມທີ່ບໍ່ມີປະຕູປ່ອງຢ້ຽມ ມີແຕ່ສັນຍາລັກຮູບວົງແຫວນສີຄຳສາມອັນຕິດຢູ່ດ້ານໜ້າຂອງອາຄານ.

ພາຍໃນໂຮງງານເບິ່ງແລ້ວສະອາດ ຍ້ອນຄົນງານຕ້ອງໄດ້ນຸ່ງເຄື່ອງແບບເຮັດວຽກ ແລະ ໜວກຕາໜ່າງຄຸມຫົວສີຂາວ. ນອກຈາກນັ້ນຄົນງານໄດ້ພັກເຊົາຢູ່ຫໍພັກຄົນງານ, ຈາກຮູບຫໍພັກທີ່ເຂົາເອົາໃຫ້ເບິ່ງນັ້ນ ເບິ່ງຄືສະອາດງາມດີ ຫ້ອງໜຶ່ງຢູ່ສີ່ຄົນ. ນອກຈາກນັ້ນເຂົາຍັງໄດ້ເວົ້າຕື່ມອີກວ່າ ຫໍພັກນີ້ແຍກອອກເປັນຫໍພັກຍິງ ແລະ ຫໍພັກຊາຍ.

ເຂົາຍັງບອກຂ້ອຍອີກວ່າ ປະຈຸບັນນີ້ຫໍພັກຊາຍແມ່ນເຕັມແລ້ວ ເພາະສະນັ້ນໃນຕອນນີ້ພວກເຂົາກຳລັງເປີດຮັບສະໝັກຄົນງານເພດຍິງ.

ຂ້ອຍໄດ້ຖາມວ່າ ເຂົາຈະຮັບຂ້ອຍກັບຫຼານອີກສອງຄົນເຂົ້າເຮັດວຽກນຳໄດ້ບໍ່? ແຕ່ເຂົາບອກວ່າຂ້ອຍແກ່ເກີນໄປທີ່ຈະເຮັດວຽກ ສ່ວນຫຼານສາວອີກຄົນໜຶ່ງແມ່ນຍັງນ້ອຍໂພດ ເນື່ອງຈາກເກນອາຍຸໃນການເຮັດວຽກແມ່ນແຕ່ 18-35 ປີ. ຫຼານສາວຜູ້ໃຫຍ່ຢາກໄປຍ້ອນລາວບອກວ່າມັນຈະຊ່ວຍໃຫ້ໄດ້ເງິນ ແລະ ຍັງສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາອອກຈາກສະຖານະການອັນລຳບາກນີ້ໄດ້.

ຂ້ອຍຮູ້ສຶກບໍ່ດີກ່ຽວກັບເລື່ອງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ບໍ່ຕ້ອງການໃຫ້ຫຼານໄປເຮັດວຽກ ແຕ່ເຂົາທັງສອງຄົນໃຈດີຫຼາຍ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນເປັນຢ່າງດີ ພ້ອມທັງຮັບປາກວ່າຈະຊ່ວຍເບິ່ງແຍງ

ຫຼານໃຫ້. ເຂົາຍັງໄດ້ເອົາເງິນຄ່າແຮງງານໃຫ້ລ່ວງໜ້າ ເພື່ອໃຫ້ຫຼານເອົາມາໃຫ້ຂ້ອຍ ເຊິ່ງເປັນອີກທາງໜຶ່ງໃນການຊ່ວຍເຫຼືອພວກເຮົາ.

ພວກເຂົາໄດ້ເອົາເບີໂທລະສັບມືຖືຂອງເຂົາໃຫ້ ໃນກໍລະນີທີ່ຂ້ອຍຕ້ອງການໂທຫາ ທັງຍັງໄດ້ບອກວ່າຫຼານສາວສາມາດໂທຫາໄດ້ເມື່ອຕ້ອງການ ຍ້ອນລາວຈະມີໂທລະສັບມືຖືຂອງລາວເອງນຳ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ ເຂົາໄດ້ເດີນທາງອອກໄປດ້ວຍລົດຈີບຍີ່ຫໍ້ໂຕໂຢຕ້າ ໃນວັນທີ 5 ພຶດສະພາ. ຫຼານສາວຂ້ອຍສູງ 5"2 ແລະ ມີຮູບຮ່າງຈ່ອຍຜອມ, ຜົມຍາວພຽງແອວ. ລາວບ່ອງດັງເບື້ອງຊ້າຍເຊິ່ງມັນແມ່ນປະເພນີຂອງເຜົ່າເຮົາ. ລາວມີຂີ້ແມງວັນສີແດງໃຫຍ່ປະມານ 1 ຊັງຕີແມັດ ຢູ່ຕິ່ງຫູເບື້ອງຊ້າຍ ແລະ ຮອຍແປ້ວເປັນຮູບວົງມົນກວ້າງປະມານ 3 ຊັງຕີແມັດ ຢູ່ຫຼັງມືເບື້ອງຂວາ. ຮອຍແປ້ວນີ້ເປັນສີແດງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜິວລາວເປັນຮອຍຍິ່ງທີ່ເກີດຈາກໄຟໄໝ້ ໃນຫວ່າງສອງເດືອນທີ່ຜ່ານມາ. ໃນວັນທີ 5 ພຶດສະພາ ຫຼານນຸ່ງໂສ້ງສີເທົາຍາວພຽງຂໍ້ຕີນທີ່ມີຖົງຢູ່ຕີນຂາແຕ່ລະຂ້າງ ພ້ອມກັບນຸ່ງເສື້ອຍືດມີຄໍສີບົວອ່ອນ ມີເລກ 56 ສີຟ້າ ຢູ່ດ້ານຫຼັງ. ລາວໃສ່ເກີບຜ້າສີຂຽວ ແບບມີເຊືອກມັດ ແລະ ພາຍກະເປົ້າເປັນສີດຳ ເຊິ່ງເປັນກະເປົ້າສຳລັບນັກປົນພູ ທີ່ເພື່ອນບ້ານຢູ່ສູນຜູ້ອົບພະຍົບເອົາໃຫ້. ຢູ່ເທິງກະເປົ້າເປັນເຄື່ອງໝາຍນ້ອຍສີດຳຢູ່ຖົງເບື້ອງຂວາມີທີ່ຂຽນວ່າ "Route 66".

ເວລາທີ່ຫຼານອອກຈາກສູນລາວໄດ້ສັນຍາວ່າຈະໂທຫາທຸກວັນ. ໃນສອງມື້ທຳອິດລາວໄດ້ໂທຫາ. ຫຼັງຈາກນັ້ນລາວ ໄດ້ໂທຫາຂ້ອຍຈາກໂຮງແຮມສອງແຫ່ງ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ເຂົາເຈົ້າຢຸດພັກໃນເວລາເດີນທາງຂ້າມປະເທດເພດວາຣ໌ ເພື່ອໄປປະເທດກີໂຕ. ເທື່ອທຳອິດລາວໂທຫາຕອນຢູ່ເມືອງຫຼວງຂອງປະເທດເພດວາຣ໌ ໂດຍບອກວ່າແມ່ນໂຮງແຮມ "ເພດວາຣ໌ ໂລໂຍ". ສ່ວນເທື່ອທີສອງທີ່ລາວໂທຫາ ແມ່ນຕອນເຂົ້າພັກຢູ່ "ໂຮງແຮມບຣູ" ຢູ່ຊາຍແດນ.

ໃນວັນທີສາມຕອນທີ່ຫຼານໄດ້ໂທຫາຂ້ອຍ ລາວເຮັດສຽງແບບຄືມີຄວາມທຸກໃຈ. ລາວບອກຂ້ອຍວ່າໄດ້ສັງເກດເຫັນຜູ້ຊາຍພາໄປຍື່ນບັດປະຈຳຕົວປອມໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຢູ່ດ່ານຊາຍແດນ ແລະ ລາວເອງແມ່ນຮູ້ສຶກເປັນກັງວົນຫຼາຍເກີນກວ່າຈະຖາມຜູ້ທີ່ພາໄປວ່າເປັນຫຍັງຈຶ່ງເຮັດແບບນັ້ນ ຍ້ອນລາວກຳລັງຮູ້ສຶກເປັນກັງວົນໃຈ.

ຫຼານໄດ້ບອກຂ້ອຍວ່າ ຕອນນີ້ກຳລັງໂທລະສັບຢູ່ຫ້ອງນ້ຳນ້ອຍໆຈາກຮ້ານອາຫານແຫ່ງໜຶ່ງບ່ອນທີ່ເຂົາຢຸດພັກ. ຫຼັງຈາກນັ້ນຂ້ອຍໄດ້ຍິນສຽງຮ້ອງໃສ່ທີ່ມາຈາກດ້ານຫຼັງ ແລະ ສຽງເຄາະປະຕູໄດ້ດັງຂຶ້ນ. ຂ້ອຍໄດ້ຍິນຫຼານຮ້ອງຂຶ້ນ ແລະ ບອກເຂົາເຈົ້າວ່າໃຫ້ປ່ອຍໂຕລາວໄປ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນໂທລະສັບໄດ້ຖືກຕັດໄປ. ຂ້ອຍໄດ້ພະຍາຍາມໂທກັບ ແຕ່ໂທລະສັບໄດ້ຖືກໂອນໄປໃສ່ເຄື່ອງຕອບຮັບ.

ລົງຊື່: ເວີຍ ລິວ

2.3.1 ອັບເດດກໍລະນີການຫາຍໂຕໄປຈາກເພດວາຣ

ລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ:

ວັນທີ 21 ກັນຍາ 2015

ຕອນທ່ຽງຂອງວັນທີ 20 ກັນຍາ ນາງ ເວີຍ ລິວ ຜູ້ເປັນປ້າຂອງ ນາງ ຈູ ຊາງ ໄດ້ຮັບໂທລະສັບຈາກ ຊາຍຄົນໜຶ່ງທີ່ບອກວ່າ ຕອນນີ້ລາວໄດ້ຈັບໂຕຫຼານໄວ້ ແລະ ຈະສົ່ງໂຕຄົນໃຫ້ຖ້າລາວໄດ້ຮັບເງິນ ຈຳນວນ 1000 ໂດລາ (\$) ໂດຍການໂອນເຂົ້າບັນຊີແບບອອນລາຍ.

ນາງ ເວີຍ ລິວ ບໍ່ສາມາດຈັດຫາເງິນຈຳນວນນັ້ນໃຫ້ໄດ້ ແຕ່ກຸ່ມຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ເຂົ້າມາໃຫ້ ການຊ່ວຍເຫຼືອລາວ. ຕໍ່ມາໃນເວລາ 17:00 ໂມງ ເງິນຈຳນວນນັ້ນໄດ້ຖືກໂອນໄປໃຫ້ຊາຍຄົນນັ້ນ

ໃນເວລາ 05:15 ໂມງ ຕອນເຊົ້າຂອງວັນທີ 15 ກັນຍາ 2015 ຍິງສາວຜູ້ທີ່ຫາຍໂຕໄປໄດ້ເດີນທາງ ມາຮອດສວນແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ຢູ່ໃກ້ສະຖານີເຂດຊາຍແດນລະຫວ່າງປະເທດກີໂຕ ແລະ ປະເທດເພດ ວາຣ ໂດຍມີຊາຍຊາວສວນຄົນໜຶ່ງໄດ້ໂທຫາໜ່ວຍງານກວດກາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໄດ້ບອກຂໍ້ມູນ ລາຍລະອຽດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ເວລາທີ່ນາງ ຈູ ຊາງ ໄດ້ເດີນທາງມາຮອດສວນໃນຕອນເຊົ້າ ໂຕລາວເຢັນ ແລະ ຈິດລາວບອກວ່າລາວຢ່າງດ້ວຍຕົນເປົ່າໝົດຄືນ ພ້ອມທັງໃສ່ເສື້ອ ແລະ ໂສ້ງຜ້າຝ້າຍບາງໆ
- ຄອບຄົວທີ່ອາໄສຢູ່ສວນແຫ່ງນັ້ນໄດ້ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ວຍການເອົາເສື້ອກັນໜາວ ແລະ ຜ້າຫົ່ມໃຫ້ນາງ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ພວກເຂົາຍັງໄດ້ມອບເຄື່ອງນຸ່ງສະອາດໃຫ້ນາແຕ່ລາວ ບໍ່ຕ້ອງການ;
- ລາວມີຮອຍຊໍ້າສີ່ມວງຢູ່ອ້ອມຂໍ້ມື;
- ສຸຂະພາບຈິດຂອງລາວບໍ່ຄ່ອຍດີປານໃດ, ລາວບໍ່ເວົ້າຫຍັງຫຼາຍມີພຽງແຕ່ບອກວ່າ ລາວ ໄດ້ຖືກຂັງໄວ້ຢູ່ໂຮງໝໍແຫ່ງໜຶ່ງ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນໄດ້ຖືກນຳມາປ່ອຍຖິ້ມໄວ້ຂ້າງທາງ ໃກ້ ປ່າແຫ່ງໜຶ່ງໃນຄົນວານນີ້.

3.2.1 ບົດຕົວລະຄອນ

ເພດ	ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
ນັກສຶກສາມະຫາວິທະຍາໄລຍິງ ອາຍຸ 19 ປີ ທີ່ມາຈາກຄອບຄົວຊົນນະບົດໃກ້ຄຽງ.	ນັກສຶກສາມະຫາວິທະຍາໄລຊາຍ ອາຍຸ 19 ປີ ທີ່ມາຈາກຄອບຄົວຊົນນະບົດໃກ້ຄຽງ
ນັກທຸລະກິດຍິງ ອາຍຸ 45 ປີ	ນັກທຸລະກິດຊາຍ ອາຍຸ 45 ປີ
ແມ່ໝ້າຍ ອາຍຸ 65 ປີ ຈາກເຂດຊົນນະບົດ	ນັກການເມືອງຍິງ ທີ່ມີພື້ນຖານເປັນຄົນຊົນ ເຜົ່າຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ
ເດັກນ້ອຍຂໍ້ຫານຍິງ ອາຍຸ 6 ປີ	ເດັກນ້ອຍຊາຍ ອາຍຸ 6 ປີ ທີ່ຖືກບັງຄັບໃຫ້ມາຂາຍດອກໄມ້ໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວ
ຊາວນາຍິງ ອາຍຸ 45 ປີ ທີ່ມີລູກ 6 ຄົນ	ຊາວນາຊາຍ ອາຍຸ 45 ປີ ທີ່ມີລູກ 6 ຄົນ
ຍິງສາວ ອາຍຸ 19 ປີ ທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຮຽນໜັງສື	ຊາຍໝູ່ມ ອາຍຸ 19 ປີ ທີ່ຕ້ອງໃຊ້ລົດເຂັນສໍາລັບຄົນພິການ
ຄູສອນຍິງ ຜູ້ທີ່ຖືກສາມິທຸບຕີທຸກວັນ	ຜູ້ບໍລິຫານ (CEO) ຂອງບໍລິສັດແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ປະສົບຄວາມສໍາເລັດ
ຍິງສາວ ອາຍຸ 18 ປີ ທີ່ເຮັດວຽກຜິດກົດໝາຍຢູ່ປະເທດອື່ນ	ຍິງສາວ ອາຍຸ 16 ປີ ທີ່ຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຮັດວຽກຢູ່ຫ້ອງນວດຮັບແຂກ

3.3.1 ກໍລະນີສຶກສາ

ພົມໜ້ານີ້ ແລະ ຕັດກໍລະນີສຶກສາແຕ່ລະອັນອອກຈາກກັນ

1. ຜູ້ຂາຍບໍລິການທາງເພດ

ນີ້ແມ່ນ (ໃສ່ຊື່), ອາຍຸ 19 ປີ ມາຈາກຄອບຄົວທີ່ເຄັ່ງສາດສະໜາໃນເຂດຊົນນະບົດແຫ່ງໜຶ່ງຂອງ (ໃສ່ຊື່ປະເທດ/ສາດສະໜາ).

ຕອນທີ່ລາວອາຍຸ 18 ປີ ລາວໄດ້ຮັບຂໍ້ສະເໜີກ່ຽວກັບບ່ອນຮຽນພາສາອັງກິດຢູ່ທີ່ໂຮງຮຽນພາສາໃນຕົວເມືອງ ໃນຊ່ວງພັກແລ້ງ. ຄອບຄົວຂອງລາວສະໜັບສະໜູນໃຫ້ລາວຕອບຮັບເອົາໂອກາດດັ່ງກ່າວ ແລະ ລາວກໍຮູ້ສຶກຕື່ນເຕັ້ນຫຼາຍ.

ພາຍຫຼັງທີ່ມາຮອດ, ລາວກໍຮູ້ໃນທັນໃດວ່າໂຮງຮຽນພາສານັ້ນເປັນພຽງແຕ່ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດປອມ. ແທນທີ່ວ່າລາວຈະໄດ້ຮຽນພາສາອັງກິດ, ລາວຖືກບັງຄັບໃຫ້ມີເພດສໍາພັນກັບຜູ້ຂາຍເພື່ອແລກກັບເງິນເພື່ອຈ່າຍໃຫ້ກັບການຖືກຈັບໂຕມາ. ຜູ້ທີ່ຈ້າງລາວມາໄດ້ຈັບຕາເບິ່ງຢ່າງໃກ້ຊິດ ແລະ ລາວໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ໂທລະສັບກັບບ້ານໄດ້ໃນເວລາສັ້ນໆ ພ້ອມທັງຖືກດັກພັງຕອນລົມໂທລະສັບນໍາອີກ.

Cut apart here ✂

2. ຜູ້ສົ່ງຢາເສບຕິດ

ນີ້ແມ່ນ (ໃສ່ຊື່), ລາວມີລູກສາມຄົນກັບຜົວຂອງລາວທີ່ເປັນຄົນມັກໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ (ທາງກາຍ, ຈິດໃຈ ແລະ ທາງເພດ). ຜົວຂອງລາວເປັນພໍ່ຄ້າຢາເສບຕິດ ແລະ ໄດ້ບັງຄັບລາວໃຫ້ສົ່ງຢາ. ຜົວຂອງລາວໄດ້ໃຊ້ກໍາລັງ ແລະ ຂົ່ມ ຊຸ່ວ່າຈະທໍາຮ້າຍລູກໆຂອງລາວ ຖ້າຫາກວ່າລາວບໍ່ເຮັດຕາມຄໍາສັ່ງ. ໃນຊ່ວງເວລາຫຼາຍປີ ລາວໄດ້ຖືກແຍກ ແລະ ຂາດການຕິດຕໍ່ກັບຄອບຄົວ ແລະ ໝູ່ເພື່ອນ.

Cut apart here ✂

3. ຜູ້ອອກແຮງງານຜິດກົດໝາຍ

ນີ້ແມ່ນ (ໃສ່ຊື່), ລາວມາຈາກເຂດຊົນນະບົດທີ່ຫາກໍຖືກນໍາຖ້ວມຢ່າງໜັກໜ່ວງ. ກ່ອນຖືກນໍາຖ້ວມ, (ໃສ່ຊື່) ແລະ ຄອບຄົວຂອງລາວໃຊ້ຊີວິດຢ່າງທຸກຍາກຂາດເຂີນໃນຖານະຊາວກະສິກອນ. ນໍາຖ້ວມໄດ້ທໍາລາຍສວນນ້ອຍໆຂອງລາວ ແລະ ຍັງເຮັດໃຫ້ເມຍ ແລະ ລູກນ້ອຍຂອງລາວເສຍຊີວິດ ລາວຕ້ອງເບິ່ງແຍງລູກອີກສີ່ຄົນທີ່ເຫຼືອ ເຊິ່ງທຸກຄົນແມ່ນມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 12 ປີ ແລະ ແມ່ຂອງລາວຜູ້ເຖົ້າແກ່ແລ້ວ. ຍ້ອນວ່າໃນຊຸມຊົນບໍ່ມີວຽກເຮັດ, ລາວຈຶ່ງຖືໂອກາດເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມປະມົງຫາປາ ແລະ ສົ່ງເງິນທີ່ໄດ້ກັບບ້ານ. ແຕ່ເມື່ອລາວໄດ້ຂຶ້ນເຮືອດັ່ງກ່າວ ລາວຖືກບັງຄັບໃຫ້ອາໄສຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຊຸດໂຊມເປີະເປື້ອນ ແລະ ຕ້ອງເຮັດວຽກ 18 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້. ລາວມັກຈະຖືກທຸບຕີ ແລະ ຈົນຮອດທຸກມື້ນີ້ລາວກໍຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງຈາກການເຮັດວຽກເລີຍ.

Cut apart here ✂

4.2.1. ສິລະປະໃນການສົນທະນາ: ບັນທຶກການສັງເກດການ

ຈະເປີດການສົນທະນາແນວໃດ?

ການສົນທະນາເກີດຂຶ້ນໄດ້ແນວໃດ? (ເຊັ່ນ: ປຸງຜຽນກັນເວົ້າ ແລະອື່ນໆ)

ຈະສະເໜີຫົວຂໍ້ສົນທະນາໃໝ່ແນວໃດ?

ໃນລະຫວ່າງການສົນທະນາ ການສົ່ງສັນຍານທີ່ບໍ່ແມ່ນຄໍາເວົ້າມີຫຍັງແດ່? (ເຊັ່ນ: ຍົກຄິ້ວ, ໃຊ້ພາສາມື ແລະອື່ນໆ)

4.2.2 ບັດພຶດຕິກຳ

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ A

ໃນຂະນະທີ່ທ່ານສໍາພາດຄູ່ສົນທະນາຢູ່ນັ້ນ ໃຫ້ສໍາພາດແຕ່ລະຄົນຕາມພຶດຕິກຳລຸ່ມນີ້ໃນເວລາທີ່ຕ່າງກັນ. ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາຂອງການສໍາພາດ ແລະ ໃຫ້ສັງເກດເບິ່ງວ່າທ່ານ ແລະ ຄູ່ສົນທະນາມີປະຕິກິລິຍາແນວໃດແດ່.

ກອດແຂນໄວ້ເທິງໜ້າເອິກ

2. ນັ່ງເນັ້ງໄປທາງໜ້າ
3. ຈ້ອງເບິ່ງຄູ່ສົນທະນາແບບບໍ່ພັບຕາ
4. ເລັ່ງການສົນທະນາໃຫ້ໄວຂຶ້ນ
5. ເວລາເວົ້າໃຫ້ຍິກຄົວ

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ B

ໃນຂະນະທີ່ທ່ານສໍາພາດຄູ່ສົນທະນາຢູ່ນັ້ນ ໃຫ້ສໍາພາດແຕ່ລະຄົນຕາມພຶດຕິກຳລຸ່ມນີ້ໃນເວລາທີ່ຕ່າງກັນ. ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາຂອງການສໍາພາດ ແລະ ໃຫ້ສັງເກດເບິ່ງວ່າທ່ານ ແລະ ຄູ່ສົນທະນາມີປະຕິກິລິຍາແນວໃດແດ່.

1. ນັ່ງເນັ້ງໄປທາງໜ້າ ເອົາແຂນສອກວາງເທິງຫົວເຂົ້າ ແລະ ເອົາຝາມືແລະນິ້ວມືທັງສອງຂ້າງອັດປາກ.
2. ເວົ້າສຽງດັງຂຶ້ນ
3. ຍຸ້ມສົບໃນຂະນະທີ່ຄູ່ສົນທະນາຂອງທ່ານຕອບຄໍາຖາມ
4. ແນມໄປທາງອື່ນໃນເວລາທີ່ຄູ່ສົນທະນາເວົ້າກັບທ່ານ
5. ລຸກຢືນໃນເວລາທີ່ເວົ້າ

4.4.1 ການສະແດງບົດບາດ A

ເຈົ້າແມ່ນ ນາງ ຈູ ຊາງ (ການຫາຍໂຕໄປຢູ່ປະເທດເພດວາຣ) ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນລາຍການຂໍ້ມູນສອງລາຍການ:

1. ທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ພຶດຕິກຳ: ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນວ່າເຈົ້າຮູ້ສຶກແນວໃດເວລາທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນຫ້ອງສຳພາດ ແລະ ຄວນຈະປະພຶດຕົນແນວໃດ ໃນຂະບວນການສຳພາດ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເຈົ້າສະແດງບົດບາດນີ້ໄດ້.
2. ລຳດັບຂອງເຫດການ: ລາຍຊື່ເຫດການຄວາມເປັນຈິງກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນຕໍ່ ນາງ ຈູ ຊາງ ໃນຂະນະທີ່ລາວໄດ້ຫາຍໂຕໄປ. ເຈົ້າຄວນອີງຕາມເຫດການຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ແຕ່ງເລື່ອງຂຶ້ນມາໃໝ່. ແຕ່ວ່າເຈົ້າຄວນໃສ່ຄວາມຄິດຂອງເຈົ້າທີ່ວ່າ ຈະເຮັດແນວໃດໃຫ້ “ເຈົ້າ” ເປັນ (ນາງ ຈູ ຊາງ):
  - a. ຮູ້ສຶກໄດ້ໃນເວລາທີ່ລຳດັບຂອງເຫດການຕ່າງໆ ກຳລັງເກີດຂຶ້ນ;
  - b. ເຈົ້າໄດ້ປະພຶດໂຕແນວໃດ;
  - c. ເຈົ້າໄດ້ເວົ້າຫຍັງແດ່ ກັບຕົວລະຄອນອື່ນໃນຂະນະທີ່ລຳດັບຂອງເຫດການຕ່າງໆກຳລັງດຳເນີນໄປ.

1. ທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ພຶດຕິກຳ:

- ເຈົ້າມີຄວາມກັງວົນໃຈຫຼາຍ ແລະ ເບິ່ງບົດສຳພາດຊ້ຳແລ້ວຊ້ຳອີກ;
- ເຈົ້າຮູ້ສຶກອ່ອນແອ ແລະ ກອດແຂນໄວ້ ນັ່ງເນັ້ງໂຕອີງຕັ້ງ.
- ບາງຄັ້ງເຈົ້າມີຄວາມກັງວົນໃຈຫຼາຍ ແລະ ມີບັນຫາໃນການຫາຍໃຈໜ້ອຍໜຶ່ງ
- ພ້ອມທັງຍັງຮູ້ສຶກໜ້າມືດຕາລາຍ.
- ເຈົ້າຮູ້ສຶກຫົວນ້ຳ ແລະ ຢາກດື່ມນ້ຳ (ຂໍດື່ມນ້ຳ).
- ເຈົ້າກຳລັງມີບັນຫາໃນການຈີ່ຈຳເຫດການຕ່າງໆໄດ້, ໃຫ້ເລືອກເອົາຂໍ້ມູນສອງຢ່າງຈາກລາຍການຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ເວລາທີ່ຜູ້ສຳພາດຖາມເຈົ້າເພື່ອໃຫ້ເລົ່າເລື່ອງຄືນສອງຄັ້ງ ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ເຕັກ ນິກການເລົ່າເລື່ອງຕາມລຳດັບເຫດການ ແລະ ໃນລຳດັບກົງກັນຂ້າມກັນ.

ເວົ້າໄວໆ ເວລາທີ່ເຈົ້າສິນທະນາກ່ຽວກັບຂໍ້ 18, 19 ແລະ 20.

2. ເລື່ອງຂອງເຈົ້າ

1. ເຈົ້າໄດ້ຈາກປ້າ ແລະ ນ້ອງສາວ ໄປກັບຊາຍຄົນໜຶ່ງ ຊື່ ໂບ ລານ ແລະ ຍິງຄົນໜຶ່ງ ຊື່ ຊູ ຣີ ເພື່ອເດີນທາງໄປປະເທດກີໂຕ ເຊິ່ງຄາດວ່າເຈົ້າຈະໄດ້ເຮັດວຽກຢູ່ໂຮງງານຜະລິດໂທລະສັບມີຖືແຫ່ງນີ້;

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

2. ເຈົ້າໄດ້ອອກເດີນທາງດ້ວຍລົດກະບະ ແລະ ພວກເຂົາທັງສອງເປັນມິດຕໍ່ເຈົ້າດີ;
3. ຢູ່ໃນເມືອງຫຼວງເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າພັກຢູ່ໂຮງແຮມເພດວາຣ໌ ໂຮໂຢ ແລະ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ໂທກັບຫາປ້າ;
4. ວັນຕໍ່ມາ ເຈົ້າໄດ້ອອກເດີນທາງໄປຊາຍແດນເພື່ອໄປປະເທດກີໂຕ. ໃນເວລານີ້ເຈົ້າໄດ້ຍິນທ້າວ ໂບ ລານ ກຳລັງຜິດກັນກັບຄົນໆໜຶ່ງທາງໂທລະສັບແຕ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າໃຈວ່າມັນກ່ຽວກັບຫຍັງ ເພາະລາວເວົ້າພາສາອື່ນ;
5. ເຈົ້າໄດ້ຂີ່ລົດມາຮອດໂຮງແຮມບຣູ ໄກ້ກັບຊາຍແດນ. ຢູ່ທີ່ນີ້ເຈົ້າໄດ້ນອນຫ້ອງດຽວກັບນາງ ຊູ ຮີ ແຕ່ເຈົ້າເກດເຫັນວ່າ ລາວບໍ່ໄດ້ນອນຕະຫຼອດຄືນ ເຊິ່ງໂຕເຈົ້າເອງແມ່ນຮູ້ສຶກຍ້ານ ແລະ ນອນບໍ່ຫຼັບເຊັ່ນກັນ;
6. ໃນເວລາກິນເຂົ້າເຊົ້າ ພວກເຂົາບອກວ່າເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ບັດຜ່ານແດນປອມ, ເຈົ້າໄດ້ຖາມຄືນວ່າເປັນຫຍັງ? ເຂົາອະທິບາຍວ່າ ຍ້ອນມັນຕ້ອງໃຊ້ເວລາໃນການກະກຽມບັດຜ່ານແດນ ແລະ ການເຮັດວຽກແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເລີ້ມທັນທີ. ຕໍ່ມາເຈົ້າແຮງຮູ້ສຶກສົງໄສ ແລະ ໄດ້ໂທຫາປ້າແຕ່ ທ້າວ ໂບ ລານ ແລະ ນາງ ຊູ ຮີ ຈັບໄດ້ຕອນເຈົ້າໂທລະສັບ ແລະ ໄດ້ເອົາໂທລະສັບໄປ;
7. ເຂົາສອງຄົນຊຸ່ວ່າຈະທຳຮ້າຍເຈົ້າພ້ອມກັບທຳຮ້າຍປ້າ ແລະ ນ້ອງຂອງເຈົ້າ ຖ້າເຈົ້າບໍ່ຍອມເຮັດຕາມທີ່ເຂົາສັ່ງ;
8. ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ຂ້າມຊາຍແດນໄປ ເຈົ້າໄດ້ຂີ່ລົດເປັນເວລາສີ່ຊົ່ວໂມງ ທ້າວ ໂບ ແລະ ນາງ ຊູ ບໍ່ເວົ້າກັບເຈົ້າເປັນເວລາສີ່ຊົ່ວໂມງເຕັມ. ເຈົ້າໄດ້ເດີນທາງມາຮອດເຮືອນໃຫຍ່ຫຼັງໜຶ່ງຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ເຊິ່ງເບິ່ງແລ້ວ ບໍ່ຄ້າຍຄືກັບໂຮງງານຜະລິດໂທລະສັບມີຖືກັບທີ່ເຫັນຢູ່ໃນຮູບ;
9. ເຮືອນໃຫຍ່ຫຼັງນີ້ເປັນສີຂຽວ ແລະ ມີປະຕູປ່ອງຢ້ຽມໃຫຍ່ສີ່ປ່ອງ ທັງຊັ້ນເທິງ ແລະ ຊັ້ນລຸ່ມ
10. ເຈົ້າໄດ້ພົບກັບຊາຍສອງຄົນ ແລະ ຍິງຄົນໜຶ່ງ ທີ່ນຸ່ງເສື້ອຄຸມແພດສີຂາວ ແລະ ໄດ້ຖືກນຳໂຕເຂົ້າໄປຕັ້ງແຕ່ໜ້າປະຕູທາງເຂົ້າ ໂດຍຜ່ານຫ້ອງຮັບຮອງໃຫຍ່ສີຂາວ ແລະ ບໍ່ມີເຄື່ອງເຮືອນຕົກແຕ່ງ ຫຼື ຮູບຕິດ. ມັນມີຂັ້ນໄດ ຢູ່ເບື້ອງຊ້າຍມືຂອງຫ້ອງຮັບຮອງ ແລະ ເຈົ້າໄດ້ຖືກນຳໂຕຂຶ້ນຂັ້ນໄດໄປຫາຫ້ອງນ້ອຍຫ້ອງໜຶ່ງ;
11. ຫ້ອງນີ້ມີຕຽງໜ່ວຍດຽວ ຢູ່ແຈ້ງຂອງເບື້ອງຂວາມື ພ້ອມກັບຫ້ອງນ້ຳ ແລະ ອ່າງລ້າງໜ້າທີ່ຢູ່ເບື້ອງຂວາມື. ຢູ່ທາງກາງຂອງຝາຫ້ອງດ້ານຫຼັງ ມີປະຕູປ່ອງຢ້ຽມນ້ອຍ ທີ່ເປັນແຖບແນວຕັ້ງສີ່ອັນ.

12. ຍິງຄົນນັ້ນໄດ້ເອົາຢາໃຫ້ເຈົ້າສອງເມັດ ພ້ອມກັບນໍ້າຈອກໜຶ່ງ ແລະ ບອກໃຫ້ເຈົ້າກິນຢາ ແຕ່ເຈົ້າໄດ້ຖາມຄືນວ່າເປັນຫຍັງຕ້ອງກິນ?;
13. ຍິງຄົນນັ້ນໄດ້ອະທິບາຍໃຫ້ເຈົ້າຟັງວ່າ ເຈົ້າໄດ້ຖືກເລືອກໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການນີ້ ເພື່ອ ຊ່ວຍຄົນທີ່ບໍ່ສາມາດມີລູກໄດ້ ແລະ ເຈົ້າຈະຖືກເຮັດໃຫ້ສາມາດຖືພາໄດ້;
14. ເຈົ້າຮູ້ສຶກຢ້ານ ແລະ ສັບສົນ ແລະ ໄດ້ບອກກັບຍິງຄົນນັ້ນວ່າ ເຈົ້າບໍ່ຕ້ອງການຢູ່ທີ່ນັ້ນ. ແຕ່ຍິງຄົນນັ້ນໄດ້ບອກໃຫ້ເຈົ້າໃຈເຢັນລົງ ແລະ ເວົ້າວ່າເຈົ້າໄດ້ຮັບອະພິສິດພິເສດທີ່ໄດ້ ຖືກເລືອກ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ລາວຍັງໄດ້ບອກກັບເຈົ້າວ່າ ຫຼັງຈາກທີ່ເຈົ້າອອກລູກແລ້ວ ເຈົ້າ ສາມາດກັບບ້ານເມືອຫາປ້າໄດ້ ແລະ ຈະໄດ້ຮັບເງິນຈໍານວນຫຼາຍເພື່ອຊ່ວຍປ້າ ແລະ ນ້ອງ;
15. ທຸກມື້ຍິງຄົນນັ້ນໄດ້ເຂົ້າມາຢາມເຈົ້າຢູ່ຫ້ອງ ພ້ອມກັບໄດ້ນໍາເອົາອາຫານ ແລະ ຢາມາໃຫ້. ລາວເວົ້າວ່າ ຢານີ້ ແມ່ນເພື່ອຊ່ວຍກຽມຮ່າງກາຍຂອງເຈົ້າໃນການມີລູກ. ທຸກຄັ້ງທີ່ຍິງຄົນ ນັ້ນອອກໄປຈາກຫ້ອງ ເຈົ້າໄດ້ເຮັດໃຫ້ຕົນເອງຮາກອອກມາ.
16. ຫຼັງຈາກສອງອາທິດຜ່ານໄປ ເຈົ້າໄດ້ຖືກນໍາໂຕໄປຍັງຫ້ອງຜ່າຕັດ ແລະ ບອກໃຫ້ນອນລົງ ເທິງໂຕະ ໃນຂະນະທີ່ຍິງຄົນນັ້ນ ພ້ອມກັບທ່ານໝໍຊາຍອີກສອງຄົນ ໄດ້ເອົາສິ່ງຂອງບາງ ຢ່າງຍັດເຂົ້າໄປໃນຊ່ອງຄອດຂອງເຈົ້າ. ເຈົ້າບໍ່ແນ່ໃຈວ່າມັນແມ່ນຫຍັງແຕ່ຮູ້ສຶກວ່າມັນ ເຈັບ ແລະ ເຂົາໄດ້ບອກເຈົ້າວ່າສິ່ງນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຖືພາ;
17. ເວລາທີ່ເຈົ້າກັບຄືນມາທີ່ຫ້ອງ ເຂົາໄດ້ແນະນໍາໃຫ້ເຈົ້ານອນລົງຢູ່ເທິງຕຽງ ແລະ ໃຫ້ພັກ ຜ່ອນໃນຕອນແລງຂອງມື້ນັ້ນ. ທັນທີທີ່ເຂົາອອກໄປຈາກຫ້ອງ ເຈົ້າກໍເຕັ້ນຂຶ້ນເຕັ້ນລົງ;
18. ເຈົ້າຢູ່ສະຖານທີ່ແຫ່ງນີ້, ຮູ້ສຶກວ່າໄດ້ປະມານຫຼາຍເດືອນ. ທຸກໆສອງ-ສາມອາທິດ ເຈົ້າ ຈະຕ້ອງໄດ້ໄປກວດນໍາທ່ານໝໍ ຢູ່ຫ້ອງຜ່າຕັດ ແລະ ທຸກຄັ້ງ ເຈົ້າກໍຈະເຕັ້ນຂຶ້ນເຕັ້ນລົງ ຫຼັງຈາກກັບມາແຕ່ພົບໝໍ;
19. ຕໍ່ມາໃນວັນໜຶ່ງ ເຈົ້າໄດ້ຖືກນໍາເອົາໂຕອອກໄປ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີໃຜບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າເປັນຫຍັງ, ມີ ຊາຍສອງຄົນນຸ່ງເຄື່ອງສີດໍາ ແລະ ບໍ່ເວົ້າຫຍັງ ເປັນຄົນຂັບລົດພາເຈົ້າອອກໄປ. ເຂົາໄດ້ ຂັບລົດໄປສົ່ງເຈົ້າຢູ່ບ່ອນມືດ ແລະ ປ່ຽວແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ເປັນປ່າ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ເຈົ້າຖືກລາກລົງ ຈາກລົດ ແລະ ເຈົ້າຄິດວ່າເຂົາຈະຂ້າເຈົ້າຖິ້ມ ແຕ່ເຂົາພຽງແຕ່ຂັບລົດໄປສົ່ງ ແລະ ຖິ້ມເຈົ້າ ໄວ້ຢູ່ທີ່ນັ້ນ;
20. ເຈົ້າໄດ້ຍ່າງຕາມທາງໝົດຄືນ ຈົນມາຮອດສວນແຫ່ງໜຶ່ງບ່ອນທີ່ເຈົ້າໄດ້ໄປຂໍຄວາມຊ່ວຍ ເຫຼືອ.

4.4.2 ການສະແດງບົດບາດ B

- ເຈົ້າແມ່ນ ນາງ ຈູ ຊາງ (ການຫາຍໂຕໄປຢູ່ປະເທດເພດວາຣ໌) ຂ້າງລຸ່ມນີ້ແມ່ນລາຍການຂໍ້ມູນສອງລາຍການ:
- **ທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ພຶດຕິກຳ:** ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນວ່າເຈົ້າຮູ້ສຶກແນວໃດເວລາທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນທ້ອງສຳພາດ ແລະ ຄວນຈະປະພຶດຕົນແນວໃດ ໃນຂະບວນການສຳພາດ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເຈົ້າສະແດງບົດບາດນີ້ໄດ້.
- **ລຳດັບຂອງເຫດການ:** ລາຍຊື່ເຫດການຄວາມເປັນຈິງກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຕໍ່ ນາງ ຈູ ຊາງ ໃນຂະນະທີ່ລາວໄດ້ຫາຍໂຕໄປ. ເຈົ້າຄວນອີງຕາມເຫດການຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ແຕ່ງເລື່ອງຂຶ້ນມາໃໝ່. ແຕ່ວ່າເຈົ້າຄວນໃສ່ຄວາມຄິດຂອງເຈົ້າທີ່ວ່າ ຈະເຮັດແນວໃດໃຫ້ “ເຈົ້າ” ເປັນ (ນາງ ຈູ ຊາງ):
  - o ຮູ້ສຶກໄດ້ໃນເວລາທີ່ລຳດັບຂອງເຫດການຕ່າງໆກຳລັງເກີດຂຶ້ນ;
  - o ເຈົ້າໄດ້ປະພຶດໂຕແນວໃດ;
  - o ເຈົ້າໄດ້ເວົ້າຫຍັງແຕ່ກັບຕົວລະຄອນອື່ນໃນຂະນະທີ່ລຳດັບຂອງເຫດການຕ່າງໆກຳລັງດຳເນີນໄປ.

1. ທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ພຶດຕິກຳ:

- ເຈົ້າມີຄວາມກັງວົນໃຈຫຼາຍ ແລະ ເບິ່ງບົດສຳພາດຊ້າແລ້ວຊ້າອີກ/ເໜັງໂຕໄປມາຕະຫຼອດໄລຍະການສຳພາດ;
- ເຈົ້າຮູ້ສຶກອ່ອນແອ ແລະ ກອດແຂນໄວ້ເທິງເອິກ ນັ່ງເນັ່ງ ໂຕ ອີງຕັ້ງ;
- ບາງຄັ້ງເຈົ້າມີຄວາມກັງວົນໃຈຫຼາຍ ແລະ ມີບັນຫາໃນການຫາຍໃຈໜ້ອຍໜຶ່ງ
- ພ້ອມທັງຍັງຮູ້ສຶກໜ້າມິດຕາລາຍ;
- ເຈົ້າຮູ້ສຶກຫົວນ້ຳ ແລະ ຢາກດື່ມນ້ຳ (ຂໍດື່ມນ້ຳ)/ຕ້ອງການນອນພັກຜ່ອນ ແລະ ເວົ້າຕໍ່ວ່າເຈົ້າເມື່ອຍ;
- ເຈົ້າກຳລັງມີບັນຫາໃນການຈີ່ຈຳເຫດການຕ່າງໆ, ໃຫ້ເລືອກເອົາຂໍ້ມູນສອງຢ່າງຈາກລາຍການຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ເວລາທີ່ຜູ້ສຳພາດຖາມເຈົ້າເພື່ອໃຫ້ເລົ່າເລື່ອງຄືນສອງຄັ້ງ ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ເຕັກນິກການເລົ່າເລື່ອງຕາມລຳດັບເຫດການ ແລະ ໃນລຳດັບກົງກັນຂ້າມກັນ.
- ເວົ້າໄວໆ ເວລາທີ່ເຈົ້າສິນທະນາກ່ຽວກັບຂໍ້ 18, 19 ແລະ 20.

2. ເລື່ອງຂອງເຈົ້າ

1. ເຈົ້າໄດ້ຈາກປ້າ ແລະ ນ້ອງສາວ ໄປກັບຊາຍຄົນໜຶ່ງ ຊື່ ໂບ ລານ ແລະ ຍິງຄົນໜຶ່ງ ຊື່ ຊູ ຮີ ເພື່ອເດີນທາງໄປປະເທດກິໂຕ ເຊິ່ງຄາດວ່າເຈົ້າຈະໄດ້ເຮັດວຽກຢູ່ໂຮງງານຜະລິດໂທລະສັບມີຖືແຫ່ງນີ້;

2. ເຈົ້າໄດ້ອອກເດີນທາງດ້ວຍລົດກະບະ ແລະ ໃນຂະນະທີ່ເດີນທາງໄປເມືອງຫຼວງພວກເຂົາທັງສອງກໍບໍ່ເວົ້າຫຍັງ;
3. ຢູ່ໃນເມືອງຫຼວງເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າພັກຢູ່ໂຮງແຮມເພດວໍຣ໌ ໂຣໂຍ ແລະ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ໂທກັບຫາບ້າ;
4. ວັນຕໍ່ມາ ເຈົ້າໄດ້ອອກເດີນທາງໄປຊາຍແດນ ເພື່ອໄປປະເທດກີໂຕ. ເຈົ້າໄດ້ຍິນ ນາງ ຊູ ຮີ ກໍາລັງຜິດກັບຄົນໜຶ່ງທາງໂທລະສັບ ແຕ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າໃຈວ່າມັນກ່ຽວກັບຫຍັງ ເພາະລາວເວົ້າພາສາອື່ນ;
5. ເຈົ້າໄດ້ຂໍລົດມາຮອດໂຮງແຮມບຣູໂກ້ກັບຊາຍແດນ. ຢູ່ທີ່ນີ້ເຈົ້າໄດ້ນອນຫ້ອງດຽວກັບພວກເຂົາທັງສອງຄົນ, ເຈົ້າສັງເກດເຫັນວ່າ ເຂົາທັງສອງໄດ້ປ່ຽນຜຽນກັນນອນ ເຊິ່ງໂຕເຈົ້າເອງແມ່ນຮູ້ສຶກຍ້ານ ແລະ ນອນບໍ່ຫຼັບ;
6. ໃນເວລາກິນເຂົ້າເຊົ້າ ພວດເຂົາບອກວ່າເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ບັດຜ່ານແດນປອມ ແຕ່ເຈົ້າຍ້ານເກີນກວ່າຈະຖາມວ່າເປັນຫຍັງ? ຕໍ່ມາເຈົ້າແຮງຮູ້ສຶກສົງໄສ ແລະ ໄດ້ໂທຫາບ້າ ແຕ່ທ້າວໂບ ລານ ແລະ ນາງ ຊູ ຮີ ຈັບໄດ້ຕອນເຈົ້າໂທລະສັບ ແລະ ໄດ້ເອົາໂທລະສັບໄປ;
7. ພວກເຂົາຊຸ່ວ່າຈະສົ່ງຄົນໄປທໍາຮ້າຍບ້າ ແລະ ນ້ອງຂອງເຈົ້າ ຖ້າເຈົ້າບໍ່ຍອມເຮັດຕາມທີ່ພວກເຂົາສັ່ງ;
8. ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ຂ້າມຊາຍແດນໄປ ເຈົ້າໄດ້ຂໍລົດເປັນເວລາແປດຊົ່ວໂມງ ທ້າວ ໂບ ແລະ ນາງ ຊູ ບໍ່ປາກກັບເຈົ້າເປັນເວລາສີ່ຊົ່ວໂມງເຕັມ. ເຈົ້າໄດ້ເດີນທາງມາຮອດເຮືອນໃຫຍ່ຫຼັງໜຶ່ງຢູ່ເຂດນອກເມືອງ ເຊິ່ງເບິ່ງແລ້ວບໍ່ຄ້າຍຄືກັບໂຮງງານຜະລິດໂທລະສັບມີຖືທີ່ເຫັນຢູ່ໃນຮູບ;
9. ເຮືອນໃຫຍ່ຫຼັງນີ້ເປັນສີຟ້າ ແລະ ມີປະຕູປ່ອງຢ້ຽມໃຫຍ່ສີ່ປ່ອງ ທັງຊັ້ນເທິງ ແລະ ຊັ້ນລຸ່ມ;
10. ເຈົ້າໄດ້ພົບກັບຊາຍຄົນໜຶ່ງ ແລະ ຍິງສອງຄົນ ທີ່ນຸ່ງເສື້ອຄຸມແພດສີຂາວ ແລະ ໄດ້ຖືກນໍາໂຕເຂົ້າໄປຕັ້ງແຕ່ໜ້າປະຕູທາງເຂົ້າ ໂດຍຜ່ານຫ້ອງຮັບຮອງໃຫຍ່ສີຂາວ ແລະ ບໍ່ມີເຄື່ອງເຮືອນຕົກແຕ່ງ ຫຼື ຮູບຕິດ. ມັນມີຂັ້ນໄດຢູ່ເບື້ອງຊ້າຍມືຂອງຫ້ອງຮັບຮອງ ແລະ ເຈົ້າໄດ້ຖືກນໍາໂຕຂຶ້ນຂັ້ນໄດໄປຫ້ອງນ້ອຍໜຶ່ງ.
11. ຫ້ອງນີ້ມີຕຽງໜ່ວຍດຽວ ຢູ່ແຈ້ງເບື້ອງຊ້າຍມື ພ້ອມກັບຫ້ອງນໍ້າ ແລະ ອ່າງລ້າງໜ້າທີ່ຢູ່ເບື້ອງຊ້າຍມື. ຢູ່ທາງກາງຂອງຝາຫ້ອງດ້ານຫຼັງ ມີປະຕູປ່ອງຢ້ຽມນ້ອຍ ທີ່ເປັນແຖບແນວຕັ້ງສີ່ອັນ.
12. ຍິງທີ່ມາສົ່ງເຈົ້າຢູ່ຫ້ອງ ໄດ້ເອົາຢາໃຫ້ເຈົ້າໜຶ່ງເມັດ ພ້ອມກັບນໍ້າຈອກໜຶ່ງ ແລະ ບອກໃຫ້ເຈົ້າກິນຢາ ແຕ່ເຈົ້າໄດ້ຖາມຄືນວ່າເປັນຫຍັງຕ້ອງກິນ?

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

13. ຍິງຄົນນັ້ນໄດ້ອະທິບາຍໃຫ້ເຈົ້າຟັງວ່າ ເຈົ້າໄດ້ຖືກເລືອກໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການນີ້ ເພື່ອຊ່ວຍຄົນທີ່ບໍ່ສາມາດມີລູກໄດ້ ແລະ ເຈົ້າຈະຖືກເຮັດໃຫ້ສາມາດຖືພາໄດ້;
14. ເຈົ້າຮູ້ສຶກຢ້ານ ແລະ ສັບສົນ ແລະ ໄດ້ບອກກັບຍິງຄົນນັ້ນວ່າ ເຈົ້າບໍ່ຕ້ອງການຢູ່ທີ່ນັ້ນ. ແຕ່ລາວໄດ້ບອກໃຫ້ເຈົ້າໃຈເຢັນລົງ ແລະ ເວົ້າວ່າເຈົ້າບໍ່ມີທາງເລືອກ. ແລະ ລາວຍັງໄດ້ບອກອີກວ່າຫຼັງຈາກທີ່ເຈົ້າອອກລູກແລ້ວ ເຈົ້າສາມາດກັບບ້ານເມືອງຫາປ້າໄດ້ ແລະ ຈະໄດ້ຮັບເງິນຈໍານວນຫຼາຍເພື່ອຊ່ວຍປ້າ ແລະ ນ້ອງ;
15. ທຸກມື້ພວກເຂົາຈະປ່ຽນໜ້າກັນເຂົ້າມາຢາມເຈົ້າຢູ່ຫ້ອງ ພ້ອມກັບນໍາເອົາອາຫານ ແລະ ຢາມາໃຫ້. ລາວເວົ້າວ່າຢານີ້ແມ່ນເພື່ອຊ່ວຍກຽມຮ່າງກາຍຂອງເຈົ້າໃນການມີລູກ. ທຸກຄັ້ງທີ່ຜູ້ຍິງຄົນນັ້ນອອກຈາກຫ້ອງ ເຈົ້າໄດ້ເຮັດໃຫ້ຕົນເອງຮາກອອກມາ.
16. ຫຼັງຈາກສອງອາທິດຜ່ານໄປ ທ່ານໝໍຍິງໄດ້ເຂົ້າໄປໃນຫ້ອງຂອງເຈົ້າ ເພື່ອເອົາສິ່ງຂອງບາງຢ່າງຍັດເຂົ້າໄປໃນຊ່ອງຄອດຂອງເຈົ້າ. ເຈົ້າບໍ່ແນ່ໃຈວ່າມັນແມ່ນຫຍັງ ມີແຕ່ຮູ້ສຶກວ່າມັນເຈັບ ແລະ ເຂົາໄດ້ບອກເຈົ້າວ່າ ສິ່ງນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຖືພາ.
17. ເວລາທີ່ເຈົ້າກັບຄືນມາທີ່ຫ້ອງ ເຂົາໄດ້ແນະນໍາໃຫ້ເຈົ້ານອນຢູ່ເທິງຕຽງ ແລະ ໃຫ້ພັກຜ່ອນໃນຕອນແລງຂອງມື້ນັ້ນ. ທັນທີທີ່ເຂົາໄດ້ອອກຫ້ອງໄປ ເຈົ້າພັດເຕັ້ນຂຶ້ນເຕັ້ນລົງ.
18. ຮູ້ສຶກວ່າເຈົ້າຢູ່ສະຖານທີ່ແຫ່ງນີ້ໄດ້ຫຼາຍເດືອນແລ້ວ. ທຸກໆ ສອງ-ສາມອາທິດ ເຈົ້າຈະຕ້ອງໄດ້ໄປກວດນໍາທ່ານໝໍ ແລະ ເຈົ້າກໍຈະເຕັ້ນຂຶ້ນເຕັ້ນລົງ ຫຼັງຈາກກັບມາແຕ່ພົບໝໍທຸກຄັ້ງ.
19. ຕໍ່ມາໃນວັນໜຶ່ງເຈົ້າໄດ້ຖືກນໍາເອົາໂຕອອກໄປຈາກສະຖານທີ່ແຫ່ງນັ້ນ ໂດຍທີ່ພວກເຂົາໄດ້ບອກວ່າ ເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ອອກໄປ ເພາະເຈົ້າບໍ່ສາມາດມີລູກໄດ້. ເຂົາໄດ້ຂັບລົດໄປສົ່ງເຈົ້າຢູ່ບ່ອນທີ່ມີດ ແລະ ປ່ຽວແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ເປັນປ່າ. ຫຼັງຈາກນັ້ນເຂົາໄດ້ລາກເຈົ້າລົງຈາກລົດ ແລະ ເຈົ້າຄິດວ່າຈະຖືກຂ້າຖິ້ມ ແຕ່ພວກເຂົາພຽງແຕ່ຂັບລົດໄປສົ່ງ ແລະ ຖິ້ມເຈົ້າໄວ້ຢູ່ທີ່ນັ້ນ.
20. ເຈົ້າໄດ້ຍ່າງໄປຕາມທາງໝົດຄືນ ຈົນໄດ້ພົບສວນແຫ່ງໜຶ່ງບ່ອນທີ່ເຈົ້າໄດ້ໄປຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ.

4.4.3 ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງການສະແດງບົດບາດ A ແລະ B

1. ເຈົ້າໄດ້ຈາກປ້າ ແລະ ນ້ອງສາວ ໄປກັບຊາຍຄົນໜຶ່ງ ຊື່ ໂບ ລານ ແລະ ຍິງຄົນໜຶ່ງ ຊື່ ຊູ ຮີ ເພື່ອເດີນທາງໄປປະເທດກີໂຕ ເຊິ່ງຄາດວ່າເຈົ້າຈະໄດ້ເຮັດວຽກຢູ່ໂຮງງານຜະລິດໂທລະສັບມີຖືແຫ່ງນີ້;
2. ເຈົ້າໄດ້ອອກເດີນທາງດ້ວຍລົດກະບະ ແລະ ພວກເຂົາທັງສອງເປັນມິດຕໍ່ເຈົ້າ/ມິດບໍ່ປາກໃນເວລາເດີນທາງໄປເມືອງຫຼວງ;
3. ຢູ່ໃນເມືອງຫຼວງເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າພັກຢູ່ໂຮງແຮມເພດວາຣ໌ ໂຣໂຍ ແລະ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ໂທຫາປ້າ;
4. ວັນຕໍ່ມາເຈົ້າໄດ້ອອກເດີນທາງໄປຊາຍແດນ ເພື່ອໄປປະເທດກີໂຕ. ເຈົ້າໄດ້ຍິນ ທ້າວ ໂບ ລານ/ນາງ ຊູ ຮີ ກຳລັງຜິດກັບຄົນໜຶ່ງທາງໂທລະສັບ ແຕ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າມັນກ່ຽວກັບຫຍັງເພາະພວກເຂົາເວົ້າພາສາອື່ນ;
5. ເຈົ້າໄດ້ຂີ່ລົດມາຮອດໂຮງແຮມບຣູໂກກັບຊາຍແດນ. ຢູ່ທີ່ນີ້ເຈົ້າໄດ້ນອນຫ້ອງດຽວກັບນາງ ຊູ ຮີ/ທັງສອງຄົນ, ເຈົ້າສັງເກດວ່າລາວບໍ່ໄດ້ນອນຕະຫຼອດຄືນ/ພວກເຂົາທັງສອງໄດ້ປ່ຽນຜຽນກັນນອນ ໂດຍທີ່ເຈົ້າເອງຮູ້ສຶກຍ້ານ ແລະ ນອນບໍ່ຫຼັບເຊັ່ນກັນ;
6. ໃນເວລາກິນເຂົ້າເຊົ້າ ພວກເຂົາບອກວ່າເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ບັດຜ່ານແດນປອມ, ເຈົ້າໄດ້ຖາມຄືນວ່າເປັນຫຍັງ? ເຂົາໄດ້ອະທິບາຍວ່າຍ້ອນມັນຕ້ອງໃຊ້ເວລາໃນການກະກຽມບັດຜ່ານແດນຂອງເຈົ້າ ແລະ ການເຮັດວຽກແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເລີ່ມທັນທີ/ເຈົ້າມີຄວາມຍ້ານກົວຫຼາຍເກີນກວ່າຈະຖາມ? ຕໍ່ມາເຈົ້າແຮງຮູ້ສຶກສົງໄສ ແລະ ໄດ້ໂທຫາປ້າ ແຕ່ ທ້າວ ໂບ ລານ ແລະ ນາງ ຊູ ຮີ ຈັບໄດ້ຕອນເຈົ້າໂທລະສັບ ແລະ ໄດ້ເອົາໂທລະສັບໄປ;
7. ພວກເຂົາຊຸ່ວ້າຈະທຳຮ້າຍເຈົ້າ, ປ້າ ແລະ ນ້ອງຂອງເຈົ້າ/ສິ່ງຄົນໄປທຳຮ້າຍປ້າ ແລະ ນ້ອງຂອງເຈົ້າ ຖ້າເຈົ້າບໍ່ຍອມເຮັດຕາມທີ່ເຂົາສັ່ງ;
8. ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ຂ້າມຊາຍແດນໄປ ເຈົ້າໄດ້ຂີ່ລົດເປັນເວລາສີ່/ແປດຊົ່ວໂມງ ທ້າວ ໂບ ແລະ ນາງ ຊູ ບໍ່ໄດ້ເວົ້າກັບເຈົ້າເປັນເວລາສີ່ຊົ່ວໂມງເຕັມ. ເຈົ້າໄດ້ເດີນທາງມາຮອດເຮືອນຫຼັງໃຫຍ່ຫຼັງໜຶ່ງຢູ່ຊົນນະບົດ/ເຂດນອກເມືອງ ເຊິ່ງເບິ່ງແລ້ວບໍ່ຄືກັບໂຮງງານຜະລິດໂທລະສັບມີຖືທີ່ເຫັນຢູ່ໃນຮູບ;
9. ເຮືອນໃຫຍ່ຫຼັງນີ້ເປັນສີຟ້າ/ຂຽວ ແລະ ມີປະຕູປ່ອງຢ້ຽມໃຫຍ່ສີ່ປ່ອງ ທັງຊັ້ນເທິງ ແລະ ຊັ້ນລຸ່ມ

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

10. ເຈົ້າໄດ້ພົບກັບຊາຍສອງຄົນ ແລະ ຍິງຄົນໜຶ່ງ/ຊາຍຄົນໜຶ່ງ ແລະ ຍິງສອງຄົນ ທີ່ນຸ່ງເສື້ອຄຸມ ແພດສີຂາວ ແລະ ໄດ້ຖືກນຳໂຕເຂົ້າໄປຕັ້ງແຕ່ໜ້າປະຕູທາງເຂົ້າ ໂດຍຜ່ານຫ້ອງຮັບຮອງ ໃຫຍ່ສີຂາວ ແລະ ບໍ່ມີເຄື່ອງເຮືອນຕົກແຕ່ງ ຫຼື ຮູບຕິດ. ມັນມີຂັ້ນໄດຍູ່ເບື້ອງຊ້າຍມືຂອງຫ້ອງ ຮັບຮອງ ແລະ ເຈົ້າໄດ້ຖືກນຳໂຕຂຶ້ນຂັ້ນໄດຍໄປຫ້ອງນ້ອຍໜຶ່ງ;
11. ຫ້ອງນີ້ມີຕຽງໜ່ວຍດຽວຢູ່ແຈຫ້ອງເບື້ອງຂວາ/ຊ້າຍມື ພ້ອມກັບຫ້ອງນ້ຳ ແລະ ອ່າງລ້າງໜ້າ ທີ່ຢູ່ເບື້ອງຊ້າຍມື. ຢູ່ທາງກາງຂອງຝາຫ້ອງດ້ານຫຼັງມີປະຕູປ່ອງຢ້ຽມນ້ອຍ ທີ່ເປັນແຖບແນວ ຕັ້ງສີ່ອັນ;
12. ຍິງທີ່ມາສົ່ງເຈົ້າຢູ່ຫ້ອງໄດ້ເອົາຢາໃຫ້ເຈົ້າສອງ/ໜຶ່ງເມັດ ພ້ອມກັບນ້ຳຈອກໜຶ່ງ ແລະ ບອກ ໃຫ້ເຈົ້າກິນຢາ ແຕ່ເຈົ້າໄດ້ຖາມຄືນວ່າເປັນຫຍັງຕ້ອງກິນ?;
13. ຍິງຄົນນັ້ນໄດ້ອະທິບາຍໃຫ້ເຈົ້າຟັງວ່າ ເຈົ້າໄດ້ຖືກເລືອກໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການນີ້ ເພື່ອຊ່ວຍ ຄົນທີ່ບໍ່ສາມາດມີລູກໄດ້ ແລະ ເຈົ້າຈະຖືກເຮັດໃຫ້ສາມາດຖືພາໄດ້;
14. ເຈົ້າຮູ້ສຶກຍ້ານ ແລະ ສັບສົນ ແລະ ໄດ້ບອກກັບຍິງຄົນນັ້ນວ່າ ເຈົ້າບໍ່ຕ້ອງການຢູ່ທີ່ນັ້ນ. ແຕ່ ລາວໄດ້ບອກໃຫ້ເຈົ້າໃຈເຢັນລົງ ແລະ ເວົ້າວ່າເຈົ້າໄດ້ຮັບອະພິສິດພິເສດ/ບໍ່ມີທາງເລືອກ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ລາວຍັງໄດ້ບອກວ່າ ຫຼັງຈາກທີ່ເຈົ້າອອກລູກແລ້ວ ເຈົ້າສາມາດກັບບ້ານເມືອ ຫາປ້າໄດ້ ແລະ ຈະໄດ້ຮັບເງິນຈຳນວນຫຼາຍ ເພື່ອຊ່ວຍປ້າ ແລະ ນ້ອງຂອງເຈົ້າ;
15. ທຸກມື້ຍິງຄົນນັ້ນ/ມີຄົນຕ່າງໜ້າກັນເຂົ້າມາຢາມເຈົ້າຢູ່ຫ້ອງ ພ້ອມກັບໄດ້ນຳເອົາອາຫານ ແລະ ຢາມາໃຫ້. ລາວເວົ້າວ່າ/ພວກເຂົາບອກວ່າ ຢານີ້ແມ່ນເພື່ອຊ່ວຍກຽມຮ່າງກາຍຂອງເຈົ້າ ໃນການມີລູກ. ທຸກຄັ້ງທີ່ຍິງຄົນນັ້ນອອກໄປຈາກຫ້ອງ ເຈົ້າໄດ້ເຮັດໃຫ້ຕົນເອງຮາກອອກມາ;
16. ຫຼັງຈາກສອງອາທິດຜ່ານໄປ ເຈົ້າໄດ້ຖືກນຳໂຕໄປຍັງຫ້ອງຜ່າຕັດ ແລະ ບອກໃຫ້ນອນລົງ ເທິງໂຕະ ໃນຂະນະທີ່ຍິງຄົນນັ້ນ ພ້ອມກັບທ່ານໝໍຊາຍອີກສອງຄົນ/ທ່ານໝໍຍິງຄົນໜຶ່ງ ໄດ້ ເຂົ້າໄປໃນຫ້ອງຂອງເຈົ້າ ແລະ ໄດ້ເອົາສິ່ງຂອງບາງຢ່າງສອດເຂົ້າໄປໃນຊ່ອງຄອດຂອງ ເຈົ້າ. ເຈົ້າບໍ່ແນ່ໃຈວ່າມັນແມ່ນຫຍັງ ມີແຕ່ຮູ້ສຶກວ່າມັນເຈັບ ແລະ ເຂົາໄດ້ບອກເຈົ້າວ່າ ສິ່ງນີ້ ຈະເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຖືພາ;
17. ເວລາທີ່ເຈົ້າກັບຄືນມາທີ່ຫ້ອງ ເຂົາໄດ້ແນະນຳໃຫ້ເຈົ້ານອນຢູ່ເທິງຕຽງ ແລະ ບອກໃຫ້ພັກ ຜ່ອນໃນຕອນແລງຂອງມື້ນັ້ນ. ທັນທີທີ່ເຂົາໄດ້ອອກຈາກຫ້ອງໄປ ເຈົ້າພັດເຕັ້ນຂຶ້ນເຕັ້ນລົງ;

18. ຮູ້ສຶກວ່າເຈົ້າຢູ່ສະຖານທີ່ແຫ່ງນີ້ໄດ້ຫຼາຍເດືອນ. ທຸກໆສອງ-ສາມອາທິດ ເຈົ້າຈະຕ້ອງໄດ້ໄປກວດນໍາທ່ານໝໍຢູ່ຫ້ອງຜ່າຕັດ/ໝໍ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ເຈົ້າຈະເຕັ້ນຂຶ້ນເຕັ້ນລົງ ຫຼັງຈາກກັບມາແຕ່ພົບໝໍທຸກຄັ້ງ.
19. ຕໍ່ມາໃນວັນໜຶ່ງ ເຈົ້າໄດ້ຖືກນໍາເອົາໂຕອອກໄປຈາກສະຖານທີ່ແຫ່ງນັ້ນ ມີຊາຍສອງຄົນນຸ່ງເຄື່ອງສີດໍາ ແລະ ບໍ່ເວົ້າຫຍັງ ເປັນຄົນຂັບລົດພາເຈົ້າອອກໄປ/ພວກເຂົາໄດ້ບອກວ່າ ເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ອອກໄປເພາະເຈົ້າບໍ່ສາມາດມີລູກໄດ້. ເຂົາໄດ້ຂັບລົດໄປສົ່ງເຈົ້າຢູ່ບ່ອນທີ່ມີດ ແລະ ປ່ຽວແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ເປັນປ່າ. ຫຼັງຈາກນັ້ນເຂົາໄດ້ລາກເຈົ້າລົງຈາກລົດ ແລະ ເຈົ້າຄິດວ່າຈະຖືກຂ້າຖິ້ມ ແຕ່ເຂົາພຽງຂັບລົດໄປສົ່ງ ແລະ ຖິ້ມເຈົ້າໄວ້ຢູ່ທີ່ນັ້ນ.
20. ເຈົ້າໄດ້ຍ່າງໄປຕາມທາງໝົດຄືນ ຈົນໄດ້ພົບສວນແຫ່ງໜຶ່ງ ບ່ອນທີ່ເຈົ້າໄດ້ໄປຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ.

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

5.1.1 ຄໍາຖາມທົບທວນຄືນ

1. ໃຫ້ບອກສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຽນຮູ້ຈາກການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຈະພະຍາຍາມນໍາໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນວຽກງານຂອງທ່ານມາສາມຂໍ້?
  - a.
  - b.
  - c.
2. ທ່ານຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຽນຮູ້ຕາມທີ່ຕອບຄໍາຖາມຂ້າງເທິງຄືແນວໃດ (ໃຫ້ລະບຸ ໄລຍະເວລາ)?
3. ມີຂົງເຂດໃດທີ່ທ່ານຢາກຮຽນຮູ້ຕື່ມອີກບໍ່?
4. ທ່ານວາງແຜນທີ່ຈະຮຽນຮູ້ເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບຂົງເຂດທີ່ທ່ານຕອບໃນຄໍາຖາມທີ 3 ຄືແນວໃດ?

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

ຫ້ອງການພາກພື້ນປະຈຳອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ແລະ ປາຊີຟິກ
ອາຄານສະຫະປະຊາຊາດ, ຊັ້ນ 3 ບຣັອກ B, ຕຶກເລຂາທິການ,
ຖະໜົນຮາດສະດຳເນີນນອກ, ບາງກອກ 10200, ປະເທດໄທ
ໂທລະສັບ. (66-2) 288-2100 Fax. (66-2) 281-2129
ອີເມວ: unodc-thailandfieldoffice@un.org
ເວັບໄຊ້: <http://www.unodc.org/southeastasiaandpacific>
Twitter: @UNODC_SEAP

ຫ້ອງການພາກພື້ນປະຈຳອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ
ອາຄານສະຫະປະຊາຊາດ, ຊັ້ນ 14, ຖະໜົນຮາດສະດຳເນີນນອກ,
ບາງກອກ 10200, ປະເທດໄທ
ໂທລະສັບ: +66 2 288 2093 Fax: +66 2 280 6030
ອີເມວ: info.bangkok@unwomen.org
ເວັບໄຊ້: <https://asiapacific.unwomen.org/en>
Facebook: <https://www.facebook.com/unwomenasia/>
Twitter: @unwomenasia

ໂມດູນ 2

ການສືບສວນ-ສອບສວນທີ່ຄໍານຶງເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ